૨૦૫૬

હીંદુસ્તાની ગાયન સંગ્રહ

ભાગ ત્રીજો.

જેમાં

જલસો—તીલસમે જોહરા—ફરેબે ફીત્ના—નવી ઈદર સભા—
નવો છેલબટાઉ મોહેના રાની તથા સબ્જેફુસ સુલેમાન મલી

જાણીતી વીકટોરીયા નાટક મંડલીના

પાંચ આખા ઉરદુ ઓપેરા તથા એક જલસો
દાખલ કીધો છે,

તથા

દીલ્લીના શાહનશાહ જફરની ઉમદા ગજલો તથા નામીચા શાહેરો
નજીર—કલનદર—વલી—મહમદ—ફોક—અમાનત તથા રુસતમ
ઈરાનીની ગજલો સાથે નામીચી લાવણીઓ—હોરીઓ
ઠુંમરીઓ—ક...

રાગ

ખાસ ખબર.

હીંદુસ્તાની ગાયન સંગ્રહ

ભાગ પેહેલો—બીજો તથા ત્રીજો

સને ૧૮૪૭ ના ૨૦ માં તથા ૧૮ ;૭ ના ૨૫ માં ધારા પ્રમાણે રેજીસ્ટર કરાવેલા છે અને
તેમાના ઓપેરાઓ તથા ગાયનો માટે તેના બનાવનારા તથા માલેકો પાસેથી
હકકો વેચાતા .ાધ. છે, માટે એ અથવા એમાનો કોઇ પણ ભાગ
કોઇએ છાપવો અથવા છપાવવો નહીં. જો કોઇ છાપશે
અથવા છપાવશે તેને ધારા મુજબ પુછવામાં
આવશે.

જહાંગીર બેજનજી કરાંણી,

તથા

૫૦

શાંકલ્યૂં

૨૦૫૬

ચજહાંકી મુનાજાત.

ચ

ચ્હે દમ, દમ દમ નમ નામ બનામ દેખા જેહાંન કૌન ! ... ૧

જલસએ દીલપસંદ.

અ

ઓ લછમી પ્યારી, તોરે બીના નાહીં રહુ ૬

ક

કયા કયા મજેસે આતા હએ હમકો કરાર રાત ભર ૩

ધ

ધાનીસા રેનીસ મરેગ ગરેગસા... ... ... ૨

ન

નહીં પાતે હએં એસી હમ એક રાત ૩
નેકી જહીરી હો ચુકી, અબતો બદી જવાંન હએ ૪

ફ

ફાંની આલમ, સાની આદમ જાન ૨

બ

બાગબાંન, બાગબાંન, નફલે નેકીકો હરા ૪

મ

મોરે પીતમ નાહીં મોરી પીત છોડોરે... ... ... ૫

ર

રખ્ખો અપની પરે દોલત, ભરે દોલત ૬

વ

વસ્લમે શાદાં, હીજ્રમે ગીર્યાં, હસ્નાં, રોનાં, સબ વાહીયાત ... ૪

હ

હો એક દીલ જો નેકો બદ, તો હો ખરાબી સારી રદ ... ૫

ગજલેરતાન.

અ

આજ બસ ગમમે મીલાવે કોઇ મેરી મઆશુક ૧૫

ઈ

ઇશ્કકે દરીઆકી મોજે દેખ કર મએં બહે ગયા ... ૧૩
ઇરાદા હએ જો તેરે કતલકા તુઝે કાતેલ ૧૦
ઇશ્કને જીસ દમ દયારે દીલમે આહુકા દીઆ ૧૧
ઈનાયત કીઈ મઆશુકને આજ જોબન બહાર ૧૬

ક

કીઆ કહું કયું કે તેરે કુચેમે હો કર આયા ૧૨
કીસી પરદેનશીકા હએ આ કેલકા કોઇ તરેહ અબ ... ૧૩
કૌન બેદર્દકા હએ માલુમ જફાએ ઇશ્કકા અહેવાલ ... ૧૮
કીસ જા ઢુંઢુ તેરી તસવીર, સનમ તેરી તસવીર દીલરૂબા ... ૧૮
કુલાલે ગરદું અગર જેહાંમે જો ખાક મેલીકા જામ કરતા ... ૨૩

ખ

ખુદાને જબકે તુઝે મેહજબીન બનાયા થા ૧૧

ગ

ગુલસ્તાંમે દેખો જબ બુલબુલ રોતી ૨૦

ચ

ચાંદસી મુખ ગોલ તુમારેમે બીજલી ચમકતી હએ ... ૧૬

જ

જરકી મ્હોબ્બત જરકે તક, બેજર તો જગમે ખાર હએ ... ૧૩
જલાતી મસ્કસે યાદે મઆશુક આવન થી ૨૦
જો ખીલી હએ ગુલ અનદલીબસે સો ખીલા મ્હે મેરા ... ૨૦

દ

દીલસે અબ દીલદારીકી હરીઆલી જાતી હએ ૧૯
દરદો ગમ તેરી નવાબી એક ચમન હએ ૨૧
દેખ દશતારે બશંતી શાકીએ શરસારકી ૨૪

ન

ન રકીબોંસે તુ લીપટ કર બએઠ ૭
નજર કીસ વાસતે તુ અપની ઓ કાતેલ ચોરાતા હએ ... ૮
નરગેશ તેરી નાહીદ અખતર અજબ દમ હએ ૨૧
નાગ જેહેરીને હમે કાટકે શારા ઊલટા ૨૩

પ

પરવા ગમે ઊલફતમે જરૂર કુચ્છ નહીં અપની … … ૭

ફ

ફુલફુઝીર બાઝાર ચમનમે કલીયોંકા … … … … ૨૨

બ

બાતમે નીગાહ રખ્ખીયો જુબાંસે શમશીર ચલતી હય્એ … ૧૬

બાગમે તરકતા હય્એ બુલબુલ ગુલ મીલાના મુશકેલ … ૧૭

બેનશીબીપે અય્એ દીલ તુ અબસ રોતા હય્એ … … ૨૪

ભ

ભુલતી દીલસે નહીં યાદ રે જાની તેરી … … ૨૪

મ

મેરા દુશમન અગરચે જમાના રહે … … … … ૮

મેરે દીલકી હકીકત ચશમે નમ કુચ્છ ઔર કહેતી હય્એ … ૯

મીજગાંકી હય્એ બલા તેરી કાશીર ઉલટ પુલટ … … ૯

મ્હોબ્બતકો નખચીર ગુલ અવ્વલ દેખા … … … ૧૮

ય

રહે રંગીલા મેરે દર્દકા દીવાન બનેગા … … … … ૧૫

યા શાકી લા દે પયમાના શરાબકા … … … … ૨૧

વ

વ્હો ન આય્એ યાર લ્હાય્એ યું ન થા તો યું હુવા … … ૧૦

વ્હો જાતી હય્એ સો કોન રશ્કે કમર હય્એ? … … … ૧૫

વાઅદા કયું કરતા હય્એ મેરા જી નીકલ જાતા … … ૧૯

શ

શબ જો દેખી તેરી તશવીર હમામકે બીચ… … … ૧૭

શાકી શાગેર પીલા મુઝે નહીં ચય્એન અભી … … ૧૯

શબ હસનાં દેખા કર મઅાશુકને આશક મસ્તાના કીયા … ૨૨

સ

સોતીયી ગીરયાં ભરી પરી જવાંન ચમનમે … … … ૨૨

હ

હમ રોય્એ અયેસા જો તુને હમકો રોલા દીઆ … … ૧૧

હય્એ જુલ્ફએ તંગી—દરો દીવાર બશંવી … … … ૧૪

કબીર પદ.

અ

અબ હમ આનંદકો ઘર પાયો ૨૫

આપે ખેલ ખેલંદા દુલા આપઇ ખુદરત ખેલાગી રે ... ૨૭

આજકા લાહવા લીજીએ, કલ કીનને દેખી... ... ... ૨૮

એનીએ આજ રંગ હે, રંગ હે, રંગ હે ૨૯

આસા એક અલેકસે લાગે ૩૦

અરે મન જુઠે હે સબ યાર ૩૪

ઐસે તેરે મોહલમે આયોરી લાલ ૩૪

આયોરી ગોરી મેહેમાન ચેતનકો મન મેજબાન ૩૬

અલપ સંધેસો કોઈ લાવેરહે ઉધો પીયાકો સંધસો ૩૮

એકતો લાલન લાડની લડાઇ દુજે જોબન બાવરી ... ૪૨

અબ તુમ ક્રીશ્ન કરો—ક્રીશ્ન કરો જજમાંન ૪૩

ઓ મારૂજી ઢોલા, ઓ ગુણવંતારે ઢોલા ૪૫

ઈ

ઇસ તન ધનકી કૌન બડાઇ, દેખત નએનોંમેં મીટ્ટી મીલાઇ ... ૩૨

ક

કાયા ચલતે પ્રાણ કેસે રોપે રે ૨૫

કોઇ કયા જાણે પરાય મનકી ૩૦

કોઇ મન મત બુજો હમ બરે... ... ... ૪૪

ખ

ખેલ ગુમાયો બાલાપણુમે, તૃણપણમે રહી સોપે ૨૬

ગ

ગાફીલ મત રહેના બેટા, સીર પર જમ મારે સોટા ... ૩૩

ચ

ચીતે રાધા રતી નાગર વેર ૪૦

જ

જબ જબ તેરી સુરતી કરત ૪૨

જીયરા તુંઇમે બસે રે, જીયરા તુંઇમે... ... ... ૩૫

જીન બાલમકી સુધ પાયી, હોરી ખેલે સો નારી, ... ૪[illegible]

ત

તુંહી બીન મેરા સાહીબ, તુંહી બીન મેરા ન કોઈ... ... ૩૨
તું ગરીબનવાજ, અપને બંદે પર કરમ કર આજ રે ... ૩૩
તું કાહે ના બરસત પાની રે ગુમાની મેહા ૩૮
તુમકો કમલ નયન કબી ગાવત ૪૧
તુમ ન્યાય કહાવત કમળ નૈન ૪૧
તુંહી પીય ભાવતી નાહીન આન ૪૧
તેરેરી નયન સુહાવન હો નેક ન ભાવત ન્યારેરી ૪૨
તુજ વીન મારી કોણ ખબર લે, ગોવરધન ગીરધારી રે ... ૪૩

દ

દીપક બીના મંદીર અંધારો ૨૬
દામકો ગુલામ ગીદી તુ કેયા જાણે બંદગી ૨૮
દમ પર દમ હર દમ પર દમ કર યાદ ખુદાકી... ... ... ૩૪
દરશ બીના તરશત મોરી અંખીઆં ૩૯
દેખેસે અનદેખી ભરી, દેખે દુખ દે ચલીરે આલી ... ૪૫

ન

નીરધનકો ધન રામ, હમારે, નીરધનકો ધન રામ ૩૦
નાહક ચેત લગાયો બાલમ ભેદ જો હું નહી પાયોરે ... ૩૬
નવળ સુની નવળ પીય નવ કુંજ હેરી... ... ... ૩૯

પ

પીયા બીન લગત બુદ કટારી ૩૮
પીયા પ્રીય નાહીં મનાયો માને ૪૩

ફ

ફુલવા બીને મારે શાહકી બારી ૩૧
ફુલીનકો મહન ફુલીનકી સજ્યા ફુલે કુંજ બીહારી ૪૦

બ

બરસ હમારે દેશ, બાદલીઆં તુ બરસ હમારે દેશ ... ૩૭
બીઆહાને આવે રામ જનક પુર—દશરથજીકે લાલારે ... ૩૭
બાપ કહે મેરા પુત શપુત આદર દેવે બોલાવે મઇઆં ... ૩૭
બીગરી કોણ સુધારે નાથ બીન બીગરી કોણ સુધારે રે ... ૩૮
બાશુરી બજાઈ આજ રંગસે મોરારી... ... . ૩૯

મ

મલીસી ગોદરીઆં બાબુ ઘાવ કાઊ નઇ જાણી રે ... ૨૬
મોયે ડર હએ રે ઊસ દનકા ૨૭
મનરે તુ રામ બીના દુખ પાવેગો પસ્તાવેગો ૩૧
મએં ગુલામ; મએં ગુલામ, મએં ગુલાંમ તેરા ૩૨
મલુક સંઘેસા લાયા વે, તાથે મેરા તાલબ યાર સીધારવે ... ૩૩
મોરી પીયા હો ન જાણત વીર, મેં ધરંગી કેસે મન ધીરવે ... ૩૫
મૈ જાની જહાં રતી માની ૪૦
માની મનાયો મોન રહી... ... ... ૪૨

ર

રામ ભરૂશો રાખીએ હરદમ મનમાંઇ... ... ... ૨૭
રામ રાય મનકી આસા પાઊં ૨૯
રામ સમર, રામ સમર એહી તેરા કાજ હે ૩૩
રામ ભજ રામ ભજ ભજ મન બાવરે ૩૫
રામજી અજોધીઆ બારોરે, શરદાર હમારો... ... ... ૩૭
રૈનીકે રીએકા બાત કહો ૪૦
રહીરી માનીની માનુ ન કીજૈ ૪૩
રાધા સંગ ગીરીધર જુલત, રાધા સંગ ૪૪

લ

લખો કોન મોટે જાકો આંક પરે ૨૯

વ

વાઃવા સાંઈ મેરા જી સચા એલ તુમારાજી ૩૧

શ

શામા તુ અતી શ્યામણી ભાવે... ... ... ૪૧

સ

સાધુ દીન ભરનેકુ આએ... ... ... ૨૮
સાધો એ મુરદોંકો ગાંમ ૨૯
સુનીએંજુ હરી હજરત બંદેકી અરજી હે ૪૪

ભૈરવી.

અ

એ જાની નએના સમાલ, ચીત્રવન જાદુગા ન માર... ... ૪૬
અપને પીયાકે કારણ નીકસી મે ઢુંઢું નાગર વેલ... ... ૪૮

ક

કપટીકી પ્રીત બુરી, અરે લોકો હો—કપટીકી પ્રીત બુરી ... ૪૭

ગ

ગફલત હે એ જીંદગી, મનવા, ગફલત હે એ જીંદગી ... ૪૬

ત

તુમકો શરન આયે એબ્બીલાજ ૪૮
તુમ આવો મારે ઘેર તોરે કારણ ફૂલ, બણુ સેજ બનાવું... ૪૯

દ

દમ બ દમ મેહા બરસત... ... ... ૪૯

ન

નર બાંકે ગયે રે, ઝલમલ ઝલમલ ચાંદની ઝલકે ૪૬
નીત દરપે તેરે આના, ફીર ફીરકે મન લે જાના ૪૭

પ

પ્રીતકે નામ મત લે, અરે ઓ બેદરદી બાલમાં ૪૬
પ્રીત જોરેકી લાજ રખોરે સૈયાં,—પ્રીત જોરેકી ૪૮

ફ

ફુલબીનમે મોરે શાહકી બારી ૪૬

મ

મોરી ડાંબેબાંએ બોલે કાગ, સીરપર ગગરયાં ૪૮
મીટ્ઠવા મોયનુ તુરત મીલે, હે મા, કેસે કરજાઊં ૪૮
માંત્ર કહે મેરે માંત્ર ઈમાની ૪૯

ર

રાત સઈઆં સંગ સોઈ નહી ૪૭
રબને બનાયા તુઝકો એબાદતકે બાસતે ૪૭

શ

શયાં નૈણા લાગી રે, બાર ગયલી શયાં અજીઆન આયે ... ૪૬
શાવનકે બદલોંમે નૈન જલ કીસ તરે ભરે ૪૮

હ

હરદમ તેરા આધાર, મૂજે ઓ દાતાર ૪૭

હોરી.

ચ

ચોસર કયું ન ખેલ પીયાકે સંગ એરી નાર ૫૦

પ

પીયા નહી આવે દુજી હોલી આઈ ૪૯

લાવની.

અ

અજબ બના તન આજ શીફત મેં કીયા કહું ઉનકી ... ૫૪

જ

જીંદગી હોગી થોરી બંદગી કરો શાધુ શંતો... ... ... ૫૩

ન

નગુરેસે ભલાઈ કરતે નહી બુરાઈ નદયાને ૫૨
નગર તુમારા રઓ મુશાફર ચલે વતન અપણે ૫૪
નીરગુન પોરકા દરજી કીયા તન જામા તૈયારે ૫૫

બારા માસી.

સુનીઓ સભી રે સૈયાં મુજ દરદકી બાતાં... ... ... ૫૬
એ માગસર મહીના ફીર દુસરા હુએ ભારી... ... ... ૫૭
દો માસ ગએ ગુજર કર તીસરા યે પોસ બેઠા... ... ... ૫૭
એ માહ મહીના ચોથા, ખીલી હે ફુલવારી... ... ... ૫૮
ફાગન એ પાંચવેંકી, ધુપાં ઓર હે ગરમી... ... ... ૫૮
ચૈતર છઠેકી આય રે, મુજકુ હુએ જખમ કારી... ... ... ૫૮
વૈસાખ સાતવેંકી ગરમીસેં ઝાડ સુખે... ... ... ૫૯
એ જેઠ આઠવેંકી, મુજપર પરી રે સખતી... ... ... ૫૯
નવેં અસાર કેરે, બાદલ હુવે હુએં કાલે... ... ... ૫૯
દસવેં શ્રાવનકી લાગી મુજે ઝરી રે... ... ... ૫૯
ભાદું અગીઆર વેંકી, આ કર ઘટા બની રે... ... ... ૬૦
આસુ એ બારવેંકી, મુજકુ બરીરે આસા ૬૦

હીંદુસ્તાની ઓપેરાઓ.

અ—આ

ઈન્દર સભા—

આઇ હું સભામે છાંડકે ઘર ૫
આતી નએ અંદાજસે અબ સબજ઼ પરી હએ ... ૮
ઐસી બાતોંકા જબાં પર નહીં લાના અચ્છા ... ૧૩
અરે દેવ તુ હએ ચ્હે ક્યા બક રહા ?... ... ... ૧૬
અરે કૌન હએ તુ, તેરા ક્યા હએ નામ ? ૧૭
અરી ઓ પરી સબજ ઓ બેહુયા ૧૮
અરે દેવ કર ફ઼ેરદ બેદાદકા ૧૯
અરી જોગન અબ દીલમે હો અપને શાદ... ... ૨૨
અરી જોગન અએ દર્દકી મુબતીલા ૨૩
અરે લાલ દેવ ઇસ તરફ઼ જલ્દ આ ૨૫

તીલસ્મે જ઼ોહરા—

આયા હએ અએ નાંમદાર, દર પર ૩
અએ સરતાજ હસીનાન હએ સબકે સબ ૧૧
એકતા આતસે ઇશ્કસે જલું ૧૫
અબતોભી ચાંદસા મુંહ અપના દીખા દો જાના ... ૨૧
અએ પીયારી ચ્હે તેરા ઇમતેહાં કરતેથે હમ ૨૫
આહા ! કીતની ખુશાલી મેરે દીલરૂબા ૨૫
અએ દોસ્તો ચ્હે ઇશ્ક હએ જાલીમ બુરી બલા ... ૨૭

છેલબટાઉ મોહેનારાની—

ઓ પ્યારી મોરીને ચ્હે નારા કૈસા મારા રે... ... ૪
અએ ઓ ચર્ખ઼ કજ રફ઼તાર, મુઝે તુ ને અજલ મારા ૫
અબસે છાંડ દીયા મએંને તખ્ત ઔર ચ્હે તાજ ... ૬
અરે ખાના ખરાબ છાંડ દે બડાઇ ઇસ દેસકી તુ ... ૭
અરે વાહરે જએસીંગ રાજા, તુઝે મએં જાના ... ૭
અબતો ઉસ દીલદારકે, દર તક ભટકતા જાવુંગા ... ૯
અપના નહીં હએ હમસર કોઇ... ... ... ૧૦
આયા થા ખ્વાબમે મેરે તો ગુલઅંદામ પેહી... ... ૧૭

આવો અય મોરે પ્યારે, ગરવા લાગો ૧૮
આવો જાની આવો પ્યારે, આવો સૈયાં આવો ... ૧૯
અયે ગુલે ગુલશન હયે રાજી સંગ તેરે આનેકો... ૧૯
અરે રાજ ય્હે કયા કરત હો, કહ્યુ હરસે ડરત હો ?... ૨૧
અયે રાંનીજી મેરી ય્હે ઇલ્તેજા હયે... ... ... ૨૩
આ મોહવન લાગ છાતીયાં ૨૪
ઓ દેવી કયા ય્હે તુ ન માનેગી ૩૦
આજ ગમ મયેં ખાવુંરે, ઉલફતો મોહબ્બતકી ... ૩૦

સયેફુસ સુલેમાન—

અયે શાહોંકે બાદશાહ મેરે વાલી, હું ગુલામ મયેં તેરા... ૭
ઓ ખાલેક! તુ પ્રાવીન્દ! ખોદાયા! ખોદાયા! ... ૮
અયે ગમ તુ જીસ જાયે નહીં ૯
અમન હો બેટી તુઝે અમન હો બેટી ૧૬
ઔર ઘોડું ભંગ મયે મજેદાર ૨૩
અંદરો બાહીર તુહી તુહી હયે... ... ... ૨૫
આદમકો છોડ કર હસ્તી તલક કરતે ફુંગા આયે ... ૩૦

ફરેબે ફીતના—

આવો એસે બાજી દુસરી હજારકી ૪
અયે મેરી પ્યારી તેરી નસીહત તો વાકેઈ ય્હે ... ૫
અયે ખુદપસન્દ અબભી ઘસકો તુ કુબુલ કર ... ૧૦
અયે દીલદારે મન... ... ... ૧૧
અરે ઊસકો છેડે હો કયું જાનકે ૧૭
આયો આતશ, દોનુ સરકશકે ય્હે જંગમે નીકલા ખેલ .. ૧૯
અયે ફીતના હુવી મેરી દીલદાર રૂખસત ૨૩
અજબ ફીતના ગર હયે તુ અયે ફીતના પ્યારી ... ૨૩
આજકા દીન જો રહે તુ તો તેરે સાથ ચલું ... ૨૭
અયે વાલી હમારે, બેટી યહાં, સાફ કર તુ મકાં ... ૨૮
આઇ તેહારી જાન—હો મયેં વારી આઇ તેહારી... ૩૨
અયે ખુદા, ય્હે દોઆ, હયે સદા, બરમલા... ... ૩૬

ઈન્દર સભા—

ઘનસાંકા કામ હુસ્નપે મેરે તમામ હયે ૭

તીલસ્મે જોહરા—
ઇશ્કમે જોહરા તેરે આપ મરતે હએં હમ ૨૫
ઇબને આદમ કયા કીયા દીલમે ભલા તુને ખીઆલ ... ૨૫
ઇશ્કમે હમદમો એક જીકા ન તુમ ધ્યાન કરો ... ૨૮
સએકુસ સુલેમાન—
ઇસકા હું મએં બાપ, હાએ! ઇસકા હું મએં બાપ... ૧૯
ઇધર પૈસા, ઊધર પૈસા, યાંહાં પૈસા, વાંહાં પૈસા ... ૩૪
ઇતને દીન નાદાન રહા, અબ ફાએદા હો કર ... ૪૧
તીલસ્મે જોહરા—
ઉ
ઊસસે બડહકે ઔર આફત દુસરી તૈયાર હએ ... ૧૭
ઉસ પરીજાદપેહી આપ જો કુરબા હુએ ૨૧
સએકુસ સુલેમાન—
ઉસેહી સોંપા તુઝકો હએ વોહી તેરા સદા હાફીઝ... ૩૮
ફરેબે ફીત્ના—
ઉસકો વોહી જાનતા હએ જીસકી જીસકો ચાહા હો ૧૪
ઉસે માહકુમાંને યાર બનાઇ અફસોસ! ૨૬
ઈન્દર સભા—
ક
કાંહાનાકો સમજાવત ન કોઈ ૭
કાટી રાત મજેહમે સારી, બએઠ મેરે પહેલુમે પ્યારી ૮
કૈમકી હુંગી મએં પરી, સમઝ ન તું હએવાંન ... ૧૧
કીસ તરફ ચલને પ તૈયાર મેરી જાંન હું મએં! ૧૪
કહું કયા ફલકકા સતાયા હું મએં ૧૭
કામ નહીં તેરા હએ યાંહાં પ્રાન ૨૦
કાંહાં ગયો શાહજાદા જાની પ્યારા, દીલ તડપેરે હમારા ૨૪
કહર થા હીજ્ર કયામતથી જુદાઇ તેરી... ... ... ૨૫
તીલસ્મે જોહરા—
કીયા હએ સાનએને દંગ હમકો ૬
કીસકે શમએ રૂખ પ હએ પરવાનેસા તુ જાં નીસાર ૯
કાંહાંસે આનાં હુવા તુમારા ૨૦
કયા બોલું ગરદેશકા મારા હું મએં ૨૦
કૈસા રહે દીલરૂબા હએ ૨૩
કરે હુરોંકો કીસ તરફ તું પસંદ? ૨૪

છેલબટાઉ મોહેનારાંની—

કયાહી ગુલ ખેલત ખેલત રંગકો જમાવે, દીલ ચહાવે ... ૩
કીયા ખુબ હમને તમાશા અજબ ૪
કયા દેસ અજબ ગુલજાર, હએ દેહલી ૭
કેસી બતીયાં પેહ તુને સુનાઇ ૧૧
કભી દાહાશત મએં ન ખાવુંરે પરીયાં ૧૧
કાહેરી જીદ તુ કરે આદમસે ૧૯
કૈસી મજેહ હુઇ દેખા તુને યાર ઇસ દમ વાહ! વાહ! વાહ! ૨૦
કાહેરી રસીઆ દુખ પાએરે, ગમ સદરા બુસાર દે ૨૪
કેસા ગજબ હમ ... હાએ! હુવા હએ... ... ... ૨૮

સએફુસ સુલેમાન—

કયા હએ ગમ, બોલ મેરેસે ૬
કર તુ યેહ પએમાંન, માને હકુકો જો ઇનસાંન ... ૮
કહત હો કયું અએ બાતરેં આપનાં, અપનાં ... ૧૮
કમાલ મેહેર તુને સુબહાંન ૨૫
કૌન હએ યેહ યા રબ મુઝકો બચા ૩૩
કેસા પકડ કર,મગેને જકડ કર,લાયા સાહેબ દેઓ શીકાર ૩૫
કરો કરો સદા નેકહી કાંમ—ચલો ચલો રાહે હકપ સુદામ ૪૮

ફરેબે ફીત્ના—

કૈસી ઝમક, જ્યું બર્ક ચમક, માહબુબા હમારી આએ હએ ૪
કરૂં નસીહત કયા તુમકો સાહેબ ૫
કૈસી આએં, કૈસે લબ, કયા જુલ્ફ તેરી પેચદાર ... ૮
કુચ્છ તો તેરાભી સાજ હએ ૧૧
કહો કહો કાં સાહેબ નેકબીન હએ ૧૧
કાસકી માદર હએ બેટી કહેબા, તું જબાકો થામ લે ૧૫
કાજી સાહેબ લાઓ એસા માહજર ૧૫
કયા મતલબ ઉસે માલો જરસે હએ સાહેબ... ... ૧૬
કાહે યાંહાં બહેના જાન, આવન હારે બેઠાં ૧૮
કહે દે મુસાફીર આયા હએ ઇસ જા કહાંસે તુ? ... ૨૬
કયા હાલ સુનાવે જાઅલી તુમહે બેબસકા ૨૬

ખ

ઇન્દર સભા—

ખુબ રીઝાયા નાચકે ગાકે, પહેલુમે મેરે બએઠ ... ૬
ખીલવતમે મએં રહેતા હું, ઔર અએશ હએ ... ૧૧
ખુદા રાજાજીકો રખે શાદમાંન ૨૧

સએફુસ સુલેમાન—

ખાક ડાલેરે કયું જીગર પર ૧૨

ફરેબે ફીત્ના—

ખુશામદસે નાહકકો ગર હક કરો ૧૬
ખુદપસન્દકો દેખા મએંને રેલપર જાતા હુવા ... ૧૮
ખએરખ્વા જાનસે મર ગઈ ૩૪
ખતાવાર તેરી એએ સરદાર હું મએં ૩૬

ઇન્દર સભા— ગ

ગાતી હું મએં ઔર નાચ સદા [illegible] હએ મેરા ... ૫

છેલબટાઉ મોહનારાની—

ગજબ! ગજબ! ગજબ! યેહ કૈસા હએ ગજબ ... ૨૫

સએફુસ સુલેમાન—

ગો મએં યુસુફ હું મગર મેરા ખરીદાર ઔર હએ... ૩૬

ઇન્દર સભા— ઘ

ઘરમે રાજાકે હએ તુ પરીયોંકી સરદાર ૧૦
ઘરસે યહાં કૌન ખુદાકે લીયે લાયા મુઝકો ૧૦
ઘરકે છુટનેકા હએ ગમ આહો ફોગાં કરતા હું ... ૧૨

તીલસ્મે જોહરા— ચ

ચલાવો હોકે તુમ બહમ, હુવા અપને પર તો ... ૨૨

છેલબટાઉ મોહેનારાની—

ચર્ખે બેમેહેરને ગરદેશ યેહ દીખા મુઝકો ૩૧

ઇન્દર સભા— છ

છલ્લા હમારા યેહ યાદ રખના ૩

છેલબટાઉ મોહેનારાની—

છાંડ મોહે બદકાર, કાહે પકડત હએ મોરી બૈયાં ... ૩૪

ઇન્દર સભા— જ

જા તુ સંગલ દીપસે અખતર નગરમે હાં?... ... ૧૦
જીંન્દગીકા હએ મજા ઐસી મુલાકાતોંમે ૧૨
જફાઓ સીતમકી સજાવાર હું ૧૮
જોગન આતી હએ પરી બનકે પરસ્તાંનકે બીચ ... ૧૫

તીલસ્મે જોહરા—

જીસકે ગલેકા ઇશ્ક હુવા હાર બેખબર ૧૩

જબાંસે કુચ્છ તો કહો દીલરૂબા, સુનોતો સહી ... ૧૭

જલાયા જલાયા અરે બેશઉર ૨૪

છેલબટાઉ મોહેનારાની—

જાવું કુવનકો આજરે સાસ નીર ભરનકો ૧૩

જબસે શએદા વ્હો ગુલ હુવે તેરે ૧૪

સએફુસ સુલેમાન—

જો બસ મેરી બેટીકો લીલ્લાહ પાલે ૧૧

જફા જાને નહીં તલક, જો દીલબર હો તો એસા હો... ૧૮

જબતો મએંભી મેરે પ્યારે, સંગ ચલું તુમારે ... ૨૧

જબસે જુદા મેરેસે જો વ્હો નુરે અએન હુએ ... ૮૩

ફરેબે ફીત્ના—

જું બુએ ગુલ ચમનમે. નસીમે ચમન હુએ હમ... ૧૪

જા બેટી ઉસકો બુલા લા, પાસ મેરે મના લા ... ૧૭

ત

તીલસ્મે જોહરા—

તેરે માનીન્દ અગર માહે મુનવ્વર હો તો મએં જાનું... ૧૨

તેરી જોહરા અએ પ્યારે જાંન તુઝે ૨૪

છેલબટાઉ મોહેનારાની—

તોસે ધ્યાંન લગા મોરા આઠ પહર ૧૫

તમામ આલમકે ગુલીસ્તાંમે બજા ગુલેતર તુહી ... ૨૨

તુ મોરા સુન કાહબા ન હો, લાજકો અપને સમ્ભાલ... ૨૪

તુઝ બીન જાંની ન ચએંન જીયા પાએરે ૨૫

તુઝકો નીરંજન પાયારે, તો દરપ તેરે હું આયા રે... ૨૬

સએફુસ સુલેમાન—

તુમડી ભર દેરે મેરી તુમડી ભરદે ૧૫

તુમને રોના નહીરી, તુમને રોના નહી ૪૧

ફરેબે ફીત્ના—

તોહે રાખું લગાએ મોરી છતીયાં રે ૫

તુ કયું ઇસ્સે મીલનેકી ખાયા કસમ ૮

તોડ હમસે ન તુ આશનાઇ રે ૧૨

તુમ્હે એસે મૌકેપ હુએ જાના લાજીમ ૧૫

તેરા ખુદપસન્દ નહીં હય્એ બેકાર હકુ ૧૬
તેરે પર હમ હુવે કુરબાન જાનાં... ... ... ૨૧
તુમ હાર બનો યા ખાર રે, હુવે સબબ મેરે જરદાર રે... ૩૦
તેરી ભાઇ મએં ફરમાંબરદાર હું ૩૫

ઈન્દર સભા— દ

દીખા ચુકી તુ કરતબ સારે, પહેલુમે અબ... ... ૭
દેખો તુમ મેરી તરફ ધરકા લો મત નામ ૧૧
દીલ હરએક શખ્સકા ફંદેમે ફસાતી હય્એ તુ ૧૩

તીલસ્મે જોહરા—

દુન્યાંમે ઔરતોંસા કોઇભી બદકાર નહીં ૪

છેલબટાઉ મોહેનારાની—

દેખા દેખા હુવા કયા તમાશા રે... ... ... ૫
દેખ લીયા તોરા કરતબ સારા, હો સકે કયા તુઝસે... ૧૨

સએફુસ સુલેમાન—

દુનીયાંએ દુંકે વાસ્તે કયા કાંમ કરતે હય્એં ૧૪
દે દો ઇસે ઝટપટ, દેખો દે દો ઇસે ઝટપટ ૧૯
દેતા હું મએં જાન, અપની દેતા હું મએં જાન ... ૨૦
દીલસે તાબએદારી તેરી કરતે આએ હમ હરદમ ... ૨૧
દુર ડરન લાગા મેરા જીરારે ૩૧

ફરેબે ફીત્ના—

દુર કરતા હય્એ અબસ અપનેંસે નાદાંન મુઝે... ... ૬
દે રજા મુઝકો હમશીર પ્યારી ૯
દેખો બુવા જોરા જોરીરે, મોરી બૈયાં મરોરી રે ... ૧૦
દહન પર થે ઉન્કે ગુમાં કૈસે કૈસે ૧૭
દીખાદો બહેન હય્એ કહાં મેરા ભાઇ ?... ... ... ૧૮
દોલત તેરી હય્એ, માલ તેરા ઔર હમ તેરે... ... ૩૧
દેખા તુઝે કીસ બદબીંને, તુ કૈસા નજરાયા... ... ૩૨

તીલસ્મે જોહરા— ઢ—ધ

ઢુંડને ઉસ ગુલેરાઅનાકો કાંહાં જાવું મએં ૧૯

છેલબટાઉ મોહેનારાની—

ધડક રહી છતીયાં રે, ધડક રહી છતીયાં રે ૪

ન

ઈન્દર સભા—

ન કર લાલ દેવ ઈસ તરાહકે કલામ ૧૬
ન કર દેર અએ દેવ બહરે ખુદા ૨૧

તીલસ્મે જોહરા—

નાલોંસે જબ તક ન રહે ચર્ખે કોહન હીલ જાએગા... ૧૦
નહીં પરવા તુઝે અસ્લા હએ મેરી હાલતકી... ... ૧૮
ન જબ તક મીલે મુઝકો જોહરા પરી... ... ... ૨૪
ન સર તકરાનાં હમને તો ભલા અએ યાર કયા કરના... ૩૦

છેલબટાઉ મોહેનારાની—

નેક ઊલફતકી ... હું, નામ મેરા ઈજહાર હએ ... ૩૧

સએફુલ સુલેમાન—

ન અબ ગુજરી બાતોંકા અફસોસ કર તુ ૨
નેક રે એસી નહીં કોઈ દેખી... ... ... ૧૯
ન જીયાદા તુ અએ ચર્ખ મુઝકો સતા ૨૪
નામ કયું નીકલા સુલએમાંકા દહનસે તેરે ૨૪
નહીં મુઝસે કરે તુ જો યારી ૩૬

ફરેબે ફીત્ના—

ન ભુલેંસેભી મએતો લું ઈસકા નામ... ... ... ૪
ન ઉસકા ભેદ યારીસે ન એયારીસે હાથ આયા ... ૧૩
નહીં જબ્ર કરતા દીલે મુબ્તેલા પર ૧૫
નહીં હમકો માહજર રહે હરગીજ કુબુલ ૧૬
નાંમાબર દે તુ યારકા કાગજ ૨૧
નીત નએ રન્જો અલમ હમપે હએ આતે જાતે ... ૩૧

પ

ઈન્દર સભા—

પા લાગું કર જોરી, શ્યાંમ મોસે ખેલો ન હોરી ... ૬

તીલસ્મે જોહરા—

પોશીદા ભેદ શાહા ખોલા હએ કીતાબમે ૧૯

છેલબટાઉ મોહોનારાની—

પ્યારીરે નાદાન, મોહેના રાની હએ ૩
પનહારન પાંની દીલારી, પ્યાસ મોરી બુજારી ... ૧૫

સએફુસ સુલેમાન—

પ્યારી હમારી માઅસુમાકો ક્યું દીએ તુમને જાંન... ૨૧

ફરેબે ફીત્ના—

પહેલે હરએક બાતકે અન્દેશા કરના ચાહીએ ... ૨૯

સએફુસ સુલેમાન— ફ

ફનાં જેહાં ફનાં, મકી મકાં ફનાં, હએ બાકી તેરી ... ૨૬

ફજલે ખુદા તુમ દોનો પર રહે અરે હરઆંન ... ૩૧

ઈન્દર સભા— બ

બએઠીથી મએં કાફમે જોડા પહેને લાલ ૮

બાત હરગેજ યેહ જબાંસે ન નીકાલે સાહેબ ... ૧૩

બહેકી બાતેં ન કરો હોશમે આવો જાની ૧૪

બશર હએ, કે જીન હએ, કે સાયા હએ તુ? ... ૧૬

તીલસ્મે જોહુરા—

બાહાર આઇ હએ શાખે ગુલ પ હો બુલબુલકા કાશાના ૩૨

છેલબટાઉ મોહેનારાની—

બેકલ મનવા મએં કૌલ કયા નીભાવુંરે ૧૨

બદનવા મોરા શાદીસે કયા ફુલ જાયેરે ૧૪

બાહેર આવે પુનમકા ચાનરે, હો જાવે જગ રોશન સારા ૧૬

બટાઉ તોરે મદદકો આઇરે, યેહ સગરો બેલ કીનો પરીને ૧૮

બુલબુલે શએદા હું મએં, ઔર તુ હએ મોહોન ગુલ એઝાર ૨૯

બટાઉ ક્યું ખાતા હએ તુ દર્દો ગમ ૩૧

સએફુસ સુલેમાન—

બેટા ક્યું હએ પરેશાં તુ, હએ ફીક્રમે કૈસી હએરાં તુ? ૯

બાવા સાહબ તુમકો ભરો, તુમકો ભરો ૧૨

બેટી હમારી, બેટી હમારી, બેટી હમારી બાવો ... ૧૯

બચ્ચા મુઝે બચ્ચા, યેહ મર્દ પુર જફા હએ ૩૯

ફરેબે ફીત્ના—

બુલબુલ હું સાહને બાગસે દુર ઔર શીકસ્તા પર ... ૯

બેહેનકા મેરી જી લે લીયા, બેહયા, તુને યેહ કયા કીયા ૩૪

બહેન તુઝસે હએ મેરી યેહ ઇલ્તેજા ૩૫

બહેનકો મેરી હએ તુ ભાઇ કુબુલ? ૩૫

ફૂરેબે ફૂલના— ભ

ભૈયા ચલો મીલકે કોઇ બાજી ખેલ'રે... ... ... ૩
ભેદ અએ જાઅલી મુઝસે બોલ? ૧૯

ઇન્દર સભા— મ

મોરે બાંકે સાંવરીયા, ઓ સૈયાં મોરા... ... ... ૩
માહ્ફીલ રાજામે પુખરાજ પરી આતી હએ ૫
મએં ચેરી સરકારકી, ઔર તુમ રાજોંકે રાજ ... ૭
મોરે જોબનમે હએ લાલ જડે... ... ... ૮
મઆમુર હું શોખીસે શરારતસે ભરી હું ૮
મુઝે કૌન ઘરસે લાયા યાંહાં બતાવો ર્‍હે કીસકા ... ૧૧
મએં ન માનુગા, ને માનુંગા, કભી બાત તેરી ... ૧૩
મુફતકી યાર ખરાબ અપની જવાંની તુને ૧૪
મોરી અંખીયાં ફરકન લાગી કાંહાં ગયો યાર... ... ૧૫
માહારાજકો હક રખે શાદ કાંમ... ... ... ૧૫
મએ તો શાહજાદેકો ઢુંડન ચલીયાં ૨૦
મરતા હું તેરે હીજ્રમે અએ યાર ખબર લે... ... ૨૦
મહારાજ કીજે ઇધર અબ નીગાહ ૨૩
મહારાજ પુછો ન જોગનકા હાલ ૨૩

તીલસ્મે જોહરા—

મએં ઉલફત ન કીઇ હો જીસને નૌશ... ... ... ૮
મુસવ્વર તેરા કાંમ કર તુ શએતાબ ૧૧
મએં તુમસે કહું કયા કે હએ કયા મોહબ્બત ... ૧૬

છેલબટાઉ મોહેનારાની—

મોહે આંખરીયાંસે, આ કાહુ માર ગયો રે ૪
મોરા હાલ નાંહીં પુછો તગ જીનેસે હું ભાઇ ... ૬
મુઝે રાજ અફશા ર્‍હે કરો બનજારે ૮
મએં તો આઇ હું કરને ર્‍હે કાંમ ૮
મોસે દેવી કરત હએ બડાઇ રે ૧૭
મોહેનારાની મક્ર તેહારા જાનુરી મએં સારા... ... ૨૫
મએંતો તોરી પ્રીત કરૂંરે નહીં... ... ... ૨૯
મદદ ખાલેકકી બંદે પર હુઇ બીસીવાર ઇન રોઝો... ૩૨

સઍદ્રુસ સુલેમાન—

મેહેર કર હમ પર ઓ ગફ્ફાર, બંદે તેરે લાચાર... ૧૫
માઅસુમાં કહાં હએ મુઝે અએ હુર દીખા દે ... ૧૮
મેરા હએ રહે માલ, બેશક મેરા હએ રહે માલ ... ૨૦
મેરી સુરતકો દેખો ઔર, જમાલે યારકો દેખો ... ૨૨
મુઝકો ન કરકે જીબ્હ વોહો કાતીલ ચલા ગયા ... ૨૨
મએંને ચોરોંકા સુના શોરો ગુલ ૩૩

ફરેબે ફીત્ના—

મતલબી હએ તુ તેરી, હો ગઇ પહેછાન મુઝે ... ૬
મુઝે પુછો સાહેબ કે કયું રહે ખફા હએ ૭
મુઝકો હએ અબતો યાર ન અગ્યારકી તલબ ... ૧૩
મએં લૌંડી તુમ મેરે સરદાર હએ સાહેબ ૨૭
મર ગએ પર ગોશએ અમનો અમાં મીલતા નહીં... ૨૮

ઈન્દર સભા— ય

યેહી શાહજાદા હએ મેરા રહે હએ મેરી જાન ... ૧૦
યેં બાતેં ન લાનાં જબાંપર કભી ૨૨

તીલસ્મે જોહરા—

રહે કયા વક્ત આનેકા, હુઇ નીમ શબ ૪
રહે દોઆ હકસે હએ કે તેરા રહે નાંમ કહીં ... ૪
રહે મરજી હએ તો શાહા લાચાર હું મએં... ... ૫

છેલબટાઉ મોહેનારાની—

યેહી હએ મોહેનારાની મેરી, રહે હએ જાને મન... ૧૬

સઍદ્રુસ સુલેમાન—

રહે કયા કીયા હએ તુમને કાર, કયું ખોયા હએ મેરા કરાર ૨૬
રહે સ્વાંગ છોડ નાબકાર, વર્ને ખાવેગા તુ માર ... ૨૬
રહેતો તોરા સજન હએ, અરી દીવાની ૩૧

ફરેબે ફીત્ના—

યુંહી કરનીથી તુઝકો બેવફાઇ ૭
રહે કયા મસ્તી તુઝકો અએ મસ્તાન હએ ૧૨
રહે કયા કામ તેરે હએં અએ બદ નજર ૨૨

ઇન્દર સભા— ર

રાજા હું મએ કૌમકા ઔર ઇન્દર મેરા નામ ... ૪
રાજા ઇન્દર દેસમે રહે ઈલાઇ શાદ ૫
રૂત આઇ બસંત અજબ બહાર... ... ... ૫
રાજાજી તો સો ગયે દીયા ન કુછ ઇનઆમ... ... ૯
રાજાજી ન કરો જુલમ રહે, ખતા હુવી બેશક બડી રહે ૧૮
રૂહ બદનમે હએ તપાં, જીકો હએ કલસે બેકલી ... ૨૨
રાજાજી મોહે હારકી ગરજ નાહીરે ૨૪

તીલસ્મે જોહુરા—

રખા હું રાહે[illegible]તમે કદમ, જો હોની હો સો હો ૧૪

ફરેબે ફીત્ના—

રોશન હએ શમએ હુસ્નપર પરવાનેંકા નશાં નહીં... ૨૦
રહમ દીલ મુઝકો મીલા કોઇ ન દીલબર અફસોસ... ૨૪
રાહમ અપની જવાની પ ખા તુ ૨૪

ઇન્દર સભા— લ

લાજ રખ લે સ્યામ હમારી, મએ ચેરી હું તેહારી ૮
લાયા શાહજાદે કો મએ જા કર હીદુંસ્તાન ૧૦

તીલસ્મે જોહુરા—

લો ઉડાતા ખાક રહે દીવાના આયા આપકા ૩૧

સએદુસ સુલેમાન—

લીયા તુમને કયા પ્યારા નામે ખુદા ૧૬

ઇન્દર સભા— વ

વસ્લકી તેરી કસમ ઘરમે હએ ખાંનાં મુઝકો ... ૧૨

ફરેબે ફીત્ના—

વાસ્તે મેરે યહાં તક તુ અએ હમદમ પહોંચા ... ૨૮

ઇન્દર સભા— શ—સ

સભામે દોસ્તો ઇન્દરકી આમદ આમદ હએ... ... ૪
સભામે આમદે નીલમ પરી હએ... ... ... ૬

સભામે લાલ પરીકી સવારી આતી હયે ૭
સુનરે કાલે દેવરે તુ મેરી એક બાત ૯
સરપે આંખોપે કલેજે પ બીઠાવું તુઝકો ૧૨
સભામે બુલવાકે મુઝે આપ કીયા આરામ ૧૫
શાદીએ જુલવએ ગુલફામ મુબારક હોવે ૨૬

તીલસ્મે જોહરા—

સદા ગમ ખોદાયા હો ગમકે સર પર ૩
સુબ્હેકો ગાહેગી કુછ જીકરે ખુદા કરતા હો તુમ?... ૧૨
શોરને હસકે સતાયા મેરા જી જાનતા હયે ૧૮
સતાયા હુવા હું ન મુઝકો સતા... ... ... ૨૪
શાએદ તુ પરસ્તાંસે ખબરદાર નહીં હયે ૨૭
શકલ ઇસ મુશતાકેકો જો આ દીખાઇ આપને ... ૩૧

છેલબટાઉ મોહેનારાની—

શાગીર્દકા કયા જોર હયે ઉસ્તાદકે આગે ૧૧
સુન લો સાસ હમારી, બનું આજ મએં પનહારી... ૧૩
સમઝ મોરી બાટીયાં તુરે હેલી ૧૩
સુનો માહારાજા, સુનો માહારાજા ૨૧
સુનરી ઓ મોરી ચેરી તુ મુઝસે ૨૩
સતી હયે મોરી રાની બેશક તુરે, જીરા તડતે ... ૨૯

સએફુલ સુલેમાન—

શએતાનકો જો તુને કીયા યાદ અએ બશર... ... ૭
સાદીક તુ ગુલામ અબ મેરા બેશક હયે વફાદાર ... ૨૮

ફરેબે ફીત્ના—

સીતમગી કરના, જફાઈ કરના, નીગાહે ઉલફત ... ૫
સદ શુક્રકે ગઇ હયે ખીજાં સાહને બાગસે ૨૨
સાહેબ ચ્હે અર્જ સુનીયે જરા મુઝ ગરીબકી... ... ૩૫

ઇન્દર સભા— હ

હુરાંકે હોશ ઉડતે હએં ઉડનેકી શાન પર ૬
હોતા હયે કોઇ આનમે અબ કામ હમારા ૨૪

તીલસમે જોહરા—

હો સમર જીસકો નહીં, વ્હો હએ શજર કીસ ... ૭
હુવા હુવા તેરા ઇશ્ક જાનીરે, હુવા મજનુકે... ... ૮
હજરતે ઇશ્ક આપકા આના મુબારક હો મુઝે ... ૯
હમનેતો તસવીર રહે લાએથે દીલ બહેલાનેકો ... ૧૩
હમ જીસે જાતે હએં વલે તુઝકો ખબર નહીં ... ૧૫
હુસ્નપર ફખ્રભી તુમ ઇતનાં ન હરઆંન કરો... ... ૨૮

છેલબટાઉ મોહેનારાની—

હમ ઝાડીમે રહે હમેશાં કાંમ હમારા પેહી ૯
હીજ્રસે આપસે હએ હાલ હમારા કૈસા ૧૨
હટહી પકડી માનત નહીં, ઇસ્સે કૈસી મએં... ... ૧૩

સએફુસ સુલેમાન—

હવસકો હમને જાના હએ-ખુદાઇકા ખજાના હએ ... ૩
હાએ? મુફલીસ જો કોઇ તુટકે જરદાર બને... ... ૬
હએ તુ બલા કયા તોહે નાહીં મએંને જાનારે ... ૬
હરદમ તેરા ધ્યાંન, કર તુ મુઝકો અબ ફરમાન ... ૭
હશ્ર તક માનુંગી અએ શખ્સ મએં એહેસાન તેરા... ૨૪
હું મએંતો પાગલખાં દાનારે, હું મએંતો પાગલખાં... ૩૨
હાએ! મુઝસે કયા રહે કાંમ હુવા ૩૩
હએ રૂખ અચ્છે, હએ આંખ અચ્છી, દહન અચ્છા... ૩૫
હું કુદમ બોસીકો હાજીર ઇન્તેજારી મત કરો ... ૩૮

સએફુસ સુલેમાન—

હાએ! મીલતી મોહે તુ ઓ હુર નહીં ૩૯

ફરેબે ફીત્ના—

હમને લાએ હએં કયા જાની કરો ધ્યાંન ધ્યાન ધ્યાન ૨૦
હાલ કયા તુને બીરાદર રહે બનાયા આપકા... ... ૨૮
હમને સહી જહાંસે બલા કૌનસી નહીં? ૨૯
હરએકસે હએ કૌલ આશનાઇકા જુઠા... ... ... ૩૦
હાજીર હુવા હું અએ પરી દીવાનેવાર મએં ... ૩૦

હીંદુસ્તાની ગાયન સંગ્રહ

ભાગ ત્રીજો.

પંજહાંકી મુનાજાત.

ઐ દમ, દમ દમ નમ નામ બનામ દેખા જેહાંન કોન!
મેજબાંન કોન, મેહમાન કોન, મકાંન કોન, નીશાન કોન!
એ બેલ, બેલ બેલ ડર ડેર સમજ ઔર સમજાન કોન!
બેહતર કોન, બદતર કોન, ગનીમત કોન, ગુમાન કોન!
જો આયા ખાકસે સુરત હો સો સુરત પપેછાન કોન!
તાજ કોન, અમલ કોન, તખ્ત કોન, બખ્તકે નીશાંન કોન!
બીજસે બરક હુવે દરખત, દરખતસે આજ કદરદાંન કોન!
મેહરબાં કોન, હમેશાં કોન, જુબાં કોન, જુબાંકે રહેમાંન કોન!
થોરાસા ચમન ચશ્મ દેખા, બાતસા ચમન મેદાંન કોન!
મોહોર કોન, ફાલ કોન, ફુલ કોન, ફુલકે આશમાંન કોન!
સરતાપા જેહાં હમે ખાબકે નકશ બકરાર ફીર નુરાંન કોન!
સાબુત કોન, બાદલ કોન, છાંપી કોન, છાંપીદાંન કોન!
ઐ શ્રીક્ષ દસ્તમમે જંગલ મન આશાંન કોન હેરાંન કોન!
બચ્ચે કોન, બુજોર્ગ કોન, જઇફ કોન, જવાંન કોન!

જલસએ દીલપસંદ.*

વાહ્દાનીયતે બારે તઆલા.

શામ કલ્યાંન—તીલાનાં—ઓ દતન દેરેના દીમ.—તર્જ.

સબ—ફાંની આલમ, સાની આદમ, જાન,
જાની હમદમ, સુબહાંની દમ, માન.—ફાંની.
ગરીબોં સરતાજ, હએ ઉસ્કે મોહ્તાજ,
આગે આદમ, ઊસ્કે સર ખમ, કર તુ હરદમ માન.—ફાંની.
વોહી હએ માઅબુદ, વોહી હએ મોજુદ,
વોહી સુબહાં, વોહી યજદાં, વોહી હએ રાહ્માન.—ફાંની.
હમારા મોલા, હએ સબસે ઓલા,
ગો નેહાં હએ, પર અયાં હએ, જાને જાં હએ જાન.—ફાંની.
વોહી તો હએ ગુલ, વોહી હએ બુલબુલ,
વોહી માલી, વોહી ડાલી, હરીયાલી વોહી શાન.—ફાંની.
ઊસીકી રૌનક, હએ સબમે બરહક,
વોહી બસ્તી વોહી હસ્તી ઊસ બીન કુલ વીરાંન.—ફાંની.

ભએરવી.—સા રે ગ મ.—બીનતી જો મોરી.—તર્જ.

ધાનીસા રેનીસા ગરેગ ગરેગશા, રેસાની ધપધ નીસાધ પમપ.—ધા.
ગરેગ ગરેસા સારેમ ગરેસા, રેસાની ધપધ નીસાધ પમપ.—ધા.

---

* એહ જલસેકા નામ હમને આહ્જુજ કીયા હએ.

વીસાલે હકીકી વ મજાજી.

ઝીન્ઝોટી—ગઝલ.—આગે તુ હમસે ઈસ કદર.—તર્જ.

ક્યા ક્યા મજેસે આતા હુએ હમકો કરાર રાત ભર,
સીના બ સીના, લબ બ લબ, રહેતા હુએ યાર રાત ભર.—ક્યા.

ફુલોંકી સેજ પર વોહ ગુલ સોતા હુએ મુઝકો લેકે સાથ,
અગ્યારોંકે દીલોંપે કયું ન ખટકે ખાર રાત ભર?.—ક્યા.
બે ગીન્તી બોસે લેતા હું, દેતા હુએ વોહભી શૌકસે,
હોતે હુએં લબસે લબ જુદા ન એક બાર રાત ભર.—ક્યા.
મુદ્દતકે બાઅદ શબ્કો આયા ઘર મેરે વોહ ગુલ બદંન,
લુટી હુએ બાગે વસ્લકી મએંને બહાર રાત ભર.—ક્યા.

ઈશ્કે હકીકી વ મજાજી.

ભએરવી.—ગઝલ.—નહીં ભાતે અબ મુઝકો.—તર્જ.

નહીં પાતે હુએં એસી હમ એક રાત,
કે સોવે લીપટ કર સનમ એક રાત.—નહીં.
રકીબો કરો અએશ કમ એક રાત,
કે મેરેસે હો વોહ બહમ એક રાત.—નહીં.
તડપતા હુએ બીમારે ફુરકત તેરા,
ખબર લે ઓ હસીએ દમ એક રાત.—નહીં.
તેરે હીજ્રમે ગએરતે મેહરો માહ,
ગજબ એક દીન હુએ, સીતમ એક રાત.—નહીં.
કટીં ગએરોંકે ઘરમે રાતેં હજાર,
હમી પર નહીં ક્યા કરમ એક રાત?—નહીં.
અસર વોહ મેરી આહામે દે ખુદા,
કે ખીંચ આએ કાશીર સનમ એક રાત.—નહીં.
વોહ દીનકા હું મએં મુન્તજીર અબ ઓ બુત,
કે રોનકકા હો તુઝકો ગમ એક રાત.—નહીં.

મુહબ્બતે દોસ્તી.

ઈંગ્રેજી રાહા.—હમ ક્યા કરેગા શમ્પેન.—તર્જ.

સબ—

વસ્લમે શાદાં, હીજ્રમે ગીર્યાં, હસ્ના, રોનાં, સબ વાહીયાત,
છોડો ઉલફત, ફ્વાહીશે દૌલત, રખ્ખો બાકી, અબ વાહીયાત.
કોઈ અપનાં, હો મ્હે સપના, આવે તુમકો કબ વાહીયાત?
અપના અપના, અબતો જપનાં, આલમમે હએ ઢબ વાહીયાત.
પ્હે મતલબકી જેહાં, મે દોસ્ત હએ કહાં, મગર હએ એક હાં, વ્હો દાવરે જમાં,
ઉસીકો રખ્ખો ધ્યાં, કે વો જહાં તહાં, હએ સાથી બેગુમાં.
સબકા અબ વાહીયાત.—વસ્લમે.

હર બયાંને નેકી.

ઠુમરી.—સરવરા બાદે ખુશ.—તર્જ.

બાગબાંન, બાગબાંન, નખ્લે નેકીકો હરા, રખ્ખો જરા, ફુલ ભરા,
તાકે, સબ પરા.—બાગબાંન.
બુલબુલોંકા હીલ મીલ, બએઠે બન કર એક દીલ,
હોકે શાદમાંન, હોકે શાદમાંન.—બાગબાંન.
બાર હો ગુલકી મીસાલ, ગુલસે હર શાખ હો નેહાલ,
સબકો અમાન, સબકો અમાન.—બાગબાંન.

મુહબ્બતે બદી.

બીલાવલ.—ગઝલ—દીલો જાનસે ફીદા હું.—તર્જ.

નેકી જહાંકા હો ચુકી, અબતો બદી જવાંન હએ,
પુછે પુરાનીકો તો કૌન, સબકો નયકા ધ્યાન હએ.—નેકી.
નેકીમે ગરચે હએ ખીસાલ, લેકીન બદીમે હએ જમાલ,
મરગુબ ઉસ્કા હએ વીસાલ, જાહીરમે જીસ્કી શાંન હએ.—નેકી.
નેકીકો ખાસોંસે હએ કાંમ, પર હએ બદીકે હજને આંમ,
સાહેબે અક્લકા વ્હો ઘર, રન્ડીકા જ્હે મકાન હએ.—નેકી.
નેકીકે મુંહ પર હએ નકાબ, ઔર હએ બદી તો બે હીજાબ,
જાહીર પ સબકો હએ વકી, બાતીન અપસ બયાંન હએ.—નેકી.

મુઅઝ્ઝમતે રાહો રસ્મ.

ઈંગ્રેજી રાહુ.—સુનતાં સુનતાં બહેરારે કાન.—તર્જ.

સબ—

હાં એક દીલ જો નેકો બદ, તો હો ખરાબી સારી રદ,
સુવાહ ખુદાકી હએ મદદ, બુરાઈ સબકી હએ હસદ.
જહાંકાં નીત હએ ઢંગ નયા, પુરાની આંખે રંગ નયા,
સુધારે ચાલ એક, તો દસ ચલન બીગાડે નેક.—હાં.

રાહ્યતે હીંન્દસીતાંન, કરૂં તુમારા કયા બયાંન,
હુનર વ ઈલ્મકાતો ધ્યાંન, હએ તુમ્મે વાહમ યા ગુમાન.
કીયા કીસીને કોઈ હુનર, યુરોપકેભી તારીફ અગર,
તો બોલ ઉસ્કો દેખ કર, બીલાએતીસા હએ કીધર ?—જહાંકા.

યુરોપ ચાહે સબ ચડે, ન હમ વતન કોઈ બડે,
પડે આજ કલકે તોછડે, ખીયાલ રખકે હએં પડે.
કદીમકા જો માલો જર, ગયા હો બાપ છોડ કર,
તો સદકે વ્હો યુરોપ પર, ન હીંન્દકીતો કુછ ખબર.—જહાંકા.

ઈસ્ટાર ઓફ ઈન્ડીયા, ખીતાબ ઓનરેબલકા,
માંલો જરસે લે લીયા, તો ફેર ગરજ હુનરકી ક્યા.
તુમારા ઈલ્મે મજહબી, યુરોપ પડહતા હએ સભી,
હો કીતને તુમ અરે ગબી, જરાતો સમજો કુછ અભી—જહાંકા.

જો ઈલ્મે દીં હો હસ્બે હાલ, ઔર ઈંગ્રેજીમેભી કમાલ,
તો એસે ક્યું તુમ અએ જુહાલ, જમાનેમે હો પાએમાલ.
ઈંગ્રેજી છોડો કરરો ફર, ઉન્હોકા સીખો તુમ હુનર,
જો હીંન્દ હોવે આહલે જર, તો રૌનક હો ઈધર ઉધર.—જહાંકા.

ઈસ્તીયાકે ઈલ્મ.

દાદરા.—મોરી જાન તુરકવાને.—તર્જ.

મોરે પીતમ નાહીં મોરી પીત છોડારે,
પીત છોડો ના તો અપની રીત છોડારે.—મોરે.

ગનેશ્વર દેવા, કરૂં તુમરી સેવા,
સરસવતીસી નાહી મીત છોડો રે.—મોરે.
લક્ષમી સહેલી, હમારી હએ પહેલી,
દેખ વાકો હમરો નાહી ચીત છોડોરે.—મોરે.

ઇશ્તીયાકે દૌલત.

ઠુમરી.—પીયા બીન પીરી ભઇ:—તર્જ.

ઓ લછમી પ્યારી, તોરે બીના નાંહી રહું,
સરસવતી તોરી, ચેરી હએ ગોરીરે, વા પર સદકે ન હું.—ઓ.
મોહે તુ પરસન, હો દેવી છન છન, દુખ સુખ તોસે કહું.—ઓ.

ઇન્કારે દૌલત.

સારંગ.—લાવણી.—કયા ઠુમક ચાલ ચલતી.—તર્જ.

સખ—

રખ્ખો અપની પરે દૌલત, બરે દાલત,
નહીં ઇલમસે બેહેતર કોઇ જમાનેમે હએ અરે દૌલત.—રખ્ખો.
હએ ઇલમસેહી હસ્તી, સબ બસ્તી,
હો ઇલમ નહીં જીસ મુલકમે, ઉસ્કી હોતી હએ પસ્તી.
યેહ ચીજેં બુલંદ દસ્તી, હએ સસ્તી,
લો ખરીદો તુમકો અબસ ચડી હએ દૌલતકી મસ્તી.

ઝુલ.

તુમકે ઇલમસે ઇજ્જો શાન, રહો મત જાહીલ નાદાંન,
હએ જાહીલતો હએવાન,ગની છોડો શરે દૌલત, બરે દૌલત.—નહીં.

ગ઼જ઼લેસ્તાંન.

ગ઼જ઼લે જફ઼ર.

પરવા ગ઼મે ઉલ્ફ઼તમે જ઼ફ઼ર કુછ નહીં અપની,
રહે બેખ઼બરી હમ્એ કે ખ઼બર કુછ નહીં અપની.

ખ઼ુબાંને જેહાંમેસે ચુના હમને તુમ્હીકો,
દેખો તો સહી કયું કે નજ઼ર કુછ નહી અપની.

તદબીર તો કરતે હમ્એ સદા વસલકી ઉસકે,
ચલતી કભી તક઼દીરસે પર કુછ નહી અપની.

હીચ ઊનકી હમકુ જો કહા હંસકે વ્હો બોલી,
માલુમ હુવા ઇસસે કમર કુછ નહી અપની.

કયું ખ઼ાકમે રહે ચસ્મ મીજાઇ હમ્એ દુરરે આ઼શક઼,
અફ઼સોસ તુઝે કદરે ગોહર કુછ નહી અપની.

જો અરશસે તાફ઼રશ હમ્એ સબ ઉસમે હમ્એ લેકીન,
આગાહ હક઼ીક઼તસે બશર કુછ નહી અપની.

તાસીર ન કી દીલમે જ઼ફ઼ર સંગ દેલાંકે,
બસ દેખ ચુકે આહે જીગર કુછ નહી અપની.

ગ઼જ઼લે જફ઼ર

ન રક઼ીબોંસે તું લીપટ કર બએઠ,
ઔર બએઠ તો હમસે હટ કર બએઠ.

તેરે ગીરદાબે ઇ઼શક઼ દેલ ઔર હમ,
ગયે દોનું બહમ ચીમટ કર બએઠ.

કર ખ઼જલ મેહકુ માહતાબી પર,
મેહસે ઘુંઘટ જરા ઊલટ કર બએઠ.

ન હુવા મેરે ગીરીએસે રહેભી,
જાતે જો પાઊં વ્હો રકટ કર બએઠ.

ગોશે આફ઼ીઅ઼ત બાત હમ્એ તંગ,
બેઠતા હમ્એ અગર સીમટ કર બએઠ.

સોચતા કે આહે ઇ઼શક઼મ રહે દીલ,
જો હો કરના તુજે સો ઝટ કર બએઠ.

કસદ ઉઠ ભાગનેકા ન કર જ઼ફ઼ર,
તું જો વ્હાં બેઠતા હમ્એ ડટ કર બએઠ.

ગ઼જલે જફ઼ર

નજર કીસ વાસતે તું અપની એ કા઼તેલ ચોરાતા હએ,
તગ઼ે ખ઼નજર તેરી કબ હમ તેરા બીસમીલ ચોરાતા હએ.

કભી જા બેઠતા હું પાસ મેં ઉસકે જો મેહફીલમે,
તો ફ઼ીર ક્યા ક્યા બદન વ્હો રોનકે મેહફીલ ચોરતા હએ.

બતાએ દીલકી ચોરી કું નહી કરતા તેરા ગ઼મજ઼ા,
મગર જીસ વખ઼્ત પાતા હએ મુઝે ગ઼ાફીલ ચોરાતા હએ.

મુઝે દેખ બોલ કર રોને દો તુમ રોકો ન હમ ચશમો,
કે પાની આશુંઓસે મેરા જખ઼્મે દીલ ચોરાતા હએ.

લગા તેગ઼ે સીતમ તું શૌક઼સે જા઼લેમ કે મરનેસે,
ભલા કબ જાના અપનો રહે તેરા માએલ ચોરાતા હએ.

રહે ક્યા અંધેર હએ જો દીન દીએ ખાસે ઊજાલેમ,
મેરા દીલકો રૂખ઼ે રોશનકા તેરે તેલ ચોરાતા હએ.

જફ઼ર સબકો બરાબર દેખતે હએ જો હએ રોશન દીલ,
કીસીસે આંખ અપની કબ વ્હો કા઼મેલ ચોરાતા હએ.

ગ઼જલે જફ઼ર

મેરા દુશમન અગરચે જમાના રહે,
તેરા તોભી મએં દોસ્ત યગાના રહે.

ન તો અપના રહે ન તો બેગાના રહે,
જો રહાસો કીસીકા ફ઼સાના રહે.

મેરા સીનઓદીલ મેરી જાનોજીગર,
તેરી તીરે નેઝાકા નીશાના રહે.

રહી કસરતે દાગ઼ બદોલતે ગ઼મ,
મેરી પાસે હમેશાં ખ઼જાના રહે.

ગયા મોહસમે ગરદસે સાગરે મે,
ન વ્હો દોર રહા ન જમાના રહે.

રહી ખ઼ાનેખ઼રાબીયાં જીસકે લીએ,
વ્હો રક઼ીબકા રૈનેકે ખાતા રહે.

જફ઼ર ઊસકી તો જુલ્ફ઼મે દેલકી મેરા,
મેરે પાસ બલાસે રહા ના રહે.

ગઝલે જફૂર

મેરે દીલકી હકીકત ચશમે નમ કુચ્છ ઔર કેહતી હએ,
વપેકીન આહ સોજાન દમબદમ કુચ્છ ઔર કેહતી હએ.
અજબ એહવાલ હએ મેરા કે જબ ખત ઉસકુ લીખતા હું,
તો દીલ કુચ્છ ઔર કેહતા હએ કલમ કુચ્છ ઔર કેહતી હએ.
ઉઠા દેતા હએ જો પરદા જરા તો હએ જેબાહસે,
અબી ખહકે ખુદા તુઝકુ સનમ કુચ્છ ઔર કેહતી હએ.
અસર રહે અંદલીબે ઔર કયા હો તેરે નાલોંકા,
કે ગોશે ગુલમે બાદે સુબહ દમ કુચ્છ ઔર કેહતી હએ.
નહી ખુલતા મેરા હાલે પરશાં જુલફસે તેરે,
કે વહો કાફીર તેરે સરકી કસમ કુચ્છ ઔર કેહતી હએ.
બચેંગી જાન કયુંકર દેખીએ કાતેલકે હાતોંસે,
કે ઉસકી આજ શમશીરે સેતમ કુચ્છ ઔર કેહતી હએ.
બતાતી ઇશકમે હએ અકલ કોઇ બાત કબ ઢબકી,
જફૂર જબ પુછતે હએ ઇસસે હમ કુચ્છ ઔર કેહતી હએ.

ગઝલે જફૂર

મીજગાંકી હએ બલા તેરી કાફીર ઉલટ પુલટ,
કર દે હએ પલમે એ સફે લશકર ઉલટ પુલટ.
કોશતેમે તેરે જાં કહાં હએ જો દમબદમ,
તું દેખના હએ ઉસકો સેતમગર ઉલટ પુલટ.
એક હરફ સર નવેશતસે પાયા ન બેશો કમ,
દેખો હજાર અકલમે દફતર ઉલટ પુલટ.
વહે કાતેલ આખરશ દમે બીસમીલ પહોંચ ગયા,
કદમોંપે તેરે વહે દીલ મુજતર ઉલટ પુલટ.
સમજો ન કુચ્છ અજબ કે મેરી પેક આહસે,
હો જાએ નોહ સીપર અબીગર ઉલટ પુલટ.
નુસખા મરજે ગમકા કહાં હએ કેતાબમે,
બએઠા વરક તબીબ કયા કર ઉલટ પુલટ.
દુન્યાં નહી કરારકી જાએ જફૂર કે ઇસ્માં,
હએ ઇનકલાબે દેહરસે અકસર ઉલટ પુલટ.

ગઝલે જફૂર.

વ્હો ન આએ યાર લાએ યું ન થા તો યું હુવા,
ઉસકા આન બેન બનાએ યું ન થા તો યું હુવા.
ઝલતમેં કરતા થા નાલા તા ન હો અફશાય રાઝ,
ચશમને આસુબ હાએ યું ન થા તો યું હુવા.
તું ન થા દીલદાર ઈસ્સે હો ગયા બેઝાર દીલ,
કોન તુઝકો રહે જતાએ યું ન થા તો યું હુવા.
વસ્લ જાહેર તો ન હોતા થા હમે ઉસકા નસીબ,
ખાબમે વ્હો છુપકે આએ યું ન થા તો યું હુવા.
ઈશકકા હાંસલ ન થા હમકો મઝા બેઝખમે દીલ,
જખમભી લો હમને ખાએ યું ન થા તો યું હુવા.
સબર ગર હોતા મુઝે હોતા ન મએ રૂસવાએ ખલ્ક,
કહતે હએં અપની પરાઈ યું ન થા તો યું હુવા.
દે કે ઊસ બેદરદકો દીલ હું જફૂર મેએ દર્દમંદ યું,
વાહ દુખ બેઠે બેઠાએ યું ન થા તો યું હુવા.

ગઝલે જફૂર.

ઈરાદા હએ જો તેરે કતલકા તુઝે કાતેલ,
તો ખેંચ તેગકે મેનેભી હાં ખુશીસે કહા.
કસમ ખુદાકી તુઝકો સદા કે રહે પયગામ,
કહા હએ યારને યા તુને અપને જીસે કહા.
ઊઠાએ લાખો સેતમ તેરે, દેકે દીલ હમને,
ન આફરીનભી કભી તુને દેલ વ્હોહીસે કહા.
સદા નહી વ્હે ચટકનેકી ગુનચએ ગુલને,
લબોકો દેખકે કુચ્છ તેરી બેકસીસે કહા.
હમેશા કરતે રહે ગયેરકી તરફદારી,
કભી ન અપને પેક હરફે મુનસફીસે કહા.
ભર આએ ચશમે ખજલમેભી યકબયક આંસુ.
તુમારે કુસતેને કુચ્છ અપેસા બેકસીસે કહા.
જફૂર વ્હો દુશમને જાન હએ ઉસે ન જાનીઓ દોસ્ત,
તેરી હેનાને કુચ્છ હમને દોસ્તીસે કહા.

ગઝલે જફ્રૂર.

હમ રોએ અયેસા જો તુને હમકો રોલા દીઆ,
પાનીમેં એક દેખાએ ફૂલક બુલબુલા દીઆ.
ઊસે શોલખુસે બઝમે જેહાનમે લગાકે લો,
માનીંદ શમ્આ આપકો હમને ઘોલા દીઆ.
અયેસા ન હો કે ગયેરપે ખુલ જાએ મુદઆ,
કાસદને મેરે ખત ઊસે જાકર ખોલા દીઆ.
સબ યાર કુચ કર ગએ મેરી ખુલી ન આંખ,
ગફલતને કીઆ કહું ! મુઝે કયસા સુલા દીઆ !
તુમને કીઆ ન યાદ કભી ભુલકર હમેં,
હમને તુમારી યાદમે સબ કુચ ભુલા દીઆ.
ખેંચા જો નકશા દીનકે તસવીરસે યારકા,
નકશે ચીનકુ હમને જફ્રૂર ચપેન ભુલા દીઆ.

ગઝલે જફ્રૂર.

ખુદાને જબકે તુઝે મેહજબીન બનાયા થા,
તો ખતસે રૂખ મેહ હાલેનશીન બનાયા થા.
દો ચાર કીઆ તેરે ઝુમકુસે હુએ શબ પરવીન,
ફલકને ઉસકા ઊનહી ખોશે ચીન બનાયા થા.
જલાયા આતશે હેજરાનસે કયું મુઝે યા રબ,
અગરચે શમે સબસ્તાન નહી બનાયા થા.
બહાર તુને ન દેખ કે હમને અશકોસે,
મોઝેકુ શાખે ગુલે યાસમન બનાયા થા.
બરંગે ગુનચે રહુ સર બ જેબમે કબ તક,
ઘલાહી કયું મુઝે એદાહગીન બનાયા થા.
જફ્રૂર ન કયું કે હો દીલસે ગુલામે કુતબુદીન,
અઝલસે માતફ્રૂદે ફખરે દીન બનાયા થા.

ગઝલે જફ્રૂર.

ઇશકને ઝીસ દમ દયારે દીલમે આહુકા દીઆ,
નાલએ સોઝાનને સીનેમેં મેરે રોકા દીઆ.
ડર નહી જલાદ કુચ્છ તેગે સીતમકા અબ તેરે,
ખમ દેખાહી ઉસને હમકો અપની અબરૂકા દીઆ.

કહું ન હમ ક઼ાસેદકે મોંહકી લેં બલાઈ દમબદમ,
ઉસને લા પેગામ વસલ અબ હમકો મેહરૂકા દીઆ.

સમેકી હાજ઼ત નહીં ગોરે ગરીબાન પર દેખા,
તુરબતે મજનુંપે બસ હએ ચશમે આહુકા દીઆ.

ક઼શકએ સીંદુર હએ યા ક઼તલ કર આશક઼ હુઆ,
તુને માથે પર હએ ટીકા ઉસકે લોહુકા દીઆ.

તીરહ બખ઼તોંકો પરેશાની હુઈ એક ઔર હએ,
તાર ઉસને તોડ જોડી અપને ગેસુકા દીઆ.

ઇ઼તબારે સબરો તાક઼ત ખ઼ાકમેં રખું જફૂર,
ફ઼ાજ઼ે હીંદુસ્તાનને કબ સાથ ટીપુકા કીઆ.

ગ઼જ઼લે જફૂર.

કોઆ કહું કયું કે તેરે કુચેમેં હો કર આયા,
તુઝકો પાયા જો નહી ખ઼ુબ મેં ગે કર આયા.

ઊસ્સે બાઝી કભી ચોસરકી જો ખેલા કોઇ,
માઇએ જ઼િંદગી અપની સભી ખ઼ો કર આયા.

આયા મીજ઼ગાનસે મેરે જેબપે સો બાર સરશક,
કર ગુબાર ઊસકે ન દીલસે કભી ધો કર આયા.

જીસ્સે તુને બુતે ખ઼ુનખ઼ાર લડાઈ આંખે,
તેગ઼ે મીજ઼ગાનસે ઊસ્સે અપની તુ દો કર આયા.

પુછ ખ઼ામોશીકો મત મેરે તુ, અય ગુનચે દહન,
દીલ મેરા જાનતા હએ મુઝસે જો તુ કર આયા.

દીદએ તરકા મેરે નામ ન લે તુ, અય દીલ,
કામકો અપનેહી તુ આપ ડુબો કર આયા.

પેહ઼નસે તેરે બુ આતી ખ઼ુશબુકી જફૂર,
સાથ તુ કોનસે ગુલરૂકે હએ સુકર આયા.

ગ઼ઝ઼લે જ઼ફ઼ૂર

કીસી પરદેનશીકા હએ શૌક઼ે લકા કોઇ તરેહ આપ એસી બતા દે મુઝે,
કે ઉઠાકે વ્હો પરદે શરમોહયા જ઼રા અપના જમાલ દીખા દે મુઝે.
તેરે દેખનેકે તો હએ સેંકડો ઢબ નહી દેખતા મએ તો પેહી હએ સબબ,
કે તજલીએ હોસનસે બરક઼ે ગ઼ઝ઼બ કહી અપેસા ન હો જલા દે મુઝે.
મુઝે કત્લ કીઆ તો વ્હે ઉસને કહા, કે તું રંજો આજાબસે છુટ ગયા,
તેરે સાથ વ્હે મએંને સલુક કીઆ મેરે કોશતએ નાજ઼ દોઆ દે મુઝે.
રહી ઇતનભી તાક઼તોતાબ નહી કે જ઼મીંમે આપ ઊઠે વ્હે ખાકનશીં,
તેરે કુચેકી સીમત બલાસે કહીં મેરા ગીરીએ શૌક઼ બહા દે મુઝે.
કહીં જ઼ખ઼મેતો ખાએ પર આજતલગ મીલી લેઝ઼તે ઇ઼શક઼ ન જ઼ીરે ફ઼લક,
મેરે જ઼ખ઼મે જીગર છરકકે નમક઼ મઝ઼ા ઇ઼શક઼ે ખ઼ફ઼ાકા ચખા દે મુઝે.
લગે બાતકા મેરે ઠેકાણા કહાં કે જબ એક સખુનમે વ્હો સહરે બયાં,
કભી અરશ બરીનપે ચરા દે મુઝે, કભી ફ઼રશે જ઼મીપે ગીરા દે મુઝે.
નહો દામેં આમયક઼ જ઼ીસ્મ અગર કરૂં ગુલશને કદસકી શએર જ઼ફ઼ર,
કોઇ અપેસા હો ક઼ામેલ પાક઼ નઝ઼ર જો વ્હે કયે હએ ઊસ્સે છોડા દે મુઝે.

ગ઼ઝ઼લે કીશાન.

જ઼રકી મ્હોબ્બત જ઼રકે તક઼, બેજ઼ર તો જગમે ખ઼ાર રહે,
બાબત દેખ મએ આએ, જ઼રસે બેરા પાર રહે.
મએં હર તરેહસેં સોચ દેખા, જગમે જ઼રસે ઔર કુછ,
કોઇ દેખા ન સુના મએં જ઼રહી યહાં મુખ઼્તાર રહે.
માશુકોંકી મીઠી બાતોંપર, ન દીલકો તુ લોભા,
જ઼રકી મ્હોબ્બત દીલમે ઊનકે, જ઼રહી ઊનકા યાર રહે.
જીનકે મુહસે દમબદમ, નીકલે શુખ઼ન એ જાન તું,
તુમકો નહી કરતી મીયાં, વ્હો જ઼રકો કરતી પ્યાર રહે.
વ્હે દોસ્તો કેહતા હું તુમકો, જ઼ર શીવા યહાં નહી કદર,
ચાહ હે દુન્યાઇ જ઼રકી કીશનકા કીરતાર હે,

ગ઼ઝ઼લે કીશાન.

ઇ઼શક઼ે દરીઆકી મોજે દેખ કર મએં બડે ગયા,
યારકે મીલનેકા દીલમે થા સો દીલમે રહે ગયા,
જીસકો દેખા ઇસ જેહાંમે હએ જો મારા ઇ઼શક઼કા,
ઇ઼શક઼ નહી એ બદબલા હએ જીસને દેખા કહે ગયા.

મને દેખા દોસતો ઇસ ઇશ્કકે સારે ફરેબ,
રાત દીન જગતા રહા, જીતેજી મર રહે ગયા.
મૌતકો કરના કુબુલ, ઔર જહર ખાના ખુબ હએ,
જો ફસા ઇસ ઇશ્કમે, વોહ લાખોં દુખ શહે ગયા.
કીશનકી એ અરજ યારો, ઇશ્કકે માહફુજ રહે,
બદ બલા હએ બદ બલા હએ, હર કીસીને કહે ગયા.

ગઝલે અમાનત.

હએ જુહલએ તંનશે—દરો દીવાર બશંતી,
પોશાક જો પેહને હએ—મેરા યાર બશંતી.
કીઆ ફશલ બાહારી—ને શગુફે હએ ખીલાએ,
મઆશુક હુએ શીરતે શરે—બાઝાર બશંતી.
ગેદા હએ ખીલા બાગમે—મેદાંનમે શરશ,
શહરા વોહ બશંતી હએ—રહે ગુલઝાર બશંતી.
મખમલકા નઇ રૂતમે દીલા—જરદ નાહી નયા,
કહેને હએ કબા—યારકી તલવાર બશંતી.
હું ગમસે રહે મે જર્દ—જો તુ કતલ કરેગા,
ખુ નીકલેગા અએ—કાતલે ખુંખાર બશંતી.
ઉસ રશક મસીહાકા—જો વોહ હો જાને ઇશારા,
આંખોસે બને—નરગીશે બીમાર બશંતી.
ગમ ખાકે મુવા હું મએં કીસી—જરદ કબાર,
હએ કબરકી ચાદર—મુઝે દરકાર બશંતી.
ગેદાકે દરખતોમે—નુમાઆ નહી ગેંદા,
હર શાખકે સર પર હએ—દશતાર બશંતી.
મુંહ જરદ છુપેતેકે—ન અનચલશે છુપાવો,
હો જાએ નરંગે—ગુલે રૂખશાર બશંતી.
રૂત ફીર ગઇ આલંમકી ચલી બાદ બાહારી,
મયેખાનેકુ શજવાતે હએ—મયે ખાર બશંતી.
ખુશ્ક એકતો થા મેરા—કીઆ જરદ કબાંને,
તર હુઇ ઉશ પર તેરી—દશતાર બશંતી.
ખુલતી હએ મેરે શોખ પર—હર રંગકી પોશાક,
ઉડી અગર હએ—ચંપી હએ ગુલનાર બશંતી.
હએ લુત્ફો હશીંનોકે—દોરંગીકા અમાનત,
દો ચાર ગુલાબી હું તો દો ચાર બશંતી.

ગ઼ઝલે શૌક઼.

ર્હે રંગીલા મેરે દર્દકા દીવાન બનેગા,
આ઼લમે ગોયા રશ્કે ફ઼ીસ્તાંન બનેગા.
હર બેતમે તારીફ઼ આવી હએ રૂઇ આંખોંકી,
ર્હે શહેર મેરે મજનુસે હએરાન બનેગા.
મઆ઼લુમ હુવા શોખ઼ી અંખ્યોંસે મેરે તહીં,
ગોયા રોજ઼ દેખો કે તુફાંન બનેગા.
ર્હે જુલ્ફે સનમ શૌક઼સે ડાલી રે ગલેમે,
ર્હે નક઼શ પંજ઼એ તીર મીરજ઼ાન બનેગા.

ગ઼ઝલે રૂસતમ ઈરાની

વ્હો જાતી હએ સો કૌન રશ્કે ક઼મર હએ ?
લોભાતી હએ સો કૌન માહે મુનવ્વર હએ ?
આસમાંસે હએ ઉતરી યા જમીંસે હયે પયદા ?
બોલાતી હએ સો કૌન બુએ અ઼તર હએ ?
દીલસે રોશન હએ યા ચશ્મસે હએ લોટન ?
ધુમાતી હએ સો કૌન નુરે ફ઼ીશ્વર હએ ?
નાઝસે નાંઝનીં હએ યા સાસે હએ સબઝ઼ા ?
દીલ ભાતી હએ સો કૌન મુશ્કો અ઼મબર હએ ?
ગુલશનકી ગુલ હએ યા હએ બહારે રૂસ્તમ ?
જલાવી હએ સો કૌન શીરીંશકર હએ ?

ગ઼ઝલે રૂસતમ ઈરાની

આજ ઇસ ગ઼મમે મીલાવે કોઇ મેરી મઅ઼ાશુક઼,
બસ દેખતેહીમે કુરબાંન કરૂં દેરી મઅ઼ાશુક.
એક હુસ્નસે ઇ઼ન્તેજાર હએ જેહાં સારી,
મએ વ્હો હુસ્નપે જલું જો અકેલી મઅ઼ાશુક.
ચૌસરે મ્હોબ્બતપે ના કોઇ જીત પાયે,
બયેઠે સો હાર હટે શતેરી મઅ઼ાશુક.
જ઼ાબજ઼ા હર શમ઼ાપે યાદ થી જીસકી,
હર રંગ બ રંગમે ચાહતે બતેરી મઅ઼ાશુક઼.
સોજ઼સેં રૂસ્તમ ગ઼મકે બને હએ આતેશ,
કબ આશ્નાઇ દીખાવે નવેરી મઅ઼ાશુક઼.

ગઝલે રૂસતમ ઈરાની

ઈનાયત કી મઆશુકને આજ જોબન બહાર,
ઈશ્કકા ઈનામ દી બરસાયા રોશન બહાર.
બામુદત ફીરાકમે ગીરફ્તાર પુર હમ થે,
નેકાબ ઊઠા સારે દીખલાયા હોશન બહાર.
નેઝારે લગા લીયે સારા જાબજા લુટ,
શીકારકે શીકાર હો ખીલવાયા લોચન બહાર.
આશકી દેખને ચાહો તો હય જીગર આયના,
ચમનકી કીતાબમે સુનાયા શીખન બહાર,
મત રૂસતમ હસ દે ગર ગમ પકર ઈન ઈનામસે,
મંઝલ લંબીઆરી હયે પ્હોંચાના ખોતન બહાર.

ગઝલે રૂસતમ ઈરાની

ચાંદસી મુખ ગોલ તુમારેમે બીજલી ચમકતી હય,
ગુલસી રૂખ કીરમ અંગારેમે બીજલી ચમકતી હય.
બાગમાં બહારકી ખુમારમે દોસ્તકો ચાહતે હય દોસ્ત,
સરવસી બદન લતફન ઉજાલેમે બીજલી ચમકતી હય.
દીલકો ફંદસે મત બંદ કર લે બેવફાઈ લપેટકે,
અનારસી પીસ્તાં જોબન હાલેમે બીજલી ચમકતી હય.
જો ચાહેસો યારસે લુટ લે અબ જમાના સારા,
લાલસી લબાં ઈશ્ક કુયારેમે બીજલી ચમકતી હય.
રૂસ્તમ મઆશુકકી ગોદમે જા બયઠના ઔર હય તાલે,
નગીનાસી ચશ્મ નુર નેઝારેમે બીજલી ચમકતી હય.

ગઝલે રૂસતમ ઈરાની

બાતમે નીગાહ રખાયો જુબાંસે સમશીર ચલતી હય,
બહારે ચમન ગુલસે બુલબુલ દીલગીર ચલતી હય.
કેહનાં સો મીયાં કહો અદાસે ફીર ખુબ અંદાજસે,
મ્હે માશુમે મ્હોબ્બત બહારસે જાની નગઝીર ચલતી હય.
શબ્જ રંગ બની હુરસે ન લરના મીયાં કોફસેતી,
મ્હે નાજ અદા કી મીયાં હસંતી જનઝીર ચલતી હય.
તમાશા હય મીયાં દેખ લો અપની જીંદગાનીકા,
મ્હે મદારે મખલુકાત મીયાં લેખ કુલગીર ચલતી હય.

અદા નેજારસે મીયાં કેર જા પાસ મેરી તું,
ન ગુજર ગઇ યાર રૂસ્તમ સનમ તસવીર ચલવી હુએ.

ગજલે રૂસતમ ઈરાની

બાગમે તરફતા હુએ બુલબુલ ગુલ મીલાના મુશકેલ,
આગમે જલતા હુએ મેહબુબ જાન બચાના મુશકેલ.
મુબારક હુએ આતશે ઇશ્ક આશકકો યા જલ્લાદ,
તલેસમ હુએ અજબ વ્હે યારીકા વ્હાં જી જાના મુશકેલ.
કદમ પોશીદે મુરવ્વતસે ચાહે રેહના હજુરે આપ,
ફલક બદલતા હુએ રંગ ચશ્મ છુપાના મુશકેલ.
આપકી મેહેરબાનીઆં ખરીદદાર હમ હુયે તેરે હાજર,
આશનાઈસે પલતા હુએ આશનાવ આગ બુજાના મુશકેલ.
અબસ કરાર નીકલ ગયા સનમ મુરવ્વત મનજલસે,
જાનમે લગતા હુએ દાગ વ્હો ધુંઆ ફીરાના મુશકેલ.
જગમે કેહેની ચલતી 'બીવફાસે હરગેજ સોબત ન કીજીએ',
મ્હોબ્બત પાસ અકલ ના ચીજ કેરી સો કેરાના મુશકેલ.
યા પરવાના દેખ તુ તેરા હમદંમ પરવાને યાર,
તું પલકેમે જલતા હુએ અજબ બરખત નીભાના મુશકેલ.
તુઝસે આશક રૂસ્તમસે સેતમગર બના જીગર,
બેરાગમે દેખતા હુએ જો હિશાબ સો સારા લીખાના મુશકેલ.

ગજલે રૂસતમ ઈરાની

શબ જો દેખી તેરી તશવીર હમામકે બીચ,
નાતવાં હુઇ ચશમ મેરી નરગેશ શલામકે બીચ.
ગમખાંનેમે બજ રહા થા સીતાર ગીરીઆંગીરસે,
આએ બુલબુલાં ગમ સુન આશક તમામકે બીચ.
ઇશ્ક દરમ્યાં હુએ બેતર વ્હો વફા જીરસે રહે નજ,
આતી હુએ માશુક મસ્ત હો મીજલસ એફામકે બીચ.
શફીને હસ હસ ચલાયા શરાબકા દોર જબ,
બનગઇ તાબેદાર બઝમ વ્હો હીંગામકે બીચ.
શીકલ હુઇ જાહેર શોલા ઉઠ રહે હુએ જીગર,
કયામતકી જંગ મચી તબ નામ બનામકે બીચ.
રો રો કે મુતરબને પટકા હુએ કાનુન આપ,
રૂસ્તમ ગાતે થે જબ દર્દ મસ્ત કલામકે બીચ.

ગઝલે રૂસતમ ઇરાની

મ્હોબ્બતકો નખ્ચીર ગુલ અવ્વલ દેખા,
ફીર યાર નખ્ચીરે આઝારે અજલ દેખા.
ફસા દીલ શસ્તનેસે કુચએ મ્હોબ્બત,
ફીર વ્હો કુચએ ખું ખુંનખાર અસલ દેખા.
ચશ્મ શીહા નુરે મસીહાસે મસ્ત,
ચશ્મ વ્હો લાલ કઝાકશ શીકલ દેખા.
કમાંને આસ્નૈસે હુવા થા પયેકાન,
કમાનસે શીના કબાબ મજનુ નકલ દેખા.
શબ ફીસુસે ના કહા, જા ઘોરમે રહા,
બેકરાર વ્હાં તલગ રૂસ્તમ બગલ દેખા.

ગઝલે રૂસતમ ઇરાની

કૌન બેદર્દકો હએ માલુમ જફાએ ઇશ્કકા અહેવાલ,
આજકે જમાનેમે માશુકકુ આશક હએ હલાલ.
બાદે હયાત જા કે બેગુ ઓ માશુકકે મકાં,
મસ્ત મ્હોબ્બત દરમ્યાંસે ગીર્ફતારકો નીકાલ.
જંજીરે કાકુલ તેરીમે ફસા હએ દેલ સરતાપા,
હએ કયા લુત્ફ તેરી આશનૈમે રહે જંજાલ.
દીલ છીનક તસવીર તેરી હએ નરઘેશકે નકશ,
જલાતા નુરે ચશ્મ જયું પરવાના સમેપે લાલ.
રૂસ્તમ હએ જેહાં શીરી ફકત માશુકકે ખાતર,
વ્હો નાજોકરીમ પાસ સારી જેહાં હએ જવાલ.

ગઝલે રૂસતમ ઇરાની

કીસ જા ઢુંઢુ તેરી તસવીર, શનમ તેરી તસવીર દેલરૂબા,
નવ બહાર ઇશ્કસે મ્હોબ્બત અજહુ ના હુઈ હએ ખુરબાં.
કલ જો ચુકે તેરી રાહ, શનમ તેરી ગુલસ્તાંકી રાહ,
વ્હાં ચલ ગયે બેએખત્યાર આશકકી ઘોરસ્તાં.
દેખા, બસ મજનું ગીરીયાંકી લૈલી બના બેઠે હએ,
ફરહાદ અયેશ કે કોહકાફ હએ છોલે શીરીં મસતાં.
જુલીખાં થી આતશ બીચ શોલગી જયું જર: સમા,
લૈલી થી ખ્યાલો બીચ જયું સરવ હએ બીઆબાં.
શીરીં થી ખંજરો બીચ દીલબરકી લગી ફેરાકસે,
દેખતેહી રૂસ્તમ ચમકા મયખાને જયું મસ્ત શાકયાં.

ગ઼જ઼લે રૂસતમ ઇરાની

શાક઼ી શાગ઼ેર પીલા મુજે નહીં ચયેન અભી,
જલ ચલા જીગર સારા ઢુંડતેહી મઆશુક઼ સભી.
અર્ઝે ગુલપે બુલબુલને મસ્તી કીયા શીરૂ,
નુરકા પયેમાના મીલા ના અબતક જલતેહી.
ક઼ીસમતકી જુબાની નજુમ નહી સુનાતે મુઝે,
મીલી હએ મઆશુક઼ મસ્ત આરજુમંદકો વાં કભી.
તેહ઼ક઼ીક઼ કરકે પ્હોંચાના જો હક઼ીક઼ત હએ મંજુર,
બેહશતાંથી સો હએ ફ઼ેજાં પ્યાર બેવફાઇકી લગી.
ઇતેફાક઼ થા સો તક઼દીર થી સો બને નક઼શ,
રૂસ્તમ કહાં પ્હોંચે જો વ્હાં પ્હોંચે ના નબી.

ગ઼જ઼લે રૂસતમ ઇરાની

વાયદા ક્યું કરતા હએ મેરા જી નીકલ જાતા,
વહ્દા બેરસ્તાંએ મઆશુક઼ નાહ઼ક ફીસલ જાતા.
મએ વ્હો નહી પક્કા આશક઼ ન શીલગું વાયદાસે,
આશ્કે હએ આશાનગી નહી સો પીગલ જાતા.
મોજુદ હએ જો બને હએ આતશ સો જાન ગ઼નીમત,
અશક મીલે સો મનકે સારા ત્યાગ અમલ જાતા.
જીસકી આરજુમે જલતા હએ રેનકો માહતાબ,
કોન હએ આશક઼ બીશાત હુવે ક઼તલ જાતા.
ગુમાનપે જાન હેરાન રખકે પાર હો રૂસ્તમ,
વહેમપે જાન હેરાન રખનેસે રંગ અશક જાતા.

ગ઼જ઼લે રૂસતમ ઇરાની

દીલસે અબ દીલદારીકી હરીઆલી જાતી હએ,
હો ગયે બદલ રંગ, મજ઼ેહ યારી જાતી હએ.
ચમકા હએ શીતારા બદ, બહારમે ખુવારા,
ખુબ બહારસે આરામે બહારી જાતી હએ.
જાના ન જો અવલમે સો આખ઼ેરમે જાના,
કુચે ગુફ઼ાને મોહ઼બ્બત મહેરીજ઼ સારી જાતી હએ.
જો ભાવે સો બોલ ફ઼ીર શમાલ નખ઼ચીર,
સીને વ્હો નેગાહ નખ઼ચીર ક઼ટારી જાતી હએ.
બીજલી હરએક શાંમ જીગરમે જબર હોતી,
વ્હો બીજલીસે રૂસ્તમ ખ઼ાકમે ખુમારી જાતી હએ.

ગઝલે રૂસતમ ઇરાની

જલાતી મશ્કસે યાદે મઆશુક આવનથી,
બુન્દને અશ્કસે યાદે મઆશુક આવનથી.
ઘટા ખીલી હુએ મેહબુબ ખુબ ઇશ્કસે આજ,
રૂએ મસ્ત હુએ બાદે મઆશુક આવનથી.
ફીરકત હુએ ફકત શોહોલે દીલ વ્હો યાર,
ખું ભરે નુશ્કસે યાદે મઆશુક આવનથી.
મીલગી રહે ખાક ખાકમે કોઇ દીન તેરીસે,
હુએ ખાક નકશએ વાયદે મઆશુક આવનથી.
લગાએ કીનમે ચમનમે શીહે બુટે વ્હો માલી,
રૂસ્તમ અજલસે ફરયાદે મઆશુક આવનથી.

ગઝલે રૂસતમ ઈરાની

જો ખીલી હુએ ગુલ અનદલીબસે સો ખીલા રહે મેરા જાન નાજાન હુએ,
ખીલી હુએ જો બસંત બહાર સો ખીલા આશમાં ના ચાન હુએ.
બહાર દીલ બહાર હુઇ, વ્હો બહાર દીલ ખાર હુઇ,
મુકામેલ દીલદારસે જો દમ, સો પરેશાન ના તુફાન હુએ.
શોહોલે ગમમે તન ગીરફતાર, અબ તલક હુએ નાજ જુલમગાર,
જો બાદલ બારાં પવનસે, સો ખુબ પેકાન ના કમાંન હુએ.
એક ચમક મુલાકાતકી ના કોઈ ખાબમે યારો દેખી,
જો બાદ હર કુચે વ્હો યાદ સો જુબાંન ના જુબાંન હુએ.
દોસ્તો દરીન બીઆબાંન મીલાવો જુલફે જાંનસે એક બાર,
જો હાશેલ જુલફમેસે જાને નુર સો રૂસ્તમ ઔર બયાંન હુએ.

ગઝલે રૂસ્તમ ઇરાની.

ગુલસ્તાંમે દેખી જબ બુલબુલ રોતી,
રાગસ્તાંમે રાગણી રંગમે સોતી.
મજનુંસે લૈલી મહોત તલગ બાતેલ,
મગર દો જીગરકા એકહી તલબ હોતી.
કનાઆનમે યુસુફ થા જબ બેખબર,
જુલીખાં ઇસીકે ઇશ્ક બીચ રહેતી.
ખુબ ભાદરવા બાદલસે બારાં ઝરી હુએ,
લાલનકે લોચનકી બારાં હુએ જીજોતી.
જો માશુક એક દર ઊસકે આશક રૂસ્તમ,
બાદે શામ તલગ હુએ તલસ્માત તોતી.

ગ઼ઝલે રૂસતમ ઈરાની

યા શાક઼ી લા દે પયમાના શ઼રાબકા,
દીખા દે દર્દ ખુતખાંના ચેરાગકા.
નામ મુખમે ધરતે ધરતેહી લરજના,
મજ઼ા હએ વલેકીન પરેશાંના દેમાગ઼કા.
હએ ઇ઼શક઼ મકતબ મીશલ આતશકદે,
હજ઼ાર તદબીરસે ફ઼ીર ના ફેરાગ઼કા.
જો ખુંદા હએ સા બંદા હએ સો આશક માશુક.
સમજા હએ જો ઈનશાંસા હે દાગ઼કા.
દમ એક હએ જો હજ઼ાર દારમે ચકચૂર,
રૂસ્તમ ધસી તરાંહ રંગ હએ વેરાગ઼કા.

ગ઼ઝલે રૂસતમ ઈરાની

નરગેશ તેરી નાહીદ અખ઼તર અજબ દમ હએ,
આરજ઼ુએ આ઼શક઼ પાસ તેરી બસ બરહમ હએ.
ખુનરેજ઼ી દરયાન દેખ ઊઠે હએ શબ ખ઼ાબમે,
જફ઼ા ગુજરી સો બસ ક઼ાતેલ શીતમ હએ.
જામે મુરાદ બેક઼રારીસે હએ જબ પુરજ઼ે,
મ્હોબ્બતમે વાઃવા મજનું કયા ઊમદા ક઼લમ હએ.
પોંહોંચી દામન તેરી ન્હે માશુક઼ મલાયક દસ્તોંમે,
બયાબાંમે ઊર ગયે સદ હજાર ક઼દમ હે.
લા ઇલાજ આ઼શક઼ રૂસ્તમ હએ ફેરાક઼કે બીચ,
જહાં શબરમે તુફ઼ાં હામીશાં કાયમ ભરમ હએ.

ગ઼ઝલે રૂસતમ ઈરાની

દરદો ગ઼મ તેરી નવાબી એક ચમન હએ,
જહાં મ્હોબ્બતમે જ઼ીગર અ઼જબ રૂશન હે,
આ઼શક઼કી ચશ્મ ગોયા હએ મકાં માશુક઼કા,
માશુક઼ ખ઼ાતર સરા ન્હે ખુબ ગુલસન હએ.
માશુક઼કે જફ઼ા જુલમ નહી હએ અફ઼શોશ,
શીરી જબાં વહ્લા આ઼શક઼કે કફ઼ન હએ.
ગુલસ્તાંમે હે અનદલીબ જો મસ્તાના,
હડેર હે ઇ઼શક઼કી મન સો તનશીકન હએ.
યારાંને બેવફ઼ાસે ખુશતર હએ બયાબાં,
યા દરયાવે આતશ રૂસ્તમ સારે બદન હએ.

ગઝલે રૂસતમ ઈરાની

સોનીથી ગોરયાં ભરી પરી જવાન ચમનમે,
લગીથી ઈશક ઝરી નુરી શાન ચમનમે.
રોતીથી આશકકુ યાદ કરકે બીવફાઈકો,
ફીરયાદ વ્હો ફીરયાદસે રેહી હેરાન ચમનમે.
પીયા ના થા પયેમાના સો સજન યાદ કે,
જારી બસ જારીસે બની મસ્તાન ચમનમે.
મ્હોબ્બતકી શેલ સંગદેલાંસે હુએ કતલ,
ફીરતે બેફાંમ બુલબુલાં કયા ઘનશાન ચમનમે.
લાલા ના જાણુ જાનીકી મુલાકાત હુએ આશાન,
રૂસ્તમ મુલાકાતિ આરજુમંદ પરેશાન ચમનમે.

ગઝલે રૂસતમ ઈરાની

શમ હસનાં દેખાકર માશુકને આશક મસ્તાના કીયા,
મયે મ્હોબ્બત પીલા કર આશકકો સારે દીવાના કીયા.
બાગમાં ગુલસનકી લહેજજત મુઝે ના ચાહીએ,
ઈશ્ક મકતબમે રહે સારે તન હુએ કુરબાના કીયા.
બહરે અશ્કમે ચલે હુએ આશક મુરદેકે ઝાજ,
વ્હો માશુકપે વફાદાર યારોંને તન નીશાના કીયા.
રહે શેખ જીન્નતમે કહાં હુએ કતલ હુએ આશકો બેઠે ?
વ્હો નુરે ચેરાગપે મએને દેલ બસ પરવાના કીયા.
સગ-સે-પંજમે કયા લગાઈ હુએ મુઝામત રૂસ્તમ,
સમજ લે ઈશારા બ્હાના આશકકો જલાના કીયા.

ગઝલે રૂસતમ ઈરાની

ફલકઝીર બાઝાર ચમનમે કલીયોંકા,
બાઝાર નહી આઝાર ચમનમે હુરીયોંકા.
કલી ખીલી હુએ ચમનમે,
ભીલે ના જાનીકો હેત,
જલે સો જલે અગનમે,
ન જલે જો ન જાણત કેત.
રંગ સર બ સર યાર મલેકમે વલીઓંકા.—ફલકઝીર.

બનાયા હય્એ બાગ઼ માલીને,
બેઠી હય્એ માલન ઇ઼નતેઝ઼ાર,
ભમાયા હય્એ જ઼ીગર જાનીને,
બીવફા અબ હય્એ સંસાર.
માલે ન મઝ઼મે મ્હોબ્બત મશહુર દલીયોંકા.—ફલક઼જ઼ીર.
જાન લગી હય્એ જાની સંગ,
જ્યું ક઼ાજલ સારે અંખ્યાંસે,
તનમે બીન વ્હો જી બતંગ,
લે આઉં વ્હો પિયા કહાંસે.
ચ્હેઇ રંગ જુગ જુગ રૂસ્તમ જલીયોંકા.—ફલક઼જ઼ીર.

ગ઼ઝ઼લે અઝ઼મત.

નાગ જેહેરીને હમે કાતકે શારા ઊલટા,
મેરે ક઼ીશમતકે તરકીકા શેતારા ઊલટા.
મરે મેહેબુબકી ખુશવક઼્તી સુના જો મુઝ઼કો,
લાકે કાશીદને ચ્હે પય્એગાંમ શીધારા ઊલટા.
જોકે કરતે હય્એ તદબીર સો બન આતી નહીં,
દાવ ચ્હોશરકા પરા હય્એગા હમારા ઉલટા.
કર દીઆ જખ્મસે બીમાર હમે અય્એ જ઼ાલેંમ,
કીઆ તેરી ચશમકી હય્એ શય્એફકા મારા ઉલટા.
અય્એસે શકતીકી ન કર બાત અજમત હંમશે,
તું જો ઊલટાતો જમાના સારા ઉલટા.

ગ઼ઝ઼લે નજ઼ીર.

ફ઼લાલે ગરદું અગર જેહાંમે જો ખાક મેલીકો જામ કરતા,
તો મય્એ શનંમકે લબોસે મીલકે ચ઼ઝ઼બ ચ્હે અયેસે મુદામ કરતા.
જો પાતા લહેજ઼ઝ઼ત બશાને મસતાં મય્એં મ્હોબ્બતસે તેરે જ઼ાહેર,
તો સમયેસે નીકલકે અપને વ્હો મય્એક઼દેમે મુક઼ામ કરતા.
વ્હો બઝ઼મ અપનીભી મય્એકશીકી વ શેર હો જાતી મશતાં બેખુદ,
જો શેખજી વ્હાંસે બચકે આતે તો મય્એં નેહુરકર શલાંમ કરતા.
જો જુલ્ફે મુખડેપે ખોલ દેતા શનમ હમારા તો ફેર ચ્હે ગરદુંન,
ન દીન દેખતા ન શબ બતાતા ન શુબેહ લાતા ન શાંમ કરતા.
"નજ઼ીર" આખરકો હાર કર મય્એ ગલીમે ઉસકે ગયાથા બીકને,
તમાશા હોતા જો મુજકો લેક વ્હો શેખ઼ અપના ગુલાંમ કરતા.

ગ઼ઝલે કલનદર.

બેનશીબીપે અએ દીલ તું અબશ રોતા હએ,
જો લીખા કાતેબે કુદરતને વોહી હોતા હએ.
શફરે મુલ્કે અદંમ તુજકુ હએ આખેર દરપેશ,
ખાબે ગ઼ફલતસે તું બેદાર હો કયા સોતા હએ.
નહીં મુમકીન કે મુગીલાંસે શમર હો પયેદા,
ફલભી ખાતા હએ વોહી જો કોઈ કુછ બોતા હએ.
કર લે કુછ કાંમ ગ઼નીમત હએ ય્હે ઐયામે હયાત,
બાજીઓ લાબમેં કીયું ઊમર અબશ ખોતા હએ.
ગ઼મકી પેચેશમેં કલંનદર તું ન કર દીલકો તંગ,
ઇશ્કકા દામ ભલા અપેસાહી કુછ હોતા હએ.

ગ઼ઝલે મહમદ.

ભુલતી દીલસે નહીં યાદ રે જાંની તેરી,
શકલ બતલાવે ખુદા ઇશ્કે શાની તેરી.
ગ઼ેરોંકી બાતોંસે હોતા હએ નહી દેલકો કરાર,
હમકો તો યાદ પરી શીરીં જબાંની તેરી.
લોક તો પુજતે હએ અપને બુતોં કો હરદમ,
આબ તો હમકોભી પરી શકલ બનાની તેરી.
ય્હે જુદાઈ જો જેહાં બીચ ન હોતી પયેદા,
અએ ખુદા ખાલી ન રેહતી ય્હે ખુદાઇ તેરી.
અએ મહમદ તેરા ઘર છોડ કાંહાં જાએ ગ઼રીબ,
પાદશાહીસે ય્હે બેહતર હએ ગ઼દાઈ તેરી.

ગ઼ઝલે વલી.

દેખ દશતારે બસંતી શાકીએ શરશારકી,
ખુલ ગઇ હએ આજ આંખે નીરગ઼ીસે બીમાર કી.
બાત રેહ જાવેગી કાશદ વખ્ત રેહનેકા નહી,
દીલ તરફતા હએ સેતાબી લા ખબર દીલદારકી.
બાત કેહને કા કભી જો વખ્ત પાતા હએ ગ઼રીબ,
ભુલ સબ જાતા હએ વોહ કુછ દેખ સુરત યારકી.
મારકે મએ ઇશ્ક કે હર બુલહવશ કયા કાંમ કીયા,
દેખ કયા હાલત હુવી શનશુરસે શરદાર કી.
અએ વલી ઉશ બેવફા કી મેહરબાંની પર ન ભુલ,
દીલ કા દુશમન હએ વલે કરતા હએ બાતેં પ્યારકી.

કબીર—પદ.

બેહાગ—પદ.

અબ હમ આનંદકો ઘર પાયો—ટેક.
જબસે સમજ પરી મન સત ગુરૂકી,
  જીતી નગારો બજાયો.— અબ હમ. ૧
કામ કરોધકી પાષાણ ધાઘર ફુટી
  મન મરમ પરખાયો.— અબ હમ. ૨
પાંચોઇ તનકી યા તન ગોદરી,
  સુરત તોપ બનાયો.— અબ હમ. ૩
અબ ઘર છોર બેદ ઘર આશન,
  ગગન મંદલ રચાયો.— અબ હમ. ૪
જીહાં ચાંદ સુરજ દીવશ નહી રજની,
  તીહાં મેં લાડ લડાયો.— અબ હમ. ૫
કહેત કબીર સીરપે સાહેબ,
  મેં ઉનકુ સીસ નમાયો.— અબ હમ. ૬

બેહાગ—પદ.

કાયા ચલતે પ્રાણ કૈસે રોયે રે.—ટેક.
આલીરી મેં તેરે સંગ બૈત સુખ પાયે,
  નચ ઉઠ ચલ ચલ ધોયે,
અબ તમ હસ મીલ ગવન સીધારે,
  જુગમે ભડી બગોયેરે.— કાયા ચલતે પ્રાણ. ૧
હંસકે સુનો બોહારી કાયા,
  તેરે મેરે સંગ ન હોયે,
ઐસી માતકો હોટક બાંડે,
  આલી સંગ ન ચલે કોયેરે.— કાયા ચલતે પ્રાણ. ૨
પાપ પુન દોને જનમ સંઘાતી,
  ઔર ન ચલે સંગ કોયે,
કહેત કબીર માતીસો માતી,
  એ હોની થી સો હોયે રે.— કાયા ચલતે પ્રાણ. ૩

બેહાગ—પદ.

દીપક બીના મંદીર અંધારો.--ટેક.

ઊઠ ચલા બનીઆં, દુકાન ઊજરીઆં,
લે ગયો કીલી, દે ગયો તાલો.— દીપક બીના. ૧
જલ ગઈ કોઠરી, ભશમ ભઇ હતાં,
જીયું માતી બીચ મીલ ગયો ગાલો.—દીપક બીના. ૨
એ બાલુકી ભીત જૈસો દર મનવા,
કીહાંઇ ગયો રે ધત બોલનહારો.—દીપક બીના. ૩
એ સંસાર સબ રેનીકો સ્વપ્નો,
કેહ ગયો કબીર બીચારો.— દીપક બીના. ૪

બેહાગ—પદ.

ખેલ ગુમાયો બાલાપણમે,
તૃણપણમે રહી સોયે.—ટેક.

અબમેં કેયા મુખ દેખલાઊં, પીયાકુ,
મૈં બેઠી જોબન ખોયે.— ખેલ ગુમાયો. ૧
તન મન સબ વૃદ્ધ ભયે,
મૈં બેઠી વહાંઇ સોયે.— ખેલ ગુમાયો. ૨
રૂપ રંગ કુછ રહ્યો નહી તન,
જીયું કુસમકો ડાહયો ધોયે.— ખેલ ગુમાયો. ૩
ક્હેત કબીર તૃણતામેં ભજ સાહેબ,
ફીર ઐસી ચટક ના હોયે.— ખેલ ગુમાયો. ૪

રાગ શ્રી—પદ.

મેલીસી ગોદરીઆં બાબુ ધોવ કીઉં નઇ જાણીરે.—ટેક.
તન કરું તખતા, મન કરું પાણી રે,
ચંતકુ સાબુ લગાઉં ધોવે ગુરુ ગયાની.—મેલીસી. ૧
કોરીસી ધધરીઆં, થંડાસા પાણીરે,
આવેગો મેરો રસીઆ, બાંધી ગોડરી પુરાનીરે.—મેલીસી. ૨
જમનાકો નીરતીર વાંકો નીરમલ પાણીરે,
ક્હેત કબીર લે સત ધાધર અધર તાનીરે.—મેલીસી. ૩

બેહાગ—પદ.

મોયે ડર હે રે ઊસ દનકા.—ટેક.

એક દીન સાહેબ તુજે પકર મંગાવે,
  લેખા માગે દન દનકા.— મોયે ડર હે. ૧
ઘરી ઘરીકા હેસાબ જો માંગે,
  અબ દે ના સકુ એક પલકા,— મોયે ડર હે. ૨
ઓકા લાગે ગીરધ પરે,
  જૈસે તનએસે તનખા.— મોયે ડર હે. ૩
જીવના થોરા આસ ઘનેરી,
  જીયું પાની બીચ ફનકા.— મોયે ડર હે. ૪
કહેત કબીર દો દીન દીવાનાં,
  જોઇ જપે સોઇ તનકા.— મોયે ડર હે. ૫

રાગ શ્રી—પદ.

આપે ખેલ ખેલંદા દુજા આપઈ પુદરત ખેલારી રે.—ટેક.
આશમાન કે તંબુ તાને, જમીન ગલીચા દારી રે,
ચાન સુરજ દો સમે ચનાયે, બસ્તી આલમ બારી રે.—આપે ખેલ. ૧
નરસ સરસ દો પાસે ડાલે, બાજુ બીકત કરારી રે,
જીનકી ગોટ પકી ઘર આવે, ઓઇ કબીર ખેલારીરે.—આપે ખેલ. ૨

બીલાવર—પદ.

રામ ભરશો રાખીએ હરદમ મનમાંઇ,
સુખમે સુખે આનંદમે કછું બીગારે નાઇ.—ટેક.

તા દન ગાડા હતા, જા દન ગરબ બસેરા,
માયા તાકુ આન મીલી, મુરખ ચેત સવેરા.—રામ ભરશો. ૧
અગમ તાલ પાખર કુવા વામે ભર રેહતે પાણી,
ખાલી કબુ ના નીકસી જાકી અકલ શયાણી.—રામ ભરશો. ૨
જલ ચલ જીવ જેતે તેતે પસુ પંખી પતંગા,
વાકુ હર ભોજન દેત હે સબ સુષ્ટીકે સંગ.—રામ ભરશો. ૩
કબીર બેઠા નાવમે મનતો પેલી પાર,
ખેલનહારા રામ હે, ડુબે જીન સર ભાર.—રામ ભરશો. ૪

રાગ બીલાવલ.—પદ.

આજકા લાહવા લીજીએ, કલ કીનને દેખી,
એક પલ કેહને ન પાવસી, જબ ઉતરેગી ચીઠી.—ટેક.
સોંગી પીઠ બજાર, સબ કોઇ સોદેકુ આયે,
સેઠને બોલાયા લાભકુ ઇહાંતો મુદ્દલ ગુમાયે.—આજકા. ૧
સાચા સોદા જીને કીયા સો નર લાભ લે છુટે,
કુરા સોદા જીને કીયા વો નર બાડમે ગુટે.—આજકા. ૨
કહેત કબીર મેને બનજ કીયા તામે યા બુદ્ધ પાઇ,
રાહમે મીલા સત ગુરૂ ઉનને દરશા બતાઇ.—આજકા. ૩

રાગ શ્રી—પદ.

દામકો ગુલામ ગીદી તું કેયા જાણે બંદગી,
માયાકો ગુલામ ગમાર તું કેયા જાણે બંદગી.—ટેક.
એ મકરકી માલા ફેરાય જુઠહુકો કામરે.
સાંઇકુ બીસાર ડાલો, ભુલ ગયો કામરે,
કામકે લોભાય ગમાર, ભુલગયો બંદગી.—દામકે ગુલામ. ૧
નીંદીઆકો ટીકો કીનો, માયાકીરે પોથી,
પેહેની ફાંસી સીરે માલા, કમર બાંધ લંગાટી,
ચાંમકો ચમાર ગીદી લે ફીરત ફંદગી.—દામકો ગુલામ. ૨
ભવકો નીશો બનાય, સંસારકો મીથાસરે,
રંગકો કુસમબો ગોરાય, મીસ્તાંનકો હો દાસરે,
ગબરોસે ધામધુમ, ગરીબોસે લંદગી.—દામકો ગુલામ. ૩
કેહત કબીર શ્રી રાગ, છાંડ દે બીરાની આસ,
ધ્યાન ધરત જપ જંગલ, શાહેબ શાહેબ સાસ,
શાહેબ નામ લીયત મીતે, સબ સંસાર ગંદગી.—દામકો ગુલામ. ૪

પદ—રાગ તારી.

સાધુ દીન ભરનેકુ આએ,
આવનકુ કોન રાજી થે, અપની ખુશીસે પઠાયે.—ટેક.
બેટા બેટી જોરૂ લડકે સોબી હે લોક પરાયે.—સાધુ દીન. ૧
મેં જાનું કછુ સુખ ઉપજેગો, વા પુંજી મુદ્દલ ગુમાયે.—સાધુ દીન. ૨
કહેતે કબીર દીન ભર જપ લે સો સાહેબસે સુખ પાયે.—સાધુ દીન. ૩

પદ—રાગ ધનાસરી.

લખ્યા કોન મીટે જાકે આંક પરે:—ટેક.

કોટી ઉપાય કરત ના મીતે, દુખ સુખ જાકે કરમમે લીખે—લખ્યા કોન. ૧
મેં અબલ કહું ન ચેતીઓ, બીન દીપે મોતી સાગર ભરે—લખ્યા કોન. ૨
ગાંઠઇ બાંધે મરમ ન બુજે, કોન જાણે ખોટે ખરે—લખ્યા કોન. ૩
કેહત કબીર સંસાર સબ લાલચ, જીયમે લગે સબ કામ બીગરે—લ. ૪

પદ—રાગ ધનાસરી.

સાધો એ મુરદોંકો ગાંમ,
એ જુગમેં કાંઇ રહા ના રેહસી, જપ લે રામ શ્રી નામ.—ટેક.
એક જોત સરૂપ કર રહી રચ્યો હે જીને સઘી ધાંમ.—સાધો. ૧
જાકે ચરન સુર નમે હે ચંદ તારે ગગંન ધીગ્રામ.—સાધો. ૨
કહેત કબીર જીને રચ્યો એ સુંદર માયા તમાંમ.—સાધો. ૩

પદ—રાગ આસાવરી.

રામ રાય મનકી આસા પાઇ,
કાયા નગરી ફેર બસાઇ.
ઉજર ખેરા ફેર બસાઇ—ટેક.

ઘટમે રાજ કરત હે, તીસ દીન ફીરતી દુહાઇ,
કામ ક્રોધ દોનો ગરદન મારે, એસી અદલ બાદશાહી.—રામ રાય. ૧
સોલે બાંધી દસ દરવાજે, બાવન બને કંગુરા,
તીનસો સાઠ ઉસે ચોરા જો, લાગે કોત બના ગો ફેરા.—રામ રાય. ૨
પાંચો પરધાન કરૂં બસ અપને, તો પ્રજા દુખી ન હોય,
ચેતન પુરૂષ જાકી કરે કોતવાલી તો નગર ન લુટે કોય.—રામ રાય. ૩
ગયાન ભંડાર ભરે ભરપુરી, ન કુછ ખરચ્યો ન ખાયો,
કહેત કબીર ચઢે ગઢ ઉપર, જીતી નગારૂ બજાયો.—રામ રાય. ૪

રાગ કલ્યાન.

એનીએ આજ રંગ હે રંગ હે રંગ હે—ટેક.

તમસી સુરત મોયે અછી લગત હે, જયું બાદલ ધંન ચંદહે. ૧
જનમજનમ કો સબ દુખ ગયે મીટે મનકુ ભાવનવા દીલ સંધહે. ૨
કહેત કબીર આપઇ આપ ખુદરતમે, મરમ ધરમ મન જંગહે. ૩

આસાવરી—પદ.

આસા એક અલેકસે લાગે,
તાથે માયા છુટ ભાગે—આસા એક અલેકસે.—ટેક.
જુઠીરે માઇ જુઠાર બાવા, જુઠાઇ કટમ સંસારા,
સાચારે બાવા હમારા નીરજંન મીલા સો ભાયગ જાગે.—આસા. ૧
અનુઅદ સીંધી બહુરંગ બીદી ગગંન મંદલ બીચ ગાજા,
રંગ મોહલમે નટવા નાચે જીયું બાલક નરવાની નાંગે.—આસા. ૨
પાંચોઇ તતકી બતીઆં ચુઆઉં રામ રસોયા પાકા,
કહેત કબીર સુનો મેરે સાધો જયું સોનેમ મીલા સોહાગે.—આસા. ૩

પદ—આસાવરી રાગ.

કોઇ કૈયો જાણે પરાય મનકી,
જીન સર ચહોંટ પરી નીરધનકી.—ટેક.
હીરેકી પરખ જો ઝવેરી જાણે, વૈદ્ય પરખે દરદી તનકી.—કોઇ કેયા. ૧
ભુલા મુર્ગ રાગપે આવે, લાગત બાન ન ખબર તનકી.—કોઇ કેયા. ૨
શાહેર હોંક મુખ છુપાવે, સુરાપત રાખે સુર રનકી.—કોઇ કેયા. ૩
કહેત કબીર સુન નર શયાણે, જો ઝપે સો અપને તનકી.—કોઇ કેયા. ૪

રાગ સારંગ—પદ.

નીરધનકો ધન રામ, હમારે, નીરધનકો ધન રામ.—ટેક.
ચોર ન લેવે, ઘતહુ ના જાવે. વાર પરે આવે કામ; હમારે,નીરધનકો.
સોવત બેઠત ઉઠત જાગત, નીસ દન જપુ હર નામ. „ „
દન દન હોતે સવાયે સવાયે રે ખુટત નહી કછુ દામ. „ „
ઠાકર ચસે નગર કુઆરે, પાસ નહી ખોટી બદામ, „ „
કહેત કબીર સુન ભાઈ સાધુ,જહાં પારસકો નહી કામ. „ „

બરસ હમારે દેશ, બાદલીઆં તુ બરસ હમારે દેશ,
હું ભીંજું મારે આગને રે, મારો પીયા ભીંજે પરદેશ.—ટેક.
કાય ગોરી અનમની રે, મેલા તારા છે કેસ.—બરસ. ૧
કાલે પીલે બાદલે રે, ઝર મર બરશે મહેશ.—બરસ. ૨
કહેત કબીર રત બરખા, ઇંદર સવારી નરેશ.—બરસ. ૩

રાગ પુરબી.

ફુલવા બીને મોરે શાહકી બાગી.—ટેક.
આવેગો માલી, સીચેગો કીઆરી,
ચુન ગયો કલીઆં, સમરેગો ડાલી.—ફુલવા. ૧
સુનેકા કલસા રૂપેકી ઝારી,
આવેગો માલી રસ લેગોરે એઆલી.—ફુલવા. ૨
એકઇ પુનઘત પાંચ પનીઆરી,
પાંચાઇ સીચત મોરે સાહકી બારી.—ફુલવા. ૩
શાહ મેરા મોબ્રરા, મેં ફુલબારી,
હસત ખેલત કબીરા ચુન ગયો માલી.—ફુલવા. ૪

રાગ ગોરી.

મનરે તું રામ બીના દુખ પાવેગો પસ્તાવેગો.—ટેક.
એ રાજાકે ઘર કરલા રે હોસી મન દસ ભાર લઢાવેગો,
ઉપર સરવાન ચઢ કર બેઠે લાઠી માર તે દપકાવેગો.—મનરે. ૧
એ ઘાંચીકે ઘર બલદા હોસી આંખોઈ ચામ બંધાવેગો,
જીની જીની આર લગાય કર(વારી)હરણીસી ચાલ ચલાવેગો.—મનરે. ૨
એ બાજીકે ઘર બંદરા હોસી નાચ છતીસ નચાવેગો,
ઊચે નીચે હાથ કીયે સર ડોલે ઘરઘર ભીખ મંગાવેગો.—મનરે. ૩
એ સાંઇકે ઘર ગૌઆં હોસી, કેતીએક આસ ધરાવેગો,
કહેત કબીર સુનો ભાઇ સાધો, જમરા જીવ લે જાવેગો.—મનરે. ૪

કબીર પદ.

વાઃવા સાંઈ મેરા જી સચા ખેલ તુમારાજી.—ટેક.
ગગંન લેકર બાજ ઉડાવે, કવા તીર ચકાવે,
જદ બખરીને બાઘ પછાડા, ઉનકુ કોન છુડાવે—વાઃવા.
જદ ચુવેને બીલી પકરી, મુરગી ઘર ઘર રોવે,
બંદરકે ઘર ધુમ મચી હે, ઉંત બીસન પદ ગાવે—વાઃવા.
ગુંગા બહીરા બાત ચલાવે, આંધા કુરાન બાચે,
જદ ઠુંઠેને ઢોલ બજાયા, લંગડા કયા ખુબ નાચે—વાઃવા.
કહત કબીરા ઉલતી બાની, બીરલા કોઇ યેક સમજે,
સદ ગુરુ ઘરકા પુરા હોયગા, સોઈ બાત પ્રહીચે—વાઃવા.

મલાર.

તુંઇ બીન મેરા સાહીબ, તુઈ બીન મેરા ન કોઇ.—ટેક.
એક બોન ઢુંડુ સીકલ બીન ઢુંડુ બન બન ઢુંડત,
મેં જો ગયે જંગલ બીઆબાન સબજ હલીઆરી રોઇ.—તુઇ. ૧
કહેત કબીર સુન મેરે ભૈયા, સાહીબ કરે સોઇ હોઇ.—તુઈ. ૨

કબીર પદ.

મએં ગુલામ, મએં ગુલામ, મએં ગુલામ તેરા, તુ સાહેબ મેરા.—ટેક.
એક રોટી, દો લંગોટી, દ્વાર તેરા પાઉં,
કામ ક્રોધ છોડ કરૂં, નામ ગુન ગાઉં.—મએં ગુલામ.
રૂપ નહીં, રંગ નહીં, બર્ન તેરા ધ્યાયા,
નીરંજન નીગધાર, તુહી ગુરૂ ગાયા.—મએં ગુલામ.
મેહેરબાંન, મેહેરબાંન, મહેર હોના તેરી,
દાસ કબીર, સરનપડા, લાજ રખો મેરી.—મએં ગુલામ.

કબીર પદ.

ઇસ તન મનકી કૌન બડાઇ, દેખત નયનોંમેં માટી મીલાઇ.—ટેક.
પુત્ર કલત્ર રૂપા સુના, આખીર છોડ મીહાની જાના.—ઇસ.
આપન ખાતર મહેલ બનાયા. આપહી જાકે જંગલ સોયા.—ઇસ.
હાડ જલે જૈસી લકડેકી મોલી, બાલ જલે જૈસી ઘાંસકી પોલી.—ઇસ.
કહત કબીરા સુનો મેરે મુનીયા, આપ મુવે પીછે ડુબ ગઈ દુનયાં.—ઇસ.

કબીર પદ.

ગાફીલ મત રહેના બેટા, સીરપર જમ મારે સોટા.—ટેક.
લાખ ચોરયાસી ખીરકી ખાને, અવચિત નરતનુ પાયા,
ચાર દીન ગયે સટરપટરમે, ફેર ચોરાસી આયા.—ગાફીલ.
ચાર પહરકા લેના દેના, ચાર નીન્દએ કાટા,
આઠ પહર યું ધુસર ગએ તબ, આયા મુદ્દતમે તોટા.—ગાફીલ.
કવરી કવરી માયા જોરી, લાખ કરોરા મોટા,
જાન ગઇ તબ ઝહા ન દેખત, સાત નહીં લંગોટા.—ગાફીલ.
કહત કબીરા નરતનુ યારો, બાર બાર નહી આવે,
હલકા સૌદા કર લે બાબુ, જરન મરન મીટ જાવે.—ગાફીલ.

રાગ ગોરી.

મલુક સંધેસા લાયા વે, તાથે મેરા તાલબ યાર સીધરા વે.—ટેક.
એ કાલાવે હરના, જંગલ ચરના, કીને તેરા સીંગ સહરાયાવે,
જીનકા લે તેને ખેત ઉજાડા, તલબ ઉમદા આયાવે. ૧
પેલે રે પાર મેરા પીતમ ઠારા, મેં કીઉં પાઉં બીચ પાનીવે,
સુરત સુનેકી નાવ બનાઊં, તન કરૂં સબ પુરબાનીવે. ૨
આવો મેરે ઢોલના, આછો નીકો બોલના, કોન બરમીને બરમાયાવે,
કીની વે ભેજી કાગજ કેરી ગુંદીયાં, કીનસે મનચંત લાયાવે. ૩
એ હંસ ઉરે બગ જુરન લાગે, કાયાકો અંત ન પાયાવે,
દખો સખી એક અજબ જનાવર, ઊર ગયા બહોરન આયાવે. ૪
એ સાવન માસ મેરા અસાદ આયા, પીતમ હજુઅની આયાવે,
કહેત કબીર સુનો ભાઇ સાધો, ભયરી દીવાની પીયા બાછોએ સુખ
પાયાવે. ૫

રાગ જેજેવંતી.

રામ સમર, રામ સમર એહી તેરા કાજ હે—રામ સમર. ૧
કાયપે કરત માન ગુમાન, સ્વપ્ન જેસું ધન પીછાનરે,
એ બાદરકી ભીત જેસો તેરો એ ભવરાજ હે.—રામ સમર. ૨
એ માયાકો તું સંગ ત્યાગ, પ્રભુજીકે ચરન લાગ,
જુગતસુ માનો સબી મીથ્યા જુઠો સબ સાજ હે.—રામ સમર. ૩
કહેત કબીર એ સચી બાત, બુજનેકી તેરી હે ઘાત,
છન છન આવત તેરો કાલ ઉઠાય લીજાય કલ આજ હે.—રામ સમર. ૪

રૂસ્તમકે—પદ.

રાગ કલ્યાન.

તું ગરીબનવાજ,
અપને બંદે પર કરમ કર આજરે.—ટેક.
તુંઇ ભાયગવંત, તુંઇ પૃથ્વીકો પાલરે, તુંઇ ગરીબનવાજ. ૧
કીરપા કરી માયા કીજો મુપે સરે મેરો કાજરે. ,, ૨
કહેત રૂસ્તમ બ્રહ્માદસારી તુંઇ આપ નીરાધારરે. ,, ૩

પદ—બેહાગ.

અરે મન જુઠે હે સબ યાર.—અરે મન જુઠે.
જુઠે સગી નેન સરચે ઓઈ સુમોરેન-હર પલ ઓઈ આધાર-અરે.
જુઠે ઓર કપતકે ભરે,
પરાય સોઇ પરાય,
બગલ રેહવે ઔર ઠરે,
મતલબસે ઝુંકાય.
બીન કનચન ના કામીની કાયા રસ,
કનચસે સબ ઘરબાર—અરે મન જુઠે હે સબ યાર.
જાલમ જંજાલ યારી એ,
હે નીભાના મુશકીલ,
લવત રૂસ્તમ હજારોંસે,
ન જગત એકસે દીલ.
પટકે દીલ કયું ના નીભે ના નીભે
જુઠ સારા સંસાર.-અરે મન જુઠે હે સબ યાર.

રાગ કલ્યાન.

ઐસે તેરે મોહલમે આયોરી લાલ,ઉઠ ઉઠ દેતી ઉદરસ માન. ઐસે.-ટેક.
કાહેકુ કરતી રાડ, બાવરી, ભયી ગમાર,
ઐસે બાલમ પર કરૂ કુરબાન મલુક ઔર માલ માલ માલ. ૧
તન કરૂં મટુકા, મન કરૂં બેઆલ,
નેના તેરે રસ ભરે, સીર સુનેરી બાલ બાલ બાલ.—ઐસે તેરે. ૨
જૈસે તેરે બીરબાજ, વૈસે નમે જોબના,
સાહે જેહાંનગીર કરે કામીની નેહાલ નેહાલ નેહાલ.-ઐસે તેરે. ૩

રાગ કલ્યાન.

દમ પર દમ હર દમ પર દમ કર યાદ ખુદાકી.-યારો દમ પર દમ.—ટેક.
રેનીકે સ્વપનેમ યું કર દેખું, કોઈ ડુંગર બોલત મોર,
કોઇ સોવે રંગ મોહોલમે, કોઇ રહે અંધારી ઘોર. ૧
આસમાન ગુંદીઆં ઉરાવતીરે મેરે મનકી કરતી દોર,
ઝોંક લગે પ્રેમકે રે વારી કયાઇ ગુંદી કયાંઈ દોર. ૨

રાગ નાયકી.

જીયરા તું ઇમે બસેરે, જીયરા તું ઇમે.—ટેક.

જલ પર કમલ, કમલપે મધુકર, મધુકર ગુંઝ હે
પીયા પીત ક્યું નીકસેરે.—જીયરા. ૧

જ્યું નેનમે સોઈ પ્રાનમે જ્યું ઘટમે સોઈ જુબાનમે
મન પલ પલ તરસેરે.—જીયરા. ૨

જ્યું દીલમે સોઈ દોસ્તીમે જ્યું શેતનમે સોઇ સરસ્વતીમે
ધ્યાન સરરરર દરસેરે.—જીયરા. ૩

મુલકદાસકે—પદ.

રાગ શ્રી—પદ.

રામ ભજ રામ ભજ ભજ મન બાવરે,
લોબન શેરાને જાય લોહા જેસો તાવરે.—ટેક.

જીને તોકુ દેહા દીની, વાકી તેં સેવા ના કીની,
એ અવસર ચુકો સો મનું સબ ખોહો દાવરે.—રામ ભજ. ૧

સ્વપનેમે રાજ પાયો, ભયો સુખ ચેનરે,
જાગત ભીખારી ભયો, ખોલ ગયો નાવરે.—રામ ભજ. ૨

જપનકુ જબાં દીની, સુનનકુ કાનરે,
દેખનકુ લોચન દીની, ચલનેકુ પાંવરે.—રામ ભજ. ૩

કેહત હે મલુકદાસ, છાંડ દે બીરાની આસ,
ગગંન મંદલ બીચ, તું હરી ગુણ ગાંવરે.—રામ ભજ. ૪

પદ.

મોરી પીયા હો ન જાણત વીર, મેં ધરૂંગી કેસે મન ધીરવે.—મોરી.
પીરંમ પીર વારી, કરત પોકારવે, દ્રશન વીના દીલગીરવે.—મોરી.
તોરે કારણ ઢુંઢતી ફીરૂ મેં જ્યુરે જલ વીના મીનવે.—મોરી.
શબ્દોકી યારી ફીજે કર જીવું, જ્યું એ કલજવામે તીરવે.—મોરી.
મુકતાનંદ શવામી, મગન હોત હે, શગ્નાનંદસ ધીરવે.—મોરી.

શરીફકે પદ.

રાગ પુરબી.

આયોરી ગોરી મેહેમાન, તનકો મન મેજબાન.—ટેક.

તનકીસો તન જાણે, મનકીસો મન બુજે,
આપહી આપ દેવાન.—આયોરી. ૧

બોલાવે પીયા પ્રાણ, મન માની પકર મંગાય,
મીર મગોલ સુલતાન.—આયોરી. ૨

કહેત શરીફ સુનો પ્યારે પીયા પ્રાણુ એ જુગ જાન
અજાન આયેરી મેહમાન,તનકો મન મેજબાન.—આયોરી. ૩

તુલસીદાસકે પદ.

પદ—તુલસીદાસ.

નાહક ચેત લગાયો બાલમ ભેદ જો હું નહી પાયો રે—(બે વાર)

જોગી બનકે શબ જગ ઢુંઢયો (બે વાર) ઘરઘર અલખ જગાયો,
ગંગા જમના ઓર ગોમતી ઘાટ ઘાટ શબ નાહેયો રે.
ભેદ જો હું નહી પાયો રે— ૧

અલખ નીરંનજન અપને રોમમેં રોમરોમમેં છાયો—
માયા ભીલોભ બશી તન દુતી તાથઇ નજર ન આયો રે.
ભેદ જો હું નહી પાયો રે— ૨

બદરીનાથ દુઆરીકા આયો જગનનાથ કર આયો—
મેં જાંણુ કછુ પાપ કટેગો ઊલટો દાગ લાયો રે.
ભેદ જો હું નહી પાયો રે— ૩

શ્રી ઠાકોરકી શેવા કીની હાથ લે ઘંટ બજાયો—
તુલશીદાશ ધરે મશતક પર હાથ માંથે તીલક ચહડાયો રે.
ભેદ જો હું પાયો રે—નાહક ચેટ લગાયો— ૪

પદ—તુલસીદાસ.

બીઆહાને આવે રામ જનક પુર—દશરથજીકે લાલારે,
રાજા જનકકી કનીઆ કુમારી—ચારો દેશ પત્ર પઠાયોરે,
દેશ દેશકે ભુપત આયે—કોને ચાંપ ચઢાયોરે,
બીઆહાને આવે રામ— ૧

કાંમ ઘેનુકો ગોબર મંગાયો—ઢીગ ઢીગ અંગન લીપાયોરે,
ગજ મોતીએનકે ચોકે પુરાએ—શોનેરી કલશ ભરાયોરે,
બીઆહાને આવે રામ— ૨

ભાત ભાતકે મંડપ રચાએ—રતનકે દીપક ધરાયોરે,
બઇઠે બરહાંમન બેદ પઢત રે—મુની નારદ બીન બજાયોરે,
બીઆહાને આવે રામ— ૩

રામચંદર જબ બીઆહને આયે—રથ જ[illegible] તુરંગ શવારીરે,
મોતીઅન થાલ ભરી લાઇ સુંદરી—શખીઅન મંગલ ગાયોરે,
બીઆહાને આવે રામ— ૪

રૂશીને જબ આગ્ના દીની—રામે ચાપ ચઢાયોરે,
કમલ નઅન જબ ચાપ ચઢાયો—શંતનકે મન ભાયોરે,
બીઆહાને આવે રામ— ૫

તોડયો ધનુશબાન એક છીનમે—સુરનર શબ હરખાયોરે,
તુલશીદાશ આશ રઘુવરકી—દેવસુમન બરખાયોરે,
બીઆહાને આવે રામ— ૬

કબીત—તુલશીદાસ.

બાપ કહે મેરો પુત શપુત આદર દેવે બોલાવે મઇઆં (બે વાર)
કાકો કેહ મેરો નેક ભતીજો (બે વાર) બેન કહે કદ આવેગો ભઇઆ
તીરીઆ કેહ ઘર આવેગો બાલમ તો ગરહુ લગા કર લેઊંગી બલઇઆં
તુલશીદાશ એતે ગુણ ગાઇએ કે જીશકે ગાંઠ રૂપઇઆ રૂપઇઆં
બાપ કહે મારો પુત શપુત— ૧

પદ—તુલસીદાસ.

રામજી અજોધીઆ બારોરે, શરદાર હમારો.—ટેક.
દશરથ સુત કોશલ્આ નંદન, સીતારો ભરથારોરે, શરદાર—૧
રામ લક્ષ્મણ ભરત શત્રુઘ્ન, દશરથ રાજ દુલારોરે. શરદાર—૨
કિરટ કુંડલ છતર બીરાજે, ધનુશ બાન કર ધારોરે, શરદાર—૩
તુલશીદાશ પરભુ તુમેરે ચરનપર, ઓધારો અધીકારોરે, શરદાર—૪

સુરદાસકે પદ.

મલાર.

અલપ સધેસો કોઈ લાવેરી, ઉધો પીયાકો સંધસો કોઈ લાવે.—ટેક.
કાય કરૂ કેથે જાઉં મોરી સજની, સ્વામીજી મીલે સુખ પાવેરી. ૧
દાદર મોર પોપૈઆરી બોલે, રે કોયલ સબદ સુનાવેરી. ૨
જીની જીની બુંદન પરત હેરી મેહા, લીખ લીખ પતીયાં ભેજાવેરી. ૩
સુરકે પ્રભુકુ કહીઓ જા યું રાધા સ્વામી મીલે સુખ પાવેરી. ૪

મલાર.

તું કાહે ના બરસત પાની રે ગુમાની મેહા.—ટેક.
સુકે સરોવર, સુકેરી નાલે, બનસપતી કમલાનીરે—ગુમાની મેહા. ૧
જીવ જીવજંત પસુ પંખી પ્યાસે,બેલદીઆં કમલાનીરે.-ગુમાની મેહા. ૨
જો રે તું બરશે તો સબ મન હરખે, માયા કરોની તું સ્વામીરે.—૩

મલાર.

પીયા બીન લગત બુંદ કટારી.—ટેક.
જીનકે પીયા પરદેશ સીધારે, વે ક્યું જીવે બીચારી.—સો પીયા બીન. ૧
આંબકે ડાલી કોયલ બોલે, પોપૈઆ બોલત કારી.—સો પીયા બીન. ૨

બીગરી કોણ સુધારે નાથ બીન બીગરી કોણ સુધારે રે,
બની બનીકા શબ કોઇ શાથી નહીં બનીકા કોઇ નહી રે,—ટેક.
ભરી શભામેં લજ્જા રાખે દીનાનાથ શહાઇ રે,
રામકી બીગરા લક્ષ્મણ બીગરા, બીગરી શીતા માઇ રે, બીગરી—૧
અંજ જનમેહ પેં કર બીગડા શીર ગઇ રાંમ શવાઇ રે,
રાવન મારા ભીભક્ષણ થાપા મોહલીઓકુ કીધારી રે, બીગરી—૨
ઇંદરજીતકા શીર ઉરાયા પલમેં લંકા જલાઇ રે,
લાખા દ્વારેમેં પાંડવ પરેવેશ ગુપતકી આગ લગાઇ રે, બીગરી—૩
ચકકર મારકે ધરની પાડે આગનકી રાહ બતાઇ રે,
માજરા બીગરી કરમા બીગરી બીગરા શજન કશાઇ રે, બીગરી—૪
સુરદાશ પરભુ પેં કર બીગરા હરીકે ચરણ બલ જાઇ રે,
બીગરી કોણ સુધારે નાથ બીન બીગરી કોણ સુધારે રે.

દરશ બીના તરશત મોરી અંખીઆં,
તુમહી પીઆ મોએ છાંડ શીધારે, ફરકરન લાગી છતીઆંરે, દર—૧
બશતી છાણુ એ ઊજડ કીનો, વીઆકુલ ભઈ શબ શખીઆંરે, દર—૨
સુરદાશ કહે પરભુ તુમારે મીલનકુ, જીઊ જલતી મુખ બતીઆં,
દરશ બીનાં તરશત મોરી અંખીઆં રે— ૩

પદ.

બાશુરી બજાઈ આજ રંગસે મોરારી.—ટેક.
બાંશુરીકી ધુન શુન, શંકરકી છુટી તારી,
બેદ પઢત ભુલ ગયે, બ્રહ્મ બ્રહ્માચારી.—બાશુરી.
જલ સ્થલ જીવજંતુ, મોહી પંખી સારી,
ગોકુલકી ગુવાલન મોહી, મોહી બ્રીજનારી.—બાશુરી.
જગ તન સબ મોહી લીએ, ઐશી લગત પ્યારી,
શુરદાસ મદન મોહન, તીન લોક ન્યારી.—બાશુરી.

કલ્યાન.

નવળ સુની નવળ પીય નવ કુંઝ હેરી.—ટેક.
બાવતે લાલ સેં ભાવતી કેલી કરી ભાપતી ભાવ તો રસીક રસ લેરી.
ત્યાગ અભીમાન ગુન રૂપ સૌભાગ્ય રતી માનીની મનુહારી મેંન સુખ દેરી.
એક વ્રજબાસ આવત જાત દેખીયત આવની જાતી પતી પૈંડો ઘેરી.
લલીત ઉદાર હીતરીત કરી કીર મતી ધીર તનુ મેટી મન મથન કોં ગેરી.
કળા ચોસાઠી સંગીત શંગાર રસ કોક બીચી બન્દ પ્રગટ લેદ સેરી.
સુરત સાગર સાજ શ્રવન જશ રસ લાજ અંગ અનકુળ રતી રાજ રન જેરી.
કામ સર કનક કુચ પ્રગટ ભૃંગી ચીહન દાગી મેં લૈ કન્ત આપનોં ચેરી.
જાસુ આલાપ સુની દારૂસે પલ્લવે પહુપ મધુ ધાર ફર બાર ભર નેરી.
મુરલીકા ગાન તુવ નામ મધુરા ધુની સુધા ગુન સીન્ધુ નહી ગનત નીજુ મેરી.
હીન જલ મીન જયોં દરસ બીનુ કળ મલૈ પ્રાન પ્રીતમ નહી ધીરજુ ધરેરી.
પ્રીતીકી રીતી ગત હોતી હેરી હરખી નીરખી રતી કરી ચીબુક અસની ઢેરી.
તુવ કામ કેળી બની અકામીની વૃન્દ ચન્દ ચકોર ચાતીક સ્વાતી તેરી.
સુર સુની શ્રવન તજી ભવન કરી ગવન મન રવન તનુ તવહી કળ હંસ.
ગતી ગેરી.

ટોડી.

ફુલીનકો મહન ફુલીનકી સજ્યા ફુલે કુંજ બીહારી ફુલી રાધા પ્યારી.
ફુલે વે દમ્પતી નવળ મગન ફુલે ફુલે કરે કેલી ન્યારી.
ફુલી લતા બેલી બીવીધી સુમન ગન ફુલે આનન દોઉ હેં સુખકારી.
સુરદાસ પ્રભુ પ્યાર પર બારત ફુલે ફુલ ચમ્પક બેલી નેવારી.

ધનાશ્રી.

ચીતે રાધા રતી નાગર વોર.—ટેક.
નયન વદન છબીપેં ઉપજત મનોશશી અનુરાગ ચકોર.
સારસ રસ ચચ મનકો માનોં તૃષીત મધુપ જુર જોર.
પાન કરત કહું તપ્રી ન માનત પળકની દેત અકોર.
લીએ મનોરથ માની પરસ્પર રજની ગઈ ભયો ભોર.
સુર શ્યામ શ્યામા આપુસમેં કરત રહત ચીત ચોર.

લલીત.

મેં જાની જહાં રતી માની.—ટેક.
તુમ આયે હો લલના જબ ચરિયા ચુહ ચુહાની.
મુખકી બાત કહા કહોં ઠાની બાતનીહી પહીચાની.
છતે પર અંખીયાં રસ મસાની અરૂ પગીયાં લટપટાની.
ભાલ જાવક રંગ બનાયે અધર અન્જન પ્રગટ જાની.
બીન ગુન બની માલ સબ અંગ અંગ ઉલટી નીશાની.
સુરદાસ પ્રભુ ગુન નીધાની અન્તર ગતકી જાની.
ધની ત્રીયા તુમકો જો સુખ દીની સંગ જાગત રેની બીહાની.

કાફી.

રેનીકે રીઝેકી બાત કહો.—ટેક.
કાહેકુ સકુચત મન મોહન ઠાટે કયોં ન રહો.
પીતામ્બર કહ ભયો તુમ્હારો કીંધો લીયો ગહો.
નીલામ્બર પહીરાવત પાછ સનમુખ કયોં ન ચહો.
તબ હંસી ચલી શ્યામ મન્દીર તન કછુ જીય લાજ ગહો.
સુર શ્યામ જ્હાંઈ અબ રહીએ અતી પુનીત તુમ હો.

ગૌરી.

તુમકો કમલ નયન કવી ગાવત.—ટેક.
વદન કમળ ઉપમા યહ સાંચી તા ગુનકો પ્રગટાવત.
સુન્દર કર કમલનકી શોભા ચરન કમળ કહવાવત.
ઔર અંગ કહી કહા બખાનૈ ઇતનેહીકો ગુન ગાવત.
સ્યામ નામ અભડત યહ બાની શ્રવન સુનત સુખ પાવત.
સુરદાસ પ્રભુ ગ્વાળ સંઘાતી જાની જાતી જનાવત.

બીળાવર.

તુમ ન્યાય કહાવત કમળ નૈન.—ટેક.
કમળ ચરનકર કમળ બદન છબી અરૂણ સુનાવત મધુરે બેન.
ગાત પ્રગટ રતી રબીહી જનાબત હુલસત આવત હો અંગ દૈન.
નીસી દ્વાર કપાટે સદળ બધુ મધુપની પીવત પ્રેમ ચૈન.
મીલહુ માંઝ ઉદાસ અનત ચીત બસત સદા જલ એક ઐન.
સુર કપટ ફલ તબહી પાય હો અપની અરપ જગ દૈ હૈ મૈન.

રામકલી.

તુંહી પીય ભાવતી નાહીન આન.—ટેક.
નીસી દીન મન મન કરત મનોરથ રસ બસ કેલી નીદાન.
ધ્યાન બીલાસ દરસ સંભ્રમ મીલી માનત માનીની માન.
અનુનય કરત બીવસ બોલત હૈ દૈ પરી રંભન દાન.
પ્રથમ સમાગમ તે નાના બીધી ચરીત તીહારે ગાન.
સુર સ્યામ કુહબર અંતર સુણી સુજસ આપને કાન.

સારંગ.

સ્યામા તુ અતી સ્યામહી ભાવે.—ટેક.
બેઠત ઉઠત ચલત ગઉ ચારત તેરી એ લીલા ગાવૈ.
પીતૈ પીત બસન ભુષન સજી પીન ચાત અંગ લાવૈ.
ચન્દ્રાનની સુની મોર ચંદ્રીકા માથે મુકુટ બનાવૈ.
અતી અનુરાગ સૈન સંભ્રમ મીલી સંગ પરમ સુખ પાવૈ.
બીછુરત તોહી બ્કાસી રાધા કહી કુંજ કુંજ પ્રતી ધાવૈ.
તેરા ચરીત લખે અરૂ નીરખૈ બાસર બીરહુ ગંવાવૈ.
સુરદાસ રસ રાસ રસીક સો અન્તર કહું કર આવૈ.

કેદારો.

તેરરી નયન સુહાવન હો નેક ન ભાગત ન્યારેરી.—ટેક.
પળક વોટ પ્રાન જાતનરેરી ધ્યાન ચકોર ચંદ વદન ચીત બનીપરચેરેરી-
કમળ કુરંગન મંજુપ ઉપમાનહી આવે ચંચલ રહત ચીતરેરી.
સુરદાસ પ્રભુકી તુહીં જીવની કતહી કરતી ત્રીય ઝેરેરી.

સારંગ.

જબ જબ તેરી સુરતી કરત.—ટેક.
તબ તબ ડબ ડબાય દોહુ લોચન ઉમંગી ભરત.
જૈસે મીન કમળ દલ કો ચલે અધીક અરત.
પળક કપાટ ન હોત તબહીં તે નીકસી પરત.
આંસુ પરત ઢરી ઢરી ઉર ઉપર મુકતા મનહુ ઝરત.
સહજ ગીરા બોલત ન બનત હીત હેરી હરત.
રાધા નયન ચકોર બીના મુખ ચંદ જરત.
સુર શ્યામ તુમ્હરે દરશન બીનુ નાહી ધીર ધરત.

નટ.

એકતો લાલન લાડની લડાઇ દુજે જોબન બાવરી.—ટેક.
ઉનકે ગરવ બાની ભુલી રહેરી સાંચ કરી,
લીને સુખ અનેક દીન દીન ચારી હોત અધીક ચાવરી.
મેરો કહ્યો તુ માનરી માઇ સબ ત્રીયાનીકો યહે સુભાવરી.
મેં જુ કહતી કરી સુર શ્યામ સોં હીલી મીલી રહીયે ઉકત વૈસકો યહે દાવરી.

ધનાશ્રી.

માની મનાયો માન રહી.—ટેક.
સકુચ સમેત ચલી ઊઠી આતુર બનકી ગૈલ ગહી.
બીધુમુખ નીરખીબીમુખ કરી લોચન પુની બીધુવદન ચહી.
દરસ પરસ તદ રૂપ આજુ નીજુ ભુવ નખ લખી કહી.
પુહુપ સુરંગ સારંગ રીપુ વોહ દીખાવત ચતુર લહી.
પાનીસુ પરસત શીસ પરસ્પર મુસુકાને તબહી.
તૃણ ગેહ્યે ગુન જા તજી તે ગુન કાટકી રેખ મહી.
સુર શ્યામ ઝહુસ્યો મીલી બીલસહુ જાતી અવધી અબહી.

ગનધારૂ.

પીયા પ્રીય નાહીં મનાયો માને.—ટેક.
શ્રી મુખ બચન મધુર મૃદુ સાદર કહીન કુશીલ તેં જાને.
શોભીત સહીત સુગંધ શ્યામ કચ કર કપોળ ઉર આને.
માનહુ એંબત ચકોરો કળા નીશા તજત નહી પીન દાને.
બાળ ભાવ અનુસરતી ભરતી દ્રગ અગ્ર અંસુકન આને.
જનુ ખંજરીટ જુગળ જઠરાતુર લેત સુભગ અકુળાને.
નૈન નીકટ તાટંક ગણ્ડ મણ્ડલ પર કહીન બખાને.
જનુ ખદ્યોત ચમકી ચલી સકત ન નીરખી ગતી તીમર હીરાને.
યહ સુનીકે અકુલાય ચલે હરી કૃત અપરાધ ક્ષમાને.
સુરદાસ પ્રભુ મીલે પરસ્પર માની[illegible] મીલી મુસુકાને.

કાન્હડો.

રહીરી માનીની માનુ ન કીજે.—ટેક.
એહે જોબન આંજુરી જલ હમ જો ગોપાલ માંગે તો દીજે.
ક્ષીનુ ક્ષીનુ ઘટતી બઢતી નહી રજતી જ્યોં જ્યોં કળા ચંદ્રકી છીજે.
પુરન પુન્ય શુક્રીત ફલ તેરો કાહે ન રૂપ નૈન ભરી પીજે.
સોંહ કરતી તેરે પાયનકી એસે જીયની દીશો દીન જીજે.
સુર સુજી બાની સુફળ જગતકો બેરી બાંધી બીબસ કરી લીજે.

મીરાંબાઈકે પદ.

મીરાંબાઈકે પદ.

અબ તુમ ક્રીપા કરો—ક્રીપા કરો જજમાંન,
જાકી કીરત બેદ બખાનત—શાખી દેત પુરાંન, અબ તુમ—૧
મોર મુકુટ પીતાંબર શોહત—કુંડલ જલકત કાંન, અબ તુમ—૨
મીરાંકે પરભુ ગીરધર નાગર—દે દરશનકો દાન, અબ તુમ—૩

તુજ વીન મોરી કોણ ખબર લે, ગોવરધન ગીરધારી રે,—ટેક.
મોર મુકુટ પીતાંમબર શોહત, કુનડલકી છબ ન્યારી રે, તુજ—૧
ભરી શભામે દ્રુપદી ઠારી, રાખી લાજ હમારી રે, તુજ—૨
મીરાંકે પરભુ ગીરધર નાગર ચરન કમલ બલહારી રે, તુજ—૩

રાધા સંગ ગીરીધર જુલત, રાધા સંગ.—ટેક.
અબીર ગુલાલકી ધુમ મચાઇ—ડારત પીચકારી રંગ, ગીરીધર—૧
લાલ ભઓ વનદરાવન જમુનાં—શર ચુવાત રંગ, ગીરીધર—૨
નાચત તાલ આધાર સુર ભર, ધીમ ધીમ બાજે મુદંગ, ગીરીધર—૩
મીરાંકે પરભુ ગીરીધર નાગર, ચરન કમલ કુગંગ, ગીરીધર—૪

મેં તો હરી ગુણ ગાવત નાંચુંગી— (૨, ૩ વાર)
અપને મેહલ બેઠ બેઠ કર (ગીતા ભાગવત વાંચુંગી) (બે વાર)
હરી ગુણ ગાવત નાંચુંગી— ૧
ગેઆન વેઆનકી ગઠરી બાંધ કર (રૂદય મન મે શાટુંગી) (બે વાર)
હરી ગુણ ગાવત નાંચુંગી— ૨
મીરાંરે કહે પ્રભુગીરધર નાગર(બે વાર) સદા પ્રેમ રસ ચાખુંગી) (બે વાર)
હરી ગુણ ગાવત નાંચુંગી— ૩

ગોપાલદાશજીકે પદ.

કોઈ મન મત બુજો હમ બરે (બે વાર) એક મીટીઆકે શબ ઘરે,
કોઈ મન— ૧
કીઆ ઊંચ, કીઆ નીચ, કીઆ ઉતમ, કીઆ મધમ,
એકહી ચાંમકે શબ મહરે,—કોઇ મન— ૨
દુખ શુખ આવન જાવન શબકુ કીઆ ગુમાંન કર શીર ચહરે, કોઈ—૩
દાશ ગોપાલ કહે શુનો નર મુની મર મર જમીમે ગરે, કોઇ—૪

દયેઆરામજીકે પદ.

સુનીએજુ હરી હજરત બંદેકી અરજી હે;
બેદીલ હોઇ શબ શાહી, શાહેબકી કીઆ મરજી હે.—ટેક.
જીશ કામકું ભેજા થા, શો કુછબી નહી કીઆ,
મેં કીઆ કરૂં એકેલા, કાંશીને ન તંન દીઆ, સુનીએજુ—૧
માના નહી કીસીને એક હુકમ હમારા,
દગાબાજ હુવી ફોજ કીયા કામ નાકારા, સુનીએજુ—૨
મનાજી સુબેદાર સો દુશમનકુ જા મીલા,
ઊમરાવ દશો થે સો ઊસીકા સંગત ચલા, સુનીએજુ—૩

જોરા મેવાસીકા હએ, કહોગે જુ ના કહા,
લુટે જાત હએ વધશાન, તોશાખાનમે રહા, સુનીએજુ—૪
કહે મુજ બદામને દરબાર જાએગા,
ધુનેગારીમેં ગુલામ બહોત માર ખાએગા, સુનીએજુ—૫
દો બાત ઠક લીખકે, મનાજી શીરાના,
નહીં તો હુજુર કદમ દઆકુ બોલાના. સુનીએજુ—૬

દએસે અનદેખી ભરી, દેખે દુખ દે ચલીરે આલી.—ટેક.
મુખ તેરા અનાર દાને, નેનો તેરે ચંપ કલી,
ગુલાબ જૈસે ગાલ તેરે, સુઓકુ દેખી ચલી.—દએસે અનદેખી. ૧
પહેનીથી કોસંબા સારી, અલબેલી પીયા પ્યારી,
મીર્ગ જૈસે દ્રગ તેરે પ્યારી સુઓકુ રીજ ચલી.—દએસે અનદેખી. ૨
એ આયીથી રંગીલી પ્યારી, અંગઇ અંગ દે મલી,
નેનાકી સાનન માનન મારી, કાનમે કછુ કેહ ચલી—દએસે અનદેખી. ૩

રાગ મલાર.

ઓ મારૂજી ઢોલા, ઓ ગુણવંતારે ઢોલા, એઇ રતે ગવન ન કીજીએ-ટેક.
એ રત આઇ સબ બન બીલે, બીલે બીલે સબ બન બારા,
એઇ રતે સાગર પુર બેહે, તમ ઘર રહો મેરે ઢોલા.—ઓ મારૂજી. ૧
એ કાલે રે બાદલ છાયાં, રેન ઘન ઓએ ડરાવે,
કોઇ સુવે ઘર અપને, પીઉ નેહ એ બંધાવે.—ઓ મારૂજી. ૨
મે રાતી મેરે પીયાકી, ઓર પીયા મેરે સંગ રાતા,
રાતી સો જંગલકી ગુંચી, પીયું મધકા મતવાલા.—ઓ મારૂજી. ૩
રાતી સો જંગલકી ગુમચી, ઓર રાતા મેરે તનકા ચોલા.
રાતી પીયાજીકી સેજરી ઓર રાતા ગુનવંતા ઢોલા.—ઓ મારૂજી. ૪
એ રત આઇ આનંદકી સેજપે પીઉજી રે ભાવે,
ડરાવન રેન પીયા પ્યારે પાસ બીલગ બીજગ નેહા સમજાવે. ૫

જીન બાલમકી સુદ્ધ પાયી, હોરી બેલે સો નારી.—ટેક.
આંગુલીમે કાટુ કલમ તરાશાં, નેનોંકી કરૂં સીહાઇ,
છતીઆં ફાર કર પતીઆં લીખ ભેજું, આવ કાશદ લેજા ભાઇ. ૧
તીરથ બીરથ બોહતેરી કીને, ગંગા જમના નાહીં,
હરકો સ્મરન યાદ ન કીનો, જનમ અકારત યું ગુમાઇ. ૨
તેલ ફુલેલ હમે સબ રંગ તજયો, અંગ બભુત રંગાઇ.
કેશર ઘોલ ઝટા છટકાઇ માંગ સમારન યું ખાઇ. ૩
ઊડ ઊડ કાગા ભમર રંગ કારે, ઔર પીયા પર જાઇ.
જો પીયા આવત સ્વપ્નેમ દેખું, મેરા મન રાખું સમજાઇ. ૪

ભેરવી.

ભેરવી—ઠુંમરી.

એ જતી નએના સમાલ,
ચીત્રવન જાદુરા ન માર.—ટેક.
નએના તુહારે, બરછી દીનોકો ચીત લગે ઉતપાર.—એ જતી.

ખમાંચ—ઠુંમરી.

ફુલબીનમે મોરે શાહકી બારી.—ફુલબીન.
આવેંગે માલી, શીપેંગે પાની,
તોડેંગે ફુલ, શમારેંગે ડાલી.—ફુલબીનરે.

બેહાગ—ઠુંમરી.

શયાં નેણા લાગી રે.—ટેક.
બાર ગયલી શયાં અજીઅન આયે,
અરજ કરત તુમારી શયાં.—શયાં નેણા.

ભેરવી—ઠુંમરી.

નર બાંકે ગયે રે.—ટેક.
ઝલમલ ઝલમલ ચાંદની ઝલકે,
શેજ બીછાઇ સુતી રહે.—નર બાંકે—

ભેરવી.

પ્રીતકે નામ મત લે, અરે ઓ બેદરદી બાલમાં.—
પ્રીત કરે પાછો ફીરે. પાપી કહીએ સો એ,
પીયા પ્રીત ન છીરીએ, હોની હોય સો હોએ.—પ્રીતકે.
એ પ્રીત પ્રીત સબકો કહે, કઠણ પ્રીતકી રીત,
જો જાણે રસ પ્રીતકો સો ગયે જગતમે જીત.—પ્રીતકે.

ભેરવી.

ગફલત હે એ જીંદગી, મનવા, ગફલત હે એ જીંદગી,
નેનકી શરમ રખ શરબત ફીર ચખ,
પલ હે સંસાર દંખ.—મનવા ગફલત હે.

ભેરવી

રાત સઇઆં સંગ સોઇ નહી,
દુખ પુછત હમારા કોઇ નહી.—ટેક.
અપને બીગાને શબ કોઈ બેઠે,
જાકો ચાહાત ઓઇ નહી.—રાત.

ભેરવી

કપતીકી પ્રીત બુરી, અરે લોકો હો—કપતીકી પ્રીત બુરી,
મીઠી મીઠી બાતે મુખમે કહત હે. દીલમે કપતકી છુરી.—ટેક.
કપતી મીત્ર ન કીજીએ, પાસ બેઠ સુખ લેત,
આગે ઠાઓ બટાયકે પાછે ગાંઠ દેત.
ડોરી તુમારે હાતમે હમભી તુમારે હે,
સારા ભરોશા તુમપે મેરા, તુમ હમારે હે.

ભેરવી.

હરદમ તેરા આધાર, મૂજે ઓ દાતાર,
ચીત ભમતં નેન રમતં,
હેશાંન ઇસ્કં ફીરતં,
ચંદ્ર ખીલતં, રેન હસંતં,
રાજ શંશાર રુસ્તં.—મૂજે.

ભેરવી—ખ્યાલ.

નીત દરપે તેરે આના, ફીર ફીરકે મન લે જાના,
ઇતનાભી તુને હમકુ અપના ની કર પયછાના.—નીત—
તુ હએ લયલી મએં મજનું, તુ શીરીં મએં ફરહાદ,
તુ હએ ગુલ મએં બુલબુલ, તુ શમ્આ મએં પરવાના.—નીત—

ખમાચ—પદ.

રબને બનાયા તુજકો એબાદતકે બાસતે.—રબને.
ભુખેકો ખીલાવ ખાંના, પ્યાસેકુ પીલાવ પાની,
નંગેકો ચદ્દર ઢાંક દે કેઆમતકે બાસતે.—રબને.

ખમાંચ—ખ્યાલ.

શાવનકે બદલોંમે નેન જલ કીસ તરે ભરે,
નેનોકી ખુમારીસે જંગલ હરે હરે.
શુરા બે ખેલ રનમે અપની ઊમદસે,
જા જા બે શીપાઇઆં દીલ તેરેસે લગે.—શાવનકે.

ખમાચની દીપચંદી તાલનો ખ્યાલ.

અપને પીયાકે કારણ નીકસી મે ઢુંઢું નાગર વેલ,
હાંરે હાંરે જાની ઢુંઢું નાગર વેલ.—ટેક.
પાન જેશી પાટલી ઔર કેશર જેશો રંગ,
કેલ જેશી કામણુકી ઔર જુહુંક ઝુંક ડાલે અંગ.—અપને.

ખ મા ચ.

પ્રીત જોરેકી લાજ રખોરે શૈયાં,—પ્રીત જોરેકી.—ટેક.
પરદેશવા મત જાઓ રંગમેં,
વીનંતી કરૂં પડું તોરે પૈયાં.—પ્રીત જોરેકી.

ખ માં ચ.

મારી ડાંએબાંએ બોલે કાગ, સીરપર ગગરયાં.—ટેક.
હેજી મેરા શૈયાંને બાગ લગાયા,
છોતા દેવરાકે ગુલજાર.—સીર પર.

ખ મા ચ.

મીઠુવા મોયકુ તુરત મીલે, હે મા, કેસે કર જાઊં,
પનઘટવા પાણીઆં ભરનેકુ—મીઠુવા.—ટેક.
અગર દગરકે લોક સબ જાણે,
મેહરબાન નહી માને—ઓ મા.—કેસે કર જાઊં.

બે હા ગ.

તુમકો શરન આયે એબીલાજ.—ટેક.
કામી ક્રોધી પતીત ઉધારે,
તુમતો ગરીબનવાજ.—તુમકો.
દીનનાથ અનાઠકે શાહેબ,
ભગત વત્સલ માહરાજ.—તુમકો.

કામોદ કલ્યાનકી ચ્વારી.—

ગુમ આવો મારે ઘેર તોરે કારણ ફૂલ વણ સેજ બનાવુ.—ટેક.
અનેક ભાંતનકી ચૂંદરી રંગા દે,
અન હો બલમા આછીકીકીમંગલ ગાવુ.—તોરે કારણ.

ધનાસરી કબીત.

મીંત્ર કહે મેરે મીંત્ર ઈમાની,
પારોસી કહે દેશ દેશ ફીરૈયાં,
તીરીઆ કહે મેરા સુગર સ્વામી,
વેપાર બનજકો જોબન ખેલેયાં.
ભાઈ કહે મેરી બાજુકો મોહરો,
ભાન કહે હીરદેકી દવૈયાં.
બાપ કહે મેરો કુલ દીપાવન,
મૈયાં કહે મેરે નેન દુલેયાં.
રૂસતમ સબી એ સોહાગકી માયા,
જીસ ગાઠ ગરથ રૂપૈયાં રૂપૈયાં.

મલાર.

દમ બ દમ મેહા બરસત,
સો જી મેરા પીયા તરસત,
ચંદી જાંપી બીચ બાદલ ચમકત,
સો જી મેરા જુંહાઇ બીચ તલપત.

હોરી

હોરી.

પીયા નહી આવે દુજી હોલી આઈ—ટેક.
પીયા બીન ડફ બાજે સો દુખ લાગે, રાગ ફાગ સબ આગ લગાઇ. ૧
ઓંગોઈ મોહોરયો કેશર બીલી, ફાગકો રસ સબ મન ભાઈ. ૨
લીખ લીખ પતીઆં પીયા પર ભેજી, બાંચત નૈનાં નીર બહાઈ. ૩

કાફી—અજીજો દીનકી ચોસર હોરીકી.

ચોસર કયું ન ખેલે પીયાકે સંગ એરી નાર,
ઇસ અવસરકી નીફત સાર જાણો, એ દીન હએ દીન ચાર.
ચોસર કયું ન ખેલે.—૧

જો જીતે સો પીયાકુ જીતે, જો હારે સો રહે પીયા લાર,
તેરી તો સભી તરાંહ જીતહી જીત હએ, મત કર સોંચ બીચાર.
ચોસર કયું ન ખેલે—૨

સાત પાંચકી કચ્ચી પકાં બાતેસે હોવત હાર,
દાવ રખે સુરંગ હએ વહાંકો, ઓ જીતે સો બાર.
ચોસર કયું ન ખેલે.—૩

અબતો આરીયા બેંદ ચલે હો, કર રહે ધાંધલ રહાર,
જબ છક્કે છુટ જાવેગે તેરે, તબ કયા કરેંગી ખેલાર.
ચોસર કયું ન ખેલે.—૪

આઠ જામ ઊનકી સુદઇ રાખો, એ જો ખોલે દસ દ્વાર,
નવ નીન્દ બારા સીદ્ધ હોવે, તબહી તુ ઊનકુ સમાર.
ચોસર કયું ન ખેલે—૫

ગ્રીષ્મ રૂતમે પ્યાસ બુજાવો, દસકુ લગાવો બાર,
તેરા ભલા ઇસીમે હએ પ્યારી. કામકી લે નરદ માર,
ચોસર કયું ન ખેલે.—૬

દસ હએ દ્વારે પાંચ તીત હએ, ઇન પંદ્રોકુ નેહાર,
ચૌદા ભવન તબહી ખોલે તુજકો, જો તુ તજે અહેંકાર.
ચોસર કયું ન ખેલે.—૭

અબતો દોરંગસે એક રંગ હો જા. ઓર ન કર તકરાર,
જાકો સત્રે સોલે પીયાકો ઓર કરે પીયા પ્યાર.
ચોસર કયું ન ખેલે.—૮

બારા હએ બાટ અઠારે હએ પેંડે, ઓર ચાલે હએ હજાર.
તુ ચલે ગુરૂકી બતાઇ ચાલે, હયાંહી તે ઊતરેંગી પાર.
ચોસર કયું ન ખેલે—૯

ઘડી ઘડી પલ પલ છીન છીન નીસ દીન પીરી પીરી પોકાર,
બાલ હરીયુ જો મીલા ચાહે, સાંમ મુરત ચીત ધાર.
ચોસર કયું ન ખેલે.—૧૦

સબ કુછ પાસોંમે પાસેં હાથમે, ફેંકનકે મુખ્તયાર,
ચાહીયે કછુ ઔર આવે કછુ, ઔર હવાંહી તે લાચાર.
ચોસર ક્યું ન ખેલ—૧૧

કીમરવાલેકો બહોત સુઝત હય્યે, ઉસકા કહા મત ટાર,
જુગ જુગ જીયો અજીજોદીન કેં પર ઊઠના એક બાર.
ચોસર ક્યું ન ખેલ.—૧૨

લાવની.

લાવની.

નગુરેસેં ભલાઇ કરતે નહી બુગાઇ નદયાને, આખર હુવા દુશમને.
સુનો હકીકત કહું એ યારો આગ લગીતી જંગલમે,
એક શાપ જલતા ઉશમે,
એક ઓહયા મરદ બુજોરગ ચલા જાતેથે રસતેમે,
પરા શાપકી નજરમે.
શાંપને દેખ પુકારા ઉનકું—આગ બહાર તમ કાહરો મુજકુ.
મેં નહી કાટુંગા તમકું,
આઇ મહેર જદ કાહરા શાંપકું—રખાજી અસ્તી દરમ્યાને,
બચાઇ ઊનકી જાને.—નગુરેસે.—૧

શાપ નીકાલ કર ચલેજી જ્હાંશે અગન ચલતી રહી દુરે,
કહ્યા શાંપકુ જાવ દેહરે,
શાપ કહે મેં નહી નીકલુંગા લોહી ચાખે બીગરે,
પડી જી દીલમે ફીકરે.
કહવે ઓહયા શુનરે ભાઇ, મેં તેરેસે કયા કી બુરાઇ,
શાપ કહે તુને કીઈ ભલાઇ,
ભલાઇ પીછે હોએગી બુરાઇ—ચલા જી ઇશ દુન્યા મયાને,
અપના ઇનશાફ ચુકાવને.—નગુરેસે.—૨

બીયાબાનમે ઇન્શાફ લેકર ગયે જી દોનો જને,
જ્હાં નહી થા કોઇ ઇન્શાને,
બહેશ ચરતી દેખી ઉનોને બર જંગલકે દરમ્યાને,
ગયે જી ઉનકે કનેને,
જા, બહેશશે દોનો બોલે, શારી હકીકત કહી ખોલે,
હમારા ઇન્શાફ કરો અદલે,
કહ્યા બહેશને દીલમે તોલે—લગી જી ઇન્શાફ ચુકાવને,
મેરી હકીકત લીઓ શુનને.—નગુરેસે.—૩

ભેંશ કેહવે શુનરે ભાઇ મેં થી ખાવનકે ખરકુ,
  દુધ પીલાતી થી શબકુ,
જુવાન થી જદ બચ્ચે જનકર ન્યાલ કર દીયા ઉનકુ.
  જદ લગમાન થા મુજકુ.
હુઇ બુઢ્ઢી જદ નીકાલ દી, મેરી ખબર કીશીને ના લી.
  ભુખ પ્યાશશે હેરાંન હુઇ,
બલાઇ કર મેં બુરાઇ પાઇ—એશી જાતે હે ઇન્શાને.
  મત છોરો કાતે બીને.—નગુરેસે.—૪

એક શાહેદ મીલા આગે તીન શાહેદ બાકી રહે,
  ફેર ઓ બરકે પાસ ગયે.
દોનો જનને જાકર હજી ઓ દરખત નીચે ખરે રહે,
  અપના હાલ શબ સુનાયે.
સુનો હકીકત બરને કહ્યા, બેઠા મુશાફર મેરી છાયાં.
  મેરી છાંયીમેં આરામ પાયા,
તોર પાંત ઓ રમુજે શતાયા, એશા ઇન્શાફ કીયા ઉનને,
  નહી છોરો કાટબીને.—નગુરેસે.—૫

દો શાહેદ જદ બાકી રહે હોકમ હુવા થા ખુદરતસે,
  ભેજે ફીરસ્તે જલદીસે,
આદમીકા શરૂપ લેકર જા મીલા તમ ઉનોસે,
  નયાવ ચુકાના હેકમતસે.
ફીર ઓ ફીરસ્વે બોલે આકર, શારી હકીકત શુની જાન્ન કર.
  બીના દેખે હમ માને કયું કર,
નજરાં દેખી હમ માને લગે ફીરસ્તે યું કેહને,—નગુરેસે.

કેહવે ફીરસ્તે સુનરે ઓલ્યા બાત હમારી સુન લેના.
  શાંપ જહાં થા વ્હાં રખના,
હમારી નજરાં હજુર ઇશે તું આગન બહાર નીકાલના,
  એશા ઉનોને કીયા બહાના.
ફેર ઓ રહારો ચલે વ્હાંશે જલતી આગન ગયેપાસે.
  શાંપ નીકલા આસ્તીનમેશે,
આગુનમે ગયા જલદીસે, જલતા શાંપકા બદને,
  બચ્ચે ફીરસ્તે દેખને.—નગુરેસે.—૭

લગી આગ જદ પુગી શાંપનીકુ ઉશ ઓદયાકુ,
આગ બહાર શાહકે સુરજકુ [illegible]
કેહવે શારસ્તે સુનકે ઓબા [illegible] આમતે ધરકુ
જલને દેખો ગેહીબાકુ.
શચા થા શચા હો ગયા, હસલબાજકુ ડોર જલાયા,
દગા કર મુજી કેહલાયા,
મારના જદશે ફરમાયા, કેહતે શાહ અલી જીવનકે,
કરૂં ગાના સબ આંજાણે—તરાકે સે—

લાવની.

જીંદગી હોગી થોરી બદલી કરેં શાહ શતો,
દુન્યાહે દો દીનકી, મત ધનકીમાયાકુ ચેતો,
ફેર ફેર એ વખ્ત નહી પાવેગો ગાફેલ તમ ચેતો,
કરો જીકર શાયબકી મેહશમે જાયા ચાયો તો,
છોર દેખો બુરા કામ દીલમેં ભલે કામ ચેતો,
નેકી બદીકી લગી હે બાજી શમજકર જીતો,
કુછભી દીલમે હોશઆર રહો શેહનો આલેચકે પુતો.

દુન્યા હે દો દીનકી.

ગર શમદમે મરક હા રેહો શાહેબકે ભગતો,
જદ ઉતરોગે પાર તમકુ કેહતા હું મેં તો,
પરી ગફલત જંજાલ નહી કુછ શમજતે તમતો,
વીના બંદગી નહી છુટોગેરે મદનકે માતો,
પર માર જદ મરતા ભુલેગે દુન્યાકે મસ્તો.

દુન્યા હે દો દીનકી.

ગરૂરી મત કર ગ્યાની ધ્યાની શાધુ શમરતો,
ગરૂર હોગા ખોતા શુનો રે ઋશીમુની મતો,
આધીન હો રેહવો રે ખુશાલ [illegible] અબ ધુતો.
ખશીમે હે નફા અગર તમ દીલમે શમજોતો,
નેકી હમેશાં કરો બદી તમ છોરો બદખુએબો.

દુન્યા હે દો દીનકી.

શાહલી જીવન કેહવે શુનો તમ ગુરૂકે પુતો,
ઢોંગ ધતુરા કર કર મત તમ દુન્યાકુ ધુતો,
બેદરશકની શુનો બનાલુ શેતાનો ભુતો,
કાલાભાઇ કેહવે શુનો તોરકે ક્યાતો,
ખશી તરાંકે છંદ કહો નહી જા અરકાકાંતો.

દુન્યા હે દો દીનકી.

લાવની.

નગર તુમારા રખો મુશાફર ચલે વતન અપણે,
બોલા ચાલા માફ માગંગે ફીર કબુ શપને.
હમ પરદેશી પંખી મુશાફર આયે શેલાની,
રહે તુમારી બસ્તી જબ લગ થા દાના પાની,
યાદ કરો કોઇ દીન તુમારી હે બાચ જીંદગાની,
ભલે થે યા બુરે રખ્યો માયા મેરબાની.
જુદાગીકે શબબ હમારા લગા જીવ તપને,
બોલા ચાલા માફ.—૧

ચંદ રોજ હયાં ફજર ઉઠ હમતો ચલનેકે,
વતન હમારા દુર ફેર પીછે નહી વલનેકે,
બીલ સુરજ્યા ફીર શો ફેર નહી બીલનેકે,
અબી મીલે હે યારો ફીર નહી મીલનેક.
નહી કીસકા અખત્યાર જો કુછ બના કીયા રબને,
બોલા ચાલા માફ.—૨

પરદેશી પ્રીત શખીરી નહી કચુ કામકી,
મેં તો કર પરતાઇ તુજે હે કશમ રામકી,
પીત લગા કર મેરે તહી એ આરામકી,
યાદગારી દે ગયા કુછ દોવા શલામકી.
લગી દુન્યાકી માયા કલપના લગી જયું કલપને,
બોલા ચાલા માફ.—૩

ઇશ દુન્યા દરમ્યાન વતનદાર નહી કોઇ રેવાશી,
આજ ચલે કોઇ કલ મુશાફર હે શબ પરદેશી,
શુન બંદે બેશબર ઇમાન શાબેત વીશવાશી,
શાહલી જીવન કેહવે દીલ મત કરના ઉદાશી.
મીરત લોકમે જો આયા શો શબ મર ખપને,
બોલા ચાલા માફ.—૪

લાવની.

અજબ બના તન આજ શીફત મેં કીયા કહું ઉનકી,
હો જાવેગા ફના હીકમત ના પાવે રબકી.—ટેક.
નીરગુન વહાગયા આયા પઠાંણુ ડાલા મજબુતે,
તીનશો શહાથ તખ્તે જરે તાન તુતક શાબુતે,
કબુશા કજતગા કે શબ દવા માલ કર ઉઠાવતે,
વીન ડોલ વીન ગુન લગે નવ મહીને ઉસે બનતે.
નવ નારી નવ લગા બાવન કંથી દસ બીરકી,
હો જાવેગા ફના.—૧

જીવાજી નખોદા ઝાજમે ઉસકા અમલે,
કરમ કરાચી મન માલમ દેખો કેઆશ અફજે.
હક નામકા ઉકા રેહતા ઉસકી આગલે,
પાંચ પચીશ ખલાશી કામ કરતે તંડેલ.
મોશમત રાજ બંડાર ખીજમત દાના પાણીકી,
હો જાએગા ફના.—૨

ધમાંન હે શુકાન બકરા પકરના હથીકે,
મોથ દામન શમાલ કર દર રખ દો હાલેકે.
સુરત પાજરી બેઠા નજર ઓ ચોતરફ દેખે,
ચીત ડુંગરી ખગા લેતાં પાણીકા ડાગે,
હીમત હાંજા મત છોર યારી માંગી શાયબકી.
હો જાએગા ફના.—૩

અગર તુજ જહાણુ ચોરી યા મીલે શહેતાની,
ધ્યાન ધ્યાનકી માર તોપાં કર દે ધુલચાંની,
ખોદા નામકા વાવતા તું હકાર શુલતાની,
ચલા જા લાશકરી તુજકુ અમનો અમાની.
બારેકી શઢી કર શલામી લે તું બંદરકી,
હો જાયગા ફના.—૪

ફુન્યાકે દરયાવમે ઝાજ હે બેશુમારે,
જીશકુ બંદર હાથ લગા કર આયા શફરે,
જા કર કોઇ ગરક હુએ જુલમાત અંદરે,
મેરે ઝાજકુ પાર ઉતારો પરવરદેગારે.
શાલી જીવન કેહ કાલા ઝાજમે ભરો માલ નેકી,
હો જાયગા ફના—૫

લાવની.

નીરગુન પોરકા દરજી કીયા તન જામા તૈઆરે,
ખુબ કરે ચતરાઈ ફાટ જાવેગા આખરે.—ટેક.
કપરા લાયા ભર કર ઉને ઔઠ હાથ પૂરા,
દરજી ઓર દરજન દોનો મીલ કર વેતરા,
ગજ એર કતરણીકા સબ સુમાર હે શારા,
ગ્યાન કેરી શુઇ પીગાયા શોહનકા દોરા.
શાશ જખ્મા દેખો છશો ગજ એકવીશ હજારે,
ખુબ કરે ચતરાઇ.—૧

કમરકા શુમાર કરતી ચોવીશ તશુકી,
ચોલી ઉનકી લંબી પુરી એકવીશ તશુકી,
બાકી કપરા દામન બ્યાને હેકમત દરજીકા,
નવ બંદ ખુબ લગે શુકતમે કયા કહુ ઉનકા.
બના ઘેરદાર જામા પચરંગ અજબ ગુલજારે.
ખુબ કરે ચતરાઈ.—૨

તન જામેકે તણી પરપચ મગજી શંજાએ,
જામા બના તૈયાર લગાઈ માયા કીજે એ,
અરે જોબના ભૂરે કે જોરા બાશા ગયા એ,
ઘેરણુવાળા જામાકા કોઈ ચંચલ અજબે,
તરેહ વજેસે રેહતા કીસે નહી આતા નજરે,
ખુબ કરે ચતરાઈ.—૩

જાને કે તણી તાંકે લાગે તીનશો શહાથે,
બના ગીરદાર જામા ગીલે તે ચૌદા પાટે.
સીવતે લગે નવ મહીને બનાયા ઉસી વખ્તે,
સાહેલી જીવન કેહેતે એ તો જાયેગા કાટે,
કાલાભાઈ કેહવે ધન ધન તું કીરતારે,
ખુબ કરે ચતરાઈ.—૪

બારા માસી.

કારતક.

સુનીઓ સખી રે સૈયાં મુજ દરદકા બાતાં,
પીતમને મેરે સીર કયા કયા કીયા રે ઘાતાં.
મુઝકો યું દે દીલાસા સાજન સફર ગયે રે,
પરદેશ જાકે બએઠે, મુજકો બીસર ગયે રે.
ઠરાવ થા મીલનકા અવ્વલ મહીને અંદર,
આશા મૈં રખકે બૈઠી સાજન મીલેગે આ કર.

અવ્વલ મહીના આયા ફેર કારતક કહેલાવે.
સાજન મુઝે મીલે નહીં રોના મેરા ન જાવે.
અફસોસ ઔર નીસાસે ભરતી ફીરૂં અકેલી.
સાજંન બીના રે સૈયાં ગમતી નહીં હવેલી.
લાલી મુઝે લગાકે લાજન કીધર ગયા રે,
પ્રીતી મુઝે દેવાની કીસ મુલક જા બસા રે.
કાગજ લીખું પીયા પર જાને ન કોઇ પાવે.
દુઃખ દરદકી રે બાતાં પીતંમકો કૌન સુનાવે.
એ કારતક મહીના દીલ બીચમે ગબાયા.
સાજનને છોડ મુઝકો કીસ સંગુ દીલ લગાયા.

માગસર.

એ માગસર મહીના ફીર દુસરા હુએ બારી,
સાજન બીના કરે હુએં દીન રાત નયેંન જારી.
કુજ્રુ બારી કંકુ મૈ ઇતના જુલમ સો કીયારે.
મએં મુનીજર દરસકી કરીયો કરમ પીયા રે.
દુબલા બદન હુએ મેરા કયું કર યે ઠંડ સહુંગી,
સાજન બીના અકેલી કીસકો યે દુખ કહુંગી.

પોસ.

દો માસ ગએ ગુજર કર તીસરા યે પોસ બેઠા.
સાજન દરસ દીખાવો દીલકો કરૂં મએં હેઠા.
યે પોસકા રે ઠંડી કહો કીસ તરેહ નીકાલું.
જોબન જવાની પીયા બીન મૈં કીયું સંભાલું.
આનન્દ કરીબ તેરે, ચલીયાસો પુછ ન મેરા,
મૈં દરસકી દીવાની, દેખું મૈં દરસ તેરા.
દીન હો ગયારે છોટા, લંબી રેન ન જાવે.
અખ્યાં મૈં મીચ દેખું, સ્વપને પીયા ન આવે.
એ પોસ મહીના, જલતા મેરા જીઆ રે.
સમજા રખું મૈં દીલકુ માહમે મીલેંગે પીયા રે.

માહ.

એ માહ મહીના ચોથા, ખીલી હે ફુલવારી,
સાજન બીના કીસીકી કરતી ન ઇન્તેજારી.

નરગેસ ને બેલ—મરવા ચંપા ઔર ચમબેલી,
પીયા બીનસે ખુશ ન આવે, રોતી ફીરૂં અકેલી.

ગુલદાવરી ઔર લાલા, એ મોગરા હજારા,
સારા બગીચા જુડા, પીતમસે હે જુદારા.

દરસન દેખારે સાજન, કીતના મૈં દુખ કહું રે,
દીન રાત મૈં તરપતી, ટુક નીંદ સો રહું રે.

યે ઠંડ સબ ગુજર ગઇ, સી આશા હુવા હે પુરા,
ચોથા મહીના ગુજરા, દીખલાવો અબ જહુરા.

ફાગન.

ફાગન એ પાંચવેકી. ધુપાં ઔર હે ગરમી,
સાજન કપત્ત નીકાલો, દીલપર રખો સો નરમી.

સખીઆં સબી આપસમે, ખેલેં પીયાસે હોલી,
અત્તર દીગર ગુલાબાં, સનદલ ભરી હે ચોલી.

ઇસ રાસમે પીયા બીન, રોતી સો મૈં ખરી રે,
લાગી અગન બદનમે મું પર સો ગીર પરી રે.

ચૈતર.

ચૈતર છેકી અબ રે, મુજકુ હૈઅ જખમ કારી,
દેખું દરસ સલુના પીયા પર મૈ જાઉં વારી.

ઢુંડક કીદર ન પાઉં, દેખું અગન બરસતી,
સાજંન બીના રે સૈયાં, મર જાઉંગી તરસતી.

સાજન એ સાચ બોલો, કીસ જાગે તુમકું પાઉં,
કુરબાન હો કર દીલસે, કદમોપે સીર નમાઉં.

સૈયાં મેરે બદનમે, જી અબસો નહી કહા રે,
અફસોસમે પીયાકે, આધા બરસ ભયા રે.

વૈસાખ.

વૈસાખ સાતવેંકી ગરમીસેં ઝાડ સુખે,
ધુપાં પરે ગઝબકી, પાની બીના હમ્મે લુખે.
પતે હરે સો જડ ગયે. ઝાડ હુવે હે ખાલી,
થડ હો ગયે ધંધુલે, રેહ ગયી બકાત ડાલી.
સુખ્યા જંગલકુ દેખ્યા, હમ્મે બદસો મેને ખાલી,
તાકત નહી મુજે રે, અબ કેઆ કરૂં ઇલાહી.
નીલા જંગલકુ દેખ્યા, ફેર કર રખી મેં આસા,
વૈસાખ મહીના ગુજરા, સીધા પરેગાં પાસા.

જેઠ.

એ જેઠ આઠવેંકી, મુજપર પડી રે સખતી.
પીતંમને પર હોદરે, એસી મેં કેયા નબખતી.
જંગલકે ઝાર સબ પર, કોયલ ઔર મોર બોલે,
પીવુજીકા નામ મીઠાં, લીઆં શકરસે ઘોલે.
સંખીયાં સતી કરૂં મેં, કીસને ન ભેદ પાયા,
જાકે મેં પુછું સબકું, સાજન કીને છુપાયા.

આસાર.

નવેં અસાર કેરે, બાદલ હુવે હમ્મેં કાલે,
રાતાં મીલી અંધેરી, સબને સો ઘર સંભાલે.
મેદક ઔર પપૈયાં દાદાર સો બોમ લાયા,
બીજલી કરે ઝબુકે, મેળવા અસાર આયા.
બાદલીઓ કર કરે, ભુમીએ બાજતી હમ્મે નોબત,
ધુજું ખડી ઠંડુ મેં સાજન કરો મોહોબત,

શ્રાવન.

દસવેં શ્રાવનકી, લાગી મુજે ઝડી રે,
પીવુજીકે નામ ઉપર, સમરન સર કડી રે.
બાદર પેદર બીરાદર, ફરજંન સગે સબી રે,
મેરા દીલ લગા પીયાસે, સારેકું મમ્મેં તજી રે.
નદીઆં તલાવ નાળેં, સબમેં ભરા હે પાની,
કડકે ગગંન ધમકસે, મમ્મે હો રહી દેવાની.

બારા માસી.

ભાદરવો.

ભાદું અગીઆર વેંકી, આ કર ઘટા બની રે,
ઢુંડું કીસી ઘટામે, કહાં હએ મેરા ધની રે.
અએ નોએ ફજલે પરજો ઝાર થે તવાઇ,
સાજંન મેરે ન આપે, કીતી અજબ નવાઇ.
પાકે સબી અનાંજાં, ખેતુંમે પાએમાલે,
તોતીઆંકે હાએસે, લગતે જીગરમે ભાલે.

આસો.

આસુ એ બારવેંકી, મુજકુ બરીરે આસા,
સાજન સતી મીલનકા, મુજકુ હુવા દીલાસા.
મુજ દીલમે હુઇ ખુશાલી.પીતંમકુ અબ મેં પાઉં,
સાજનકી હુઇ બધાઇ, બેઠી મએ ગીત ગાઉં.
કપરે સો સબ જરીંકે, તનકે ઉપર કાંએ રે,
પીયુજીકે નામ ઉપર, ખેરાત કર દીએ રે.
પેની જો સબ જરીના, જરકા ગુલાબ તન પર,
બીજલી સો હુઇ ખરી રે,ભાઉં પીયાકે મન પર.
હુરાં વ પરીઆં, સબસે બની મૈ આલા.
સાજનકી ઢુક નજરસે, હએ તાજકી વ લાલા.
ગુજરે મહીને બારે, તબ તક એહ દુખ સહા રે.
સાજનને પીઆર કીતા, દુખ દર્દ સબ ગયા રે.
મુજકુ મીલા દીયા રે, વૈસા મીલાવે સબકો.
પુરી હુઇ રે આસા, હકસે ઉમેદ રખો.
પરદેસ જો ગયા રે, ઉમેદ તુમબી રાખો.
ઉમેદ હએ મીલનકી, સખતીકુ તુમ ન ચાખો.
હકને ઉમેદ કલકી, કીતી હે પુરી સારી,
સૈયાં એ સાચ માનો, ખાવીંદ હએ હજુરી.
ઇશ્ક હકીકી સાચા, જો કોઇ કરે સો ગાજી,
દુનીઆંમે મત લોભાના, બેફાયદા મીજાજી.
કીતા હે શેખ દીનને, આખર કલામ પુરા,
કરીઓ કરમ કરીમા, દીલ હો ગયા હે ચુરા.
પરવરદેગાર મેરા, નેકી ઇમાંન દીજે,
ઉમેદ હએ મુજે યું જીનત નસીબ કીજે.

ઇન્દર સભા
ઊર્ફે
ગુલફાંમો સબ્જ઼પરી.

નાટક દો બાબકા.

મુસન્નીફ કીયા,

આગા હુસન મુતખલ્લુસ બ અમાંનત

ઓર

છાપકે ઈજહાર કીયા વાસ્તે ખાસો આંમકે,

માલેકાંને

ગીરોહે વીકટોરીયા નાટકકે હુકમસે

જેહાંગીર બેજનજી કરાંણી ઓર કાવશજી પેશતનજી શરાફને

જબાંને ઊરદુ બ હર્ફે ગુજરાતી.

બએત.

અંદર જમીંકે ઇશ્ક હએ ઇશ્ક આસમાનમે,
કુછ ઇશ્કકે સીવા નહીં કૌનો મકાંનમે.

મુંમબઈ,

અલાયન્સ પ્રીંટીંગ પ્રેસ, નાં૦ ૭ મરીન સ્ટ્રીટ,

કાવશજી પેશતનજી ને છાપા હએ.

ઈ૦ સ૦ ૧૮૮૩ ઇંગ્રેજી.

નખુતઆ નાટક.

ઇન્દર ....પરસ્તાંનકા બાદશાહ.
ગુલફાંમ........................અખ્તર નગરકે બાદશાહકા લડકા.
કાલાદેવ........................ઇન્દરકે અખાડેકા ખીજમતગાર
લાલદેવ........................ઇન્દરકે અખાડેકા દુસરા ખીજમતગાર.

સબ્જપરી........................મઆશુકે ગુલફાંમ—રફ્કાસાને બજ્મે ઇન્દરકી અફ્સર.
પોખરાજપરી........................બજમે ઇન્દરકી મુગન્ની.
લાલપરી........................ ” ”
નીલમપરી........................ ” ”

દેવો—પરીયાં—વગએરા.

મુકાંમ

પરસ્તાંન—સંગલદીપ—અખતર નગર.

યહે નાટક સને ૧૮૪૭ કે બીસવે ક઼ાએદેકે ઔર સને ૧૮૬૭ કે પચ્ચીસવે ક઼ાએદેકે મુતાબીક઼ દાખીલ રજીસ્ટર હુવા હએ. ઔર ઇસકે તમામ હુકુક઼ ગીરોહે વીકટોરીયા નાટકકે માલેકોને અપને કબ્જેમેં રખ્ખે હએં. મુસ્મ્મા દાદાભાઈ રતનજી ઠુંઠી, ખુરશેદજી મેહેરવાનજી બાલીવાલા, ધનજીભાઇ ખુરશેદજી ઘડીયાલી, ડોસાભાઈ ફરીદુનજી મુગલ બે ઇજાજ઼ત માલેકાને મજ઼કુરકે ઇસ ક઼ીસ્સેકા કોઇભી હીસ્સા કીસીનેં કરકે દીખલાના નહીં. ઔર ઇસ કીતાબકો છાપકર મુશતહર કરનેંકા તમામ હુકુક઼ જેહાંગીર બેજનજી કરાની ઔર કાવશજી પેશતનજી સરાફને માલેકાને મૌસુફસે ખરીદ લીયે હએં, ઇસ લીયે ઇન્હોકી ઇજાજ઼તકે સીવા કીસીનેં છાપના નહીં.

ઇન્દર સભા

ઊર્ફે

ગુલફાંમો સબ્જ઼પરી.

બાબ પહેલા—પરદા પહેલા.

બા મ.

[આરામ ફરમાએ હુવે નજ઼ર આના શાહજ઼ાદે ગુલફાંમકા બાંમ પર, આના સબ્જ઼પરીકા બરાએ સએર આદમજ઼ાદોંકે મુલ્કમે, ઔર આશક઼ હોના શાહજ઼ાદે ગુલફાંમ પર.]

પીલુ—ઠુંમરી.

સબ્જપરી—-મોરે બાંકે સાંવરીયા ઓ સૈયાં મોરા,
તુને મોરા મન હર લીનો.—મોરે.
ચાંદસા મુખડા, મીર્ગ જૈસી અંખીયાં,
લાગી મોરી નજરીયાં, ઓ સૈયાં મોરા.—મોરે.
બલ બલ જાવું, ઉઠવા મંગવાવું,
જાનું તોરી ક઼દરીયાં, ઓ સૈયાં મોરા.—મોરે.

[સબ્જપરીકા વાસ્તે નીશાનકે અપના છલ્લા નીકાલ કર ગુલફાંમકો પહેનાના.]

કલ્યાંન—ઠુમરી.

છલ્લા હમારા યે યાદ રખના,
યે યાદ રખના, યે પાસ રખનાં.—છલ્લા.
ચુન ચુન કલીયાં, મએં સેજ બીછાવું,
ઓ સોનેવાલે, સો જાનેવાલે, મજ઼ા લેનેવાલે,
યે યાદ રખનાં.— છલ્લા.

[રવાંના હોના સબ્જ઼પરીકા ગુલફાંમકે હાતોંકો ચુમ કર.]

બાબ પહેલા—પરદા દુસરા.

જંગલ.

[આના ઇન્દરકા બરાએ સએર.]

કલ્યાંન.

ઇન્દર——રાજા હું મએં કૌમકા ઔર ઇન્દર મેરા નામ,
બીન પરીયોંકે દીદકે નહીં મુઝે આરામ.
સુનોરે મેરે દેવરે દીલકો નહીં કરાર,
[દાખેલ હોના લાલ દેવ ઔર કાલે દેવકા.]
જલ્દી મેરે વાસ્તે સભા કરો તૈયાર.
તખ્ત બીછાવો ઝગમગા જલ્દીસે ઇસ આંન,
મુઝકો શબ ભર બએઠના માહફીલકે દરમ્યાંન.
મેરા સંગલદીપમે મુલકોં મુલકોં રાજ,
જી મેરા હએ ચાહતા જલસા દેખું આજ.
લાવો પરીયોંકો મેરી જલ્દી જા કર હાં,
બારી બારી આન કર મુજરા કરે વહાં.

[હોના રવાંના ઇન્દરકા મઅ દેવકે.]

બાબ પહેલા—પરદા તીસરા.

દરબાર.

[ચોબદારો વ દેવ દરબારીયોંકા દસ્ત બસ્તા ખડે રહેના, સબકા ઇન્દરકી આમદ ગાંના.]

ઝીન્ઝોટી—ગઝલ.

જુલવા જો ઉસને દીખાયા.—તર્જ.

સબ——સભામે દોસ્તો ઇન્દરકી આમદ આમદ હએ,
પરી જમાંલોકે અફસરકી આમદ આમદ હએ.—સભામે,
ખુશીસે રહેં રહેં લાઝીમ હએ સુરતે બુલબુલ,
અબ ઇસ ચમનગે ગુલેતરકી આમદ આમદ હએ.—સભામે.
ફરોગે હુસ્નસે આંખોંકો અબ કરો રોશન,
જમીપે મેહેરે મુનવ્વરકી આમદ આમદ હએ.—સભામે.
ગઝબકા ગાના હએ, ઔર નાચ હએ કયાંમતકા,
બાહારે ફીતનએ મહેશરકી આમદ આમદ હએ.—સભામે.

[આના રાજા ઇન્દરકા, ઔર તખ્તપર રૌનક અફરોજ હોના, સબકા બ દસ્તુર મઆમુલકે પુખરાજપરીકી આમદ ગાંનાં.]

કાફી—ગઝલ.

સબ——માહ્‌રૂીલે રાજામે પુખરાજ પરી આતી હએ,
સારે માઆશુકોંકી સરતાજ પરી આતી હએ.—માહ્‌રૂીલે.
જીસકા સાયા ન કભી ખાબમે દેખા હોગા,
આદમીજાદમે વો આજ પરી આતી હએ.—માહ્‌રૂીલે.
દૌલતે હુસ્નસે હો જાએગા આલમ મઆમુર,
કરને ઇસ બજમમે અબ રાજ પરી આતી હએ.—માહ્‌રૂીલે.

[આના પુખરાજપરીકા સુરોદો રકસ કરતે હુવે.]

જીલા પીલુ—ગઝલ.

પુખરાજ પરી—

ગાતી હું મએં ઔર નાચ સદા કાંમ હએ મેરા,
આફાકમે પુખરાજપરી નાંમ હએ મેરા.—ગાતી.
ફંદેસે મેરે કોઇ નીકલને નહીં પાતા,
ઇસ ગુલશને આલમમે બીછા દાંમ હએ મેરા.—ગાતી.
મએં લાખકી દો લાખકી પરવા નહીં રખતી,
કારૂંકા ખજાના અજી ઇનઆમ હએ મેરા.—ગાતી.
કહેતે હએં જેહાંમે જીસે ઇનસાં ગુલો સુમ્બુલ,
વો રૂખ હએ, વો ગેસુએ સીઆહ કાંમ હએ મેરા.—ગાતી.
બદમસ્ત મુઝે દેખકે હોતી હએ ખુદાઇ,
મઆમુર મએ હુસ્નસે કયા જાંમ હએ મેરા.—ગાતી.

[ઇન્દરકા પુખરાજ પરીકો નજદીક
બુલા કરઇશાબાશી દેના.]

જીલા—પીલુ.

રાજા ઇન્દર દેસમે રહુ ઇલાહી શાદ,
જો મુજસી નાચાંજકો કીયા સભામે યાદ.
કીયા સભામે યાદ મુઝે રાજાજીને આજ,
દૌલત માલ ખજાંનેકી કબ હું મએં મૌહતાજ?

જીલા—ઠુંમરી.

આઇ હું સભામે છાંડકે ઘર, કાહુકી નાંહીં મોહે આજ ખબર—આઇ.
ચેરી હું તોરી મએં રાજા ઇન્દર, રખના દીન રએંન દયાકી નજર—આઇ.

જીલા—ઠુંમરી.

રૂત આઇ બસંત અજબ બહાર, ખીલે જઇ ફૂલ બરોંકે ડાર.—રૂત.
ચીટકો કુસુંમ્બા ફુલ લાગી સરસુ, ફૈકત ચલત ગ્યુંકે બહાર.—રૂત.
હરેકે દવારે માલીકો છોડા, ગરવા ડારત ગેંદનકે હાર.—રૂત.

પરજ કાલીંગડા—હોરી.

પા લાગું કર જોરી, શ્યાંમ મોસે ખેલો ન હોરી.—પા.
ગઇથે ચરાવન મએં નીકસી હું, સાસ નનન્દકી ચોરી,
સગરી સુંદરીવાં ન રંગમે ભીગાયો, ઇતની સુનો બાત મોરી.—શ્યાંમ.
છીન ઝપટ મોરી હાતસે ગાગર, જોરસે બૈયાં મરોરી.
દીલ ધડકત હએ, સાંસ ચડત હએ, દેહ કમ્પત ગોરી ગોરી.—શ્યાંમ.

[પુખ્ખરાજ પરીકા રકસ કીયેકે બઆદ તખ્તકે નજદીક જા કર આદાબ બજા લાના, રાજા ઇન્દરકા ખુશ હો જાના.]

પરજ કાલીંગડા—ઠુંમરી.

ઇન્દર—

ખુબ રીઝાયા નાચકે ગાકે, પહેલુમે મેરે બએઠ તુ આકે—ખુબ.
ખુશ હુવી તુઝસે માહફીલ સારી, અબ હએ નીલમ પરીકી બારી-ખુબ.

જીલા—ગઝલ.

સબ———સભામે આમદે નીલમપરી હએ,
સરાસર વો નજાકતમે ભરી હએ.—સભામે.
સીતારોંકી ઝપક જાતી હએ આંખેં,
વો ઉસકે બરમે મલબુસે જરી હએ.—સભામે.
ગઝબ ગાંનાં હએ ઓર ઉસકા ચમકના,
કભી જોહરા કભી વો મુશતરી હએ.—સભામે.
તમામ ઉસકે હએં આજા શેઅલએ નુર,
શરારત કુટ કર ઉસમે ભરી હએ.—સભામે.

[આના નીલમપરીકા સુરોદો રકસ કરતે હુવે.]

જીલા પીલુ—ગઝલ.

નીલમપરી—

હુરોંકે હોશ ઉડતે હએં ઉડનેકી શાન પર,
નીલમ પરી હએ નામ મેરા આસમાન પર.—હુરોંકે.
અલ્લાહાકે કરમસે જમાનેમે હએ ઉરૂજ,
ઝુકતા હએ સર ફલકકા મેરે આસતાંન પર.—હુરોંકે.
ઇનસાંકી કયા હએ અસલ, કે પુતલા હએ ખાકકા,
બન ખેલ જાતે હએં મેરી ઉલફતમે જાન પર.—હુરોંકે.
નીલમકો ચુમ ચાટકે આંખોંપે રખતે હએં,
શોહરા હએ મેરા જૌહરીયોંકી દુકાન પર.—હુરોંકે.

જીલા—પીલુ.

મએં ચેરી સરકારકી, ઔર તુમ રાજોંકે રાજ,
ગાનાં મુજ મઆશુકકા સુનો ગૌરસે આજ.
સુનો ગૌરસે આજ મેરા રાજજી ગાનાં,
નાંચકી છલબલ દેખ કર દેખો બનજાના.

કાફી—હોરી.

કાંહાનાકો સમજાવત ન કોઈ,
અંગીયાં રંગમે ભીગોઇ, મોરી ખીર્જમે પત ખોઇ.—કાંહનાકો.
આજ સખી હમ ઘરમા જાકે, પ્રીતકી જાનકો રોઇ,
અબીર ગુલાલ છીડાવન ખાતર, મોહ આંસુવેંસે ધોઇ,
બદન માટીમે મીલોઈ— કાંહનાકો.

[નીલમપરીકા દસ્તબસ્તા ખડી રહેના, ઇન્દરકા ઉસકે નાચો ગાનેપર મરહબા કહેના]

જીલા—ઠુમરી.

ઇન્દર—

દીખા ચુકી તુ કરતબ સારે, પહેંચુમે અબ બએક હમારે.—દીખા
કીયા સભામે તુને નામ, અબ હએ લાલ પરીકા કામ.—દીખા

દેસ—ગ઼ઝલ.

સબ—

સભામે લાલ પરીકી સવારી આતી હએ,
જમાને રંગ અબ ઇન્દરકી પ્યારી આતી હએ.—સભામે.
શફ્કુમે આએગા ઝુરમટ નજર સીતારોંકા,
પહેનકે સુર્ખ઼ વો પોશાકભારી આતી હએ.—સભામે.

[આના લાલપરીકા નાજ઼ે અંદાજ઼સે.]

જીલા પીલુ—ગ઼ઝલ.

લાલપરી—

ઇનસાંકા કામ હુસ્નપે મેરે તમામ હએ,
જોડા હએ સુર્ખ઼ લાલ પરી મેરા નામ હએ.—ઇનસાંકા.
યાકુત જરખ઼રીદ હએ સરકારકા મેરે,
નૌકર અક઼ીક઼ લાઅલ બદખ઼શાં ગુલામ હએ.—ઇનસાંકા.
આશક઼કો કતલ કરતી હું અબરૂકી તેગ઼સે,
દીન રાત મુજકો ખુન બહાંનેસે કામ હએ.—ઇનસાંકા.
પોશાક મેરી સુર્ખ઼ હએ, મુખડા હએ ચાંદસા,
દેખો શફ્કુ[illegible] રાતકો માહે તમામ હએ.—ઇનસાંકા.

જીલા પીલુ—ઠુમરી.

બઔહીથી મઔં કાફ્મે જોડા પહેને લાલ,
યાંહાં બુલા કર આપને બડહા દીયા એકબાલ.
બડહા દીયા એકબાલ કે યાંહાં મુજકો બુલવાયા,
સમા સભાકા આજ બહોત દીન બઆદ દીખલાયા.

દેસ—ઠુમરી.

મોરે જોબનમે હઔં લાલ જડે, બહોત બ્યરે ઓ માહારાજા.—મોરે.
કાહુ મુંગા કાહુ ચુની કહત હઔ, પરખનવાલોંપર ગાજ પડે,
બહોત બ્યરે ઓ માહારાજા.— મોરે.

કાફી—હોરી.

લાજ રખ લે સ્યાંમ હમારી, મઔં ચેરી હું તેહારી,
જરા દે સમઝ કર ગારી—લાજ.
અબીર ગુલાલ ન મુખપર ડારો, ના મારો પીચકારી,
આરી દેહ સબ દેખ પડેગી, સારી ભીંગાવો ન સારી,
કહેગે લોગ મતવારી.—લાજ.

[ધુન હોરીકી સુન કર રાજા ઈન્દરકા ખુશ હો કર મરહબા કહેના.]

પીલુ—ઠુમરી.

ઈન્દર—

કારી રાત મજેહમે સારી, બઔઠ મેરે પહેલુમે પ્યારી.—કાટી.
બહોત લડાઈ તુને જાન, અબ હઔ સબ્જપરીકા ધ્યાંન.—કાટી.

બેહુાગ—ગઝલ.

સબ—

આતી નઔ અંદાજસે અબ સબ્જ પરી હઔ,
લબ સુર્ખ હઔ, પર સબ્જ હઔં, પોશાક હરી હઔ.—આતી.
ફ્ઔરોજા ઉસે દેખકે ખા જાતા હઔ હીરા,
ચેહરેમે જમરૂદસે સીવા જુલ્વગરી હઔ.—આતી.
હંસતા હઔ જમરૂદપ સદા ધાંની દુપદા,
કયા હુસ્નકે એકબાલસે સબ્જેકો ચરી હઔ.—આતી.

[આંના સબ્જપરીકા નાજો અંદાજસે રકસકરતે હુવે.]

જીલા—ગઝલ.

સબ્જપરી—

મઆસુર હું શોખીસે શરારતસે ભરી હું,
ધાંની મેરી પોશાક હઔ, મઔં સબ્જપરી હું.—મઆસુર.

કયા અસલ હએ સબ્જેકી મેરે હુસ્નકે આગે?
ફએરોજેસી ખુશ રંગ, જમરૂદસે ખરી હું.—મઆમુર.
લે લેતી હું દીલ, આંખ ફરીશ્તોંસે મીલા કર,
ઇનસાં હએ બલા કયા ? મએં નહીં જીનસે ડરી હું.—મઆમુર.
શોઅલા હએ, ભભુકા હએ, ગઝબ હએ મેરા ગુસ્સા,
જલ જાએ પરીજાદ જો મએં ગર્મ જરી હું.—મઆમુર.
જીન્દા ન રહેગા મુઝે સુન લેગા જો રાજા,
શહેજાદએ ગુલફાંમકી સુરત પ મરી હું.—મઆમુર.
વો શમઅ મએં, પરવાંનાં હું, વો સર્વ, મએં કુમ્રી,
વો ગુલ હએ જહાંમે, મએં નસીમે સહરી હું.—મઆમુર.

[સબ્જપરીકે ગાનેકી ધુનસે રાજા ઇન્દરપર નીન્દકા ગલબા હોના.]

જીલા—પીલું.

રાજાજી તો સો ગયે દીયા ન કુછ ઇનઆમ,
જાતી હું મએં બાગમે યાંહાં મેરા કયા કાંમ?

[જાના સબ્જપરીકા કાલે દેવકો ઇશારેસે બુલા કર.]

બાબ પહેલા—પરદા ચોથા.

રાસ્તા.

[વારીદ હોના સબ્જપરીકા મઅ કાલે દેવકે.]

જીલા—પીલુ.

સબ્જપરી—સુનરે કાલે દેવરે તુ મેરી એક બાત,
આતીથી રાજાકે ઘર આજકી મએં રાત.
શહેજાદા એક બાંમ પર સોતાથા નાદાંન,
જોબન ઉસકા દેખ કર નીકલી મેરી જાન.
ઉતરી અપને તખ્તસે તીર કલેજે ખાએ,
સોતાથા વો બેખબર હાત પાંવું ફએલાએ.
સુરત ઉસકી દેખકર દીલસે ગયા કરાર,
મુંહ પર મુંહ મએંને રખા, કીયા ખુબસા પ્યાર.
દીલ મેરા લગતા નહી માહફીલકે દરમ્યાંન,
કાલેબ મેરા હએ યાંહાં, વહાં હએ મેરી જાંન.
ઉસકો ગર તુ લાએ ઉઠાકર જલ્દી યાર,
[illegible]ી મએં હો જાવુંગી તેરી બે તકરાર.

કાલા દેવ——ધરમે રાજાકે હએ તુ પરીયોંકી સરદાર,
તુજસે કર સકતા નહીં હરગેજ મએં ઇનકાર.
તેરી ખાતીર હએ મુજે સબસે યાંહાં સીવા,
પતા બતા મઆશુકકા લાવું અભી ઉઠા.

સબજપરી——જા તુ સંગલદીપસે અખતર નગરમે હાં ?
સોતા હએ એક માહરૂ લાલ મહેલ પર વહાં.
છલ્લા મએં દે આઇ હું અપના ઉસે નીશાંન,
સબજ નગુંકી આબસે તુ ઊસકો પએછાંન.

[આદાબ બજા કર કાલેદેવકા જાના, ઔર
ફીલફૌર શાહજાદે ગુલફાંમકો છપરખટકે
સાત સોયા હુવા લે આના.]

કાલા દેવ——લાયા શાહજાદેકો મએં જા કર હીંદુસ્તાંન,
તુ અપને મઆશુકકો અએ સબજપરી પએછાંન.

[જાના કાલે દેવકા.]

સબજપરી——યેહી શાહજાદા હએ મેરા યે હએ મેરી જાન,
યેહી મેરા દીલદાર હએ ઇસ પર મએ કુરબાંન.
સોતે હો કયા બેખબર છોડકે ઘરબાર?
આંખેં ખોલો લાડલે નીન્દસે હો હુશીયાર.

[સબજપરીકા શાહજાદે ગુલફાંમકો જગા કર
છુપ જાના, શાહજાદે ગુલફાંમકા અપનેકો
ગએર જગેમે પાનેસે હએરતમે આના.]

ભએરવી—ગજલ.

ગુલફાંમ——ઘરસે યહાં કૌન ખુદાકે લીયે લાયા મુઝકો !
કીસ સીતમગારને સોતેસે જગાયા મુઝકો ?
હકને કયા ખ્વાબે પરેશાં યે દેખાયા મુઝકો !
નજર આતા હએ ન અપના, ન પરાયા મુઝકો !
બસમે જાલીમકે મુજે છોડ દીયા હાએ ! ગજબ,
ઢુંડને કોઇ પરસ્તાંમે ન આયા મુઝકો ?
હએફ ! સદ હએફ ! કીસીને ન ખબર લી મેરી !
કયા અજીજોને મેરે દીલસે ભુલાયા મુઝકો ?
નીન્દસે આંખ કીસીકી ન ખુલી કોઠે પર,
ઉઠકે મુજકે ન સંગલસે [illegible]યા મુઝકો.

તા દમે મર્ગ અબ ઉમ્મેદ રેહાઇકી નહીં,
કીસ બલામે મેરે અલ્લાહા ફસાયા મુઝકો ?
મુખલસીકી કોઇ તદબીર બતાદો ઉસ્તાદ,
હએ બહોત ગરદીશે કીસમતને સતાયા મુઝકો.

[ગુલફાંમકા ગએર મકાનકો દેખ ઔરભી ઘભરાંના.]

બેહાગ—ઠુંમરી.

મુઝે કૌન ઘરસે લાયા યાહાં, બતાવો યે કીસકા હએગા મકાં?–મુઝે.
સબ બીછડે કોઈ સંગ ન સાથી, અઝીઝોંકો અપને પાવું કહાં?–બતાવો.
દીલકા કીસકો હાલ સુનાઊં, સર પર મેરે બાપ ન માં.–બતાવો.
ઘર જાનેકી આસ નહીં હએ, પડી કીસ મુસીબતમે મેરી જાં.–બતાવો.
ફસ ગએ હમ જાલીમકે ફંદે, કોઇ ઉસતાદસે કહીયો હાં ?–બતાવો.

[સબ્જપરીકા બાહેર આના, ગુલફાંમકા ઘબરાંના.]

ખમાંચ.

સબ્જપરી——દેખો તુમ મેરી તરફ ઘરકા લો મત નાંમ,
લીંડો મુઝકો જાન કર કરો યાંહાં આરામ.
જો હોના થા સો હો ચુકા જાને દો બસ ખએર,
ચલો, ફીરો, ખાવ, પીઓ, કરો બાગકી સએર.
બતલાવ અપના હસ્બો નસબ ઔર તુમ અપના નામ,
રહેતે હો કીસ કાંમમે, હએગા કહાં મુકામ ?

જીલા—પીલુ

ગુલફાંમ——ખીલવતમે મએં રહેતા હું, ઔર અએશ હએ મેરા કામ,
શાહજાદા હું હીન્દકા, નામ મેરા ગુલફાંમ.
તુ ઔરત હએ કીસ કૌમકી, અપના નામ બતા?
દોનો શાંનો પર તેરે નીકલા હએ યે કયા ?

સબ્જપરી——કૌમકી હુંગી મએં પરી, સમઝ ન તું હએવાંન,
યે દોનો પર હએ મેરે અએ મુરખ નાદાંન.
રહેતી હું મએં કાફમે, સબ્જ પરી હએ નામ,
રાજા ઇન્દરકે વહાં નાચ મેરા હએ કાંમ.

ગુલફાંમ——જલદી યે બતલા મુઝે દીલકો હએ વસવાસ,
મેરા આના કીસ તરહ હુવા હએ તેરે પાસ ?

સબ્જપરી——તુઝપર મએં આશક હુઇ ચલતે ચલતે રાહ,
ઉડા મંગાવાયા યાંહાં તુઝે ભેજકે દેવ સીઆહ.

[દેવકા નામ સુન કર ગુલફાંમકા ઘબરાંના, સબ્જપરીકા મનાના.]

ભઐરવી—મસનવી.

સરપે આંખોપે કલેજેપ બીઠાવું તુઝકો,
આ મેરે પાસ ગલેસે મએં લગાવું તુઝકો.
દીલો જાંસે મુઝે ભાતી હએ અદાએં તેરી,
પાસ લા ચાંદસા મુંહ લું મએં બલાએં તેરી.
લેટ પહેલુમે મેરે ઘરકો મએં આબાદ કરૂં,
તુઝકો લીપટાકે ગલે વસ્લસે દીલ શાદ કરૂં.
ગુલફાંમ——વસ્લકી તેરી કસમ ઘરમે હએ ખાંના મુઝકો,
ન ખબરદાર અભી હાત લગાના મુઝકો.
મુઝકો નાંદાં ન સમઝ, દુર હો, દાંનાં હું મએં,
કૌમકી તુ જો પરી હએ તો સીયાંનાં હું મએં,
બેસવા તુઝસી જમાંનેમે ન હોગી જીનહાર,
આપ બદનામ હુવી, મુઝસે છોડાયા ઘર બાર,
ભેજ કર દેવ મુઝે ખીંચ બુલાયા તુને,
આદમીજાદકો ફંદેમે ફસાયા તુને.

કાફી—મસનવી.

સબજપરી——જીન્દગીકા હએ મજા એસી મુલાકાતોંમે,
ચોંચલે મુઝસે બધારો ન જરી બાતોંમે.
શુક્ર અલ્લાહાકા કર લડ ગઇ કીસમત તેરી,
યક બ યક મુઝસી પરીકો હુવી ઉલફત તેરી.
તુઝકો દીવાંને નહીં શર્મ જરી આતી હએ,
ખ્વાબમેભી કભી ઇનસાંકે પરી આતી હએ ?
દેખ પચ્તાએગા મેરા જો બુરા દીલ હોગા,
વસ્લ તુઝકો ન પરીકા કભી હાસીલ હોગા.
ગુલફાંમ——ઘરકે છુટનેકા હએ ગમ આહો ફોગાં કરતા હું,
વસ્લકા વાઅદા મએં ઇસ શર્તસે હાં, કરતા હું.
સુની ઇન્દરકી સભા મએંને કહાંનીમે હએ,
ઉસકા અરમાન મુઝે જોશે જવાંનીમે હએ.
ઔર જલસેકાતો હાં, હીંદમેભી ચરચા હએ,
નાચ પરીયોંકા કભી મએંને નહીં દેખા હએ.
સાત અપને મુઝે લે ચલકે વો જલસા દીખલા,
રાજા ઇન્દરકે અખાડેકા તમાશા દીખલા.

સઓર મઍં તેરે સબબ વહાંકી જો એક બાર કરૂં
ઉતેજી ફેર ન કભી વસલકા ઇનકાર કરૂં.
ઉમ્ર ભર પાસસે તેરે ન કહીં જાવું મઍં,
જો કહે તુ ઉસે આંખોંસે બજા લાવું મઍં.

ગઝલ—પીલુ.

સબજપરી——ઐસી બાતોંકા જબાંપર નહીં લાના અચ્છા,
જાન આફતમે નાહીં મુફત ફસાના અચ્છા.
દેતા ઇન્દરકે અખાડેપ અગરસા જાન હઍ તુ,
સખ્ત બે અકલ હઍ. દીવાંના હઍ, નાદાંન હઍ તુ.
ઐશી જા સઓરકો ઇન્સાંન નહીં ચલતે હઍં,
વહાં મેરી જાન પરીઝાદકે પર જલતે હઍં.
આફત આ જાએગી તુઝપર અરે એક આંનકે બીચ,
આદમીઝાદકા ક્યા કાંમ પરસ્તાંનકે બીચ?
કોઈ રાજાકો ખબર જાકે લગા દેવેગા,
ફૂંક દેગા વો મુઝે, તુઝકો જલા દેવેગા.
ન જલાએગા તો આફતમે ફસાએગા તુઝે,
કૈદ કરકે વો કુવે બીચ ઝુકાએગા તુઝે.
ગુલફાંમ——મઍં ન માનુંગા, ન માનુંગા, કભી બાત તેરી,
કાંમ કીસ રોઝકે આએગી મુલાકાત તેરી?
બાત જો અસલ થી, મઍં અકલસે પરેશાંન ગયા,
બાખોશ ઇનકારકા જાની મેરા દીલ જાન ગયા.
તુ કીસી દેવકી ખીદમતમે વહાં આતી હઍ,
ઇસ લીયે મુઝકો સભામે નહીં લે જાતી હઍ.
સબજપરી——બાત હરગેઝ યે જબાંસે ન નીકાલો સાહેબ,
હોશમે આવો, જરા મુંહકો સમ્ભાલો સાહેબ,
દેવસે મુઝકો બુરા કામ જો કરના હોતા,
આદમીઝાદ પ કીસ વાસ્તે મરના હોતા?
મઍં પરી હોકે, ઔર ઐસે પ શૈદા જાન કરૂં?
એડી ચોટી પ મુવે દેવકો કુરબાન કરૂં.
ગુલફાંમ——દીલ હરએક શખ્સકા ફંદેમે ફસાતી હઍ તુ,
અએ પરી કહું મુઝે બાતોંમે ઉડાતી હઍ તુ?

સુબ્હા હોતી હએ મેરી જાન કોઇ આનકે બીચ,
બએરવી મુઝકો સુના ચલકે પરસ્તાનકે બીચ.
વહાં ન લે જાએગી તો જીસે ગુજર જાવુંગા,
આપ મએં અપના ગલા કાટકે મર જાવુંગા.

સબ્જપરી——મુફ્ત કી યાર ખરાબ અપની જવાંની તુને,
હાએ અફસોસ! મેરી બાત ન માની તુને?
અબ મીલેગા ન અઝીઝોંસે ન મા બાપસે તુ.
શેરકે મુંહમે મેરી જાન ચલા આપસે તુ.
થક ગએ હોંટ, કહાં તક અરે સમઝાવું મએં,
ચલ અખાડા તુઝે ઇન્દરકા દીખા લાવું મએં.

ગુલફ્રાંમ——કીસ તરહ ચલને પ તૈયાર મેરી જાંન હું મએં?
તુ પરીજાદ હએ ચાલાક, ઔર ઇનસાન હું મએં.
ઊડકે તું જાએગી એક પલમે પરસ્તાંનકે બીચ,
હાત ફએલાકે મએં રહે જાવુંગા અરમાનકે બીચ.
કોઇ ઊડ ચલનેકી તદબીર બતાદે મુઝકો,
પર કીસી દેવકે તુ નોચકે લાદે મુઝકો.

સબ્જપરી——બહેકી બાતેં ન કરો હોશમે આવો જાની,
ન પરીજાદકો એપરકે ઉડાવો જાની.

[સબ્જપરીકા એક તાલી બજાનેસે મહેલકા જંગલ હો જાના, ઔર એક હવાઇ તખ્તકા નજર આનાં.]

થાંમ લો પાયા મેરે તખ્તકા અબ હાથસે તુમ,
છુટ જાંના ન કહીં રાહમે પર સાથસે તુમ.
મુઝસે વહાં જાકે કોઇ બાત ન કહેના સાહેબ,
પીછે પીછે મેરે તુમ નાચમે રહેના સાહેબ.
ગાકે ઔર નાચકે બુત સબકો બનાં દુંગી મએં,
તુમકો લે જાકે દરખ્તોંમે છીપા દુંગી મએં.
કીસી આફતમે એકાએક અગર આના જાની,
યાદ રખના કે મુઝે ભુલ ન જાનાં જાની.

[સબ્જપરીકા તખ્તપર બએઠના, ગુલફાંમકા તખ્તકાપએર પકડ કર લટકના, તખ્તકા આસમાનપર ઊડના.]

તમામ હુવા બાબ પહેલા.

બાબ દુસરા—પરદા પહેલા.

દરબાર.

[ઈન્દરકા મઅ દરબારીયોંકે તખ્ત પર બએઠે
હુવે નજર આંના, સબ્જપરીકા આન કર
ગુલફાંમકો છીપાના.]

ઝીલા—ઠુંમરી.

સબ્જ પરી—

સભામે બુલવાકે મુઝે આપ કીયા આરાંમ,
આઈ હું મએં ફેર યાંહાં કરને અપના કાંમ.—સભામે.
કરને અપનાં કામ યાંહાં ફેર મએં હું આઇ,
ઠુંમ્રી, છંદ, ગજલકી જીમે ધુન હએ સમાઇ.—સભામે.

પરજ—ઠુંમરી.

મોરી અંખીયાં ફરકન લાગી, કાંહાં ગયો યાર, કીધર ગઈ સખીયાં.
અંખીયાં.
દેહ ફુંકત હએ, જીયા તરપત હએ, પીત લગાકે મજા હમ ચખીયાં.
અંખીયાં.
નએંનનમે દીલદાર બસત હએ, યે અંખીયાં અલમાંસપ રખીયાં.
અંખીયાં.

[લાલ દેવકા આતશી ગુસ્સેસે મુંહસે ભભુકા
છોડતે હુવે ગુલફાંમકી આમદકી શીકાયત
કરતે હુવે આના.]

મસનવી.

લાલ દેવ——માહારાજકો હક રખે શાદ કાંમ,
નઇ અર્જ હએ આજ કરતા ગુલાંમ.
મએં આતાથા ઇસ દમ ચમનકી હવા,
હકીકત વો દેખીકે હોશ ઊડ ગયા.
શજર હએ પુરાંના જો શમશાદકા,
ગુજર હએ વહાં આદમીજાદકા.
નહીં કરતી અસ્લા મેરી અકલ કાંમ,
વો ઈનસાન હએ, યાકે માહે તમામ.
ઊસે કૌન લાયા યાંહાં અપને સાત,
ઇસી ફીક્રમે કબસે મલતા હું હાત.
[સબ્જપરીકા લાલ દેવકો બાજુ લે જા કર સમઝાના.]

ઝહુન્સ—મસનવી.

સબ્જપરી——ન કર લાલ દેવ ઇસ તરાહકે કલાંમ,
અરે બેમુરવ્વત જબાં અપની થાંમ.
ખુદાકે ગજબસે જરા દીલમે કાંપ,
ચુગલખોરકે મુંહકો ડસ્તે હએં સાંપ.
પરીકી તરફ દેખ આહમક ન બન,
બુરાઇસે બાજ આ બ કૌલે હસન.
કીસીકી બદી તુ ન કર અએબ હએ,
કે ઉસકા ખુદા આલેમુલ ગએબ હએ.
દીલે આશક ઇસ બાતસે હીલ ગયા,
તુઝે હાએ! કમબખ્ત કયા મીલ ગયા?

[ઇન્દરકા પરીયોંસે ગુફતગુ કર કર લાલ દેવસે હાલ દરીયાફત કરના.]

આસાવરી—મસનવી.

ઇન્દર——અરે દેવ તુ હએ યે કયા બક રહા?
મેરે બાગમે કામ ઇનસાંકા કયા?
હુવા કીસ તરહ યાંહાં બશરકા ગુજર,
પરીન્દોંકે દાહાશતસે જલતે હએં પર.
કદમ રખ સકે જીનકી કયા જાન હએ?
ફરીસ્તોંકી યાંહાં અકલ હએરાન હએ.
કીસી દેવસે આશનાઇ ન હો,
પરી કોઇ સાથ ઉસકે લાઇ ન હો.
ઉસે ખીંચ લા પાસ મેરે શીતાબ,
કે ગુસ્સેસે હએ હાલ મેરા ખરાબ.

[લાલ દેવકા આદાબ બજા કર જાના, ઔર ગુલફાંમકો એક કોનેમે છુપા હુવા પાના.]

મસનવી.

લાલ દેવ——બશર હએ, કે જીન હએ, કે સાયા હએ તુ?
પરસ્તાંનમે કયું કર આયા હએ તુ?
ઉઠા આંખ, કર જલ્દ મુઝસે બયાં,
બીઠાયા તુઝે કીસને લા કર યહાં?
ચમનકા કોઇ ગુલકે બુટા હએ તુ?
સીતારા વ યા બનકે તુટા હએ તુ?

પરી પર જો શએદા તેરા દીલ હુવા,
અખાડેમે ઇન્દરકે દાખીલ હુવા ॥
મેરે સાત ચલ જલ્દ અએ બેશઊર,
બુલાયા હએ રાજાને અપની હજુર.
[લાલ દેવકા ગુલફામકો ઘસીટકે લે જાના,
તમામ માહફીલકા હએરતમે આના.]
હજુરીમે હાજર હએ યે શોઅલે ખુ,
માહારાજ સાહેબ નીગાહ રૂબરૂ.
બજા આપકા હુકમ લાયા ગુલાંમ,
ચમનમે પોંહચકર કીયા અપનાં કાંમ.
શજરકે તલેસે ઊઠાયા ઇસે,
સભાકી તરફ ખીંચ લાયા ઇસે.
ડરા મએં ન કુછ ઇસકી ફરીયાદસે,
ઊડા લાયા કુમરીકો શમશાદ સે.
સીતમ કીજીયે જો સજાવાર હએ,
ખડા દસ્ત બસ્તા ગુનાહગાર હએ.

આસાવરી—મસનવી.

ઈન્દર.——અરે કૌન હએ તુ, તેરા કયા હએ નામ?
સભા મેરી કોઇ તુને બરહમ તમાંમ.
તુઝે લાયા યાંહાં કૌન અએ બદસીફાત,
બતાં મુઝસે કર જલ્દ યે વારદાત.
કીયા કસદ તુને પરસ્તાંનકા?
ન ખોફ આયા અપની તુઝે જાનકા?
મેરી સારી માહફીલકી લોઇ આબરૂ,
યાંહાં ઘુસને આયા પરીયોંકો તુ?
બતા હાલ આનેકા અએ દર્દનાક,
જલા કર અભી વર્ના કર દુંગા ખાક.

પીલુ—મસનવી.

ગુલફાંમ.——કહું કયા ફલકકા સતાયા હું મએં,
યહાં ખેલ કર છીપે આયા હુ મએં.—કહું.
પરી સબ્જ જો હએ અખાડેમે યાંહાં,
ઊસીકા હું દીવાનાં મએં નીમજાં.—કહું.

સભાકી સદા ધુંમ સુનતાથા મએં,
ઘસી ફીક્રમે સરકો ધુનતાથા મએં.—કહુ.
વો આને લગી આજકી શબ જો યાંહાં,
લટક કર હુવા તખ્તસે મએં રવાં.—કહુ.
બલામે પડા યાંહાં ગીરફતાર હું મએં,
જો ચાહો સજા દો ગુનાહગાર હું મએં.—કહુ.

[ઈન્દરકા સબ્જપરી પર તએશ કરનાં.]

બેહાગ—મસનવી.

ઈન્દર———અરી ઓ પરી સબ્જ ઓ બેહયા,
મેરે સામને જલ્દ આ બેસવા.
થુડી હએ તેરી જાતો બુનીયાદ પર,
કે આશક હુવી આદમીજાદ પર?
બનાયા અરી તુને ઈનસાંકો યાર ?
બ કૌલે હસન સુન તુ અએ નાબકાર,
તેરા રંગ ગએરતસે ઉડતા નહીં,
તુઝે કયા પરીજાદ જુડતા નહીં ?
સભામે લગા લાઇ ઈનસાંકો સાથ,
તેરા અબ ગીરેબાં હએ ઔર મેરા હાથ.

[ઇન્દરકા સબ્જપરીકો મારને ચહાના, સબકા બા અદબ અટકાના.]

માંડ—ઠુંમરી.

સબ—
રાજાજી ન કરો જુલમ યે, ખતા હુવી બેશક બડી યે.—રાજાજી.
મોહબ્બતકે મારે, હુવા કુસુર, ખતા બખ્શો, રેહેમ કરો જી માહરાજા.
ખતા.

[મઆફી ચહાનાં સબ્જપરીકા, ઔર ગુલફામકો મલામત કરના.]

જીલા—મસનવી.

સબ્જપરી——જફાઓ સીતમકી સજાવાર હું,
હકીકતમે તેરી ગુનાહગાર હું.
અરે કયું મએં વહાં તુજસે કેહેતીથી કયા ?
ન માના મેરા હાએ ! તુને કહા.
બલામે પડા આપભી બેખતા.
મુઝેભી અખાડેમે રુસવા કીયા.

[ખુદસે] { કહાં ફેંકે અબ દેખું રાજા તુઝે,
ખુદાકો મેરી જાન સોંપા તુઝે.
જો જીતે હએં તો ફેરભી મીલ જાએંગે,
નહીંતો કીયેકી સજા પાએગે.

બહુનસ—મસનવી.

ઇન્દર———અરે દેવ કર કસ્દ બેદાદકા,
પકડ હાથ ઇસ આદમીજાદકા.
કુવા વો જો હએ કાફમે પુર ખતર,
અભી ઊસમે જા કર ઇસે કૈદ કર.
પરી સબ્જ હએ જો વો વાંહપે ખડી,
ખતા કીઇ હએ ઉસ બેસવાને બડી.
સો તુ નોંચ કર ઊસકે પર ઔર બાલ,
અખાડેસે મેરે અભી દે નીકાલ.
ઉડાતી ફીરે ખાક પે કુ બ કુ,
ન આએ હમારે કભી રૂ બ રૂ.
[લાલ દેવકા ગુલફામકો ગીરફતાર કરના.]

બાબ દુસરા—પરદા દુસરા.

જંગલ.

બહુન્સ—ગઝલ.

ચમને કુચએ જાનાંસે.—તર્જ.

ગએબી આવાજ—

જોગન આતી હએ પરી બનકે પરસ્તાંનકે બીચ,
સુમરન હએ હાથોંમે, મુંદ્રે પડે હએ કાનકે બીચ.—જોગન.
સીર પ એંડવા હએ રખી. મુંહપ રમાઇ હએ ભભુત,
સએલીયાં ડાલી હએ ગરદનમે ગીરેબાનકે બીચ.—જોગન.
ચાલ મતવાલી હએ, આંખે હએં મએ ઇશ્કસે લાલ,
મસ્ત શાહજાદએ ગુલફામકે હએ ધ્યાનકે બીચ.—જોગન.
કહીં ગુલફામકા કોસોં નહીં મીલતા હએ પતા,
ખાક ઉડાતી હુવી ફીરતી હએ બયાબાનકે બીચ.—જોગન.
[આના સબ્જપરીકા ફકીરાના લીબાસમે, યાદમે ગુલફામકે.]

ભઐરવી—ઠુંમરી.

સબ્જપરી—

મએં તો શાહજાદેકો ઢુંડન ચલીયાં,
આંગ ભભુત જોગન બન મલીયાં, છાંન ફીરી સબ ગલીયાં.—મએં તો.
જી જાવત હએ, ડગર નહીં આવત, હમ મહેલોંકી પલીયાં.—મએં તો.
લટ છટકાકે ભેસ બનાકે, દેસ બ દેસ નીકલીયાં.—મએં તો.
સીસ બીકસ ગયો, પાંવું ભુલસ ગયો, ધુપમે બન બન જલીયાં.—મએં તો.
તન કુમલા ગયો, મુખ મુરઝા ગયો, જૈસે ગુલાબકી કલીયાંરે.—મએં તો.

[જાના જોગનકા ઇશ્કકી મસ્તીમે મસ્ત હો કર.]

બાબ દુસરા—પરદા તીસરા.

ધેહુરા જંગલ.

[એક કુવેમેસે ગુલફાંમકી ગીરીયા વ જારીકી આવાજકા આના.]

ભઐરવી—ગઝલ.

ગુલફાંમ——મરતા હું તેરે હીજ્રમે અએ યાર ખબર લે,
અબ જાનસે જાતા હએ યે બીમાર ખબર લે.—મરતા હું.
બાજારે વફા ગર્મ હએ અએ યુસુફે સાની,
દીલ બેચતા હએ તેરા ખરીદાર ખબર લે.—મરતા હું.
આંખે હએં લગી દરસે,દીખા શકલ ખુદારા,
સર ફોડ રહા હું પસે દીવાર ખબર લે.—મરતા હું.

બાબ દુસરા.—પરદા ચોથા.

જંગલ.

[આના સબ્જપરીકા શોગકે યારમે સર પટકતે હુવી.]

પીલુ—લાવની.

સબ્જપરી—

કામ નહીં તેરા હએ યાંહાં પ્રાન, ચલ નીકલ છોડ મકાન યાંહાંસે,
નીકસરે તુ જાન.—કાંમ.
ભડકત શોઅલે પ્રેમકે, રાખ હુવા બદન, તન મન સારા જલ ચુકા,
નએંન પડત અગન,
ઉસકે પહેલુમે અએ મેરી જાન.— ચલ નીકલ.

કાકું ચોંચ પપૈયરા, તા પર છીડકું નોન, પી મેરા, મગેં પીવકી,
તુ પી કહેસો કોન?
ગઇ કુરછ તેરી હવા ઓ શાંન.— ચલ નીકલ.

[તો કાલે દેવકા આનાં, ઓર જોગનકા ગાના સુના
કર રાજા ઇન્દરકો ખબર કરનેકો જાના.]

ભુલ ગએ હમેં હમ ધરમ, ભુલ ગએ ઇમાંન,
પૂંજત હુએ વો મુરતકો હમ ભવા જીનકે કમાંન,
તડપ રહી આ મીલ અએ મેરી જાન.—ચલ નીકલ.
ગમમે રાંમકે તડપ રહી, ગમમે હુવી બેધ્યાંન,
ગમમે ઊસ ગુલફાંમકેહી રહેતી હું હરઆંન,
ખબર નહીં લેતા હએ મેરી જાન.—ચલ નીકલ.

આઠ દુસરા—પરદા પાંચવા.

દરબાર.

[કાલે દેવકા આન કર સબજપરીકે ગાને વ
નાચનેકી ખબર કરના.]

આસાવરી—મસનવી.

કાલાદેવ——ખુદા રાજાજીકા રખે શાદમાંન.
જો હો જાન બખશી તો બોલું જબાંન.
પરસ્તાંનમે જોગન એક આઇ હુએ,
ખલાયક સબ ઊસકી તમાશાઈ હએ.
વો હએ નાચતી ગાતી ઇસ આનસે,
કે જીન સદકે હોતે હએ સો જાનસે.
ગઝબ ભએરવીકી હરએક તાન હએ,
ખુદાઈકા દીલ ઊસપ કુરબાન હએ.
મલી હએ ભભુત ઓર આફશાં ચુની,
ન દેખી હએ જોગન ન એસી સુની.
ઈન્દર——ન કર દેર અએ દેવ બહરે ખુદા,
અખાડેમે મેરે ઊસે જલદ લા.
મગેં દેખું વો જોગન હએ કીસ શાનકી,
પરી હએ વો, યા ફીરમ ઇનસાનકી.
કીસી દેવ જીનકી સતાઇ ન હો,
મેરે પાસ ફરીયાદ લાઇ ન હો.
[કાલે દેવકા આદાબ બજા કર જાના.]

બાબ દુસરા—પરદા છઠ્ઠા.

જંગલ.

[હાલે પરેશાનીમે જંગલમેં સબજપરીકા.]

ઝીલા પીલુ—ગઝલ.

સબજપરી—

રૂહ બદનમે હુએ તપાં, જીકો હુએ કલસે બેકલી,
જહદ ખબર લો હમદમો જાન હુએ ફીરાકમે ચલી.—રૂહ.
બાદે સબાજોજો સુબ્હા દમ બાગમે નાજસે ચલી,
નફ્લ નેહાલ હો ગએ ફૈલ ગઈ કલી કલી.—રૂહ.
સાયેકી તરહ ખત બડા, ચેહરા પે સાફ ઉતર ગયા,
આયા જવાલ યાર પર, હુસ્નકી દો પહર ઢલી.—રૂહ.
મએંને શબે ફીરાકમે કીઈ જો એક આહે આતશીં,
શમ્આકા જીસ્મ ફુંક ગયા, કહેને લગી જલી જલી.—રૂહ.
તેરી ભવોંમે બલ પડા, ફત્લ હુવી મએં તેગસે,
તેરી ઉધર પલક હીલી, મુજપે ઈધર છુરી ચલી.—રૂહ.

[આના કાલે દેવકા સબજપરીકો બુલાનેકે લીયે.]

આસાવરી—મસનવી.

કાલાદેવ——અરી જોગન અબ દીલમે હો અપને શાદ,
કીયા હએ તુઝે રાજા ઇન્દરને યાદ.
કીસીસે તેરા સુન લીયા હએ જો હાલ,
મુલાકાતકા શૌક ઉસે હએ કમાલ.
મેરા દેર કરના ઉસે શાક હએ,
તેરે નાચ ગાનેકા મુસ્તાક હએ.
મુરાદ અબ તેરે દીલકી બર આએગી,
જો માંગેગી વો ચીજ મીલ જાએગી.
ન ફેર ઉમ્ર ભર તું કરેગી સવાલ,
વો એકદમમે કર દેગા તુઝકો નેહાલ.

સબજપરી——યેં બાતેં ન લાંનાં જબાં પર કભી,
ફકીરોંસે અચ્છી નહીં દીલલગી.
બડા વો મેરા દેનેવાલા હુવા,
ખુશામદસે મુંહ તેરા કાલા હુવા.

ફકીરોંકો દૌલતકી પરવા નહીં,
યાંહાં હરકે અફઝાલસે ક્યા નહી?
જો ગાનેકા રાજા તલબગાર હએ,
તો યાંહાં કીસકો ચલનેમે ઇન્કાર હએ.
તબીઅત મુખાતીબ અગર પાવુંગી,
જો આતા હએ મુઝકો સુના આવુંગી.

[જાના સબ્જપરીકા મઅ કાલે દેવકે.]

બાબ દુસરા—પરદા સાતવા.

દરબાર.

[દાખેલ હોના કાલે દેવકા, સબ્જપરીકો લે કર.]

આસાવરી—મસનવી.

કાલદેવ——મહારાજ કીજે ઇધર અબ નીગાહ,
યે જોગન હએ હાજીર બ હાલે તબાહ.
મીલા કીસ ખરાબીસે ઇસકા નીશાં,
હુવા મએં પરસ્તાંમે હર સુ રવાં.
બહોત જલ્દ ખીદમતમે આયા હું મએં,
અખાડેમે જોગનકો લાયા હું મએં.
અજબ ખુશ ગુલુ હએ યે જોહરા જબી,
ઊડાતી હએ જંગ્ગલમે ક્યા ભઅેરવી.
હરએક તાનપર લોટ જાતા હએ જી,
સુના હોગા ગાંનાં ન એસા કભી.

બહુન્સ—મસનવી.

ઇન્દર——અરી જોગન અએ દર્દકી મુબતીલા?
ફકીરોંકા કયું ભેસ તુને લીયા?
ફીદા કીસ પ હએ, કીસ પ શએદા હએ તુ?
કોઇ આદમી હએ, પરી યા હએ તુ?
કાંહાંસે યાંહાં તેરા આના હુવા?
કે મુસ્તાકુ સારા જમાના હુવા,
કીસે ઢુંડતી ફીરતી હએ કુ બ કુ?
ઊડાતી હએ કયું ખાક જંગ્ગલકી તુ?

સબ્જપરી——મહારાજ પુછો ન જોગનકા હાલ,
ફકીરોંકા દીલ દર્દસે હએ નીઢાલ.

મેરા મુઝસે મઆશુક હમે છુટ ગયા,
મેરા રાજા ઇસ દેસમેં લુટ ગયા.
યાંહાં ઢુંડને ઉસકો આઇ હું મએં,
જોગેન હું ગમકી સતાઇ હું મએં.
સુનાતી હું ગાના જો હમે મુઝકો યાદ,
આજાય કયા જો માલ જાએ ગલકી મુરાદ.
અગર ગમસે ગમખ્વાર હો દીલકા હાલ,
ન જોગનકા રદ કી યેગા સવાલ.

ભઅેરવી—ઠુમરી.

કાંહાં ગયો શાહજાદા જાની પ્યારા, દીલ તડપેરે હમારા.—કાંહાં.
વાકા પતા કહીં લાગત નાંહીં, ઢુંડ ફીરી બન સારા.—કાંહાં.
બીન જાનીકે મેન નએનનમે, રએન દીન અંધીયારા.—કાંહાં.
કુઇયાંમે જૈસે સુર્પે મછલીયાં. તરપત હોગા બીચારા.—કાંહાં.

[સબ્ઝપરીકા એકો ગાંના સુન કર ઇન્દરકા અપને ગલેકા હાર દેના, સબ્ઝપરીકા નામન્જુર કરના.]

જીલા પીલુ—ઠુમરી

રાજાજી મોહે હારકી ગરજ નાહીરે,
જગકે લાયે ન જોગન હુવી, સતાઓ તુમ કાહે હમારા જી.—રાજાજી.
ગુઝર ગઇ ઘડી ઘડી, ગુઝરે દીન ઔર સાલ,
અબ તક મુરાદ આઈ ન બર, જીસસે હુવા યે હાલ.—હારકી.

[રાજા ઇન્દરકા સબ્ઝપરીકો કોલ દેના, સબ્ઝપરીકા ખુશ હો કર જોગીકા ભેસ નીકાલ કર રાજે પીનહાંની કહેના, આહલે માહફીલકા દંગ હો જાના.]

ભઅેરવી—ગઝલ.

હોતા હએ કોઇ આનમે અબ કાંમ હમારા,
ઇનઆમમે દીજે હમે ગુલફાંમ હમારા.—હોતા.
અબ ચાહાસે યુસુફકો નીકલવાવો હમારે,
છુટતા હએ અંધેરેમે દીલઆરામ હમારા.—હોતા.
આશકને તેરે માગ લીયા રાજાસે તુઝકો,
દે આએ કોઈ ઉસકો યે પએગામ હમારા.—હોતા.
આ જાએ અગર યારતો છાતીસે લગા લું,
સીનેમે તપાં હએ દીલે નાકામ હમારા.—હોતા.

અબ વસ્લકા લુટેંગે મજા ખ઼લ્કમે બે ખ઼ૌફ,
આગ઼ાજસે બહેતર હુવા અંજામ હમારા.—હોતા.
મંગવાઇયે શાહજાદેકો અબ દેર ન કીજીયે,
નામ આપકા હો ખ઼લ્કમે ઔર કાંમ હમારા.—હોતા.

[રાજા ઇન્દરકા ખુશ હો જાના, ઔર ગુલફાંમકો કૈદસે રેહા કરનેકો લાલદેવકો ફરમાનાં.]

આસાવરી—મસનવી.

ઇન્દર———અરે લાલ દેવ ઇસ તરફ જલ્દ આ,
બડા મુઝકો જોગનને ધોકા દીયા.
બનાવટકી થી સારી જાદુગરી,
નહીં આદમી સબ્જ હએ યે પરી.
ઇસે જરકી ખ્વાહીશ ન યાંહાં લાઇથી,
છુડાને ગીરફતારકો આઇથી.
નીકાલ અબ કુવેસે તુ ગુલફાંમકો,
હવાલે કર ઇસ નેક અંજામકો.

[લાલ દેવકા જાના, ઔર ફીલફોર ગુલફાંમકો લે આના, ગુલફાંમકા સબ્જપરીકો દેખ કર ઘબરાંના.]

ભઐરવી—ગ઼જલ.

સબ્જપરી—
કહર થા હીજ્ર કયામત થી જુદાઈ તેરી,
મેરે ખ઼ાલેકને મુઝે શકલ દીખલાઇ તેરી.—કહર.

ગુલફાંમ—
ખ઼ાક હએ મુંહપે મલી, બાલ હએં સરકે બીખરે,
આહ ! ઇસ ઇશ્કને કયા શકલ બનાઇ તેરી.—કહર.

સબ્જપરી—
મુઝપ હોનાથા જો કુચ્છ હો ગયા ઊસકા નહીં ગ઼મ,
હો ગઇ કૈદ મુસીબતસે રેહાઇ તેરી.—કહર.

ગુલફાંમ—
મએં તેરે હાથ લગા તુ મેરે ફંદેમે ફસી,
મેરા મત[illegible]વા, ઉમ્મેદ બર આઇ તેરી.—કહર.

સબ્જપરી—

હએ તમન્ના યે મેરે દીલમે કે અબ હશ્ર તલક,
ફુજલે ઉસ્તાદસે દેખું ન જુદાઈ તેરી.—ફહર.

[ઇન્દરકા ગુલફાંમો સબ્જપરીકા હાથ મીલાના, આહ માહફીલકા મુબારકબાદીકા ગાંના ગાંના.]

ભઐરવી—ગજલ.

સબ—

શાદીએ જુલવએ ગુલફાંમ મુબારક હોવે,
અએશો અશરતકા સરનજાંમ મુબારક હોવે.—શાદીએ.
બાઅદ મુદ્દતકે હસીનોકો નસીબા જાગા,
ફર્શે રાહતપે અબ આરાંમ મુબારક હોવે.
પી ચુકે ખુને જીગર હીજ્રમે જી ભર ભરકે,
શરબતે વસ્લકા અબ જાંમ મુબારક હોવે.—શાદીએ
તખ્તપર હમકો મુબારક હો જહાંમે ફીરનાં,
ગઐરકો ગરદીશે ઐયામ મુબારક હોવે.—શાદીએ.
હુર જન્નતકો મુબારક હો, ફલલકકો, તારે,
બાગકો ગુલ, હમે ગુલફાંમ મુબારક હોવે.—શાદીએ.

તમામ શુદ.

તીલસ્મે જોહરા,

ઊર્ફે

રન્જકા બદલા ગન્જ.

નાટક તીન બાબકા.

વાસ્તે ગીરોહે વીકટોરીયા નાટકકે,

તસ્નીફ કીયા,

મુનશી માહમુદ મીયાં મુતખલ્લુસ બ રોનકને.

ઔર

છાપકે ઈજહાર કીયા વાસ્તે ખાસો આંમકે,

માલેકાંને

ગીરોહે વીકટોરીયા નાટકકે હુકમસે

જેહાંગીર બેજનજી કરાણી ઔર કાવશજી પેશતનજી શરાફને

જબાંને ઊરદુ બ હરૅ ગુજરાતી.

મુંબઈ,

અલાયન્સ પ્રીંટીંગ પ્રેસ, નાં૦ ૭ મરીન સ્ટ્રીટ,

કાવશજી પેશતનજી ને છાપા હએ.

ઈ૦ સ૦ ૧૮૮૩ ઇંગ્રેજી.

તખ્તએ નાટક.

કૈમુસશાહ........................સુલતાને કોહકાફ.

મેહેરતીલઅત........................શાહજાદએ મુલ્કે બદખશાં.

પીર મર્દ........................રાહબર.

વજીર........................મેહેરતીલઅતકા.

મુનજ્જીમ........................કૈમુસશાહકા.

જોહરા પરી........................દુખ્તરે કૈમુસશાહ.

દેવો........................બલાએ જીનસ્તાંન.

મુસવ્વર—ખીદમતગાર—દરબારી—સહેલીયાં—વગએરા.

મુકાંમ

કોહકાફ, બદખશાં.

તીલસ્મે જોહરા;

ઉર્ફે

રન્જકા બદલા ગન્જ.

બાબ પહેલા—પરદા પહેલા.

દીવાનખાના.

[મેહરતીલઅતકા અપની સેજ પર શબ બ ખએરકી, જનાબે બારીમે દોઆએ ચહાનાં.]

જોગીયા આસાવરી—હોરી.

સમઝ મન દમહી દમકા મેલા.—તર્જ.

મેહરતીલઅત—સદા ગમ ખોદાયા હો ગમકે સર પર,
તેગે શાદી રખ ઉસકે જીગર પર.—સદા.
આવે આફત કોઇ ન ધરમે,
નીઘેહબાં ખુશી હોવે દર પર,
દીનકો ખુશ હો, ફૂલ જેસે બાગે,
દેખું યું શબકે શજર પર.—સદા.

[ખીદમતગારકા દાખેલ હોના.]

કાફી—હોરી.

ફાગનકે દીન ચાર.—તર્જ.

ખીદમતગાર—આયા હએ અએ નામદાર, દર પર,
અપના વજીર, ઉસકો શાયદ હએ કાર.—આયા.
હો હુકમ તો ઉસકો લે આવું અંદર,
મરજીએ આલી વેકાર.—દર પર.

પાહાડી ઝીન્ઝોટી—ગઝલ.

માહારાજ પુછો ન જોગનકા હાલ.—તર્જ.

મેહરતીલઅત–યે કયા વકત આનેકા, હુઇ નીમ શબ,
મગર કુચ જુરૂરી હએ ઉસકો સબબ.—યે.
બુલા લે તુ અંદર ન કર દેર જા,
હએ ઇસ વકત પર આનાં ઉસકા અજબ.—યે.
[ખીદમતગારકા જા કર વઝીરકો બુલા લાનાં,
વઝીરકા આન કર આદાબ બજાનાં.]

કલ્યાંન—ગઝલ.

તર્ફકા એસાભી હોતા હએ.—તર્જ.

વઝીર—

યે દોઆ હકસે હએ કે તેરા રહે નાંમ કહીં,
દએરે આલમમે કીસી બુતકા હો તુ રાંમ કહીં.—યે.
સાકી અપના તુ કીસી નાઝનીનકો કર અએ શાહ,
હાથસે ઉસકે મએ વસ્લકા પી જાંમ કહીં.—યે.
રાએગા અપની કયું ખોતા હએ જવાંની અફસોસ!
દાહાશત હએ મુઝકો કે હોવે ન તુ ગુમ નામ કહીં.—યે.
યેહી અંદેશા શબો રોઝ મુઝે રહેતા હએ,
બાગમે શાદીકે તુ ફુલ અએ ગુલફાંમ કહીં.—યે.
મર્દકે વાસતે દુનીયાંમે જુરૂર હએ ઔરત,
ઉસકે જુઝ દુનીયાંમે ચલતા હએ ભલા કાંમ કહીં.—યે.

ભએરવી—ગઝલ.

નામ જાનેકા ન લે.—તર્જ.

મેહરતીલઅત–દુન્યાંમે ઔરતોંસા કોઇભી બદકાર નહીં,
હાલસે ઇનકે ભલા કયા તુ ખબરદાર નહીં?–દુન્યાંમે.
મીલનેસે ઔરતોંકે સરહી કટાના બહેતર,
ખુદ્દકા ઉનસે છુટા કહેદે કયા ગુલજાર નહીં?–દુન્યાંમે.

અબીયાત.

વઝીર—

ન સારે મર્દહી હએ નેક, ન સારી ઔરતેં બદકાર,
ન એકસા પાંચો અંગોશ્ત હએ, ન હરએક ફુલમે હએ ખાર.
ન ગૌહર હર સદફમે હએ, ન હીરા રખ્બે હએ હર સંગ,
નીરાલી હએ હર એકકી તર્જ, નીરાલા હએ હર એકકા રંગ.

હએ અકસર ઔરતેં બદ, લેકે ઉનમે બહોતસી હએ નેક,
તેરે ખાતેર મએં નેકોંમેસેભી ચુન્કે નીકાલું એક.

મેહરતીલચ્યત—

ગુલોંકે પહેલુમે અકસર અએ આકીલ ખાર સોતે હએં,
અગર કોઇ દેખે તો ઉસકો નહીં માઅલુમ હોતે હએં.
હએ રંજ કે બાદ ગંજ, એહ બાત તો દુનીયાંમે હએ મશહુર,
વલે હએ જીસમે રંજ, મુઝકો નહીં વોહ ગંજ હએ મન્જુર.

જીલા—ગઝલ.

કીસી મસ્તકે આનેકી આરજુ હએ—તર્જ.

વજીર———યે મરજી હએ તો શાહા લાચાર હું મએં,
તુ હાકેમ, તેરા ફરમાબરદાર હું મએં.—યે.
પસીનાં ગીરેગા તેરા જીસ જગા પર,
બહાંને વાંહાં ખુંન તૈયાર હું મએં.—યે.
તુઝે રાતકો આકે દીઇ હએ જો તકલીફ,
તો કર મોઆફ મુઝકો ગુનાહગાર હું મએં.—યે.
સો આરામસે તુ ખોદા તેરા હાફેઝ,
રજા લેકે જાતા અએ સરકાર હું મએં.—યે.

[વજીરકા આદાબ બજા કર જાનાં, શાહજાદેકા આરાંમ ફરમાનાં, ઔર ખાબમે અપનેકો એક જંગ્ગલમે પાનાં. ઉસ જંગ્ગલમે એક મર્દ ઔર ઔરતકા તાકીદસે અસબાબે સફરી લે કર જાતે હુવે નજર આનાં, એક દુસરી ઔરતકા પીછે પીછે આન કર એક દરખ્તકે નીચે અપનેકો છુપાનાં. એક ચોરકા આન કર મુસાફરકો મારને ચહાના, પીછેકી ઔરતકા આનકર ચોરકા હાથ થાંમ કર મુસાફરકો બચાનાં, મુસાફરકે સાતકી ઔરતકા હોના રવાનાં, ખ્વાબસે બેદાર હોના શાહજાદે નેકજાતકા, ગુમ હોના દેખાવ અજાએબાતકા.]

અબીયાત.

મેહરતીલઅત—યે ક્યા ખ્વાબ આયા હએ મુઝકો નજર!
અજબ હું નહીં હોવી હએ કુછ ખબર.
હં! શબકો જો આયાથા મેરા વજીર,
કીયા ઉસ્સે તકરીર મએંને કસીર,
ઉસીકા મેરે મગ્ઝમે હએ ખીયાલ,
વલેકીન યાંહાં એક ખુલતી હએ ફાલ.

શાયદકે મર્દ ઔર ઔરત જો દોનો સાથ ભાગ રહેથે, વોહ પીછલી ઔરતકો બગએર જાહેર કીયે છોડકે જાંને ચાહાતેથે; લેકીન ઉનકે ગુનાહકી સજા દેનેકે લીયે વોહ ચોર આન પોંહચા. મગર વોહ દરખ્તકે નીચેકી ઔરત જો અપને ખાવીંદકી ખાસ જાં નેસારથી, ઊસને ખુદકે શોહરકી જાંન બચાઇ, ઔર વોહ સાથકી બેવફા ઔરત મુશકીલકે વક્તમે ખુદકે યારકો છોડકે ભાગ ગઇ. વજીરકા કહેના રાસ્ત હએ કે દુનીયાંમે સબ એક તરાહકે નહીં.

શેઅર

કીસીકો ગુલ, કીસીકો ખાર પાયા,
ન એક રંગી જમાના યાર પાયા.

કલ્યાંન—ગઝલ.

ઈધર મએં દેખું ઉધર નજરમે.—તર્જ.

મેહરતીલઅત—

કીયા હએ સાનએંને દંગ હમકો, ક્યા અપની સીનાઅત દીખા દીખાકે,
કભીતો દીન હએ, કભીતો શબ હએ, બતાતા રંગ હએ ફીરા ફીરાકે. કીયા.

કીસે ખુશી તો કીસે ગમી હએ, કોઇ હએ મુફલીસ કોઇ તવંગર,
અજલસે સબ આએ સુએ હસ્તી, નસીબ અપનાં લીખા લીખાકે. કીયા.

ગુરૂર મઝકો નહીં હએ કોઇ, વલે તકબ્બુર યે બાત હએ,
ન કોઇ ઔરતકા હુંગા માઇલ, ગો આએ સુરત બના બનાકે. કીયા.

દોરંગી દેખો જમાંનેકી પે, જગા જગાકે થકાયા ઘીનને,
અબ આઇ શબ, તો કરેગી ગાફીલ,તાઅસ્સુબ હો હમકો સોલા સોલાકે.
કીયા.

[શાહજાદેકા ફેર દુબારા આરામ ફરમાંના, ખ્વાબમે પરસ્તાનકા નજર આનાં. મુઅલ્લક એક હીંડોલપર સોઇ હુવી નજર આના પરી જોહરા ગુલરૂખસારકા, ખીદમતમે ખડી રહેના દસ્ત-બસ્તા પરસ્તારકા. પરસ્તાનમે એકાએક નુરકા છા જાનાં, જોહરા પરીકા મઅ અપની ખ્વાસોંકે બેદાર હો કર સીજદહ જનાબે બારીમે બજા લાનાં. મફકુદ હોના ઉસ દેખાવ ઘીલ'પીઝીરકા, ગાએબાના શાહજાદેકો બસારત કરનાં દસ્તગીરકા.]

બરવા--ગઝલ.

યાર થા ગુલજારથા.—તર્જ.

ગએબી આવાજ—

હો સમર જીસકો નહીં, વો હએ શજર કીસ કાંમકા?
બે પીસરકાતો પીદર ઇનસાંન હએ ગુમ નાંમકા.—હો.
નામ ગર દુન્યાંમે રખ્ખા ચાહે અપનાં અએ બશર?
હો તલબગાર ઇશ્કકી દરગાહામે ઇનઆંમકા.—હો.
ખ્વાબમે તેરે નજર આઇ હએ જો જોહરા પરી,
ખ્વાહાં ઉસકી બાદએ ઊલફતકા હો તુ નામકા.—હો.

[એક આઇના ફેંક કર ઉસમેસે પીર મર્દકા નમુંદ હોના.]

અબીયાત.

પીર મર્દ——તેરી કાયમ રહેગી ઉસસે ઔલાદ,
તુ જા ઉસકે જાનેબ અબ હોકે ઘીલ શાદ.
જો રાહામે આવેંગે લાખો વીલસ્માત,
તો યે શીશા કરેગા દુર આફાત.
[શીશા ફેંકનાં.]

હએ ઇસસે ચાર દાંને ફેંકનાં સુદ,
તીલસ્મ હોવેગા બસ ઉસ વકત નાંબુદ.

[પીરમર્દકા ગાએબ હોના.]

જીલા—ઝીન્ઝોટી—ઠુમરી.

પાયા પાયા ફતાહ શએતાંન.—તર્જ.

ગએબી આવાજ—

હુવા હુવા તેરા ઇશ્ક જાનીરે, હુવા મજનુકે તુ અબ સાની. હુવા.
હશ્ર તલક નાંમ ઉસકા હએ કાએમ, જો હુવા હએ ઇશ્કમે ફાનીરે. હુવા.

બાબ પહેલા—પરદા દુસરા.

દીવાંનખાના.

[પરેશાનીમે દાખેલ હોના શાહજાદે નેક અતવારકા, ઉસકો દેખ કર હએરાન હોના સબ આહલેકારકા. વજીરકા શાહજાદેકો મનાના, રામીશગરોંકા મોહબ્બતો ઊલફતકે બાબમે ગાંનાં ગાનાં.]

કાફી—મસનવી.

અએ જફર આમદે બાહારે બ જોશ.—તર્જ.

રામશગર——મએ ઉલફત ન કીઇ હો જીસને નોશ,
કયું ખુદી છોડકે વોહ હો મદહોશ.
ચાહીયે આપકા યાંહાં જોશો ખોરોશ,
હજરતે ઇશ્ક કયું હુવે ખામોશ?
યે તો માહફીલ તુમારે લાયક હએ,
સાદા લો એક તુમારા શાયક હએ

જીતને ખુબાં હએ ઉનકે હો સરતાજ,
કીશ્વરે હુસ્નમે હએ આપકા રાજ.
એક શહે હુસ્નકો બહોત હએ મીજાજ,
હજરતે ઇશ્કુ લીજે ઉસ્સે ખેરાજ.
એસા સરકશ ઝુકાકે અપના સર,
બા અદબ તુમકો બોલે યા અફસર,
આપકા ઉસકે દીલમે ગર હો મુકાંમ,
તા કયામત રહેગા ઉસકા નામ.
લાવો તશરીફ તુમ અએ આલી મુકાંમ,
દેખકે તા કરે વોહ તુમકો સલાંમ.
જીસકી માહશીલકે આપ સાકી હો,
હોશ ઉસકા કાંહાંસે બાકી હો?

[રામીશગરોંકા ગાના સુન કર શાહજાદેકા ઓરભી બેકરાર હોના, ઓર ઇશ્કકી તલબમે બેકલ હો કર કલકો ખોના.]

કાફી—ગઝલ.

પ્યારે હસરત કુંચ તક—તર્જ.

મેહરતીલઅત—

હજરતે ઇશ્કુ આપકા આના મુબારક હો મુઝે,
ઓર મેરા મીસલે દીવાના મુબારક હો મુઝે.—હજરતે.
ચાક કરતા હું ગીરેબાં, હો ગયા હું મજનું મએં,
કાંમ કયા બસતીસે, વીરાંનાં મુબારક હો મુઝે.—હજરતે.
આપકે હાતોંસે મએંને બાદએ ઉલફત પીયા,
તા કયામત અબ યેહ પએમાનાં મુબારક હો મુઝે.—હજરતે.
જોહરા મેરી શમઅઃ, પરવાના તેરા મએં હુવા,
અબ તેરી ફુરકતમે જલ જાના મુબારક હો મુઝે.—હજરતે.
હો મુબારક અહેલેઝરો તુમકો મેરા તખ્તો તાજ,
ઓર તલાશે યારમે જાના મુબારક હો મુઝે.—હજરતે.

ભએરવી—ગઝલ.

બુલ બુલે શએદાને પુછા.—તર્જ.

વજીર—

કીસકે શમએ રૂખ પ હએ પરવાનેસા તુ જાં નીસાર,
આગ કીસકે ઇશ્કકી ભડકી હએ કયું હએ બેકરાર?—કીસકે.

नांम जीसका ले उसे करता हुं हाजर मऐं यांहां,
ओेक लहेजाभी न शाहाजादे हो तुझको इन्तेजार.—कीसके.
सच हऐ के इस इश्कसे आरास्ता दुनीयां हुइ,
गर न होता इश्कतो होता नहीं कुच आशकार.—कीसके.
अब बयां कीजे के कीसपर आया हऐ दील आपका?
मुल्ककी सब नांजनीने तुम प हऐ दीलसे नीसार.—कीसके.

कालींगडा—गजल.

दीलको चऐन ओेकदम तहे चर्खे कोहन.—तर्ज.

मेहरतीलअत—

नालोंसे जब तक न ये चर्खे कोहन हील जाओगा,
तब तलक मुझको नहीं मेरा सनम मील जाओगा.—नालोंसे.
आबमे आ जोहराने मुझको दीवाना कर दीया,
वोह मीलीतो गुनचओ मकसद मेरा खील जाओगा.—नालोंसे.
अबतो गीरता पडता उसके दर तलक जावुंगा मऐं,
मऐं थकुंगा तो तजस्सुसमे मेरा दील जाओगा.—नालोंसे.
पाइ हऐ बु दीलने उस गुलकी तो शओद हो के अब,
गुलशने उल्फतमे उसके ज्युं अना दील जाओगा.—नालोंसे.
जल्द जाके कोइ मेरी महेलसे तसवीर लाओ,
शाओद उसको देखके उस माहाका दील मील जाओगा.—नालोंसे.

[तसवीर लानेके लीये खीदमतगारका आदाब
बजा कर जानां.]

मुसद्दस.

दीलमे ये आतशे उलफत जो शररबार हुवी,
कीश्ते सरसब्ज जो थी सब्रकी फीन्नार हुवी.
अब्र नओसांकी तरह चश्म गोहरबार हुवी,
वाहाशते दीलभी कमर बांधके तैयार हुवी,
हाथ जांने लगे हओहात गीरेबांकी तरफ,
पांवुंभी चाकने फओला दीये दामांकी तरफ.
इश्क अबरमे दीले जारने खाइ शमशीर,
जुल्फने पांवुमे वाहाशतकी पहेनाइ जंजीर.

દીલ પ મીજગાંને તસવ્વુરકે લગાએ સૌ તીર,
જાદુએ ચશ્મને આફતકી દીખાઇ તાસીર,
ઉસકી રફતારને કીઇ સર પ કયામત બરપા,
નાજો, અંદાજો અદાસે હુવી આફત બરપા.
આહ! કયા અપની તબીઅત થી એકબાર,
દીલકે દેનેમે કીયા માહારૂયોંસે ઇન્કાર.
આહા દો પએમાંન થે પે, દીલસે પેહી થા એકરાર,
ઉમ્ર ભર નામ ન ઔરતકા મએં લવુંગા જીનહાર.
દીલમે સમઝાથા મએંને ગોલે બીયાબાં ઉનકો,
મએં તસવ્વર ન કભી કરતા થા ઇનસાં ઉનકો.

[ખીદમતગારકા આન કરૂ આદાબ બજા લાના.]

આસાવરી—મસનવી.

ખુદા રાજાજીકો રખે શાદમાં.—તર્જ.

ખીદમતગાર—અએ સરતાજ હએરાંન હએ સબકે સબ,
હુઇ તસવીર ગુમ આપકી હએ અજબ.
ફલકસે ચેહાર ઔરતેં આઇથી,
વો તસવીર હજરતકી લેકે ઉડી.
અજબ હમ પ ગુજરા હએ પેહ માજરા,
ન દેખા કભી, ઔર ન ઐસા સુના.

મજકુર તર્જ.

મેહરતીલઅત-મુસવ્વર તેરા કાંમ કર તુ શએતાબ,
મેરી ખીંચ તસવીર અબ લા જવાબ.
સરે મુ ન ફર્ક આવે જીસમે જરા,
હુનર તુઝમે જીતના હો બસ અબ બતા.

[મુસવ્વરકા તસવીર ખેંચના.]

મુસદ્દસ.

મેહરતીલઅત-અએ દોસ્તો બયાં કરૂં કયા દાસતાંને દીલ,
મંજુર ચર્ખે પીરકો હએ ઇમતેહાંને દીલ.
વીરાં મીસાલે દસ્ત પડા હએ મકાંને દીલ,
પેહેલુમે સબસે મુઝકો નહીં હએ ગુમાંને દીલ,

બસ ખાનુમા ખરાબ પુર અરમાંકો કયા હુવા,
નહીં જાનતા હું મએં ગેર નાદાંકો કયા હુવા?

[માયુસ હો કર જાનાં શાહજાદે બેકરારકા, ઉસકે પીછે રવાનાં હોના સબ આહલેકારકા.]

આખ પહેલા—પરદા તીસરા.

પરસ્તાંન.

[જોહરા પરીકા મઅ પરસ્તારોંકે દાખેલ હોના.]

કાલીંગડા—ગજલ.

દુરસે આએથે સાકી.—તર્જ.

જોહરા—

સુબ્હેકો ગાહેભી કુછ જીકરે ખુદા કરતી હો તુમ?
કયા હમેશાં ગફલતો સુસ્તીમેંહી મરતી હો તુમ?—સુબ્હેકો.
રાતો દીન સએરો તમાશેસેહી તુમકો કાંમ હએ,
કુછ ખુદાસેભી ભલા દીલમે જરા ડરતી હો તુમ?—સુબ્હેકો.
કાસકો તુમને લાઈ હો તસવીર દેખુંતો સહી,
ઇસ તરાહસે જીસકી ખુબીકા જો દમ ભરતી હો તુમ.—સુબ્હેકો.

[એક પરીકા શાહજાદે મેહરતાલઅતકે મકાંનમેસે ચુપચુપ ઊઠા લાઇ હુવી તસવીર જોહરા પરીકો દેના, ઉસકા ઉસ તસવીરકો દેખકર તાઅજજુબ ઔર હએરાંન રેહેનાં.]

ભએરવી—ગજલ.

તેરે સાની અગર કોઈ.—તર્જ.

જોહરા—

તેરે માનીન્દ અગર માહે મુનવ્વર હો તો મએં જાનું,
મુનવ્વર માહ કયા, ખુરશીદે અનવર હો તો મએં જાનું.—તેરે.

શાઆએ રૂખસે આઈના જો દીલકા પારા પારા હએ,
દીગર કયા ઇસકા સાજીન્દા, સીકન્દર હો તો મએં જાનું.—તેરે.
બ મીસલે કાહ, તુઝકો કહેરોબા હો ખીંચકે લાવે,
અસર ઇતનાં પે આહો! નાલેમે ગર હો તો મએં જાનું.—તેરે.
અરે એ શુખ દીદા, દીલ તો મએં તુઝકો દેતી હું; પર,
કુબુલ અબ પે નજર તુઝકો સીતમગર હો તો મએં જાનું.—તેરે.

[પરસ્તારકો કહેના.]

અરે પરીયાં કહો પે કોન હએ, કીસ બાગકા પે ગુલ?
તુમાગી સઆમ... મેરા પે દીલબર હો તો મએં જાનું.—તેરે.

બરવા—ગઝલ.

કીસ તરહ બાવર કરે.—તર્જ.

પરીયાં—

હમનેતો તસવીર પે લાએથે દીલ બહેલાનેકો,
તુમતો બસ તૈયાર ઇસ પર હો ગએ મર જાનેકો.—હમનેતો.
શહેર એક ગુલજાર હએ, પે શાહ હએ ઉસ મુલ્કકા,
મેહરતીલઅત કહેતે હએં, વાહાં સારે ઉસ દીવાનેકો.—હમનેતો.
ઉસકે દામે ઇસ્કમે મત આવો, માનો બાત પે!
બાહાજ ખીંચી હએ મુસવ્વરને તો પે બહેકાનેકો.—હમનેતો.
અએ મલેકા દુન્યાંમે હએ આશકોંકી પે ગેઝા,
ખુંને દીલ પીનેકો, તીસપર રંજ ઔર ગમ ખાનેકો.—હમનેતો.
ઇસ લીપે તુમ ઇસ્કકે ફંદેમે મત હરગેઝ ફસો,
દરપે હમતો રોજે શબ હોંગે તેરે સમઝાનેકો.—હમનેતો.

બેહાગ—ગઝલ.

ગએરત ન આઇ તુઝકો કુચ્છ.—તર્જ.

જોહરા—

જીસકે ગલેકા ઇસ્ક હુવા હાર બે ખબર,
વો આજ તક છુટા નહીં જીનહાર બેખબર.—જીસકે.
લએલી ઔર મજનુકી લીઈ ઇસ્કનેહી જાંન,
ઇસસે નહીં હો કયારી ખબરદાર બેખબર!—જીસકે.

મેરી દવા મસીહાસેભી હોવે કીસ તરાહ?
મુઝકો હુવા હએ ઇશ્કકા આજાર બેખબર.—જીસકે.
અબરૂ ન ગર વોહ યારકી મુઝકો દીખાવગી,
રખ લુંગી અપને હલ્ક પર તલવાર બેખબર.—જીસકે.
ઇસ પંદસે તુમારે રેહા હોવે દીલ મેરા,
એસા નહીં હુવા યે ગીરફતાર બેખબર?—જીસકે.

[ઇન્કાર કર કર જાના જોહરા દીલફીગારકા,
ઉસકે પીછે રવાના હોના સબ પરસ્તારકા.]

તમાંમ હુવા બાબ પહેલા.

બાબ દુસરા—પરદા પહેલા.

જંગલ.

[મેહરતીલઅતકા તાલાશે યારમે ભટકતે
આના.]

પીલુ—ગજલ.

જેહાંદારે ફના યારો બકા—તર્જ.

મેહરતીલઅત—

રખા હું રાહે ઊલફતમે કદમ, જો હોની હો સો હો,
લીયા હું સરપે બારે અલમ, જો હોની હો સો હો.—રખા.
મદદગાર ઇશ્ક હએ મેરા, યેહી પોંચાહેગા વહાં તક,
મુઝે ઇસકીભી હીમ્મત હએ ન કમ, જો હોની હો સો હો.—રખા.
અગરચે તેગ ફુરકતકી હએ ઉરીઆં પર, નહીં હએ ડર,
બહોત તો તનસે હોગા સર કલમ, જો હોની હો સો હો.—રખા.
હએ એક તો રંજ ફુરકતકા, વ તીસપર રાહાકી તકલીફ,
હુઇ હએ આફતે દોનો બહમ, જો હોની હો સો હો.—રખા.

[રવાનાં હોના મેહરતીલઅતકા.]

બાબ દુસરા—પરદા દુસરા.

તીલસ્મે આગ.

[મેહરતીલઅતકા તીલસ્મે આગકી ગરમીસે ધબરાના.]

કતઆ.

મેહરતીલઅત—

એકતો આતશે ઇશ્કસે જલું, તીસ પ ચર્ખસે આગ બરસે હએ,
તીશ્નગીતો હએ આબે વસ્લકી, ઔર દીલભી પાંનીકો તરસે હએ.
આફત એસી હએ તોભી કયા અલમ, જલે આગસે દસ્તમેહી હમ,
પર સાહારેકો દેખે કબ મકાં, કાંમ હમકો તો ઊસકે દરસે હએ.

[તીલસ્મે આગમેસે એક પીરમદકા નમુદ હોનાં, ઔર મેહરતીઅલતકો તીલસ્મે આગમે દાનાં છીડક કર બે ફીક્ર દાખીલ હોનેકા ઇશારા કરનાં.]

બએત.

પીર મર્દ——કયું ધબરા રહા હએ અરે બે ખબર,
છીડક દાંને ન હો તુ યું બે સબર.

[મેહરતીલઅતકા દાંનાં છીડક કર પીરમર્દકે સાત તીલસ્મે આગમે જાનાં.]

બાબ દુસરા—પરદા તીસરા.

મહેલ.

[ફીરાકે યારમે બેકરારી કરતે હુવે આના જોહરા પરીકા.]

મુસ્તેજાદ.

સોતા હએ ગલે લગકે.—તર્જ.

જોહરા—

હમ હસે જાતે હએં વલે તુઝકો ખબર નહીં, એએ બેવફા સનમ,
કયા મેરી આહકા તેરે દીલપર અસર નહીં? જાલીમ ન કર સીતમ.
હમ.

કબ તક તેરે ફીરાકૃકે, **સદમે સહા કરે,** અએ યાર લે ખબર?
કયા મેરે મરનેકાભી તુઝે ગમ મગર નહીં, અલતાફ કયું હએ કમ?
હમ.

તેગે ફીરાકસે પે દીલ; **આફગાર હએ** મેરા, મરહમ વીસાલકા,
પાવું ન ગર તો અચ્છા હો; જખ્મે જીગર નહીં, કર બાહરે હક કરમ.
હમ.

મુદસ.

સહેલી——–બેવફા અકસર પે સબ સાહેબ જમાલ હોતેહી હએં,
શાહાજાદી ઇશ્કમે રંજો મલાલ હોતેહી હએં.
ગુલસે દીલભી ઇસ ચમનમે પાએમાલ હોતેહી હએં,
અપને માઆશુકોકે આશકોકા ખીઆલ હોતેહી હએં,
પર નહીં સબ્રો તાહામ્મુલ આપસા ઓ દેતે હએં,
ઇતનીસી આફતહીમે બસ આપ રો રો દેતે હએં?

જીલા—ગઝલ.

ખુદીકી પરસ્તીશ.—તર્જ.

જોહરા—

મએં તુમસે કહું કયા કે હએ કયા મોહબ્બત,
ગઝબ હએ, સીતમ હએ, બલા હએ મોહબ્બત.—મએં.
કહાં જખ્મે ઊલફત હએ, મરહમકે કાબીલ,
નહીં તેગ, તેગે કુઝા હએ મોહબ્બત.—મએં.
મસીહાનેભી કરકે તશખીસ બોલા,
મોહબ્બતકી તો બસ દવા હએ મોહબ્બત.—મએં.
નશીહતકો છોડો, ન દીલ મેરા તોડો,
ઊસે લાવો જીસસે રવા હએ મોહબ્બત.—મએં.

[જોહરાકા મઅ ખ્વાસોંકે હોના રવાંનાં.]

બાબ દુસરા—પરદા ચોથા.

તીલસ્મે ચપ.

[મેહરતીલઅતકા બરફકે બારીશ વ જાડેકે સબબસે થરરાતે વ કાંપતે હુવે આના.]

સોહેની—ગજલ.

કલસે તુ એકલ હો યાર.—તર્જ.

મેહરતીલઅત—

ઉસસે બડકે ઔર આફત દુસરી તૈયાર હએ,
મેહરતીલઅત સર પ તેરે અબ અજલ અસવાર હએ.—ઉસ્સે.
સનસનાયા હએ બદન, અકડે હએ મેરે હાથ પાવું,
એક કદમ આગે સરકનાભી મુઝે દુશવાર હએ.—ઉસ્સે.
લે એ કાફેર મરતા હું, આ કર મસીહાઇ તુ કર,
કબ્રપર ઠોકર લગાનેકા તો નહીં ઇન્કાર હયે.—ઉસ્સે.

બએત,

ગએબી આવાજ—હુવા કીસ લીયે ફેર તુ નાસીપાસ,
છીડક દાંને ઔર રખ ખુદાસે તુ આસ.

[દાંનાં છીડકનેકે સબબસે બરફકા મોકુફ હોનાં, મેહરતીલઅતકા શુક્રે ઇલાહી બજાનાં.]

બાબ દુસરા—પરદા પાંચવા.

બાગ.

[જોહરા પરીકા મઅ સહેલીયોં કે હાતમે મેહરતીલઅતકી તસવીર લીયે હુવે દાખલ હોના, ઔર દીવાનેકી તરહ તસવીરસે બાતેં કરનાં.]

જીલા—ગજલ.

સમ્ભાલો તેગ અદાકો જરા.—તર્જ.

જોહરા——જબાંસે કુછતો કહો દીલરૂબા, સુનો તો સહી?
આંમોશ બએઠો ન બહરે ખુદા, સુનો તો સહી?-જબાંસે.

ઓ શાહે હુસ્ન કરો એક ભોસા તો ખઍશાત?
તુમારે હુકમે કરેંગે દોઆ સુનો તો સહી?-જબાંસે.
યે આશનાકી ન લો આબરૂ ફીનારા કર,
ઓ બાહારે ખુબી બરાએ ખુદા સુનોતો સહી?-જબાંસે.
ન આપ ઘરમે મેરે આતે હો તો મુઝે સાહેબ,
તુમારે ઘરકા પતા દો બતા સુનો તો સહી?-જબાંસે.
તુમારે કદમોંકી સૌગંદ પંજએ ફુરકત,
હમારા ઘોટ રહી હએ ગલા સુનો તો સહી?-જબાંસે.

[જોહરાકા તસવીરકો તકતે રહેના, શાહે જી-
નકા એક મુનજજીમકો લા કર સબ હાલ
કહેના.]

ઝીંઝોતી—ગઝલ.

જલવા જો ઉસને દીખાયા.—તર્જ.

શાહા———શોરને ઇસકે સતાયા મેરા જી જાનતા હએ,
સારા ઘર સર પ ઉઠાયા મેરા જી જાનતા હએ.-શોરને.
કોઇ પરીજાદસે તો આંખ નહીં ઇસકી લડી,
શાયદકે જીનકા હએ સાયા,મેરા જી જાનતા હએ.-શોરને.
કોનસા યુસુફ હએ કે જીસકી ઝુલેખાં યે હુવી,
ભેદ કુચ ઉસકા ન પાયા, મેરા જી જાનતા હએ.-શોરને.
બર્કકી તર્જસે બેતાબીયાં કરકે ઇસને,
ખીરમને દીલકો જલાયા, મેરા જી જાનતા હએ.-શોરને.

[મુનજજીમકા કીતાબમે હાલ દરીયાફત
કરના, જોહરાકા તસવીરકો દેખ કર આ-
હકા દમ ભરના.]

અ બી યા ત.

જોહરા———નહીં પરવા તુઝે અસ્લા હએ મેરી હાલતકી?
ખુદ ગરજ હએ તુ, તુઝે કદર નહીં ઉલફતકી.
બેખુદી તેરે લીયે આઠો પહર રહેતી હએ,
દો દો દીન તલક ન સરો પાકી ખબર રહેતી હએ.
યાદમે ખનજરે અબરૂકે કલેજા શક હએ,
સદમે જખ્મ હએ,લબ ખુસ્ક હએ,ચહેરા ફક હએ.

[મુનજજીમકા શાહે જીનકો જોહરાકે હાલસે
આગાહ કરના.]

તાહ્તુલ લફ્જી ગ઼જલ.

નુજુમી——પોશીદા ભેદ શાહા બોલા હએ કીતાબમે,
જાહેર નુજુમકે યે હુવા હુએ હીસાબમે.
એક શાહાજાદા હએ બની આદમમે માહરૂ,
ઉસકેસા હુસ્ન હોગા નહીં આફ્તાબમે.
ઉસકેહી જુલ્ફે પેચાંમે હએ શાહાજાદી કૈદ,
ઔર વોહભી બસકે ઇશ્કકે હએ પેચોતાબમે;
થોડેહી અરસેમે યાંહાં પોંહોંચેગા આકે વોહ,
જો સચ થા અર્જ મએંને કીયા હું જનાબમે.

[જોહરાકા દીવાંનોકી તરફ ચાલે કરના.]

કલ્યાંન—ગ઼જલ.

તર્ઝ—હોતા હએ.—તર્જ.

જોહરા—

ઢુંડને ઉસ ગુલીરાંઅનાકો કાંહાં જાવું મએં,
અબતો બસ અપના ગલા કાટકે મર જાવું મએં.—ઢુંડને.
વોહતો ગુજરા ન ઇધર, જીસે ગુજર જાવું મએં,
ઇશ્ક બાજોંમે ભલા નામ તો કર જાવું મએં.—ઢુંડને.

અ બી યા ન .

શમઓ ગુલ ગોર પ શાએદ વોહ ચડહાને આએ,
પીટને રોને જનાજેકો ઉઠાને આએ.
મોતકા સામના હએ, હો ગઇ જીસ્ત હરામ,
ઇશ્ક ખુંખાર કર ચુકા હએ મેરા કામ તમામ.
કુસ્દ કરતી હએ નીકલ જાનેકા જાને ના કાંમ,
બેશતર વીર્દ જબાં રહેતા હએ બસ યેહી કલાંમ,
અએ નસીમે સહર હએ વો બુતે અૈયાર કાંહાં,
જી કાંહાં, જાંન કાંહાં, દીલ કાંહાં, દીલદાર કાંહાં.

[રવાંના હોનાં દીવાંનોકી તરફ.]

મુ સ દ્દ સ .

શાહા——ઇશ્ક વોહ આતશે સોજાં હએ સમંદર જલ જાએ,
સુરતે કાહા પડે ઇસમે તો પથ્થર જલ જાએ.

ભડકે યે આગ જો ગુલશનમે ગુલેતર જલ જાએ,
એક સાઅતમે તરો, ખુશ્ક બરાબર જલ જાએ,
સર્દ હએ આતશે ગુલ, ઇસકી શરર બારીસે,
આગ પાંનીમે લગે હએ ઇસી ચીન્ગારીસે.
યે વોહ બે મેહર હએ, બદ ખુલ્ક મઝાહ ઇસમે નહીં,
જીસકો કહેતે હએ મુરવ્વત, વોહ જરા ઇસમે નહીં.
દુશમને જાં હએ મહોબ્બત બ ખુદા ઇસમે નહીં,
આહો ! રંજો ગમો, ઇજાકે સીવા ઇસમે નહીં,
કૌલ યે અપના હએ, મર જાએ મહોબ્બત ન કરે,
દફન હો જીનદાણી, લેકીન કભી ઉલફત ન કરે.

[શાહે જીનકા રવાંનાં હોના મઅ મુનજજીમો
આહલેકારકે.]

આબ દુસરા—પેરદા છઠ્ઠા.

દાહશતનાક ગુફા.

[મેહરતીલઅ્અતકા ગુફેમે દાખીલ હોને ચહાના,
એક દેવીકા આન કર ઉસકો મનાના.]

જીલા—ઠુંમરી.

દીખા ચુકી તુ કરતબ.—તર્જ.

દેવી—
કાંહાંસે આનાં હુવા તુમારા, ક્યું યે ગમ કીયે તુમને ગવારા?
કાંહાંસે.
દેવ હએ હમ, ખએર ખ્વાએ ઇનસાંન, દેંગે સાહેબ તુમકો સહારા.
કાંહાંસે.

પીલુ—ઠુંમરી.

કહું ક્યા ફલકકા સતાયા હું મએં.—તર્જ.

મેહરતીલઅ્અત-ક્યા બોલું ગરદેશકા મારા હું મએં,
આસુદગીમે દુખીયારા હું મએં.—ક્યા.
પરી જોહરાકે ઇશ્કમે હું દીવાના,
વતન છોડ અપના સીધારા હું મએં.—ક્યા.

કાફી—ગઝલ.

ઉમ્ર સબ મુફતમે ખોયા કીયે.—તર્ઝ.

દેવી———--ઉસ પરીજાદપેહી આપ જો કુરબાન હુવે,
તો યેહી સમઝો કે તુમ ઉસકે સુલએમાન હુવે.--ઉસ.
ગર ખબર હોતી, તો ઘર બઐઠી મીલાતી તુમસે,
કીસ લીયે ધતને ભલા આપતો હએરાંન હુવે?—ઉસ.
કલ પરસતાંકે તરફ તુમકો લે જાવુંગી મએં,
આજતો આપ યે બંદીકેહી મહેમાંન હુવે.—ઉસ.

ઠએરીયે આપકે વાસતે મએં બહોતસા મજેહદાર પકવાંન લા હાજર કરતી હું.

[દેવીકા જાના.]

જીલા—ગઝલ.

દીલરૂબા મેરાભી દીલ.—તર્ઝ.

મેહરતીલઅત—

અબતોભી ચાંદસા મુહ અપનાં દીખાદો જાનાં,
મરતા હું કરકે મસીહાઇ જીલાદો જાના.—અબતોભી.
ગરચે બરબાદીહી મનઝુર તુમે હએ મેરી,
ખાકમે હાથોંસે અપનેહી મીલાદો જાના.—અબતોભી.
રશ્કે ખુરશીદ હો, અએ જોહરા યે બંદે પજરા,
ડાલકે અકસે રૂખ, માહાતાબ બના દો જાનાં.—અબતોભી.
ખોસએ અબરૂ નહીં દેતે હો અચ્છા મત દો,
તેગ તો હક્ક પ આ મેરે ફીરા દો જાનાં.—અબતોભી.

[દેવીકા એક ઘડા ભર કર પાની, ઔર સાત એક કાબમે કુત્તે વ બીલ્લી ભુની હુવી લે આના.]

અબીયાત.

મેહરતીલઅત—અસતગફીરઉલ્લા તોબાહ ઓ મુરદાર બે અદબ,
ગુહા ઔર બીલ્લી ખાંનેકો લાઇ, યે કયા ગજબ!

ઇસ ઇશ્કને તો ઇતના દીખાયા કમાલ હએ,
પર જોહરા તુઝે મેરા નહીં કુચ ખીયાલ હએ!
જલતા હું સોજે ઇશ્કસે, હએ ખુશ્ક મેરે લબ,
[પાનીકે ઘડેકો દેખના.]
શાયદ યે પાંની હએ, કરૂં મએં નોશ થોડા અબ.
[બેખુદીકી શએકા પાની પીનેકે સબબસે
મેહરતીલઅતકા ગશ ખાનાં.]

ઇસ પાંનીમે નીશાંકી કોઇ શએ મીલાઇ હએ,
સર ફીર રહા હએ, ખાકસે અબ જબ હસાઇ હએ.
બેશક દગા હુવા હએ, અફસોસ મએં મુવા,
એ જોહરા હાલ તેરી મોહબ્બતમે યે હુવા.
[મેહરતીલઅતકા ગશ ખા કર જમીન પર
ગીરનાં, દેવાં દેવીકા આન કર મેહરતીલ-
અતકો કાટ કર ખાને ચાહાનાં.]

ભોપાલી—ગઝલ.

મુત્રબે ખુશ નવા બગો.—તર્જ.

સબ દેવા—
ચલાવો હોકે તુમ બહમ; હુવા અપને પર તો અબ કરમ,
વાહ! કયા મજાહ શેકાર હએ,હએ ગોસ્તભી નરમ નરમ.-ચલાવો.
૧ દેવ—મએં ખાવું ઇસકા કાટ સર,
૨ „—મએં ભુન ખાવુંગા જીગર,
૩ „—મેરાતો ધ્યાંન હએ સીને પર,
દેવી——લો બાંટ તુમ કીસમ કીસમ.—ચલાવો.
૧ દેવ—હથીયાર જલ્દ લો ઊઠા,
૨ „—હએ લુકમા યે લજીજ કયા?
૩ „—હએ હમ પ મેહરબાં ખુદા,
દેવી——કરો શુક્ર આજ દમ બ દમ.—ચલાવો.
[સબ દેવાંકા એક એક કે પીછે મેરતીલઅ-
તપર વાર ચલાને ચહાના, અજમતી
દાનેકે જરીયેસે સબકા હાથ અકડ જાના.]

૧ દેવ—કયું હાથ ગએ મેરે અકડ !
૨ ,,—અરે ભાઇ મુઝે લે પકડ,
૩ ,,—ઇસકે જાદુને લીયા જકડ,
દેવી—ચુમો ઇસકે તુમ કદમ કદમ.

[સબકા મેહરતીલઅતકે પએરકો ચુમનાં.]

અ બો યા ત..

દેવી—હુવા દેવજાદો પે મુઝપર અયાં,
સુલેમાનકા પીયારા હએ યે જવાં.
અગર તનસે સર ઇસકા કરતે જુદા,
તો આ જાતા અપને પર કહેરે ખુદા.
અરે દેવ જાવ ઇસકો તુમ છોડ દો,
ચલો ઈસકે ખાનેસે મુહ મોડ દો.

[સબ દેવકા જાનાં, દેવીકા મેહરતીલઅતકો ખુબસુરત દેખકર ફરેફતા હોના.]

હોરી—કાફી.

પા લાગું કર જોરી.— તર્જ.

દેવી—કેસા યેહ દીલરૂબા હએ,
મેરા દીલ તો ઇસપર ફીદા હએ.—કેસા.
રોજ યે રોશન, મએ રાત અંધેરી,
જોડા બરાબર મીલા હએ,
દેવોમે મએં હુસ્નમે હું લાસાની,
આદમમે યે માહાલકા હએ.—મેરા.
બચી જાંન ઈસકી મગર કીસ તરહસે,
ઐસાતો પાસ ઈસકે કયા હએ?

[દેવીકા તાલાશ કરકે મેહરતીલઅતકે જેબસે એક શીશા નીકાલનાં. મેહરતીલઅતકા હોશમે આનાં.]

હુવા ખુબ યે પાસ આયા મેરે અબ,
ઇસકી મએં ઔર યે મેરા હએ.—મેરા.

[દેવીકા મેહરતીલઅતકા હાથ પએર બાંધ કર, હોશ આનેકા કતરા મેહરતીલઅતકે કાનમે ડાલનાં.]

શેઅર.

મેહરતીલઅત—જોહરા મએં જાંનો દીલસે તેરે પર નીસાર હું,
કર મેહર કીતનાં જાંનેજાં મએં બેકરાર હું.

આસાવરી—મસનવી.

અરે કોન હએ તુ.—તર્જ.

દેવી————તેગ્રા જોહરા અએ પ્યારે જાંન તુઝે,
મએં આંખોમે અપની રખુંગી તુઝે.
ચલ આ અએશો અશરત મેરે સાથ કર,
મએં તુઝપર ફીદા, તુ ફીદા મેરે પર.
મેરે વ્કુલસે દેખ રૂખસાર તુ,
યકીં હએ કરેગા ન ઇનકાર તુ.

મજકુર તર્જ.

મેહરતીલઅત—ન જબ તક મીલે મુઝકો જોહરા પરી,
હું દુનીયાંકી મએં ન્યાંમતોસે બરી;
નહીં હુરકોભી કરૂં મએં કુબુલ,
તેરા કીસ તરાહ હોગા મકસદ હુસુલ.

મજકુર તર્જ.

દેવી————કરે હુરોંકો કીસ તરહ તુ પસંદ?
હું મએં હુસ્નો ખુબીમે ઊનસે દુચંદ;
મએં પઓછાંતી તુઝકો, હએ દગાબાઝ તુ,
કરે હએ મેરે સાથ યે નાઝ તુ,

મજકુર તર્જ.

મેહરતીલઅત—સતાયા હુવા હું ન મુઝકો સતા,
તેરી શકલ કર દુર ઓ બેસવા.
મેરી તોડ બેડી મુઝે કર રેહા,
વગર ન અભી દુંગા તુઝકો જલા.

મજકુર તર્જ.

દેવી————જલાયા જલાયા અરે બે શઉર,
તુ કરતા હએ શાએદ કે ઇસપર ગુરૂર

[શીશા બતાનાં]

મએં આતી હું કર ખુબ તુ અબ ખીયાલ,
વગર ન કરૂંગી તુઝે આ હલાલ.

[દેવીકા જાના.]

ભઐરવી—ગજલ.

ઇશ્કમે તેરે કોહે ગમ.—તર્જ.

મેહરતીલઅત—
ઇશ્કમે જોહરા તેરે અબ મરતે હએં હમ, જો હો સો હો,
મુશકીલ પે કાંમ હએ, વલે કરતે હએં હમ, જો હો સો હો.—ઇશ્કમે.
હીજ્રમે તેરે જાંનેજાં, હું નીમજાંન બેગુમાં,
દીલમે હએ દર્દ, આહ સર્દ, ભરતે હએં હમ, જો હો સો હો.—ઇશ્કમે.
કર દેવીસે ફરેબ જબ, હો રેહાઇ અપની યાંહાંસે તબ,
છોડ જાફરાંકો યાંસ અબ, ચરતે હએં હમ, જો હો સો હો.—ઇશ્કમે.

[દાખેલ હોના દેવીકા.]

કાફી—મસનવી.

જીંન્દગીકા હએ મજાહ—તર્જ.

દેવી————ઇબને આદમ કયા કીયા દીલમે ભલા તુને ખીયાલ,
મેરા મન્ઝુર તુઝે હએ યા નહીં કેહે દે વીસાલ ?

[મેહરતીલઅતકા મક્રસે હંસ કર દેવીકો ગલે લગાને ચહાના.]

મજકુર તર્જ.

મેહરતીલઅત—અએ પીયારી પે તેરા દમતેહાં કરતે થે હમ,
વર્ના હએ દીલસે ફીદા તુઝપ તેરે સરકે કસમ.
ચલો અબ કરકે નેકાહ અએશ કરે મીલકે બહમ,
મએં પુજારી હું તેરા ઔર હએ તુ મેરી સનમ.

આસાવરી—મસનવી.

અરે લાલ દેવ ઇસ તરફ જલ્દ આ— તર્જ.

દેવી————આહા ! કીતની ખુશાલી મેરે દીલરૂબા,
તેરા હુકમ અભી લાતી હું મએં બજા.

[દેવીકા ઇશારેસે દેવકો બોલાના, સબ દેવોંકા આના.]

અરે દેવો મએં શાદી કરતી હું અબ,
કરો જલ્દ તૈયાર અસબાબ સબ.
દો સો ચુવે ઔર દો સદ બીલ્લીયાં,
વ ચાર હાથી જલ્દી પકડ લાવો ય્હાં.
મસાંનસે આદમકે લો મુરદે દસ,
યે અસબાબ ખાંનેકા હએ અપને બસ.

[દેવોંકા જાના.]

ખુશીમે તુઝે એક દેતી હું ચીજ,
જો મુઝકો મેરી જાંનસે હએ અઝીઝ.

[દેવીકા મહેરતીલઅતકો એક શીશા સુલએ-
માની આબકા હવાલે કરનાં.]

હએ ઇસમે યે પાંની સુલએમાનકા,
યે દુશમન હએ સબ દેવોંકી જાનકા.
ખડે લાખ દેવો હો જીસ જા અગર,
જ્હાં છીડકે તો જાવે ઊસી વક્ત મર.

અબીયાત.

મેહરતીલઅત—કયા પરી જોહરા તેરે સાંમને કુચ્છ હુર હએ માલ?
ખા કસમ કહેતા હું મએં મુઝકોં નહીં કીસકા ખીયાલ.
દેવી————તેરાભી શીશા હો અએ પ્યારે મુબારક તુઝકો,
આજ ખુશહાલ નેહાયતહી બનાયા મુઝકો.

[દાનેકા શીશા દેના.]

અબ મેરે ફ્વેશો અકરબાકો બોલાતી હું મએં,
શાદી કર પ્યારે ગલે તુઝકો લગાતી હું મએં.

[દેવીકા ઇશારેસે સબ દેવોંકો બુલાના, સબ
દેવોંકા આન કર નાચો રંગ મચાના,
મૌક઼ા દેખ કર મેહરતીલઅતકા સબ દેવાં
પર સુલએમાની પાનીકા છીડકના, સબકા
મર જાના.]

અથ તીસરા—પરદા પહેલા.

તીલસ્મી કીલ્આ.

[એક દેવકા કીલ્એકી નીગાહબાની કરના, મેહરતીલઅતકા દાખીલ હો કર કીલ્એમે દાખીલ હોનેકો કદમ ભરના.]

તાઙતુલ લફ્જ

દેવ———શાએદ તુ પરતાંસે ખબરદાર નહીં હએ,
યાંહાં તુઝકો કદમ રખના સજાવાર નહીં હએ.
જોહરા પરી શાહાજાદી હુવી હએ જો દીવાની,
આરામસે એક પલભી ઉસે કાર નહીં હએ.
દીલ ઉસકાહી બહેલાનેકો યાંહાં ભરતી સભા હએ,
જંગલ હએ પ બાગ હોના દુશવાર નહીં હએ.
વોહ ઘંટા હીલા તો અભી યાંહાં આવેગી પરીયાં,
ચલ જા યે તેરે સએરકા ગુલજાર નહીં હએ.
કયું જાતા હએ ચલ મએંહી તુઝે ખા લેતા હું આ,
ખાંનાં કોઇ તેરેસા મજેહદાર નહીં હએ.

[દેવકા મેહરતીલઅતપર હમલા કરનાં, મેહરતીલઅતકા શીશેમેસે દાનાં છીડકનાં. કીલ્એકા નાબુદ હો કર દેવકા ફરાર હોના, મેહરતીલઅતકા અપનેકો પરસ્તાનમે પા કર બરકરાર હોના, સહેલીયોંકા આના, મેહરતીલઅતકા છુપ જાના.]

બરહન્સ—ગ જ લ.

ગર હમને દીલ સનમકો દીયા.—તર્જ.

પરીયાં—

અએ દોસ્તો યે ઇશ્ક હએ જાલીમ બુરી બલા,
દૂરસે ઇસકે બચતે રહો દુનીયાંમે સલ.—અએ.

આદત હએ ઇસકી જુલમતો ખલકતમે હએ જફા,
ઇસ કજ અદાસે સબકો બચાએ સદા ખુદા.—અએ.

અ બી આ ત.

૧. પરી——આશક ઇસીસે ગમમે હએ, માઅશુક શાદ હએ,
ઇસ બાનીએ ફસાદકે કયા કયા ફસાદ હએ ?
૨. ,, સર સર ચમનમે, બાગમે ગુલચીં, ગુલોમે ખાર,
સૈયાદ બુલબુલોંમે, ખેજાં હએ પએ બાહાર.
૧. ,, રાહાતમે રંજ, નુરકે ધોકેમે લુટે નાર,
વસ્લમે હીજ્ર, દીદે હએરતમે ઇન્તેજાર.
૨. ,, સબ આરેજોમે મૌત, દવાઓમે જહર હએ,
આફત હએ, બદબલા હએ, કયામત હએ કહર હએ.

[જોહરાકા તસવીરકો તકતે દાખેલ હોના.]

જીલા—ગઝલ.

દીલરૂબા મેરાભી દીલ.—તર્જ.

જોહરા—

ઇશ્કમે હમદમો એક ઝીકર ન તુમ ધ્યાંન કરો,
બાપ્પ દીલ હોવેતો ઇસ રાહામે કુરબાંન કરો.—ઇશ્કમે.
શમઆ સીફત જલતે રહો, યાકે મરો મીસલે પતંગ,
સર કટા દો, વલે શીકવા ન તુમ એક આંન કરો.—ઇશ્કમે.
જાહેદે ખુશ્ક હુવા આપસે મુનકેર કાફેર,
હજરતે ઇશ્ક જરા ઉસકો મુસલમાન કરો.—ઇશ્કમે.
યારકે મીલનેકીલી હએ આરજુ તુમકો જો અગર?
ઇશ્કકો દીન કરો, ઇશ્કકો ઇમાંન કરો.—ઇશ્કમે.
કભી ગુમરાહ નહીં હોનેકે અલ્લાહકે કસમ,
યારકે રૂખકો અગર અપના જો કુરઆંન કરો.—ઇશ્કમે.

[જોહરાકા જમીન પર બએઠ કર સકતેકી
હાલતમે તસવીરકો તકતે રહેના.]

મજકુર તર્જ.

મેહરતીલઅત—

હુસ્નપર ફખ્રભી તુમ ઇતનાં ન હરઆંન કરો,
હુમ ફકીરોંપર શહે હુસ્ન જરા ધ્યાંન કરો.—હુસ્ન.

બોસા એક દો તો કરૂં તુમાંરે હુકમે યે દોઆ,
કીશવરે હુસ્નમે તુમ સલતનત હરઆંન કરો.—હુસ્ન.
કદમો પર ફેંકતા હું આપકે તસવીર મેરી,
અપને આશકકી અએ જાં, કુસ્છતોભી પએછાંન કરો?—હુસ્ન.

[મેહરતીલઅતકા પસેપુસ્ત આનકર અપની
તસવીર જોહરાકે કદમો પર ફેંકના.]

અબીયાત.

જોહરા——કીસ તરાહ તસવીર આઇ દુસરી દેખો ભલા?
શાએદકે આયા યાંહાં વોહ શુખ બેપરવા મેરા.
યાકે કોઇ જીન મેરેસે મસખરી કર જાએ હએં,
ખીંચકે તસવીર ઉસકી જો યું હરદમ લાએ હએં.
ઢુંડો તુમ હર સીમ્ત, વર્ના લો નુજુમીકો બુલા,
વાઅદા ઉસકે આનેમે ઉસને કીયાથા આજકા.

[એક પરીકા નુજુમીકો બુલાને જાંના.]

સુદસ.

[ખુદસે] કુચએ જુલ્ફે મુસસ્સીલકી દીખાઇ જો બાહાર,
બાલકી તરાહસે હએ, સુખા તન લાગેરો જાર.
દીલ નહીં સુલઝા મેરા હાએ! ઊલઝકે જીનહાર,
કયું ન લું શોકસે ઇસકી બલાંએ હરબાર,
જુલફસે બડકે હએ અબ હાલ પરેશાં મેરા,
આઇના ખાંનાં બના, દીદએ હએરાં મેરા.

[નુજુમીકા મઅ સહેલીકે આના.]

અબીયાત..

નજુમી——અએ ગુલજારે શાહી કયું કીયે ફીદવીકો યાદ,
બાગે આલમમે રહો ગુલકી તરેહ હર આન શાદ.
જોહરા——અએ નુજુમી આયા નહીં અબતક મેરા જાને જાંહાં,
લેકે યે તસવીર ફેંકી હએ કીસી જીનને યાંહાં.

તુને તો વાઅદા કીયા થા આજ બેશક આએગા,
ગર નહીં આયા તો અએ ઝુઠે સજા તુ પાએગા.

નુજુમી–[ખુદસે]ફર્ક શાએદ દેખનેમે મેરેહી કુચ્છ આ ગયા,
બાત યાંહાં બદલાંવું તો જી આજ બચતા હએ મેરા.
[જોહરાકો.]ઉસકી યે તસવીર આઈ તો વો ગોયા આ ગયા,
યેહી હીસાબસે મએંને તો અએ શાહાજાદી પા ગયા.

જોહરા—

એસા હએ, અફસોસ! નીકલો જાવો યાંહાંસે સબકે સબ,
મેરા જી બચનેકા નહીં આતા નજર કોઈ સબબ.

[સબકો હંકાલ દેના, ઔર તસવીરકો
તકતે રહેના.]

ભએરવી—ગજલ.

મદદ ઈસમાલ જોગીકી.—તર્જ.

જોહરા—

ન સર તકરાનાં હમને તો ભલા અએ યાર કયા કરના?
નહીં તુ ફેરતા હએ હલકપર તલવાર કયા કરના?—ન.
પરસ્તેશ જો કરે હએ દીલસે અપની દએરે આલમમે,
કહો ઉસસે તો મીલનેકા સનમ ઈનકાર કયા કરના?—ન.
તુમારે ફુલસે રોખસારોંકો હમને નહીં દેખે,
તો અબ યે દેખ કર હમને ગુલેગુલઝાર કયા કરના?—ન.
હમારી જાન જાતી હએ, નહીં હએ આપકો પરવા?
ભલા ઐસાભી તો દીલ સખ્ત અએ દીલદાર કયા કરના?—ન.
નહીં તુમ મીલતે હો તો અપની લો હમ જાંન દેતે હએં,
હમેશાં હીજ્રમે જી કર કહો અએ યાર કયા કરના?—ન.
અજી ઓ મેહરતીલઅત આપકા હાફેજ ખુદા હએ અબ,
લો હમતો જાતેં હએ દુનીયાંસે હો કર ખ્વાર કયા કરના?—ન.

[જોહરાકા અપને સીનેમે ખન્જર મારને
ચહાના, મેહરતીલઅતકા પસેપુસ્ત આન
કર ઊસકો બચાનાં.]

ભઐરવી—ગજલ.

બખસે લબ એ બાબાદ.—તર્જ.

મેહરતીલઅત—

લો ઉડાતા ખાક પે દીવાના આયા આપકા,
શમઆર મત ખાવો ગમ, પરવાના આયા આપકા.—લો.
મસ્ત હો અએ સાકીએ ઊલફત શરાબે ઇશ્કસે,
ઝુંમતા કદમો તલક મસતાના આયા આપકા.—લો.
રહે મજનુને કહા મુઝસે, કે જબ દીઇ મએંને જાંન,
આશકે જોહરા જો શાદ ગમ ખાના આયા આપકા.—લો.

[દોનોકા બગલગીર હોના.]

મજકુર તર્જ.

જોહુરા—

શકલ ઇસ મુશતાકકો જો આ દીખાઇ આપને,
બખ્શ દીઇ ગોયા સનમ સારી ખુદાઇ આપને.—શકલ.
એક નજર દીખલા હમે સુરત છુપાઇ આપને,
યેતો અએ જાંને જાંહાં કીઇ બેવફાઇ આપને.—શકલ.
આપને સાહેબ કદમ રંજા જો ફરમાએ યાંહાં,
કીઇ અજલકે પંજેસે મેરી રેહાઇ આપને.—શકલ.
દો લબે શીરીંકા બોસા તુમ અએ શાદીએ વેસાલ,
ચાહીયે હમકો ખોલાના પે મીઠાઇ આપને.—શકલ.

[શાહકા મઅ પરસ્તારોં ઓર દરબારીઓંકે આનાં.]

અએ પીદર લો પે બુતે એયાર પોંહચા આન કર,
કરના ઇસ્સે જલ્દ મેરી કદખુદાઇ આપને.—શકલ.

[શાહકા મેહરતીલઅતો જોહરાકા હાત મીલા દેના.]

ભ ઐ ર વી—ગ઼ જ લ.

મદદ ઈસમાઅ જોગીકી.—તર્જ઼.

સબ મીલકે—

બાહાર આઈ હુએ શાખ઼ે ગુલપ હો બુલ બુલકા કાશાના,
ખ઼ોદાયા હો ન ગુલશનમે કીસી સૈયાદકા આના.—બાહાર.
કરો આરાસ્તા શાદીકી મજલીસ તુમ શીતાબીસે,
મીલા હુએ બાદ મુદ્દત શમઅ઼ાસે ઇમરોજ પરવાના.—બાહાર.
અએ અબ્ર શાદી બારેશ તુ, ખુશીકા જલદ તર બરસા,
હુવા હુએ મેહેર ઔર જ઼ોહરાકા બુરજે આ'મીમે આના.—બાહાર.
શરાબે વસ્લ પીને ઔર પીલાનેકા યે વક઼ત આયા,
ઘડીમે આશક઼ો માઅશુક઼ના હો તૌર મસતાના.—બાહાર.

તમામ શુદ.

છેલબટાઉ મોહેનારાની

ઊર્ફે

નેકીકી નાવ પાર હએ.

નાટક ચાર બાબકા.

વાસ્તે ગીરોહે વીકટોરીયા નાટકકે,

તસ્નીફ કીયા

મુનશી માહ્મુદ મીયાં મુતખ઼લ્લુસ બ રૌનક઼ને,

ઔર

છાપકે ઇજહાર કીયા વાસ્તે ખાસો આંમકે,

માલેકાંને

ગીરોહે વીકટોરીયા નાટકકે હુકમસે

જેહાંગીર બેજનજી કરાંની ઔર કાવશજી પેશતનજી શરાફ઼ને

જબાને ઉરદુ બ હુર્ફે ગુજરાતી.

મુંમ્બઈ,

અલાયન્સ પ્રીંટીંગ પ્રેસ, નાં૦ ૭ મરીન સ્ટ્રીટ,

કાવશજી પેશતનજી ને છાપા હએ.

ઈ૦ સ૦ ૧૮૮૩ ઈંગ્રેજી.

તફતએ નાટક.

સવાઈસીંગ..............................બાદશાહ સુરત શેહરકા.
જએસીંગ..............................બાદશાહ અમદાનગરકા.
બટાઉ..............................દેહેલીકા સહેલાની.
બન્જારા..............................એક સૌદાગર.
ગોસાંઈ..............................એક સાધુ.

સાસ..............................સાસ મોહેનાકી.
મોહેના..............................જએસીંગકી બાનો.
રાની..............................સવાઇસીંગકી.
પરી..............................નેકીકી રાહબર.
દેવી..............................એક બલા.

ખીદમતગાર—લકડહારે—સહેલી—વગએરા.

મુકાંમ.

દેહુલી—અમદાનગર—સુરત.

છેલબટાઉ મોહેનારાની.

બાબ પહેલા—પરદા પહેલા.

બાગ.

[ફુલોંકે ક્યારે હરતરફ કીયે હુવે હયેં, પાનીકા ફુવારા ઉડ રહા હયે, મોહેના ફુલોંકો દેખ કર તારીફ કર રહી હયે.]

ખમાંચ—ઠુંમરી.

એજી ગુઈયાં લચક લચક ચલત મોહન આવે.—તર્જ.

મોહેના—

ક્યાહી ગુલ ખેલત ખેલત રંગકો જમાવે, દીલ ચહાવે,
ચમન વતન, વતન ચમન. બુલ બુલાં બનાવે.-ગુલ.
ગોલાબકી કળીયાં, કૈસી હયે ખીલીયાં, નાજો રંગ દીખાવે,
કૈસી ચલત, આફી મહક, મનવા ખુશ હો જાવે.-ગુલ.
ખાવીંદ મોરા, હબશીકા છોગ, મોરે નજરમે આવે,
કાહુમે કીનો, આ મોહે દીનો, દેવા પરી મીલાવે.-ગુલ.

[દેવીકા નમુંદ હોના, મોહેનાકા ચમનમે ચમન કરનાં.]

જીલા.—ઠુંમરી.

માશીરે મોહે બાન, પ્રીતકી કારી હો.—તર્જ.

દેવી—

પ્યારીરે નાદાંન, મોહેના રાની હયે.-પ્યારીરે.
સંસાર આકા કૈસા ચલેગા, ખાવીંદસે બેજાર.-મોહેના.
શમશાદો તુંતી, દોનોંકો બાહમ, જાદુસે ઇજહાર કરને હારીરે.-પ્યારીરે.

[દેવીકા છુપ જાનાં, મોહેનેકા આના.]

કાલીંગડા.—ઠુંમરી.

બદલ ગએ નએનારે—તર્જ.

મોહેના—

ધડક રહી છતીયાંરે, ધડક રહી છતીયાંરે, રાહત નાંહી.—ધડક.
ગુલ ગુલાબી, ગાલ મોરારે, બુલ બુલ આપર આએ,
યાંહાંતો કબ્જા બએઠી હએ આકે, કેસા મનકો ભાએ.—ધડક.

[મોહેનાકા ફેર દુબારા બાગકે તરફ મુખાતીબ
હોનાં, દેવીકા અફસોસ કરનાં.]

કાફી.—ઠું મ રી.

ઓ ગોરીયાને નેન્જરા ભર મારારે—તર્જ.

દેવી—

ઓ પ્યારી મોરીને યે નારા કેસા મારારે.—ઓ.
છેલ છબીલા બટાઉ એ દેહલી, આશક હોવે આકારે.—યે.
ઉલફતમે વાકે, આકો ફસાવું, હો ઈસકો વોહી પ્યારે.—યે.

[દેવીકા મોહેનાંકી પસે પુશ્ત આન કર જા-
દુકા ફુંક ફુક કર મોહેનાકો બેખુદ કરનાં,
બાઅદ થોડી દેર કે મોહેનાકા હોશમે
આન કર બટાઉકી યાદમે દમ ભરના.]

ભએરવી.—ઠું મ રી.

મએંતો સેજરીયાંપે ભુલી મોરા દે કંગના.—તર્જ.

મોહેના—

મોહે આંખરીયાંસે, આ કાહુ માર ગયોરે.-મોહે.
ફુલસે ગાલ, અબરૂ હીલાલ, દીલ પ શમા મોરે ઊતાર ગયોરે-મોહે.
એક દે તુ બોસા, મોએ ઓ સાજન, દેખ તોહે દીલસે કરાર ગયોરે-મોહે.
બરમે મોરે આ પીતમ પ્યારે, મનવા મોરા તુઝપર નીસાર ગયોરે-મોહે.

આસાવરી.—મ સ ન વી.

અરે લાલ દેવ ઈસ તરફ જલ્દ આ.—તર્જ.

દેવી————કીયા ખુબ હમને તમાશા અજબ,
ગીરફતારે ઈશ્ક હો ગેઇ મોહેના અબ.

ખટાઉકી ખ્વાબમે સુરત દીખા,
કાયે હસકે નહીં ઉસપ હમને ફીદા.
પુરા અબ હુવા હમો કહાં અપના કામ,
રહે અફસોસમે મોહિના રાની મુદામ.

[દીલકા અફસુન ફુંક કર મોહિનાકો હોશમે
લા કર રવાના હોના.]

ભઐરવી—ગજલ.

અગર આં તુર્કે શીરાજી બદસ્ત આરદ.—તર્જ.

મોહેના—

અરે ઓ ચર્ખ કજ રફતાર, મુઝે તુ ને અજબ મારા,
દેખા કર ખ્વાબમે સુરત, ગયા હએ કાંહાં મેરા પ્યારા.—અરે.
ખીયાલે ખામ હએ નાહક, વ યા યે ખ્વાબ હએ સાદીક,
તુઝે યા કોઈ બાજીગર દીખાકર શકલકો મારા.—અરે.
મગર ઉસકા તસવ્વરતો રહેગા મુઝકો સુબ્હો શામ,
ફીરેગા ઢુંડતા દીલ ઉસકો બનસે હોકે આવારા.—અરે.
તજસ્સુસને મએં ઉસકે મીઝ્નું જાસુસોંકો મુલ્કો મુલ્ક,
મીલે ગોહર યારતો ચમકે હમારે બખ્તકા તારા.—અરે.

[બેકરાર હો કર મોહેનાકા રવાના હોના.]

બાબ પહેલા—પરદા દુસરા.

દીવાનખાના.

[વારીદ હોના સવાઈસીંગકા ઓર એક ખીદમતગારકા બ્યાન કર અર્જ કરનાં.]

અ બી યા ત.

ખીદમતગાર—યે મએં અર્જ કરતા હું સુનીયે અએ માહારાજ,
સલામત રહે આપકા તખ્ત ઓર તાજ.

એ સુરતકે મુલકકે જંગલમે ઇન રોજ,
ગુરૂ એક અજાએબ હુવે રોનક અફરોજ.
કોઈ નકશ માંગે હમ્એ હલકતકા ઊન્સે,
કોઇ ચાહે તાવીજ ઇજ્જતકા ઊન્સે.

સવાઈસીંગ—બીરાદર યાહાં કીસ લીયે આપ આએ?
એ પજમુરદા કીસ રંજસે મુહ બનાએ?

દેસ.—ઠુંમરી.

કાંહાંના બૈયાંના મરોરો—તર્જ.

જએસીંગ—મોરા હાલ નાહીં પુછો તંગ જીનેસે હું ભાઇ,
બહોત મોહે મોહેનાને સતાઇ.—મોરા.
ચાહાવત નહીં હમ્એરે મોહે જરાભી,
રંગ જોબનવાકા ભીં હમ્એ જમાઇ.—મોરા.

અબીયાત.

સવાઈસીંગ—હમ્એ એરતકી જાત હરેલી બે લાશક,
મગર મર્દસે હોગી ગમગીં વો કબતક?
નીકાલો મોહોબ્બત મુરવ્વતસે તુમ કામ,
રેયાસતકો કયું છોડ હોતે હો બદનામ?

પીલુ.—ઠુંમરી.

સાથ ગોરીયોંકે સાજન.—તર્જ.

જએસીંગ—
અબસે છાંડ દીયા મએંને તખ્ત ઔર યે તાજ,
તુમકો હો મુબારક રાજ.—અબસે.
દેહેલીજી મએં જાકે સએર કરંગા,
ઠાની યેહી મનમે હમ્એ મોરે આજ.—અબસે.
[રવાંના હોના જએસીંગકા.]

અબીયાત.

સવાઇસીંગ—હમ્એ જએસીંગ મોહેનાકા દીલસે ગોલામ,
પ ઇન્કાર ઇસ્સે હમ્એ ઊસકો મુદામ.
કરેગી ન જબતક ઇસે મોહેના પ્યાર,
ન દીલ ઇસકા પાવેગા તબતક કરાર.
વોહ ગોસાંઇકો જાકે લે આવું મએં,
ઈલાજ ઉસ્સે કુછ ઇસકા કરવાવું મએં.
[સવાઇસીંગકા હોના રવાંના.]

બાબ પહેલા—પરદા તીસરા.

જંગલ.

[દાખેલ હોના એક બન્જારેકા, ઊસકે પીછે પીછે આના જએસીંગકા.]

કાફી.—હોરી.

ફાગનકે દીન ચાર.—તર્જ.

બનજારા—

ક્યા દેસ અજબ ગુલજાર, હએ દેહલી,
નારીઆં વાંહાંકી હએ છેલ છબીલી.—ક્યા.
દેસ હએ રીઝવાં, નારી હએ હુરાં, મરદવે હએં ગીનમા સાર.—હએ.

પરજ કાલી ગડા.—કાહારવા.

મોરે બોલે નવાબ કલકતેકી સએરકા.—તર્જ.

જએસીંગ—

અરે ખાના ખરાબ છાંડ દે બડાઈ ઈસ દેસકી તુ.—અરે.
અમદા નગરી મીસલે ગુલશન દેસ તરાહદાર,
હુરેં પરીપોંસેભી બહેતર વાંહાકી નાર.—અરે.

જીલા.—લાવની.

મન મોહન બજાવે બાંસરીરે.—તર્જ.

બનજારા—

અરે વાહરે જએસીંગ રાજા, તુઝે મએં જાના,
તુ નહીં હએ જાને, મએંતો તુઝે પએછાંના.—અરે.

જએસીંગ—

કેયા દેસ હએ અમદા નગરી, અજબ દીલજાંની.
ઔર રસ્કે બુતાને ચીન હએ મોહેના રાંની.—અરે.

ગુઝલ.

જએસીંગ——પે લાક્ તો યાંહાં નહીં મલે જીનહાર,
બનજારા——તુ દેખકે અબ હોતા હમે બેજહાર.
જએસીંગ——[દીલસે] વોહી નારકા તો મરદ મેહી હું યાર.

[ગાએબ હોનાં છેલ બટાઉકા.]

બનજારા—— અભી આવેગા યાંહાં બટાઉ, તો કરીયે કાર,
ઉનસે મોહનાકી તારીફ સુનાના યાર.—અરે.

ચીજ.—કાહરવા.

સાડે તીન પૈસે સેર મછલી.—તર્જ.

બટાઉ——મુઝે રાજ અફશા પે કરો બનજારે.—મુઝે.
કાહે હમે ગેહ આદમ, કીસકા હસકો ગમ?
ચેહેરા કયું હમે પજમુરદા, ભરે સર્દ દમ.—મુઝે.

મજકુરે તર્જ.

બનજારા——છેલ બાતેંરે એસી કાહે કરત.—છેલ.
અમદા નગરી દેસમે આકા હમે ઠાંમ,
મોહના રાની પર હમે પે શગેદા મુદામ.—છેલ.
બટાઉ——ઐસી કયા રહકે માહ હોવેગી વોહ નાર,
ઘરમે મેરે ચેગીયાંતો ઉસકે હમે સાર.—છેલ.

[દેવીકા આના, બનજારેકા ભાગ જાના. દેવીકા
છેલબટાઉકો જાદુકા અસરસે બેહુદ કરના.]

ચીજ.—કાહરવા.

મએં તો બ્યાહીથી મગરૂ જવાન.—તર્જ.

દેવી——મએં તો આઇ હું કરને પે કાંમ,
મોહના પર હોવે બટાઉ ફીદા.—મએં તો.
શગેદા હોવેરે છેલ બટાઉ,
હુવા મેરા પે કાંમ તમાંમ.—મએં.

[દેવીકા બટાઉકો જાદુકી અફસુંન ફુંક કર
હોશમે લાનાં બટાઉકા ખ્વાબમે મોહનાકી
સુરત દેખ કર ઉસકી તાલાશમે જાના.]

કાફી.—ગજલ.

પ્યારે હસરત કુંચ તક.—તર્જ.

બટાઉ—

અબતો ઉસ દીલદારકે દરતક ભટકતા જાવુંગા,
કોહ કંદકી તરહસે મએં સરકો પટકતા જાવુંગા.—અબતો.
લાલે લબકો યાદ કરકે તેરે અય એ ગુલબદન,
ખું બજાએ અશ્ક આંખેસે છીડકતા જાવુંગા.—અબતો.
દીલ લગા હએ તુજસે, અબ આવે અગર હુરેં પરી,
હેચ ઉનકો જાન કર દામન ઝટકતા જાવુંગા.—અબતો.
અમદા નગરીકો ન જબતક પોંહોચુંગા એ શોલે રૂ,
આતશે હીજરાંસે જયું શોલા ભડકતા જાવુંગા.—અબતો.

[એક તરફસે બટાઉકા જાનાં, દુસરી તરફસે બનજારેકા આના.] •

કાલીંગડા.—કાહારવા.

દેખો દેખો બગીચેમેં કૌન આયારે.—તર્જ.

બનજારા——દેખા દેખા હુવા કયા તમાશારે.—દેખા.
કૈસા અફસું ફુંકા હમને, ખુબ હુવા હએ કાંમ.
ગુલોં, ખુલબુલાંકા અબ હોવેગા મુદાંમ.—દેખા.

[બનજારેકા જાનાં, જએસીંગકા આના]

જએસીંગ——સુચે શોદે દોનો પેહુતા હુવે હએ બાહમ,
છીન ન લેવે ગાની મેરી યે હએ મુઝકો ગમ.

[જએસીંગકા તાકીદસે રવાના હોના.]

બાબ પહેલા—પરદા ચોથા.

જંગલ.

[જંગલમેં લકડહારેકાં ખુરપા કુલહાડી લે કર લકડે કાટનેકો આનાં.]

કલ્યાંન.—લાવની.

ફુલ બાડીમેં ખડીજ કાલી નાગન હમસે લડી.—તર્જ.

સબ લકડહારે-હમ ઝાડીમેં રહે હમેશાં કાંમ હમારા પેહી.
લકડહારે કહાવે, હમ હએ નાંમ હમારા પેહી.

પૈશા પકડે તોરનકા સુભ્હા શામ હમારા પેહી,
જંગલમેહી બના હમારા ઘરરે, અરે હાં હમારા ઘરરે.

[તમામ કુલહાડીકા ઝાડમે ફુસ જાનાં]

પહેલા——————લે લીયા યે કીસને ખીંચ,
દુસરા-——————અરે ધંચરે બાઇ ધંચ,
તીસરા———–—કોઈ ભુતને પકડા ખીંચ,
ચૌઠા——————ભાગ ભાગ બાઈ જાન બચાકે ભાગ.
પાંચવા————પેહ બલાને તો ખુબ જમાઇ લાગ,
છઠ્ઠો——————કહીં એસા ન હોકે ગમકા દસે આ નાંગ,દસે આ નાંગ,

[દરખ્ત ટુટ કર એક પરીકા નમુંદ હોના.]

પહેલા————ભાગ ભાગ મરે બાઇ,
દુસરા ————મેરી જાંન લબ પર આઇ,
તીસરા————વો કુદમ આગે બડાઈ,
ચૌઠા——————અરે પકરો મુઝે વોહ ખાઈ,
સબ-——————અરે હાં ખાઇ તો ખાઇ.—હમ.

[સબ લકડહારોંકા ભાગ જાના.]

ઝીલા.—ઠુંમરી.

અપને શાહજાદે આલમકે લાયે જંગલ સાહરા બીયાબાંન.—તર્જ.

પરી—

અપનાં નહીં હએ હમસર કોઈ, મએં સારે મુલકો દયાર ફીરી,
જીસે કીની હુ જાદુકી ઝપટ વાસે હરગીજ નહીં મએ હાર ફીરી.
અપનાં.
ડર હએ યે ધનસાં દેખ કીસે, યાંહાં તો કોઇભી શએતાન નહીં,
વો આયે મુકાબીલ ગરચે હમારે, વાકો જાનો ફીર મએં માર ફીરી.
અપનાં.

[દેવીકા એકાએક આન કર પરી પર જાદુકી
ઝપટ કરનાં, પરીકા ગાલેબ આનકર
ઊસે લડનાં.]

ઝીંઝોટી—ગજલ.

શરમીન્દા કુમર હએ તેરી તસવીરકે આગે.—તર્જ.

દેવી—

શાગીર્દકા ક્યા જોર હએ ઉસ્તાદકે આગે,
તુ મોમ હએ બારેખ મએં પોલાદકે આગે.—શાગીર્દ.
ક્યા જાદુસે તેરે મુઝે દાહાશત હએ અએ નાંદા,
મકુતુલકો જુરઅત કાંહાં જલ્લાદકે આગે.—શાગીર્દ.
ગર તુઝસે મએં ડરતીતો યાંહાં કાએકો આતી?
આઇ હું અભી દેખ તેરી યાદકે આગે.—શાગીર્દ.
ક્યા મએંને તમાશા કીયા હએ ઇન દીનો નાદેર,
કુમરી ગઈ હએ દેહલીએ શમશાદકે આગે.—શાગીર્દ.
કુમરી બના હએ દેહલીકા એક છેલબટાઉ.
શમશાદ બની મોહેના વોહ નાશાદકે આગે.—શાગીર્દ.

આસાવરી.—હો રી.

બાંકે મારજાંને ધુમ મચાઇ.—તર્જ.

પરી—

કૈસી બતીયાં યેહ તુને સુનાઈ,
છાંડ એસે ખ્યાલોકો ક્યું મન લગાઇ.—એસી.
ગર તોહે તાકાત હએરી ઓ દેવી, જાદુ યે સહે લે હમારા,
મોહેનાસે મીલને ન દેગેં બટાઉ,
યે કાંમ નહીં હમકો પ્યારા.—છાંડ.

[પરીકા દેવી પર જાદુકી વાર ચલાના, દેવીકા અપનેકો જાદુકી બરકતસે બચાના.]

જીલા.—ઠુંમરી.

દધ બેચન મએં ન જાવુંરે.—તર્જ.

દેવી—

કભી દાહાશત મએં ન આવુંરે પરીયાં,
જલત જલત મોપે કીની વાર. કભી.
સમ્ભલ સમ્ભલ મોરે જાદુકી ઝપટ આઇ,ઇસે બચે નારી પરી,
એસેરે જાદુઇયાંસે જાવેગી તુ હાર.-કભી.

[દેવી ઔર પરીકા આપસમે લડનાં, આખીરશ દેવીકા હાર કર કદમ પીછે ભરનાં.]

જીલા.—ઠુંમરી.

દેખા ચુકી તુ કરતબ સારે—તર્જ.

પરી—

દેખ લીયા તોરા કરતબ સારા, હો અંદે કયા તુઝસે હમારા—દેખા.
મોહેના બટાઉ દોનોંકા મીલના, હરગીઝ હમકો નાહી ગવારા—દેખા.

[પરીકા કરાર હોના, દેવીકા બેકરાર હોના.]

પીલુ.—ઠુંમરી.

બયા ફુલ જીયરા—તર્જ.

દેવી—

બેકલ મનવા મઅેં કૈસ કયા નીભાવુંરે.—બેકલ.
જીદતો કરત હું, જી મે ડરત હું, મઅેં કૈસે પ્રેમાનકો બજાવુંરે.—બેકલ.

તમામ હુઆ બાબ પહેલા.

બાબ દુસરા—પરદા પહેલા.

મહેલ.

[મોહેનાકા બટાઉકી યાદમે હાલે પરેશાન આનાં.]

કાલીંગડા—ગઝલ.

કયા હમાં અબરૂને એક તારે.—તર્જ.

મોહેના—

હીજ્રસે આપકે હએ હાલ હમારા કૈસા,
સંગ દીલ હો ગયા હએ પ્યારે તુમારા કૈસા.—હીજ્રસે.
બહારે ઉલફતસે કોઈ આશના હો અપને ગરીક,
તુહી કહે ઊરસે ભલા કરનાં કીનારા કૈસા?—હીજ્રસે.
સીકલ દીખલાકે કહીં છીન લીયા દીલ મેરા,
ગમેરોકે માર પ ચલતા હએ [illegible]જારા કૈસા.—હીજ્રસે.

જાનો દીલ હમનેતો બસ તુજ પ રીહા કર ડાલે,
જીના અબ દુરીમે હો તેરે હમારા કૈસા.—હીજ્રસે.
ઇજતેરાબી મુઝે સીમાબસેભી હએ બડકે,
એસા બેતાબ ભલા હોવેગા પારા કૈસા?—હીજ્રસે.

[દાખેલ હોનાં મોહેનાકી સાસકા.]

પરજ કાલીંગડા—હો રી.

પા લાગું કર જોરી.—તર્જ.

મોહેના—

સુનલો સાસ હમારી, બનું આજ મએં પનહારી.—સુનલો.
જીરા યાંહાં ઘભરાવત મોરા, સએરકો અબ જાવું મએંરી,
તાકે બદનમે તવાનાઈ આવે. ખુશ હો તબીઅત હમારી.—બનું.
રૂપેકી માહે બના દે ઘઘરીયાં, સોનેકા ડોલ લે આરી,
નીર ભરનકો જાવત હએં હમ, સંગ લે સખીયાં સારી.—બનું.

આસાવરી.—હો રી.

સમજ મન દમહી દમકા મેલા—તર્જ.

સાસ—

સમઝ મારી બીટીયાં તુરે હટેલી, ન તુ નીર ભરન જા રગેલી.—સમઝ.
તોરા સ્વામી આવે પ્યારો, દેવેગા ગાલી રસીલી,
બોલેગા વોહ મૈયાં, નારી કર દીની છેલ છબીલી.—સમઝ.

ઝીંઝોટી.—ઠુંમરી.

નીરમલ ભરને નીરરે.—તર્જ.

મોહેના—

જાવું કુવનકો આજરે સાસ નીર ભરનકો.—જાવું.
સ્વામીરી કાહે દેખે વાંહાં આકે છાંડકે અપના રાજરે.—સાસ.

પીલુ.—ઠુંમરી.

હાથ પકડ મોરા ખેંચત સાવરા—તર્જ.

સાસ—

હટહી પકડી માનત નહીં, ઇસ્સે કૈસી મએં સમજાવુંરે.—હટહી.
જા બીટીયા લે ડોલો ઘઘરીયાં, હો જા તુ પનહારીરે,
સ્વામી તોરા જો પુછે આકે, ઉસે બતીયાંમે ઉડાવુંરે.—હટહી.

[દોનોકા જાનાં.]

બાબ દુસરા—પરદા દુસરા.

રાસ્તા.

[બટાઉકા મોહેનાકી તાલાશમે આના.]

ઝીન્ઝોટી—ગઝલ.

ગઇ એક બ એક જો હવા પલટ.—તર્જ.

બટાઉ—

જબસે શએદા વો ગુલ હુવે તેરે, તબસે ગુલસીતાં મીસ્લે ખાર હયે,
નહીં તુઝકો મેરી ખબર, તેરા મુઝકો ધ્યાંન લએલા નેહાર હયે.
જબસે.

કયું ન બુલ બુલે દીલ હો શીકતા, મેરા તુઝપે વો રશ્કે ગુલ સદા,
ગુલમે તુઝસી બો બાસ હયે કાંહાં, તેરા ગુલસે બડહકે બોઝાર હયે.
જબસે,

લોગ કેહેતે હએં યે તેરા વતન, કયું ન હોવે યે ગયેરતે ચમન.
હર સુ ગુલ ખીલે હએ અએ જાને મન, તેરે બાએસહી યે બાહાર હયે.
જબસે.

યા તો મુઝકો આકે તુ માર લે, યા મકાનમે અપને જાએ દે,
મેરા દો જાંહાંમે ઠીકાનાં હયે, યાતો તેરા ઘર, યા મઝાર હએ.
જબસે.

[બટાઉકા જાના, જએસીંગો બનજારેકા આના.]

જીલા.—ઠુંમરી.

કંગનવા મોરા કરસે.—તર્જ.

બનજારા——-બદનવા મોરા શાદીસે કયા ફુલ જાએરે,
જએસીંગ——હમે હાલરે સુનાવો હયે બાયસ કયા બતલાવો?
બદનવા.

બનજારા—

મજાહ ખુબ આએરે, મોહેના છેલ પાએરે, જએસીંગકા હો સત્યાનાસ,
જએસીંગ—[ખુદસે] તેરા બાપ મરે આહ્મક,
બનજારા—[ખુદસે] હુવા ગમસે તો સીના ફક.—બદનવા.

[દોનોકા જાના.]

બાબ દુસરા—પરદા તીસરા.

જંગલ.

[એક ગુસાંઇકા તાઅતે ઇલાહીમે મશગુલ હોનાં.]

પરજ કાલીંગડા.—ઠુંમરી.

સુધ લાગ રહી તોરી—તર્જ.

ગોસાંઇ—

તોસે ધ્યાંન લગા મોરા આઠ પહર, મએં જપત હું, હમેશાં હરી હર હર. તોસે.
કછુભી ગરજ મોહે જગસે નાહી, છાંડકે દેસ રહત હુ બઘર—તોસે.

[સવાઇસીંગકા આન કર ગોસાંઇસે અર્જ કરનાં.]

અબીયાત.

સવાઈસીંગ—ગુરૂજી મેરી અર્જ સુનલો શીતાબ,
મેરે દેસમે ચલીયે તુમ અએ જનાબ.
બીરાદર મએં હું રાજા જએસીંગકા,
સુરત શહેરકા મુજકો રાજ હએ મીલા.
તુમારી મએં બર લાવુંગા સબ મોરાદ,
વાહાં ચલકે કર દુંગા મએં તુમકો શાદ.

જોસાંઇ——હમ કયા ગરજ રાજસે હયે ભલા,
મુબારક હો તુઝકો તેરા રાજ શાહ.
યે જંગ્ગલ વ સાહારામે હયે મેરા રાજ,
હયે તોપી પુરાની હમે મીસ્લે તાજ.
અગર તેરા દીલ ચાહેતો આવું મઍ,
મગર ધન વ દૌલત ન કુછભી લું મઍ.
[દોનુકા જાના.]

બાબ દુસરા—પરદા ચોઠા.

જંગગલ.

[મોહેનાકા મઅ સખીયોંકે હાથમે ઘઘર લે કર પાની ભરનેકો આનાં.]

પીલુ—ઠુંમરી.

ગભરાવે મોરી જાનરે.—તર્જ.

સખીયાં—

બાહેર આવે પુનમકા ચાનરે, હો જાવે જગ રોશન સારા.—બાહેર.
મુખડા ચંદરસા, ગુલસા ગાલ, આંખડીયાં આકી નરગીસરે.
સરવસા કામત, ફુલસા ચેહરા, હુરાંસી આનો બાનરે.—બાહેર.
પ્રીતમે કાહુકે યેતો ફસી હયે, વાસે હયે હયેરાનરે,
નીર ભરનકા કરકે બહાનાં, ઢુંડે અપના પ્રાનરે.—બાહેર.

[મોહેનાકા કુવેમેસે પાની નીકાલ કર ઘડા ભરનાં, બટાઉકા ફરેફતા હો કર મોહેનાકા કદ્દો કામત દેખ કર તાઅરીફ કરનાં.]

બેહાગ—રાજલ.

અયેરત ન આઇ તુઝકો.—તર્જ.

બટાઉ—

યેહી હયે મોહેના રાની મેરી, યે હયે જાનેમન,
ખુબીકે બાગકી હયે યેહી સર્વ ગુલબદન.—યેહી.

નરગીસ હએ આંખ, ગુલસા હયે રૂખ, જુલ્ફ સુમ્બુલ હયે,
ઇસકા સરાપા હોવે ન કયું ગઍરતે ચમન. ?—પેહી.
અબ મરભી જાવુંગા તો ન છોડુંગા તુઝકો મઍં,
યાતો ગલે લગા મુઝે યાકે પહેના કફન.—પેહી.
આંખે મઍં ઇસકી દેખ કે મદહોશ હો ગયા,
ચીતવંનમે ઇસકે એક નીરાલા હયે બાંકપન.—પેહી.

[મોહેનાકા પાની ભર કર બટાઉકો દેખનાં,
ઔર અપની ઠંડી આંખોંકો બટાઉકી
શકલ દેખ કર સેખના.]

કલ્યાંન—ગઝલ.

તફ્કા ઔસાભી.—તર્જ.

મોહેના—

આયાથા ખાબમે મેરે તો ગુલઅંદામ પેહી,
જાન પેહી, દીલ હયે પેહી, રાહાતો આરામ પેહી.—આયાથા.
છીન હરેએકકા દીલ લેતે હો દીખલાકે લકા,
કયા તુમે જાન સદા રહેના હયે બસ કાંમ પેહી ?—આયાથા.
મુઝકો હએ રંજો અલમ આપ ઉડાતે હો મઝેહ,
રાસ્તા ઉલફતા કયા હોતા હએ દીલ આરાંમ પેહી.—આયાથા.
શુક્ર સદ શુક્ર મુઝે તુને દીખાયા સુરત,
કરતીથી હફસે દુઆ, મઍં તો સુબ્હો શાંમ પેહી.—આયાથા.

[મોહેનાકા બટાઉ પર ફરેફતા હોનેકે સબબસે,
પરીકા જાદુ ફુંક કર મોહેનાકો બટાઉસે
ફેર લેના.]

ખમાંચ—ઠુંમરી.

મોરા સૈયાં કરે ચતરાઇરે.—તર્જ.

પરી—

મોસે દેવી કરત હઍ બડાઇ રે.
વો બડાઇ, મઍં ઘટાઇ, મોહેના દીલકો ઉઠાઇ.—મોસે.
જાવો જાવો રે બટાઉ, છાંડો મોહેનાકો મ્હાંસે,
તોસે મન ન લગાવે, મઍં યે કારન આઇ.—મોસે.

[પરીકા બટાઉ ઔર મોહેનાકો જાદુઇ ફુંક
ફુંક કર જાના, મોહેનાકા બટાઉકો સતાના.]

કાફી.—હોરી.

પનહારન નીર દોજોરી.—તર્જ.

બટાઉ—

પનહારન પાંની પીલારી, પ્યાસ મોરી બુઝારી.—પનહારન.
પ્રીતકા પ્યાસા હું રે કામનીયાં, બતીયાં મુખસે સુનારી,

મોહેના—

લાજત નાહીં તુ રે ઓ પંચી, મએં હું પરાઇ રે નારી.—પનહારન.

બટાઉ—

કારન તોરે સંસાર સગરો, છાંડકે નીકસા હું મએંરી,

મોહેના—

મુખકો સમ્ભાલો, એસા નબોલો, હમકો નાહી પ્રીત પ્યારી.-પનહારન.

બટાઉ—

દીપક બની તુ, પતંગ મએં હુવા હું, નાહીં તુ મોહે જલારી,

મોહેના—

મુખડે પ મોરે, વારૂ રે તોત, જા વર્ન દુંગી મએં ગારી.—પનહારન.

[બટાઉકા ગુસ્સા કર કર ચલા જાના, દેવીકા મોહેના પર જાદુ ફુંકના.]

કાફી.—ઠુંમરી.

આજ સગરી સખીયાં છોડાઇ રે.—તર્જ.

દેવી—

બટાઉ તોરે મદદકો આઇરે, યે સગરો ખેલ કીનો પરીને,
ઉધર તીધર વો કરે મોસે કજીયા, તોરે પ્યારે મદદકો આઇરે.—બટાઉ.

[દેવીકા જાદુ ફુંકનેસે મોહેનાકા બટાઉકો મનાના.]

પીલુ.—ઠુંમરી.

સાથ ગોરીયોંકે સાજન.—તર્જ.

મોહેના—

આવો અએ મોરે પ્યારે, ગરવા લગો, મોસે બાત કહો.—આવો.
મએંતો હું ચેરી તેહારીરે સૈયાં, કાહે રૂઠે કછુ મુખસે કહો.—આવો.

બટાઉ—

કાહેરી અબ હમસે બોલત હયે તુ, નાંહી મોહે છીયો જાવો દુર રહો.
આવો.

જીલા—ઠુંમરી.

નન્દજીકો લાલા.—તર્જ.

મોહેના—

આવો જાંની આવો પ્યારે, આવો સૈયાં આવો,
ગરવા લાગો અબતો હમારે.—આવો.

બટાઉ—

કાહે છેડત હમ્એ તુરી મોહે, ગરવા મએં ના લાગુંરી,

મોહેના—

માંનો પીતમ, સમઝો પ્યારે.—આવો.

પીલુ—ઠુંમરી.

નએન લગે સો લગે પરીયોંસે.—તર્જ.

દેવી————કાહેરી જીદ તુ કરે આદમસે,
ચલરી તુ સંગ મોરે લડરી હમસે.—કાહેરી.
ઐસે ફરેબસે ઇસકો લે જાવું,
મોહેના મીલે તા અપને સનમસે.—કાહેરી.

કાલીંગડા—ગઝલ

દુસરે આએથે સાકી.—તર્જ.

મોહેના—

અએ ગુલે ગુલશન હયે રાજી સંગ તેરે આનેકો હમ,

બટાઉ—

દુરસે આએ હયે જાના તેરે લે જાનેકો હમ.—અએ.

મોહેના—

ખ્વાબમે સુરત દીખા દીવાનાં કર ડાલે મુઝે,

બટાઉ—

તેરે આશક હો ગએ હયે હાએ! દુઃખ પાનેકો હમ.—અએ.

મોહેના—

અબતો ઘર જાનેકો મુઝકો યાર દે દીજીયે રજા,

બટાઉ—

કરતે હએં ઇનકાર ઓ બુતગર તેરે આનેકો હમ.—અએ.

મોહેના—
પહેનકે ઘરકો મેરે આવો બીરાહમનકા લીબાસ,
બટાઉ—
જીસ તરેહ ફરમાઇયે તૈયાર હએ આનેકો હમ.—અએ.
મોહેના—
જાવી હું જગ જાઇયે મેરે ગલે અએ દીલરૂબા,
બટાઉ—
આએ હએ યાંહાં જાને જાં, યેહી મઝેહ પાનેકો હમ.—અએ.

[દોનોકા રવાના હોના.]

ઝીંઝોટી—ઈંગરેજી તર્જ.

લટકનસે હમ જાતે જંગ પર.—તર્જ.

બનજારા—
કૈસી મઝેહ હુઇ દેખા તુને યાર ઇસ દમ, વાહ ! વાહ ! વાહ !,
મોહેનાં બટાઉ દોનોભી અબ હો ગએ હમદમ, વાહ ! વાહ ! વાહ !
કૈસી.
જએસીંગ—
તુઝકો કયા હએ ગએરોકી પંચાતસે ઓ બેહયા,
કયા યે સીતમ મએં દેખતા હું,યા રબ ઇસદમ,આહા! આહા! આહા !
કૈસી.
બનજારા—
ઇશ્કકા તુઝકો રસ્તા સીખાતા હું, યે તુભી સીખ લે,
જલકર તુ હો ખાક, હમ તો હયે ખુશો ખુર્રમ, વાહ ! વાહ ! વાહ!.
કૈસી.
જએસીંગ—
શર્મ નહીં હએ તુઝકો જો તુ મસખરી એસી કરતા હયે?
ગએરકી ઔરતસે ઉસે તુને કીયા બાહમ આહ ! આહ ! આહ !
કૈસી.
બનજારા—
ઇશ્કકી મંઝીલમે નહીં કોઈ ગએરોકો પએછાને હયે,
હરયે આયદ ઘર ઘસીટમ, ઔર હોના બાહમ, વાહા ! વાહા! વાહ!.
કૈસી.

તમામ હુવા બાબ દુસરા.

બાબ તીસરા—પરદા પહેલા.

દી વા ન ખાં ના.

[સવાઈસીંગકા અપની બાનોકે સાત મોહબ્બતો પ્યાર કરનાં, ગોસાંઈકા દાખેલ હોના.]

કાફી—હોરી.

અજી રહાં બનરેકો લાવો.—તર્જ.

ગોસાંઈ—

અરે રાજ યે કયા કરત હો, કછુ હરસે ડરત હો?—અરે.
નારીસે અએશ કરત હો હમેશાં, પાપસે દાંમન ભરત હો ?
ગરના મીલોગે તીરીયાંસે તુમરે, કયા ઉસકે બીના તુમ મરત હો?—અરે.
હમતો બગીચેમે જાકે રહેંગે, યે કારન તુમ જો કરત હો,
નરક કુન્ડમે જાકે પડોગે, જો તીરીયાં પ ધ્યાન ધરત હો.—અરે.

[ગુસ્સા કર કર ચલા જાના ગોસાંઈકા.]

અ બી યા ત.

સવાઈસીંગ——કહા રાસ્ત ગોસાંઈને મુઝકો બાત,
મએં ઈસ કારનસે અબ ઉઠાતા હું હાત.
સલાંમ આપ્રીકા યે લે લો હમારા,
હમે ઈશ્ક અબ નહીં તુમારા હયે પ્યારા.

પી લુ.—કા હા ર વા.

છોડી બહમનકી.—તર્જ.

રાની————સુનો માહારાજા, સુનો માહારાજા,
ગોસાંઈકી બાતકો નહીંરે તુ માન.—સુનો.
બએરાગીકી બાતકો જાનરે તુ અએબ,
કયા ચાહ તીરીયાંકા ન ખાવે ફરેબ?—સુનો.

બએત.

સવાઇસીંગ—અએ રાંની પે કયા નાહક બકતી હયે તુ?
ફસેંગે ન ઔરતકે ફંદે ગુરૂ.

મજકુર તર્જ.

રાની——એક દીન છોડ દે મોહે વાકે પાસ,
છુપકે તુ દેખ મએં કૈસા ડારૂ ફાંસ.—સુનો.

બએત.

સવાઇસીંગ—અગર એૈસા હયે તો તુ જા ઉસકે પાસ,
ગુરૂજીપે જા ડાલ ઉલફતકી ફાંસ.
[દોનોકા જાનાં.]

બાબ તીસરા—પરદા દુસરા.

રાસ્તા.

[બટાઉકા બીરહમનકે લીબાસમે તસવીર ફીરાતે હુવે આના.]

કલ્યાંન—ગઝલ.

જીધર મએં દેખું ઉધર નજરમે.—તર્જ.

બટાઉ—

તમામ આલમકે ગુલીસ્તાંમે બજા ગુલેતર તુહી તુહી હએ,
બના હું મએંતો બ મીસલે કુમરી, અએ જાં સુનોબર તુહી તુહી હયે.
તમામ.

જાહાંકી મુઝકો મીલેગી શાહી, જો બરમે મોહેનાં તુ મેરે આય,
કુબુલ હએ મુઝે તેરી ગદાય, મેરીતો દીલબર તુહી તુહી હયે.
તમાંમ.

તપે જુદાયસે દીલ સીઆહ હયે, જરાતો પરતો તુ ડાલ અપને,
હો મેહરબાં હાલ પર હમારે, કે માહે અનવર તુહી તુહી હએ.
તમાંમ.

[બટાઉકા જાના.]

બાબ તીસરા—પરદા તીસરા.

દીવાનખાના.

[મોહેનાકા આન કર એક સહેલીકા અર્જ કરના.]

કતઆ.

ચેરી———એએ રાંનીજી મેરી યે ઇલ્તેજા હયે,
બીરહમન કોઇ દર પર આ ખડા હયે.
અગર હો હુકમ તો લે આંવું અંદર,
બીરહમન કયાં હયે, વોહ એક માહાલકા હયે.

ભએરવી.—ઠુંમરી.
બીનતી હએ મોરી.—તર્જ.

મોહેના—
સુનરી ઓ મોરી ચેરી તુ મુજસે, પહેલ વાકી સમઝ તો નીકાલીયે. સુનરી.
હમારે ઘર આવન માંગે જો વો, એક કાંચકા તખ્તારા ડાલીયે. સુનરી.
[દોનોકા જાના.]

બાબ તીસરા—પરદા ચોથા.

દીવાંનખાંનાં.

[જમીનપર કાંચકે તખ્તે બીછા કર મોહેનાકા બટાઉકા ઇમ્તેહાંન લેના, બટાઉકા કાંચકે તખ્તેકો દેખ કર અપને દીલસે કહેના.]

કતઆ.

બટાઉ———બટાઉ તુને બાત કૈસી ન જાની?
યે હએ કાંચ ઔર તુને જાનાં હએ પાની.
તુ અંગોઠી તેરી નીચે ડાલ દેખ,
[બટાઉકા અંગોઠીકો ફેંકના, અંગોઠીકા શીશે પર ગીરનેસે આવાજકા આના, બટાઉકા અંદર દાખેલ હોના, મોહેનાકા આન કર બટાઉકા ગલે લગાના.]
હા! હા! શું હએ કે ટલી હએરાંની.

જીલા—ઠુંમરી.

દ્રીગ લોચન મદ માતીયાં.—તર્જ.

મોહેના——આ મોહવન લાગ છાતીયાં,
તોરી મોરી પ્રીત હએ તો બ હુશર.—આ.
આજ આએ ન મોરી સાસ યાંહાં,
તબતો હએ અએ સૈયાં બાતીયાં,
તુ હએ ચંદ્ર મુખ મએં ચકોર બની,
મોરી તોરે પર જાન જાતીયાં.—તોરી.

પીલું—ઠુંમરી.

કૌનસી તલૈયાંમે નાહુંરે.—તર્જ.

બટાઉ—

કાહેરી રસીયા દુખ પાએરે, ગમ સધરા બુસાર દે.—કાહેરી.
સાસ તોરી આવે, જીદ યાં ઉઠાવે, મએં હું તોરા દીલદારરે.—ગમ.

[બટાઉકા મોહેનાસે બગલગીર હોનાં, સાસકા
આન કર ગુસ્સે હોના.]

કાલીંગડા—ઠુંમરી.

તેહારો મન મએલો ન હો.—તર્જ.

સાસ—

તુ મોરા સુન કાહબા ન હો, લાજકો અપને સમ્ભાલ.—તુ.
ગએર હએ મોહેનાં મરદવા પે, ધરમે કૈસા આએ,
સ્વાંમી જો તોરા દેખે આકે, કયાહી ગજબ હો જાએ.—તુ.

મોહેના—

સાસ બીરહમન દેસકે મોરે, બહોત દીનન પીછે આએ,
મહેમાની ઈનકી મએંતો કરત હું, તુ ન કછુ શક લાએ.—તુ.

[એક સહેલીકા ખાનેકી ખ્વાંન લે કર આનાં,
મોહેનાકા ો ખ્વાનકો બટાઉકે નજદીક
ધરનાં, બટાઉકા ખાનેકો મુસ્તઈદ હોના.]

શેઅર.

બટાઉ—

બોલ બીસમીલ્લા બટાઉ કર તનાવીન તાઆમ તુ,
થોડે અરસેમે મીલેગા અપને દીલઆરામકુ.

[બીસમીલ્લાકા લબ્જ સુન કર મોહેનાકા
સાસકા ચોંકનાં]

બેહાગ—ઠુંમરી.

હમારી મદરીયાં કૈસે સુની.--તર્જ.

સાસ—

મોહેના રાંની મક્ર તેહારા જાનુરી મએં સારાં,
બોલા બીસમીલ્લા વો બીરાહમન.—મોહેના.
જાકે સ્વાગીઆ તોરે, બોલુગી યે હાલ મએં,
હરીફ તોરા હોવે, તોહે ડાલેરી જનજાલમે.—મોહેનાં.

[સાસકા ગુસ્સેમે ફરાર હોના.]

જીલા—ઠુંમરી.

વ્રજ બીન સૈયાં નીકસ.—તર્જ.

મોહેના—

તુઝ બીન જાંની ન ચએંન જીયા પાએરે.—તુઝ.
આજ સજનવા જાયોકે મોરા સ્વામી ગજબ હો મ્હાં આએરે.—તુઝ.
કાલ કનૈયા, હોકે ગોસાંઇયા, મોહે તુ મુખડા દીખાએરે.—તુઝ.

[બગલગીરી કર કર બટાઉકા મોહેનાંસે જુદા,
હોના. સાસો જએસીંગકા દાખેલ હોના.]

ઇંગરેજી વજહ.

ઓ લુસીનીલ ઓ પુઅર લુસીનીલ.—તર્જ.

જએસીંગો—સાસ—

ગજબ! ગજબ! ગજબ! યે કૈસા હુયે ગજબ,
તુ બોલી મોરી લાજ સગરી આજ બે અદબ.—ગજબ.

જએસીંગ—

બટાઉ તુને યાર કીની હાય! હાય! હાય,!
મએં મારૂં વાંકો જાનસે તો જીવા સુખ પાવે.—ગ઼ઝબ.

મોહેના—

બોહોતાન મુઝપર રખતા હયે તુ એસી કયું ભલા?
મએં જાનતી નહીં બટાઉ કૌન હયે બલા.—ગ઼ઝબ.

સાસ—

મએં દેખી આંખોસે જો તુ બનાઇ ઉસકો યાર,
બોલા બીસમીલ્લા બીરહામનને કયું પોકારી?—ગ઼ઝબ.

મોહેના—

ક઼સમ મએં ખાવુંગી વ લુંગી નાગકો ઉઠા,
કે મએંને ગ઼એર મર્દકો ન આજ તક છુવા.—ગ઼ઝબ.

[સબકા રવાંનાં હોના.]

તમામ હુવા બાબ તીસરા.

બાબ ચોથા—પરદા પહેલા.

મ થ.

કાલીંગડા—પદ.

જમકા અજબ તડાકા બે.—તર્જ.

ગોસાંઇ—

તુઝકો નીરંજન પાયારે, તો દર પ તેરે હું આયારે.—તુઝકો.
હરી હર હયે તુ દાતા મેરા, હયે સગરે ભીકારી,
રામ નામકી માલાકો તો જપતી ધરતી સારી.—તુઝકો.

[રાનીકા આન કર નમશકાર બજા લાના,
સવાઇસીંઘકા એક કોનેમેં છુપ જાના,
ગોસાંઇકા રાનીકો દેખ કર હોના દીવાના.]

કતઆઈયાત.

ગોસાંઈ———ફૂલ ઐસા બાગે આલમમે કાંહાંસે લાઇયે,
બુલબુલે દીલ કહેતા હૈ ઇસપર ફીદા હો જાઇયે?
ઇસ કાતીલ તેગે અબરૂ પરભી તો કરના નજર,
જાવું મએં તુમ પરસે સદકે પાસ મેરે આઇયે?
રાની———એ બુજર્ગી આપકી, ઔર કાંમ યે શએતાનકે?
હો જો ગએરત આપકો, તો ડુબકે મર જાઇયે.
ગોસાંઈ———જાનકે મુઝકો ગુરૂ ચુમે હૈ સારા આલમ હાથ,
ચુમને દો હાથ ઓ બુત, પાવુંભી પરવાઇયે?
રાની———લઆનતી મલઉન હો, ઔર બેહયા શએતાંન હો,
હૈ થુરી મુહપર, જરા અંદેશા દીલમે લાઇયે?
ગોસાંઈ———થુકો યાકે મારો જુતી, મુઝે કર ડાલો કત્લ,
દીલ હુવા દીવાનાં, તુમ ઇસકો જરા સમઝાઇયે?
રાની———હૈ અગર ઐસા તો આંખે બાંધકે ઘોડે બનો,
પીઠપર લેકે મુઝે સએરે ચમન કરવાઇયે?
ગોસાંઈ———યા બનાવો ઘોડા, યા ગધા, વ યા કુત્તા બનાવ,
હૈ મુઝે મન્જુર દીલસે આપ જો ફરમાઇયે.
[ગોસાંઇકા અપની પુશ્તપર રાનીકો સવાર કરનાં.]
રાની———કયા મજેહ કે ઘોડેપર હમ હો ગયે હૈ યહાં સવાર,
અરે મેરે રાજા જરા તશરીફ યહાં તો લાઇયે!
[સવાઇસીંગકા બાહેર આનાં, ગોસાંઇકો ઘબરા કર તસબીહ ફીરાનાં, સવાઇસીંગકા આદેસ બજાના.]

અબીયાત.

સવાઈસીંગ—ગુરૂજી કરે રાજા ચરન પ સીસ,
મુઝે દીલસે સાંઇ દો તુમ આસીસ.
કરે નીમ કાજી નસીહત અગર,
ફજીહત વોહ હોતા હૈ ખુદ બેશતર.
મુકાબીલ બડા બોલ આયા તેરે,
કહો કયું બને ગુંગે સાંઇ મેરે?
[ગોસાંઇકા ફજીહત હો કર જાનાં, રાનીઓ સવાઈસીંગકા ઉસકે પીછે હોના રવાંના.]

બાબ ચોઠા—પરદા દુસરા.

મન્દીર.

[બટાઊકા જોગીકા ભેશ લે કર તશ્રીફ ફ્રીરાતે હુવે દાખેલ હોના.]

અબીયાત.

બટાઉ——ભભુત જો ગોસાંઈજીકા લગાવે,
વોહ આલમમે ઇજ્જત વ હુરમતકો પાવે.
જીયા મએંને અંધા પેહ મરદુંદોકો અબ,
કુસમ ખાવે મોહેના મેરે ખુડલ્હાં યા રબ.

[મોહેના સવાઇસીંગ ઔર રાનીકા આના, મોહેનાકા ગોસાંઇકો છુ કર નમશકાર કરના.]

પીલુ—ગઝલ.

કોન જંજાલમે જા તુ ફસારે.—તર્જ.

મોહેના——કેસા ગઝબ હમ પ હાએ! હુવા હયે,
આગાહ ઇસ્સે તુઇ અએ ખુદા હએ.—કૈસા.
તોહોમતો જુઠી દેતી હએ મુઝકો,
કુસમ મએંતો ખાતી હું દર મુઝકો કયા હએ?—કૈસા.
જએસીંગ ગોસાંઇકા હાથ લગા હયે,
દીગરને નાંહી મુઝકો છુઆ હયે.—કૈસા.
અગરજો છુવા તો પે નાંગ ખડા હયે,
દસે મુઝકો યા સાસકો પે દોઆ હયે.—કૈસા.

[જએસીંગકા મોહેના ઔર અપની માકા હાત પકડ કર સાંપકે નજદીક ધરનાં, સાંપકા મોહેનાકી સાસકો ચાબનેકે સબબસે ઊસી વકત ઊસકા બેજાન હોના, જએ-સીંગકા અપની માકે મરનેકે સબબસે પરેશાન હો કર મોહેનાકે આગે અપની દીલગીરી જાહેર કરના.]

અમાચ—ઠુમરી

ગુલાલ દારી આંખોમે સાવચ ખટકે.—તર્જ.

જએસીંગ—

સતી હમે મારી રાની બેશક તુરે, જીરા તડપે, માંકિ ચમસે.—સતી.
મએં તોરા મેરા કુંગી ઓ રાંની, જીના મારા તોરા દમસે.—સતી.

જીલા—ઠુમરી.

નીર દયેકી પ્રીત.—તર્જ.

મોહેના—

મએંતો તોરી પ્રીત કરૂંરે નહીં, ઐસા સાજન જગમે ન હોગા કહીં.
મએંતો.
તુ મનકો ન અબસે હમસે લગા, મોરી લાજ અગર જો ગઇસો ગઇ.
મએંતો.

[મોહેનાકા જએસીંગકો ઝીડક કર ચલી જાના, જએસીંગકા ઉસકે પીછે હોના રવાંનાં.]

બાબ ચોથા—પરદા તીસરા.

બાગ.

[બટાઉ ઔર મોહેનાકા દાખેલ હોના.]

ભએરવી—ગજલ.

બુલ બુલે શએદાને પુછા.—તર્જ.

બટાઉ—

બુલ બુલે શએદા હું મએં, ઔર તુ હએ મોહેના ગુલએજાર,
ગ્રાપ કયું કર જાનો દીલસે/હું ન મએં જાનાં નીસાર.
બુલબુલે.

મોહેના—

સર્વ કદ હએ તુ, મએં કુમરી, ગુલ હએ તુ, મએં બંન્દલીબ,
મુઝકો શીધયા જાન અએ ગુલજારે ખુબીકી બાહાર.
બુલબુલે.

[મોહેનાઓ બટાઉકા હોના ઊલફતો પ્યારમે
ગીરફતાર, દેવીઓ પરીકા હોનાં આશકાર.]

પરજ—ઠુમરી.

કયા કરૂં ન માનેરી.—તર્જ.

પરી—

ઓ દેવી કયા પે તુ ન માનેરી, ઓ દેવી તોહે કરૂં મએં ખસ્તા જીગર
દુરી ખબર, જએંસીંગકો જા કર, ખુબ હો બેહતર.
કયા.

જએંસીગકો મએં યાંહી બોલાવું, લાગ લાગ મોહે ખુબ મીલા મગર.
કયા.

[પરીકા જાદુસે આસાકો હવામે ફીરાનાં,
જએંસીગકા આનાં, એૈાર બટાઉકો ખન્જ-
રસે બેજાન કરનાં.]

બએત.

જએસીંગ—તુજે શર્મ આઇ ન અએ બેહયા,
કરે અએશ મેરી રાંનીસે સદા ?

[દેવીકા બટાઊકે મરનેસે ગમ ખાના, એૈાર
પરીકો મનાના.]

ભએરવી—ઠુમરી.

દેવી—

આજ ગમ મએં ખાવુંરે, ઉલફતે મોહબ્બતકી મુખતાર.—આજ
છેલ છબીલેકી નાહીં ખતારી, મુઝસે અજીયત હુઇ વાપે.—આજ

સોહેની—ગજલ.

કબસે તુ બેકલ હએ.—તર્જ.

પરી—

નેક ઉલફતકી પરી હું, નામ મેરા ઇજહાર હયે,
બદકો દેતી હું મએં જીલ્લત યેહી મેરા કાર હએ.—નેક.
તુ જો અબ તૌબાહ કરે તો હોવે જીન્દા છેલ યાંહાં,
નામ ઉસકા લેકે બોલુ જો બડા ગફ્ફાર હએ.—નેક.
હોજા જીન્દા હુકમે ખાલેકસે બટાઉ જલ્દતર,
મએં હું જીસકી ચેરી વોહ સરતાર હએ મુખતાર હયે.—નેક.

[પરીકા બટાઉકે મુંહ પર જાદુઇ આસા
ફીરાના, ઓર ઉસકા જીન્દા હોના.]

ભએરવી—ગજલ.

ઘરસે હયાં કોન ખુદાકે લીયે લાયા.—તર્જ.

બટાઉ—

ચર્ખે બે મેહેરને ગરદેશ યે દીખાયા મુઝકો,
દર બ દર મીસ્લે ગદા હાએ ? ફીરાયા મુઝકો.—ચર્ખ.
હો ગયા વાહાશી મએં અબ બસ્તી યે હયે દશ્તસી સબ,
હુકમએ સએરે અજલ કર દે બોદાયા મુઝકો.—ચર્ખ.
નહીં મોહેના જો બગલમે મેરે અફસોસ ? રહી,
અબ પસંદ કુબ્રકા સોનાહી હએ આયા મુઝકો.—ચર્ખ.

આસાવરી—મસનવી.

અરે લાલ દેવ ઇસ તરફ જલ્દ આ.—તર્જ.

દેવી——————બટાઉ કયું ખાતા હએ તુ દર્દો ગમ,
મદદગાર હએ તેરે હર આંન હમ.—બટાઉ.
અએ રશ્કે કમર આ હમારે તુ સાત,
તુઝે દંગે મઆશુક આલી સીફાત.—બટાઉ.

ભએરવી—ગજલ.

અગર આ તુર્કે શીરાઝી.—તર્જ.

સખ—

મદદ ખ઼ાલેકકી બંદેપર કુઈ બીસીયાર ઇન રોઝ઼ો,
થા ઇસકા બખ઼્ત ખ઼્વાબીદા, હુવા બેદાર ઇન રોઝ઼ો.—મદદ.
ન કયું ધમકે વ ચમકે અબ સીતારા ચર્ખ઼પર ઇસકા,
જો ઉલફ઼તકે મવકફ઼ીલ, વોહ હવે હામીકાર ઇન રોઝ઼ો.—.મદદ.

તમામ શુદ.

સએફુસ સુલેમાન

ઊર્ફે

માઅ઼સુમ માઅ઼સુમા.

નાટક તીન બાબકા.

વાસ્તે ગીરોહે વીકટોરીયા નાટકકે,

તસ્નીફ કીયા

મુનશી માહ઼્મુદ મીયાં મુતખ઼લ્લુસ બ રૌનક઼ને,

ઔર

દો બારા છાપકે ઈજહાર કીયા વાસ્તે ખ઼ાસો આ઼ંમકે,

માલેકાંને

ગીરોહે વીકટોરીયા નાટકકે હુકમસે

જેહાંગીર બેજનજી કરાંની ઔર કાવશજી પેશતનજી શરાફને

જ઼બાને ઉરદુ બ હુરૂફે ગુજ઼રાતી.

મુંબઈ,

એલાયન્સ પ્રીંટીંગ પ્રેસ, નાં० ૭ મરીન સ્ટ્રીટ,

કાવશજી પેશતનજી ને છાપા હએ.

ઈ० સ० ૧૮૮૫ ઈંગ્રેજી.

તફતએ નાટક.

ખુશસીયર........................અમીરે તારા નગર.
શીલમાનરૂ........................ફરજંદ ખુશસીયર.
સાદીક........................એક બદ ખસલત શખ્સ.
પાગલખાંન........................સાદીકકા નોકર.
ખન્નાસ........................ઇબલીસકા નોકર.

હુરવશ........................ખુશસીયરકી ભતીજી ઓર ગીલમાનરૂકી મઆશુક.

ગુલરૂ........................જને ખુશસીયર.
જોબેદા........................જને સાદીક.
માઅસુમા........................દુખતરે સાદીક.
આસમાનપરી........................નેકીકી રાહબર.

દેવ—સીપાહી—વગએરા.

મુકાંમ.

તારા નગર.

યેહ નાટક સને ૧૮૪૭ કે બીસવેં કાએદેકે ઓર સને ૧૮૬૭ કે પચ્ચીસવેં કાએદેકે મુતાબીક દાખીલ રજીસ્ટર હુવા હએ. ઓર ઇસકે તમામ હુકુક ગીરોહે વીકટોરીયા નાટકકે માલેકોંને અપને કબ્જેમેં રખ્ખે હએં. મુસમ્મા દાદાભાઇ રતનજી ઠુંઠી, ખુરશેદજી મેહેરવાનજી બાલીવાલા, ધનજીભાઇ ખુરશેદજી ઘડીયાલી, ડોસાભાઇ ફરીદુનજી મુગલ જે ઇજાજત માલેકાંને મજકુરકે ઇસ કીસ્સેકા કોઇભી હીસ્સા કીસીને કરકે દીખલાના નહીં, ઓર ઇસ કીતાબકો છાપ કર મુશતહર કરનેકા તમામ હકુક જેહાંગીર બેજનજી કરાની ઓર કાવશજી પેશતનજી શરાફને માલેકાંને મોસુફસે ખરીદ લીયે હએં, ઇસ લીયે ઇન્હોકી ઇજાજતકે સીવા કીસીને છાપના નહીં.

સએફુસ સુલેમાન

ઊર્ફે

માઅસુમ માઅસુમા.

બાબ પહેલા—પરદા પહેલા.

જંગલમેં એક ઝોપડી.

[સાદીકકા તાઅસ્સુફ કરતે દીખલાઈ દેનાં.]

ઝીલા-કલ્યાંન—લાવની.—પ્રીતમ પ્યારે સોજા.—તર્જ.

સાદીક—

હવસકો હમને જાના હએ—બુરાઈકા ખઝાના હએ.—હવસકો.
ઈસ હવસસે સએંકડો હો ગએ જેરે ખાક,
પાક ઇનસાંકો પેદા કરતી હએ નાપાક,
હવસસે પુર જમાનાં હએ—બુરાઈકા ખઝાના હએ.—હવસકો.

હએં હવસકે હર્ફ તીન, હએ ઔર સીનો વાવ,
તીનોભી મુનુકત હએં, કયા ફાએદા ઇનસે પાવ,
કયા હાસીલ ઇનસે આના હએ—બુરાઈકા ખઝાના હએ.—હવસકો.

મએંનેભી આ લાલચમે ખેલા જુએકા ખેલ,
દૌલત મેરી સબ બહા લે/ ગઈ હવસકી રેલ,
માહબીસતો દીવાના હએ—બુરાઈકા ખઝાના હએ.—હવસકો.

[દાખેલ હોનાં જોએદાકા.]

પીલુ—ગઝલ.—કૌન જંગલમે જા તુ ફુસારે.—તર્જ.

જોબેદા—ન અબ ગુજરી બાતોંકા અફસોસ કર તુ,
કુછ આઇન્દાકી ફીક્ર પર કસ કમર તુ.—ન અબ.
હુવે ફાકેકો ઘરમે દો દીન વ લેકીન;
નહીં લાતા હએ પએદા કુચ્છ કરકે જર તુ.—ન અબ.
હએ બીન દુધ કે, લબ પર પ્યાસ તીફલકે દમ,
કર ઇસકે તડપને પ ટુક એક નજર તુ.—ન અબ.
હુવા હાતસે અપને ખુદ ખ્વાર ત્યારે,
જુવેમે જરો માલ સબ હાર કર તુ.—ન અબ.
જો કુછ હોના થા વ્હો તો સબ હો ચુકા હએ,
જા અબ કરને મજદુરી ત્યારે મગર તુ.—ન અબ.

અબીયાત.

સાદીક—-ક્યા કમ થા ગમ મેરે જીકો દુખાને?
જો આઇ હએ મુઝે તુભી સતાને?
હવાસ અબતો નહીં હએં મેરે કાયમ,
રહા કરતા હું મએં બેમગ્જ દાયમ.
જુવેમે જબસે હારી મએંને દૌલત,
હુવી હએ હાએ! તબસે મુઝકો વાહ્શત.
કાંહાં હએં આશનાં વ્હો મેરે બદકાર?
જો ખાને પીનેકો હોતેથે તૈયાર.
કાંહા હએં દોસ્ત અબ વ્હો સબ બદ અખ્તર?
જો લે જાતે થે રંડીકે મુઝે ઘર.
કાંહા હએ વ્હો રફીક અબ મેરે સારે?
કે સુખમે ઊમ્ર સંગ મેરે ગુજારે.
થે વ્હો મરદુદ ક્યા પૈસેકેહી યાર?
જીન્હે અપના સમઝતા થા મએં ગમખ્વાર.

મુખમ્મસ.

જોબેદા—

જો નહીં જાને કાર પૈસેકા—આદમી હએ વ્હો ચાર પૈસેકા,
સબ હએ નકશો નીગાર પૈસેકા—ચાહ પૈસેકી ત્યાર પૈસેકા,
જીસકો દેખોસો યાર પૈસેકા.

સાદીક—

હાએ! ક્યું પૈસા મએંને ખ્વાર કીયા—ઓ સાહીબ દુશમનોકો યાર કીયા,
વાએ! ય્હે કૈસા મએંને કાર કીયા—ક્યું ન અએ પૈસે તુઝકો પ્યાર કીયા,
હાતસે અપને ખુદકો ખ્વાર કીયા.

ગઝલ—તાહતુલ લફ્જી.

જોએદા—

ઇતને દીન નાદાન રહા, અબ ફાએદા હો કર આકીલ કયા?
બાહાર ગઇ ઓર આઇ ખીઝાં, તબ હોના ગુલ પર માઇલ કયા?
લાઝીમ તો થા કરની હીફાજત પહેલેહી અપને ∙ ખીરમનકી,
ચુન ગઇ ચીડીયેં ખેત, અબ હો પચતાનેસે હાસીલ કયા?
જા કુચ્છ કર કર મજદુરી લા પૈસા તાકે હોવે ગુજર,
દુધ બીન ય્હે મરે હએ બચ્ચા, બએઠા હોકે કાહીલ કયા?

મુસદદસ.

સાદીક—

નહીં રખ્ખી જમાનેનેહી મેરી હાએ! જબ પરવા,
મુઝેભી ફીક્ર બીબીકી ન હએ બચ્ચેકી અબ પરવા.
તુમ્હે પૈસેકી પરવા હએ, નહીં હએ મેરી અબ પરવા,
થા પૈસા પાસ મેરે તો મેરી રખતેથે સબ પરવા.
હું ગમસે મએંતો દીવાના, તુમ્હે મજદુરી સુઝી હએ?
મીલો મીટ્ટીમે દોનો અબ મુઝે માહજુરી સુઝી હએ.

જોએદા—

ગલત કહેતા હએ તુ, "તુમકો નહીં હએ મેરી અબ પરવા,"
તેરી ઇસ મુફલસીમેભી તો છોડી હમને કબ પરવા?
ભલા તીસપરભી તુ મેરી ન રખ આલી નસબ પરવા,
વ લેકીન અપને બચ્ચોંકી તો રખતે આએ સબ પરવા?
બચાને ઇસકે જીકોહી મુઝે મજદુરી સુઝી હએ,
તો તુઝકો કહેતી હું મએં, ઔર તુઝે માહજુરી સુઝી હએ.

રૂ બા ઈ યા ત.

સાદીક—

લગી મરનેકોહી કુમરીતો કયા શમશાદસે મતલબ?
બ વકતે નજઅ કયા બુલબુલકો ગુલકી યાદસે મતલબ?
હરએકકસે વકત રાહતકે તો મતલબ રખ્ખે હએ ઇનસાંન,
ન જીકો અપને રાહત હો તો કયા ઔલાદસે મતલબ?

જોબેદા—

નહીં રખ્ખી થી ગો શીરીનને ફરહાદસે મતલબ,
મગર તો મર્ગ રખ્ખા ઊસને ઊસકી યાદસે મતલબ.
પીદરકે ગમકી ગર નાંદાંન બચ્ચેકો ન હો પરવા,
તો કયા ઊસ ગમમે વ્હો રખ્તા નહીં ઔલાદસે મતલબ?

સુ દ સ.

સાદીક—

પડો દોજખમે તુમ ઔર ડાલો બચ્ચેકો જહન્નમમે,
મએં દીવાંનાં બનાં હું હાએ! અપને આપહી ગમમે.
સતાને કયું ભલા જીતે હો મુઝકો તુમ રહે આલમમે,
દે બચ્ચા લા મરોડું ઊસકી ગરદન એકહી દમમે,

[સાદીકકા લડકેકો મારને જાના, ઔર જોબેદાકા ઊસે બચાના.]

તુઝેભી જાનસે મારૂં કે રહે મીટ જાએ સબ ઝગડા,
મએં ખુદ મરતા હું જાલીમ કરતે હો કયું મુઝસે અબ ઝગડા?

[બેહોશ હોકર ગીરના સાદીકકા.]

મુ સ દ દ સ.

ખુદીકા કયા હુવા હએ ગર્મ બાજાર,
તવંગ્ગર ફખ્રમે હએં સબ ગીરફતાર.
ન કુચ્છ બેગાને અપનેકી હએ દરકાર,
હવાકે ઘોડે પર હએં સારે અસવાર.
ગોયા ફીરઔન ખુદકો જાનતે હએં,
ગરીબોંકો નહીં પહેછાંનતે હએં.
જમાનેસે મુરવ્વત ઊઠ ગઇ હએ,
દીલોંસે અબ મોહબ્બત ઊઠ ગઇ હએ.

કરમ ઊઠ્ઠા ઇનાંયત ઉઠ ગઇ હએ,
ન્હે બાઇસ હએ કે ચાહત ઊઠ ગઇ હએ.
હુવા હએ કયા અઝીઝે આંમ પૈસા,
હએ સબકા દીન ઔર ઇસલાંમ પૈસા.
ઓ જાલીમ મેરા ખુદ તુ હોકે શોહર?
ગયા પૈસા તો અકુલો હોશ ઓ કર,
ન્હે લખ્તે દીલ તેરા બચ્ચા, બદ અખ્તર,
મીલાતાથા ઇસે માટ્ટીકે અંદર?
ખુદાસેભી નહીં ડરતા થા મલઉન?
અરે કયા કાંમ તુ કરતા થા મલઉન?
જીગરસે કીના, ઇસ કીને પ લઆનત,
તેરે ઇસ સંગસે સીને પ લઆનત.
હએ તેરે સાત અબ જીને પ લઆનત,
શરાબે પરજકે પીને પ લઆનત.
તુ કયા પાલેગા હમકો અએ બદ અખ્તર?
હએ સબકા પાલનેવાલા ખો દાવર.

[જોબેદાકા ગુસ્સેમે આનકર માઅસુમોંકો સાથ
લે ઘર છોડ જાનાં, સાદીકુકા હોશમે આનાં.]

અબીઆત.

સાદીક—કયા રંજો ગમમે હાએ! ગીરફ્તાર મએં હુવા,
આસુદા કયા થા ઔર કયા નાચાર મએં હુવા.
અએ જોબેદા મએં કૈસા કરૂં દુર રંજો ગમ,
[જોબેદાકો નહીં દેખનેસે સાદીકુકા
હએરાંન હોનાં.]
અફસોસ! કયા ચલી ગઇ? સદ હએફ! કયા સીતમ!

સુદસ.

લાયક હએ જાનાં તેરા બેલાશક અએ જીશઆર,
હરદમ નયા સીતમ મેરા સહેતીથી દીલફીગાર.
બચ્ચેકા અપને ખુન મએં કરતા થા નાબકાર,
કયા મુફલસીને હોશ કીયે હએં મેરે ફરાર,
ચક્કી બને હએં મેરે લીયે અર્જો આસમાં,
ઔર મીસલે દાનાં પીસતે હએં મુઝકો બેગુંમા.

કલ્યાંન—ગઝલ—ડુબકર દીલમે મેરે.—તર્જ.

હાએ! મુફલીસ જો કોઇ વુટકે જરદાર બને,
મુફલસી ઉસકે લીયે કયું નહીં તલવાર બને?—હાએ!
ન બડાકે કીસી દુશમનકોભી યા રબ તુ ઘટા,
બલકે જો હોવે સીપાહી વ્હોભી સરદાર બને.—હાએ!
જરે ગુલ બાગમે જબ દુજરે ખીજાંને લુટા,
હોકે પજમુરદા વ્હો ઇફલાસસે સબ ખાર બને.—હાએ!
બાગબાં હોતા નહીં મેહેરબાં તુતો મુઝપર,
પુર ફીજા કૈસા મેરે બખ્તકા ગુલજાર બને.—હાએ!
સુનતા ફરીયાદ હમારીહી નહીં તુ અએ ખુદા,
એસે દુન્યાંમે કયા એક હમહી ગુનાહગાર બને.—હાએ!

મુ દ સ .

ફરીયાદ મેરી સુનતા નહીં જબકે જુલ જલાલ,
તબ કીસ લીયે મએં નેકી બદીકા રખ્ખું ખીયાલ.
ચોરી, ફરેબો ખુંસે કરૂં જગકો પાએમાલ,
ગએરોંકા હર તરહા કરૂં કુબજેમે અપને માલ,
જીસકી મદદસે દહરમે મએં શાદ કાંમ હું,
શએતાનભી વ્હો હો તો મએં ઊસકા ગુલાંમ હું.

[સીઆહ બાદલકા એકાએક ઇજહાર હોનાં,
બર્કકી ચમકકે સાથ અગ્રે ગલીજાસે
ખન્નાંસકા નમુંદાર હોનાં.]

ક લી યાં ન—સા રે ગ મ .

ખન્નાસ—

કયા હએ ગમ. બોલ મેરેસે,
કીયા હમકો યાદ કૈસા, કયું હએ ઐસા, બેકલ જૈસા.—કયા.
મુરીદ હો મેરા, દુખ સારા, ટલે તેરા, હોજા ચેરા.—કયા.

કાફી—જીલા—સુરત તેહારી સૈયાં.—તર્જ.

સાદીક—

હએ તુ બલા કયા તોહે નાહીં મએંને જાનાંરે.—હએ.
હએ કૌન તુ બોલ જલ્દીસે મોહે,
મોરે ઘર પર તોરા હુવા કૈસા આનાંરે?—હએ.

જીલા—કાફી—કોઈ ઘડી ન વસલકી.—તર્જ.

ખન્નાસ—

શએતાનકો જો તુને કીયા યાદ અએ બશર,
ઉસ શાહાને સુની તેરી ફરીયાદ અએ બશર.—શએતાનકો.

ફૌરન મુઝે મદદકે લીયે તેરી ભેજા હએ,
ખન્નાસ નાંમ મેરા હએ રખ યાદ અએ બશર.—શએતાનકો

શાંમો સહર ગુલાંમી જો મેરી કરેગા તુ,
કર દુંગા એક પલમે તુઝે શાદ અએ બશર.—શએતાનકો.

બરહંન્સ—લાવની.—બેદરદી દગા તેરે દીલકા.—તર્જ.

સાદીક—અએ શાહોંકે શાહ મેરે વાલી, હું ગુલામ મએં તેરા,
સખ્ત મુફલસીને ઇન દાનો અરે હાએ! મુઝે ઘેરા.
લગા મોડને મુંહ મુઝસે, અપનાં વ બેગાના,
હોગઈ ગએર હુવા હએ હાએરે! જીસે અપના મએં જાના.
રખ સર પ મેરે તુ જલ્દી, અબ તાજે શાહાના,
તા હો જાવે મેરા દુર સારા રંજો અલમ પાના.
રહું તેરે મએં જેરે ફરમાં, ટલે દુખ અગર મેરા,
સખ્ત મુફલસીને ઇન દીનો અરે હાએ! મુઝે ઘેરા.

અ બી યા ત.

ખન્નાસ—હું મઆવીન મએં તેરા કયું હોતા હએ તુ બેકરાર,
આજહી તુઝકો તવંગર કરતા હું મએં આશકાર.
પર હમારે હુકમ પરહી ચુસ્ત તુ રહેનાં મુદાંમ,
કરનાં ઇનસાંનોકી ખ્વારી તાકે હો આલી મુકાંમ.
મહેલ તુઝકો રહેને હમ દેતે હએં અબ એક જરનેગાર,
દેખ થોડે અર્સેમે બડતા હએ કયા તેરા વીકાર.

કલ્યાંન.—ઈંગ્રેજી તર્જ

સાદીક—હર દમ તેરા ધ્યાંન, કર તુ મુઝકો અબ ફરમાંન,
કહે તુ તો દે દું જાંન, તાબઅે હું મએં અબ હરઆંન.
હું મએં મુદાંમ, તેરાહી ગુલામ, કહે તુ કાંમ, નેકનાંમ,
કરદું મએં તમાંમ—હર દમ.

મજકુર તર્જે.

ખન્નાસ—

કર તુ ય્હે પએમાંન, માને હકકો જો ઇનસાંન,
કર તુ ઊસકો હએરાંન, જપના નીત ફેર યા શએતાંન,
હોગા માલદાર, તુ અએ જીકાર, જર બીસીયાર, લે હરબાર,
હમસે તુ અએ યાર—કર તુ.

[દાહશતનાક આવાજકે સાત ખન્નાસકા જાના ઔર સાદીકકા ઊસકે પીછે હોના રવાનાં.]

બાબ પહેલા.—પરદા દુસરા.

બાગ.

[બાગકે દરવાજેકે નજદીક જોબેદાકા બેકરારી કરતે હુવે માઅસુમાકો લે કર આનાં.]

અબીયાત.

જોબેદા-તડપતી હએ મેરી બેટી કરૂં કયા મએં ઇલાજ અફસોસ !
બગઍરજ દુખકે દીન તીસરા હએ ઇસકો આજ અફસોસ !
ય્હે મરતે વકતકા દેખું તડપના કૈસા મએં તેરા,
હએ કયું બેતાબ તુ ઘબરા ગયા હએ હાએ ! દમ મેરા.
જમી હએ તેરી માં, જા પાસ ઊસકેહી તુ અએ પ્યારી,
પીદર હએ આસમાં તેરા, કરેગા પરવરીશ વારી.
તુઝે જીસને કીયા પએદા વોહી તેરા સદા હાફીજ,
મએં તુઝકો છોડ કર જાતી હું અએ બેટી, ખુદા હાફીજ.

[અપને અફસોસકે સાત બેટીકા દુખ દેખ ન સકનેસે માઅસુમાકો દરવાજેકે નજદીક રખના જોબેદાકા ઔર ગીરીયા વ જારી કરના.]

કાહાનડા—ગજલ—હોરીકી બીનક મોરે.—તર્જ.

ઓ ખાલેક ! તુ ખાવીંન્દ ! ખુદાયા ! ખુદાયા !
રખ ઇસ પર અપના તુ સાયા ખુદાયા.—ખુદાયા.

નીગાહબાંની ઇસકી તુ કીજો હમેશાં,
નહીં સુખ રહે બચ્ચેને પાયા ખુદાયા.—રખ.
તુ પોશાક નેકીકા પહેના તા ઇસકો,
કહે નેક અપનાં પરાયા ખુદાયા.—રખ.
ખબરદાર દોલતસે મુઝ બેવાકી રહે,
તેરે જીમ્મે રહે બચ્ચા આયા ખુદાયા.—રખ.

[પહેછાનતકે લીયે સાદીકકી તસવીરકા લીફાફા
માઅસુમાકે સરાને રખ આહો
ફુગાં કર કર જોબેદાકા જાનાં, ઔર
સામનેસે ગીલમાનરૂકા આનાં.]

ઝીંઝોટી—લાવની—સુંદર કહેતી પીયા મીયા.—તર્જ.

ગીલમાંનરૂ—

અએ ગમ તુ જીસ જાએ નહીં, વહો જગે જેહાંમે નહીં કહીં,
હર એક દીલમે ઘર હએ તેરા, ખાલી તુઝસે નહીં જમીં.
મુફલીસહી નાશાદ નહીં, આહલે દૌલતભી આજાદ નહીં,
બેગમ હોગા દહરમે જો, વહો આદમકી ઔલાદ નહીં.
મેરા પીદર સરદારે જેહાં, વહોભી કરતા હએ દીન રાત ફુગાં,
કયું હએ મુજતર ઇતનાં વહો રહે હોતા નહીં હએ ભેદ અયાં.
[દાખેલ હોના ખુશસીયરકા.]

મજકુર તર્જ.

ખુશસીયર—

બેટા કયું હએ પરેશાં તુ, હએ ફીક્રમે કેસી હએરાં તુ ?
પઝમુરદા કયું મુંહ હએ તેરા, ગમગીં કયું હએ અએ જાં તુ ?
દુખ્તર તેરી જબસે મરી, સુખ તરક ભતીજીને મેરી કરી,
ઉસકો દીલાસા દેના તુ હએ નયા નયા દાગો જીગરી.

ખમસા.

ગીલમાંનરૂ—હુરવશકો તો દીલાસા દેતા હું સુબહો મસા,
કયું કે વાલીદ એસી કહાં મુઝકો મીલેગી દીલરૂબા.
પર નયા ગમસે તુમ્હારે, મેરે દીલમે ગમ બસા,
ઉસ જલે ઘર પર પીદર હર રોજ તકલીફ આપ ઉઠા,
જાતે હો ઔર કરતે હો કયું દેખ કર આહો બુકા ?

અબી યાત.

ખુશસીયર—અએ મેરે પાલે હુવે બચ્ચેન પુછ આપ ઉસકા હાલ,
કહેનેસે દીલકો નીહાયતહી મેરે હોગા મલાલ.

ગીલમાંનરૂ—કયા પીદર મએં આપકા પાલા હુવાહી હું પીસર?
જબતો મુઝકો ભેદસે વાકીફ કરો અએ નામેવર.

ખુશસીયર—જીદ જોતુ કરતા હએ તો મએં કહે દેતા હું તેરી બાત,
સુન તુ અએ ગીલમાંનરૂ ગુજરી જો મુઝપર વારી દાત.
જો જલા ઘર દેખ કર રોતા હું મએં જારો નેજાર,
ખાસ થા મેરા મહેલ વ્હો અએ પીયારે જરનેગાર.
ઊસમે ગુલરૂ નાંમ રહેતી થી મેરી મઆશુક એક,
થી બહોતહી ખુબસુરત ઔર નીહાયત થી વ્હો નેક.
એક દીન દીઇ હએ કીસીને આગ ઉસ ઘરકો લગા,
જલ ગઇ હએ ઊસમે મેરી હાએ! ગુલરૂ દીલરૂબા.
પીટતા સર આ રહા થા મએં બહોત હો બેકરાર,
રાસ્તેમે એક પડા રોતા થા બચ્ચા જારો જાર,
રહેમ ખા કર મએં ઉઠા લાયા હું ઊસકો અપને ઘર,
વ્હો તુહી હએ, વ્હો તુહી હએ, વો તુહી હએ અએ પીસર.

[ગીલમાનરૂ ઔર ખુશસીયરકા બગલગીર
હોના, ઔર ગીલમાનરૂકી નજરકા
માઅસુમા પર પડનાં]

ગીલમાનરૂ—પીદર બચ્ચા રહે નાવારીસ પડા કૌન!
ગયા હએ છોડ કર ઇસકો ભલા કૌન!

ખુશસીયર—અરે અફસોસ! સચ કીસકા પીસર હએ!
હએ કૈસી ઇસકી માં, કૈસા પીદર હએ!
જો ઇસ માઅસુમાકો યહાં છોડ સદ હએફ!
ગએ હએ હાએ! કયું મુંહ મોડ સદ હએફ!

[ઉઠાના ગીલમાનરૂકા માઅસુમાંકો પ્યારસે.]

ગીલમાનરૂ—પીદર હએ લડકી રહેતો મેરે બરમે,
હુઇ પએદા કીસી મુફલીસકે ઘરમે.

ખુશસીયર—યેહી માઅલુમ હોતા હએ મુઝે તૌર,
પર ઇસકો દેખ સુઝા મુઝકો કુચ્છ ઔર;

નીહાયત હુરવશ રહેતી હએ મુજતર,
મરી માઅસુમાં જબસે ઉસકી દુખ્તર.
સદા દીવાંનેપનકા ઉસકો હએ જોશ,
કોઈ અકલો હોશ ઉસને સબ ફરામોશ.
વ્હે લડકી બેગુનાહ દે ઉસકે બરમે,
તો કુચ્છ હોશ આએ ઉસ નુરે બસરમે.
તેરી દુખ્તરકાભી માઅસુમાં થા નામ,
રખેં હમ ઇસ્મ ઇસકા વોહી ખુશ કાંમ.

ગીલમાનરૂ—સલાહ હએ ખુબ જા મએં ઘરકે અંદર,
મેરી માઅશુકકો લાઉં બુલા કર.

ખુશસીયર—વ લેકીન વ્હો નહીં આનેકી જબતક;
ન તુ એસા કહેગા ઉસકો તબતક;
કે ચલ દેતે હએં તુઝકો તેરી દુખ્તર;

ગીલમાનરૂ—કહુંગા એસાહી મએં ઉસકો જા કર.

[જાના ગીલમાનરૂકા ઔર ખુશસીયરકો
લીફાફા પાના માઅસુમાકે સરાનેસે.]

ખુશસીયર—અરે પર યે સરાંને કયા પડા હએ?
લીફાફા હએ વ્હે, કયા ઇસ પર લીખ્યા હએ?

[ખુશસીયરકા લીફાફા બાંચનાં.]

તાહતુલ લફ્જી-ગ઼જલ.

જો ઇસ મેરી બેટીકો લીલ્લાહ પાલે,
હરએક ઉસકી મુશકીલકો અલ્લાહ ટાલે.—જો.
નહીં પરવરીશ ઇસકી હમસે હુવી જબ,
સરે રાહ ઇસ બચ્ચેકો હમને ડાલે.—જો.
ન ઇસકા દુખાનાં કભી દીલ ખુદારા,
પડે ગમકે હએં ઇસકે સીનેમે છાલે.—જો.
વ્હે જીસ રોજ ખુશ હોવે હદસે જીયાદા,
તો ઉસ રોજ ખત તુ વ્હે ઇસ્સે પડાલે.—જો.
લીફાફા વ્હે ઉસ અર્સેમે કોઈ ખોલે,
તો સર અપને ઝુઠી કસમકી બલા લે.—જો.

[આના હુરવશકા ગીલમાંનરૂકે સાત દીવાનેવાર,
ઔર મરહુમ બેટીકી યાદ કરનાં.]

ઝીન્ઝોટો—ઠુંમરી—કૈસી આવેરે કલ મોરે.—તર્જ.

હુરવશ—ખાક ડાલેરે કયું જીગર પર,
સોવે ક્યું બેઠી મેરી કુમ્બકે ઘર પર.—ખાક.
દે દે મુઝે મેરી માઅસુમા વર્ને,
ડાલુંગી ધુલ અપને સર પર, જીગર પર.—ખાક.
તકતી હું રાહ મેરે નુરે બસરકી,
આંખેં લગી મેરી દર પર, જીગર પર.—ખાક.

આ બી યા ત.

ખુરાસીયર—અએ હુરવશ કયું ખાતી હએ ઇતના તુ દર્દો ગમ,
લે આએ હએં રહે માઅસુમાંકો તેરી જાકે હમ.
[દેના ખુરાસીયરકા માઅસુમાકો હુરવશકે પાસ.]
હુરવશ—કયા મેરી માઅસુમા ! તેરા શુક્ર અએ પરવરદીગાર,
દેખ બેઠી કીતની મએં તેરે લીયે થી બેકરાર.
[હુરવશકા માઅસુમાકો બા ઉલફતો પ્યાર છાતીસે લગાનાં.]

તા ઠે યુ ર.

બાબ પહેલા—પરદા તીસરા.

રા સ્તા.

[હાતમે તુમડી લીયે હુવે ભાટકે લીબાસમે દાખેલ હોનાં પાગલખાંનકા.]

જીલા—મડમ સાહબ લાંબીયા બોલો.—તર્જ.

પાગલખાંન—
બાવા સાહબ તુમડી ભરો, તુમડી ભરો,
ખઅેર કરો, પૈસા ધરો, તુમડી ભરો.—બાવા.
ચોરીભી કીઇ, ખુનભી કીયા, કીસેભી કતર,
એક બાકી ભીકથી સો તુમડી મેરી ભર—બાવા.
સોનાં દેદો, ચાંદી દેદો, દેદો ખુબસા માલ,
ભરદો ભરદો, તુમડી ભરદો, લાલાજીકે લાલ.—બાવા.

થા મઅેં નૌકર સાદીકુકા, અબ હો ગયા હું ભાટ,
ભાટકો રૂપએ દીજે સાટ, બનેગા ઉસકા ઠાટ.—બાવા.
ખાંનેકો તો ખુબ મીલા, નહીં માલી શરાબ,
સવાલ ઉસકા કરતા હું મઅેં દે દે કોઇ શીતાબ—બાવા.

[અમીરી પોશાકમે સાદીકુકા દાખેલ હોના,
ઔર પાગલકો પહેછાંનકર ગોશમાંલી
દેનાં.]

અબીયાત.

સાદીકુ—

કયું છોડી નૌકરી મેરી તુને અઅે નાબકાર,
કયા મેરે ઘર થા દુખ તુઝે કર મુઝસે આશકાર?
ખાને વ કપડેસે થા હમેશા તુ શાદમાંન,
જો છોડ કર કયું ભીકકા આયા હઅે તુઝકો ધ્યાંન?
ચલ ધન દીનો કહાતા હું આહલે સરીર મઅેં,
તુઝકોભી અબ બનાઉંગા પાગલ અમીર મઅેં.

પાગલખાંન—

તુમ અમીર હો જાઇયે ઔર રહેને દો મુઝકો ફકીર,
કારે શઅેતાંની મઅેં કરકે અબ નહીં બનતા શરીર.
પેહેલે કીઇ જો નૌકરી મઅેને તુમ્હારી નેકનાંમ,
કયા કયા મેરે હાતસે કરવાએ સાહેબ તુમને કાંમ.
જીસ અમીરે ખુશસીયરકી બીબી પર આશક થે તુમ,
ઘર જલા કર ઉસકા તુમને નામહી કર ડાલે ગુમ.
હાતસે મેરેહી જલવાયા હઅે તુમને ઉસકા ઘર,
કીસ ખરાબીસે મરી હઅે ઉસકી બીબી ઔર પીસર.

સાદીકુ—

અેસે ઔસે કામ કરનેસે ન તુ લરજા જીગર,
સર ગુનાંહ મઅેં અપને લેતા હું, તુઝે કયા હઅે ખતર?
દેખ સુમરન કરતા હું ફન્નાસકે મઅેં નાંમકા,
આયા પાગલખાંન વકત અબ અએશ ઔર આરાંમકા.

પાગલખાંન—

અએશ ઔર આરાંમ તુમકોહી મુબારક નેકનાંમ,
અપનેસેતો અબ નહીં હો સકતે હઅેં શઅેતાંની કાંમ.

સાદીક—

જામ્ર કરકે તુઝકો મએંતો અપને લે જાઉંગા સાત,
હાતસે મેરે કાંહાં જાતા હએ અબ તુ બદસીફાત.

પાગલખાંન—

બસ ન સુખ્ખા દમ દો મએં સમઝા બડે સરદાર હો,
જામ્ર કયું કરતે હો, કયા કુચ્છ તુમ મેરે મુફતાર હો ?

ખન્નાસ— [નમુંદાર હોના ખન્નાસકા.]

ર્‌હે નહીં મુફતાર તેરા, હએં વલે મુફતાર હમ,
કયું હમારે રાસ્તેસે ફેરતા હએ તુ કદમ.
બેહેતરી ગર ચાહે હએ તો જલ્દ જા સાદીકકે સાત,
વર્ને બંદર બનકે તુ મલતા રહેગા અપને હાત.

પાગલખાંન—

જાતા હું રે જાતા હું, તુ મત બના બંદર મુઝે,
[ખુદસે] અએ સીઆહ સુરત ખુદા ગારત કરે જલ્દી તુઝે.

ખન્નાસ—

ચલ અએ સાદીક જા અમીરે ખુશસીયરકે જલ્દ ઘર,
કરતી હએ વાંહાં એક લડકી જીક્ર હક શામો સહર.
ના પીદર હએ ઉસકા, ના માદર હએ ઉસકી જીશઆર,
તુ બના પાગલકો વાલીદ ઉસકા, તા બન જાએ કાર.
ઇસ બહાંનેસે તુ ઉસ દુફતરકો જલ્દી લેકે આ,
ફેર કહુંગા ઉસકે હકમે જેસા જ્હો લાનાં બજા.

પાગલખાંન—

ઉસકા મુંહ કાલા હુવા, હો જાઉં મએં યાંહાંસે ફરાર,
વર્ને ર્‌હે કર લેંગે કુત્તે મુઝસે બકરેકા શીકાર.

ઝીંઝોટી—ગઝલ—બએતુસ સનમકો છોડકે.—તર્જ.

સાદીક—દુનીયાંએ દુંકે વાસ્તે કયા કાંમ કરતે હએં,
ઇસ કુફ્રકે લીયે તરક ઇસલાંમ કરતે હએં.—દુનીયાંએ.
શએતાંનોકે ગોલાંમોકી હએ આકેબત ખરાબ,
દો રોજ પહેલે દુનીયાંમે આરાંમ કરતે હએં.—દુનીયાંએ.
સબ હમ સમઝતે હએં વલે કરતે નહીં હએ કુચ્છ,
નોશ એક શરાબે હાંસીકાહી જામ કરતે હએં.—દુનીયાંએ.
કયા હો ગયા ફરાર, ભલા જાએગા કાંહાં,
હમ હર તરાહસે જાકે ઉસે રાંમ કરતે હએં.—દુનીયાંએ.

[સાદીકકા જાના ઓર બાગે અબ્જલકા
ઇખ્તેતાંમ પાનાં.]

તમામ હુવા બાબ પહેલા.

બાબ દુસરા—પરદા પહેલા.

બાગમે એક મહેલ.

[માઅસુમાકા સીતાઈશે પરવરદીગાર કરતે હુવે ઇઝહાર હોના.]

જીલા-પાહાડી-ઇંગ્રેજી તર્જ—યાદ કર આદમ તે દાતાર.—તર્જ.

માઅસુમા—

મેહેર કર હમ પર એ ગફ્ફાર, બંદે તેરે લાચાર,
નહીં તુઝ સીવા કોઇ ગમખ્વાર, અપની પનાહમે રખ તુ હરબાર.-મેહેર.
સબ અબ્દ, તુ માઅબુદ, સબ ફાંની તુ મૌજુદ,
સબકા હએ તુ મકસુદ, હર હમ્દકા માહમુદ.-મેહેર.

[પાગલકા બરાએ ખએરાત તુમડી બજાતે આનાં.]

ભ ટા ઈ.

પાગલખાંન—

તુમડી ભર દેરે મેરી તુમડી ભર દે
અલ્લાહકે લાલ મેરી તુમડી ભર દે.-તુમડી.
અરે કોડી કોડી જોડ મેરી તુમડી ભર દે,
ઔર પૈસા પૈસા છોડ મેરી તુમડી ભર દે,
રૂપીયા જોકે તોડ મેરી તુમડી ભર દે.-અલ્લાહકે.
ભરદે ભરદે ભરદે ભરદે ભરદે તુમડી ઝટપટ,
નેકી કરલે જબતક જીસ્મા જાનકી હએ ગટપટ,
દોહી દીનકી ગીન અએ નાંદા આલમકી તુ લટપટ,
તુટી કલ જો કલહી તેરી હોગા પલમે ચટપટ.-અલ્લાહકે.
અરે થોડી થોડી બાત મુઝે અબ યાદ આઇ,
સુન લીજો પાગલખાંન બાટકી ભટાઇ.
જીતેજીકા મેલા, દુન્યા જીતેજીકા મેલા,
કોઇ કહાવે ગુરૂ ઇસમેં કોઇ કહાવે ચેલા,
લડકોંસા ઇસ બાજીગાહમે ખેલ હર એક ખેલા,
પર જો જીતા બાજી હકકી હએ વોહી અલબેલા.-અલ્લાહકે.

ઔર થોડી થોડી બાત મુઝે ફૂર યાદ આઇ,
ચખ્ખો ચટની પાગલખાંકી ઊસમે ખ્વાઇ,
દુનીયાં નાટકખાંના હએ્ર દુનીયાં નાટકખાંના,
પીટ કીસીકા મસકન ગ્યાલરીમે કીસકા જાના,
બાક્સ ઔર ઇસ્ટાલસસેભી દરજેકા હો પાંનાં,
લેકીન આખેર એકહી દરવાજેસે સબકો જાનાં—અલ્લાહકે.

[માઅસુમાકો]—દે અલ્લાહકે નામ દે અલ્લાહકે નાંમ,
સુધરે તેરે કાંમ દે અલ્લાહકે નાંમ,
અએશ કર મુદાંમ દે અલ્લાહકે નાંમ,
જન્નત હો મુકામ દે અલ્લાહકે નાંમ.—અલ્લાહકે.

પાહડી ઝીન્ઝોટી.—જીસે ઇશ્કકા તીર.—તર્જ.

માઅસુમાં—લીયા તુમને કયા પ્યારા નામે ખુદા,
મેરી જાંન બસ નાંમ પર હએ ફીદા.
યેહે દીલ ચાહાતા હએ અએ દાતા મેરે,
કે સર કાટ કર રખ્ખ દું આગે તેરે.
નહીં અબતો હાજીર હએ કુચ્છ મેરે પાસ,
મગર તંનકા લેલો યેહે મેરે લીબાસ.

[ખુદકી ઓઢની ઊતાર કર દેના માઅસુમાકા પાગલખાંનકો.]

ભ ટા ઈ.

પાગલખાંન—અમન હો બેટી તુઝે અમન હો બેટી,
શૌહર તેરા કોઇ ગુલબદન હો બેટી,
ગુનચેસા તો ઊસકા દહન હો બેટી,
નેક સારા ઉસકા ચલન હો બેટી.—અલ્લાહકે.

[પાગલકા માઅસુમાકો દોઆ દેના, માઅસુમાકા જાનાં ઔર સામનેસે સાદીકકા આનાં.]

અ બી યા ત .

સાદીક——ખડે હો જરા ભાટજી કાં ચલે.
પાગલખાંન—[ખુદસે] બલા યેહે પડી હાએ્ર! ફૂર ગલે.

સાદીક——અએ મુજી નહીં આઇ તુઝકો હુવા?
મુઝે છોડ કર કયું ચલા તુ ગયા?
પાગલખાંન-ખુશી અપની કયા હએં તુમ્હારે ગુલાંમ,
[ખુદસે] જરા દમસેહી રખનાં પાગલખાં કાંમ.
[નમુદ હોના ખન્નાસકા.]
ખન્નાસ——એક બાર કયા? ગુલાંમ હએ સૌ બાર તુ મેરા,
મુંહજોરી કીઇતો કર દુંગા બંદરસા મુંહ તેરા.
પાગલખાંન-[ખુદસે]સચ અચ્છે હએં મગર યેહ હનુમાન હએ બુરા,
હુકમે મેરે ઇસીકાહી ફરમાંન હએ બુરા.
ખન્નાસ——ચલ સોચતા હએ કયા? જો કહું મએં વોહ કાંમ કર,
વોહ લડકી જો ગઇ ઊસે લે આ તુ જુદતર.
[ગાએબ હોનાં ખન્નાસકા.]
પાગલખાંન-સાહીબ વોહ લડકી ગએરકી હએ, ઔર હું મએ ગએર,
કયું કર વોહ આવે અકલસે ઊસ દુંમએકો હએ બએર.
સાદીક——જૈસા કહું મએં વૈસા બજા લા તુ જુદતર,
ઝુઠા પીદર વોહ લડકીકા જા બનકર ઊસકે ઘર,
ઔર કહેનાં હએ યેહ લડકી મેરી દેદો તુમ શીતાબ,
કર દુંગા અપની જાન અભી વર્ને મએં ખરાબ.
પાગલખાંન-તો કયા વોહ લડકીકો કોઇ હોગા પીદર નહીં?
ચલ જાવો યેહ ઠગાઇભી ચલ સકતી હએ કહીં?
સાદીક——માંદર હએ ઊસકી ઔર ન પીદર સુન તુ ધ્યાંનસે!
પાગલખાંન-અલ્લાહ મીયાંને ફેંક દીઇ કયા આસમાનસે?
સાદીક——તકરીર કર ન ઇતની, જો કહેતા હું કર શીતાબ,
ખન્નાંસકો બોલાઊંગા વર્ને મએં બે હીજાબ.
પાગલખાંન-ઊસ ભએંસાસુરકો લીલ્લાહ બુલાવો ન જાતા હું,
બન કર પીદર વોહ લડકીકો મએં લે કર આતા હું.
પર કોઇ દો લીબાસ તો અચ્છા અએ નેકનાંમ,
તા વાલીદ ઊસકા સચ્ચા મુઝે જાનેં ખાસો આંમ.
સાદીક——બેહેતર હએ મએં લીબાસભી દેતા હું તુઝકો ચલ,
પાગલખાંન-[ખુદસે.] ઇન મુજીયોંકોહી નહીં આતી હએ કયું અજલ?
[જાના સાદીકો પાગલખાંનકા.]

આબ હુસરા—પરદા હુસરા.

દીવાંનખાંના.

[હુરવશકા ગીલમાનરકો તાઅરીફ બાતે ઇજહાર હોના.]

ઝીન્ઝોટી—ગઝલ.—કીસીકા દર્દ દીલ.—તર્જ.

હુરવશા—

જફા જાને નહીં મુતલક, જો દીલબર હો, તો એસા હો,
સદા બુલબુલ પ હએ માઇલ, ગુલેતર હો, તો એસા હો.—જફા.
હું મીઝગાં દેખ દીલ ખસ્તા, ઔર અબરૂ દેખ કર મજબુહ,
અગર હો તેગ તો એસી, જો ખંજર હો, તો એસા હો.—જફા.
મએં બોસે માગે જાતી હું, વોહ દેતે જાતે હએં મુક્કો,
હો શાહે હુસ્ન તો એસા, ગદા ગર હો, તો એસા હો.—જફા.
લબે રંગીનો દંદા દેખ, ઉસકે જૌહરી બોલે,
અગર હો લાઅલ તો એસા, જો ગૌહર હો, તો એસા હો.—જફા.
મએં ગીલમાંનરૂ પ હું સદકે, હએ વોહ મેર પ નીત કુરબાં,
હો બીબી ગર તો એસી હો, જો શૌહર હો, તો એસા હો.—જફા.

[દાખેલ હોના ખુશસીયરકા.]

જીલા—કાફી-ગઝલ.—હું ન લાદે ભોલી માંઇ મએંનું.—તર્જ.

ખુશસીયર—

માઅસુમાં કહાં હએ મુઝે અએ હુર દીખા દે,
ગાએબ મેરી આંખોંકા હએ કહાં નુર દીખા દે.—માઅસુમાં.
વોહ જીક્ર ખુદા કરતી હએ, મએં સુનતા હું દીલસે,
હએ ગેસકા મુઝે દેખના મન્જુર દીખા દે.—માઅસુમાં.

[ખુદામે દીલ લગાએ હુવે માઅસુમાકા આનાં હાતમે તસબીહ લીયે હુવે.]

એમન કલ્યાંન.—દુલહન માંગે સવારંન—તર્જ.

માઅસુમાં—

કહત હો કયું અએ બાંવરો આપનાં, અપનાં,
રહે સબ અપનાં, અપનાં, અરે સમઝો સપનાં.—કહત હો.
ન સુત બુંધ જગતકી તોહે કાંમ આવે,
બસ એક કાંમ આવેગા, હર નાંમ જપનાં.—કહત હો.

જીલા બરહન્સ—ઠુંમરી.—એકરે જાંની મોરા.—તર્જ.

હુરવશ—નેકરે, ઐસી નહીં કોઇ દેખી.—નેકરે.
નીસ દીન યાદે ખુદામે રહત હય,
ઇસકી રીત અજાએબરે, ઐસી નહીં કોઇ દેખી.—નેકરે.
[દાખેલ હોના પાગલખાંનકા દીવાંનેવાર.]

બીલાવલ—ઠુંમરી.—આવો પીતમ આવો.—તર્જ.

પાગલખાંન—
બેટી હમારી, બેટી હમારી, બેટી હમારી લાવો,
જાન મએં લુંગા વર્ને તુમ્હારી, બેટી હમારી લાવો.—બેટી.
યેહી હએ જો આંખ કલેજાં, યેહી હએ જહો નાંક કાંન,
યેહી હએ મેરી પુતલી પ્યારી, બેટી હમારી લાવો.—બેટી.

બ એ ત.

ખુરાસીયર—સાહેબ હો કૌન આપ કરો તો બયાંન કુચ્છ,
દીવાંને કયું બને, જરા રખીયેગા ધ્યાંન કુચ્છ.

ભ ટા ઇ.

પાગલખાંન—ઇસકા હું મએં બાપ, હાએ! ઇસકા હું મએં બાપ,
હોગા તુમકો પાપ, દેખો હોગા તુમકો પાપ,
દે દો ઇસકો આપ, હાએ! દે દો ઇસકો આપ,
કયું હુવે ચુપ ચાપ, અરે કયું હુવે ચુપ ચાપ.

અ બી યા ત.

ખુરાસીયર—શાએદ અએ હુરવશ હએ યેહે માઅસુમાકા પીદર,
દીવાંનાં ઇસકી જુસ્તજુમે હો ગયા મગર.

પાગલખાંન—
[ખુદસે] તબલે પર જમતા હએ જૈસા તાલ, લગાયા એસા તાલ,
વાહજી પાગલખાંન તુમસા કૌન હએ સાહેબ કમાંલ.

હુરવશ——બાપ હો યા કોઇ હો, ઇસકો કરું કયું દુર મએં,
અપની આંખોંકા સમઝતી હું ઇસેતો નુર મએં.

ભ ટા ઇ.

પાગલખાંન—દે દો ઇસે ઝટપટ, દેખો દે દો ઇસે ઝટપટ,
વર્ને હોગી ખટપટ, યાંહાં વર્ને હોગી ખટપટ,
ફોડુંગા સર ફુટ ફુટ, દેખો ફોડુંગા સર ફુટ ફુટ,
લે જાઉંગા હટ હટ, અરે લે જાઉંગા હટ હટ.

બ એ ત .

ખુશસીયર—છોડ ઇસકો, લડકી હએ મેરે લડકેકી, બદ ખીયાલ,
દીવાંનાં હો ગયા તો કયા ગએરોંકા લેગા માલ ?

ભ ટા ઈ.

પાગલખાંન-મેરા હએ રહે માલ, બેશક મેરા હએ રહે માલ,
ડાલ મત તુ જાલ, મુઝપર ડાલ મત તુ જાલ.
ઈસકા હુંગા કાલ, તેરે ઈસકા હુંગા કાલ,
દે દે મેરા લાલ મુઝકો, દે દે ઓ ચંડાલ.

અ બી યા ત .

ખુશસીયર—હુરવશ ઊલફતસે સાબીત ઇસકે હોતા હએ સહી,
બાપ માઅસુમાકા હએ લારએબ દીવાંનાં પેહી.
પાગલખાંન-[ખુદસે]ખીંચ કર યા ઇંચ કર આએતો આખીર દાંમમે,
કૈસે પાગલખાં હએ દેખો ચુસ્ત અપને કાંમમે.
હુરવશ——કયા ચચા જબ હોગી માઅસુમાં મેરી મુઝસે જુદા,
ખુશસીયર—લેને આયા હએ તો પ્યારી છોડેગા બ્હો કબ ભલા?
માઅસુમાં—છોડ કર જાઉંગી તુઝકો મએં ન માદર ઈનહાર,
હુરવશ——કયા કરૂં, લાચાર હું મએં, અએ મેરે દીલકે કરાર.

ભ ટા ઈ.

પાગલખાંન-દેતા હું મએં જાન, અપની દેતા હું મએં જાંન,
વર્ને દે શએતાંન, મેરી બેટી દે શએતાંન.
હો ગયા હએરાંન, મએંતો હો ગયા હએરાંન,
દમ ચલા તુ માન, મેરા દમ ચલા તુ માંન.

[પાગલકા છુરી નીકાલ કર અપને સીનેમે
મારને ચાહના, ખુશસીયરકા હાત પકડ
કર રોકના, ઔર છુરી છીન લેનાં.]

અ બીયા ત .

ખુશસીયર—

જાંને દે અએ બેટી અપના ઇસ પ હએ અબ જોર કયા?
રહે લે જાનેકે સીવા છોડેગા અપનાં શોર કયા!

હુરવશ—

દીજીયે ગર યેહી મરજી આપકી જીશાન હય્‌,
આખેરી મુંહ દેખું બેટીકા યેહી અરમાંન હય્‌.

[હુરવશકા માઅસુમાંકો સીનેસે લગાકે જારો જાર રોનાં, હુરવશકા આહે સર્દ ભરના, ઔર ખુશસીયરકા માઅસુમાકો પાગલકે હવાલે કરના.]

બએત.

માઅસુમાં—લો અબે પીદર જાતી હું મય્‌,
ખુશસીયર—જા અબે હમારી નુરે અએન.
માઅસુમા—માં, લે તુ મેરી બંન્દગી,
હુરવશ——જા અબે હમારે દીલકે ચએન.

[પાગલકા માઅસુમાંકો લે કર જાનાં, ઔર ઊન દોનોકે પીછે ખુશસીયરકા રવાંના હોના, સામનેસે શીલમાનરૂકા આના.]

પીલુ—લાવની.—દુખી દીલ હાલ કહેશ્વર.—તર્જ.

શીલમાનરૂ—પ્યારી હમારી માઅસુમાકો ક્યું દીએ તુમને જાંન,
ઊસકે બીન નહીં ચએંન પાવે દીલ મેરા એક આંન.
હુરવશ——વાલીદને જબ કહા તુમારે હો ગઇ મય્‌ં મજબુર,
લે ગયા દીવાંનાં ઊસે મય્‌ં રોતી રહી રન્જુર.
શીલમાનરૂ—જ્હો થા પીદરહી ઊસકા ગરતો કરતે યેહી મન્જુર,
ઊસકોભી ઘર અપનેહી હમ રખ લેતે અબે હુર.
લાવું ઊસે મય્‌ં કરકે તલાશ અબ હો ન કહીં હએરાંન,
ઊસકે બીન નહીં ચએંન પાવે દીલ મેરા એક આંન.

[શીલમાનરૂકા જાને ચહાનાં ઔર હુરવશકા રોકનાં.]

દેસ—ઠુમરી.—ચાહે સૈયાં માર ડાલો.—તર્જ.

હુરવશ—જબતો મય્‌ંભી મોરે પ્યારે, સંગ ચલુ તુમ્હારે,
સંગ ચલું તુમ્હારે, પ્યારે, જીમે હય્‌ હમારે.—જબતો.
ભેસ બદલ કર સીપાહીકા જાની,
રન્જો ગમમે હમભી હીસ્સા લેંગે તુમ્હારે.—જબતો.

અબીયાત.

શીલમાનરૂ—મએં તો કહેતા હું કે નાહક રન્જો ગમ તુમ મત ઉઠાવ,
ઔર હએ મરજી યુંહી તો આવો બદલ કર ભેસ જાવ.
હુરવશ——તેરી દુરીસે જીયાદા ખ્યારે કોઈ ગમ નહીં,
ગમ સહેંગે સબ, વલે યેહે ગમ સહેંગે હમ નહીં.

[હુરવશકા પોશાક બદલને જાનાં.]

કાફી—ગઝલ.—કતલ કરનેકો આશકકો.—તર્જ.

શીલમાનરૂ—

મેરી સુરતકો દેખો ઔર, જમાલે યારકો દેખો,
હએ ઈસ સુરત પ વ્હો માઈલ, ખોવાસે યારકો દેખો.—મેરી.
ભટકતે આએ આશક ઔર, રહે આરામમે મઆશુક,
વ્હો કહેતા હએ મએં ભટકુંગા સવાલે યારકો દેખો.—મેરી.
ગુલે નૌરોઝદા વ્હો ઔર, જંગલમે ભટકના હએ,
તુમ અએ ગીલમાનરૂ સોચો જવાલે યારકો દેખો.—મેરી.
યેહે હએ બેહતર ચલો તુમ છોડ કર બસ ધરહી દીલબરકો,
ફીરોગે લૌટકર જબ, તબ વીસાલે યારકો દેખો.—મેરી.

[મજબુર હો કર ગીલમાનરૂકા જાના, ઔર
સીપાહીકે લીબાસમે હુરવશકા આનાં.]

બએત.

હુરવશ——ચલો અએ પીયારે ચલો અએ સનમ,
કયા જાતા રહા? હાએ! કૈસા સીતમ!

જીલા—બરહન્સ.—કોઈ ઘડી ન વસ્લકી—તર્જ.

મુઝકો ન કરકે જીબ્હ વ્હો કાતીલ ચલા ગયા,
કયું મુર્ગે દીલકો છોડકે બીસમીલ ચલા ગયા.—મુઝકો.
જાલીમને લે ગયા નહીં મુઝકો તો અપને સાત,
પર લેકે દીલ વ્હો કર મુઝે બેદીલ ચલા ગયા.—મુઝકો.
ઐસા કુસુર કયા હુવા જો આજ મેરેસે,
હો કર ખફા વ્હો હુર શીમાઈલ ચલા ગયા.—મુઝકો.
ઉસસેહી જાકે લુંગી મએં અબ મરહમે વીસાલ,
જો એક નીગાહસે કર મુઝે ઘાઈલ ચલા ગયા.—મુઝકો.

[બેકરારી કરતે હુવે જાના હુરવશકા]

બાબ દુસરા—પરદા તીસરા.

ચણ્ડુવે પર બાગ.

[પાગલકા ભંગ ઘોટતે નજર આંના.]

ચુરનવાલોંકી તર્જ.

ઔર ઘોટું ભંગ મએં મજેદાર,
જીસકો પૈસે ખર્ચે ચાર,
ઇસમે ખુશબોકી મહેકાર,
પીનેસે હો બેડા પાર.
ઔર દારૂ પીતે હએં બદકાર,
અફ્યુન ખાતે હએં મુરદાર,
ગાંજા પીવેં જલીલો ખ્વાર,
ભંગ જો પીવેં સો સરદાર.

અબીયાત.

સાદીક——કયા કમબખ્ત દીન સારા પીતા હએ ભંગ ?
પાગલખાંન—ન પીવે જો ભંગ વ્હો કરે કૈસી જંગ ?
સાદીક——જો પીઇતા હએ ભંગ વ્હો તો બદકાર હએ,
પાગલખાંન—ન પીવે જો ભંગ વોહી મુરદાર હએ.

[હોના એક હએબતનાક આવાજકા, જીસ્સે પાગલકા ઘબરાનાં ઔર માઅસુમાંકી જબાનપર છુરી રખ્ખે હુવે મોઅલ્લક ઇજહાર હોના ખન્નાસ જાલસાજકા.]

ખન્નાસ——નજર કુન નજર બર ઇં નકશો નીગાર,
સાદીક——[ખુદસે] જબાં કાટું ઇસકી હએ કયા બદ મ્હેકાર.
ખન્નાસ——બજા લા મેરા હુકમ ચલ અબ શીતાબ,
સાદીક——હું મએં ફરમાંબરદાર આલી જનાંબ.

[મોહીબ આવાજકે સાત ખન્નાસકા હવા હો જાનાં.]

બાબ દુસરા—પરદા ચોથા.

જંગલ.

[માઅસુમાંકી તલાશમે ગીલમાનરૂકા આના.]

બેહાગ—ગજલ.—મુઝે કૌન ઘરસે લાયા.—તર્જ.

ગીલમાનરૂ—ન જીયાદા તુ અબે ચર્ખ મુઝકો સતા,
મુઝે દેદે તુ માઅસુમાકા પતા.—ન જીયાદા.
પાએ બીન ઉસકે ન જાઊં મએં ઘરકો,
હએ કહાં યા રબ વો તુ બતા.——મુઝે.
કૈસી અંગુઠી પડી હએ જમાં પર,
નામે હએ સુલએમાંકા ઇસમે ખુદા.——મુઝે.

[આસમાનપરસે આનાં આસમાન પરીકા
ગીલમાનરૂકી આવાજ સુન કર નાબીનાઓં
કી તરહ.]

જીલા—કલ્યાન—મસનવી.—બીખરે ચેહેરે પ જો વહો.—તર્જ.

આસમાનપરી-નામ કયું નીકલા સુલએમાંકાં દહનસે તેરે,
હએ બહોત મુઝકો તાઅજ્જુબ રહે સુખનસે તેરે.
ગીલમાનરૂ—રહેતી હએ કયુ તુ બીયાબાંમે હએ કયા કાંમ તેરા,
કૌનસી કૌમ હએ તેરી કયા હએ ભલા નામ તેરા.
આસમાનપરી-હું પરીજાદી પ મસકન હએ દીનો રએન યહાં.
એક અગુઠીકે લીયે રહેતી હું બેચએન યહાં.
ગીર ગઈ ઊંગલીસે વો મેરી નીકલ કર જો કહીં,
તબસે અંધી હુવી આંખોમે મેરે નુર નહીં.
ગીલમાનરૂ—અએ પરી દેતા હું લે તેરી અંગુઠી તુઝકો,
ગએરકી મીલ્ક નહીં લેની રવા હએ મુઝકો.

[અંગુસ્ત્રી દેના ગીલમાનરૂકા આસમાનપરીકો,
ઔર ઉસકા આંખોંસે લગાના, ફૌરન
બીનાઇકા આનાં.]

આસમાનપરી-હશ્ર તક માંનુગી અએ શખ્સ મએં એહસાંન તેરા,
સદા આંખોસે બજા લાઊંગી ફરમાંન તેરા.
તેરા રહે દેતા હું હદીયેકા તરાહ જાન ઇસે,
કહેતે હએં કાફમે સબ સએફે સુલએમાંન ઇસે.
હો અગર ઇસ્સે કાસી શએકી તલબ અએ આદમ,
પડના ઇસ તેરા પ તુ શીક્રે રહે સબ અએ આદમ.

ફીકે.

યા સુલેમાં જીશઆર, બહરે સએફે આબદાર,
હાજતે મન તુ બરઆર, અએ નબીએ કીરદેગાર.

[જાનાં આસમાનપરીકો શીલમાંનરૂકા દેકે
સએફે સુલેમાન ઔર ઉસકા બન્ન
લાના શુકે યજદાન.]

કલ્યાંન—ઈંગ્રેજી તર્જ.

શીલમાનરૂ——કમાલ મેહેર તુને સુબહાંન,
કમાલ મેહેર તુને રાહમાંન.
મેરે પ કીઈ હુએ અએ યજદાન,
માનું ન કયુ તેરા એહસાન.
મુદાંમ નેક બ્હો હુએ ઇનસાન,
તેરાહી જો રખ્ખે હુએ ધ્યાંન.
મેહેર તુ યું કર હર આંન,
બંદોપ તુ નીત અએ ગુફરાંન.

[શુક અદા કર કર જાના શીલમાનરૂકા.]

બાબ દુસરા—પરદા પાંચવાં.

જંગલ.

[દોઝાનુ હોકર મુનાજાત કરના માઅસુમાં
જીશાનકા, ઔર નુરાંનીકો બાંધા હુવા રસ્સા
પકડ કર સો જાંના પાગલપાંનકા.]

જીલા—ઠુંમરી—નીરદએકી પ્રીત કરે ન કોઈ—તર્જ.

માઅસુમા—

અંદરો બાહીર તુહી તુહી હએ, બાતીનો જાહીર તુહી તુહી હએ.-અંદરો.

કયા તાબ કોઈ કીસીકો પાસે, જેહાંકા પરવર તુહી તુહી હએ.—અંદરો.
ખોટેરે ખોટે ગની સબ જગકે, ખરા તવંગર તુહી તુહી હએ.—અંદરો.
રાજીક હએ તુ, ખાલીક હએ તુ, માલેકે અકબર તુહી તુહી હએ.—અંદરો.
યજદાંન હએ તુ, સુબહાંન હએ તુ, દાદારો દાવર તુહી તુહી હએ.—અંદરો.

[સાદીકકા આંના ઔર ગોશમાલી દેકર પાગલકો જગાનાં.]

ઝીંન્જોટી—ઇંગ્રેજી **રાહ**—સુન્તાં સુન્તાં બહેરારે કાન—તર્જ.

પાગલખાંન—યહે કયા કીયા હએ તુમને કાર, કયું ખોયા હએ મેરા કરાર,
નીશાં થા મુઝકો બે શુમાર, થી ગોયા ખુલદકી બાહર
કહીં થી હુર ગુલએજાર, કીસી જા પરીયોંકી કટાર,
હસીનો ખુબ સભી, કયા ઐસી વૈસી સએર થી?—યહે.

મજકુર તર્જ.

સાદીક———યહે સ્વાંગ છોડ નાબકાર, વર્ને ખાવેગા તુ માર,
ખન્નાસને જો હમકો કાર, કહા હએ ઓહો કરેંગે પાર.
ખાતે ખાતે અફયું તુ, બના હએ ઉલ્લુ હુ બ હુ,
ખન્નાસ ભુલાવું અરે, જો મસ્તી સુસ્તી તુ કરે.—યહે.

ઝીંન્જોટી—જગત જીવના—તર્જ.

મામજુમા—

ફનાં જેહાં ફનાં, મકી મકાં ફનાં, હએ બાકી તેરી જાત, જમીં જમાં ફનાં.
શજર હજર ફના, મેહેર કમર ફના, ફના મલાએક જીન, હએ કુલ બશર ફના.
ખુદાસે દીલ લગા, હએ ઇસમેંહી ભલા, ફના તુ એક રોજ હોગા બરમલા.
હએ દુન્યાં બેવફા, ન ઇસપે હો ફીદા, હુવી હએ કીસકી યહે, ખીયાલ કર જરા.
ખુદા, ખુદા, ખુદા, યહે વીર્દ રખ સદા, યહાં વહાં તુઝે હએ ઉસકા આસરા.

અબીયાત.

સાદીક———ચુપ અએ લડકી નામ કયુ લેતી હએ તુ સુબહાનકા?
કયા નહીં યહે જાનતી, ખાદીમ હું મએં શએતાનકા?
કાટ લુંગા મએં જબાં, ગર ફેરસે લેગી નામ યહે,
યા અઝાઝીલ! યા અઝાઝીલ! જપ તુ સહરો શાંમ યહે.

મુસદદસ.

માઅસુમાં——છોડું જીક્રે હક નહીં, બન જાએ ગર્ચે જાન પર,
કયા હએ ડટ જાએ જબાંતો, દીલ હએ ઉસકે ધ્યાન પર.
જાનો દીલસે સદકે હું મએં ખાલીકે જીશાન પર,
ઔર લઅ્નત કરતી હું હરદમ તેરે શએતાન પર,
નાંમ અજાજીલ ઉસકા હએ, જો દુશમને ઇનસાન હએ,
છોડ કર કયું દોસ્ત દુશમન પર ફીદા નાદાન હએ?

સાદીક———દોસ્ત ઉસકો કહેતે હએં, મુશકીલમે જો આતા હએ કાંમ,
દેખા મએંને દોસ્ત સબ આસુદગીકે હએં તમાંમ.
પાસ માલો જર હો તો, કરતે હએં ઝુક કર સબ સલાંમ,
હો ગએ મુફલીસ તો લેતા કૌન હએ ફેર અપનાં નાંમ?
દોસ્તી ઐસોંકીતો મજહબમે અપને હએ હરાંમ,
બેહેતર હએ ઇસિ દોસ્તીસે હોના શએતાંકે ગુલાંમ,

માઅસુમા——હો ગએ નમરૂદ ઔર શદદાદ શએતાંકે ગુલાંમ,
હો ગયાથા ગોકે ઉનકે કબ્જેમે આલમ તમામ;
લેકીન ઉનકા જીક્ર જબ આતા હએ તો સબ ખાસો આમ,
પહેલે તો કરતે હએ લઅ્નત, લેતે હએં ફેર ઉનકા નામ,
યુહી જાં શએતાં પરસ્તીશમે જો તેરી જાએગી,
ખલ્ક બારીશ તુઝપે લઅ્નતકી સદા બરસાએગી.
અલ્લાહ, અલ્લાહ, અલ્લાહ, અલ્લાહ, કર અરે હર આન તુ,

[ગજબનાક હોકર આનાં ખન્નાસકા.]

ખન્નાસ——કયું અએ સાદીક નહીં બજા લાતા મેરા ફરમાંન તુ?

[હુશીયાર કરના સાદીકકા પાગલકો અફયુનકે નીશેસે.]

સાદીક———કયા રહે અફયુનહીમે મર જાએગા પાગલખાંન તુ?

[ઘબરાંના પાગલકા ખન્નાસકો દેખ કર.]

પાગલખાંન—કયા અએ ભએં સાહુર હુવા હએ યાંહાંભી હાજીર આંન તુ?

ખન્નાસ——ચલ જબાં કો કતઅ ઇસકી જલ્દ કર, મત કર તુ દેર,

[સાદીકકા જબરન વ કાહરન માઅસુમાકો
જમીનપર પટકના.]

સાદીક઼—

ચલ અએ પાગલખ઼ાંન ખ઼ંજર તુ શીતાબ અબ ઇસપ ફ઼ેર.

[ડરતે ડરતે પાગલકા ખ઼ંજર ફ઼ેરને જાના, ઔર મર્દાંનાં લીબાસ પહેને હુવે જોબેદાકા બ હાલે તબાહ દૌરતી હુવી આન કર માઅશુમાકો બગ઼એર પહેછાંનકે બચાના.]

અબીયાત.

જોબેદા———ઐસા કયા એક બેગુનાહ બચ્ચે પ કરતે હો સીતમ!

ખ઼ન્નાસ———જલ્દી કર જલ્દી અએ સાદીક઼ પહેલે સર ઇસકા કલમ.

[સાદીક઼કા જોબેદાકો ખ઼ન્જરસે બેજાન કરના]

જોબેદા———લઆનત હએ શએતાં પ, હું મએં તો ફીદાએ કીરદેગાર,

ખ઼ન્નાસ———લાશા ઇસકા ફ઼ેકદે દરીયામે સાદીક઼ નામદાર.

પાગલખ઼ાંન—એકતો હાતીકા પાઊં, ઔર દુસરા ભએંસેકી દુમ,
દોનો ગદ્દોમે હો છોટે કુત્તે પાગલખ઼ાંન તુમ.

ઝીંન્જોટી—આજકા યહે દીન—તર્જ.

ખ઼ન્નાસ———સાદીક઼ તુ ગુલામ અબ મેરા બેશક હએ વફ઼ાદાર,
કર દેતા હું ચલ તુઝકો તીલસમ એક મએં તૈયાર.—સાદીક઼.
જો નેક હએં ઇનસાંન ઉન્હે ઊસમે તુ લા કર,
હર ફ઼નસે હરએક હીલેસે બરબાદ કીયા કર.—સાદીક઼.
ઇસ લડકીકોભી લેજા ઉસીમે મેરે બંદે,
ઔરોંકે લીયેભી તુ લગા હર જગે ફ઼ંદે.—સાદીક઼.

કાપી—ગત.

સાદીક઼———દીલસે તાબએદારી તેરી કરતે આએ હમ હરદમ,
ફરમાન તેરા હમપે જો હુવા, લાવેંગે બજા વોહી હમ,
નેકોકો દુખ દેનેમે કયા હએ ગ઼મ—દીલસે.

[ખ઼ન્નાસકા જાના.]

બએત.

પાગલખાન—ઉઠાતા હું મઍં લાશા, લડકીકો તુ લેકે ચલ પાગલ,
બહોત અચ્છા, બહોત અચ્છા, કરો કામ ઐસેહી હર પલ.

[સાદીકકા જોબેદાકી લાશકો ઔર પાગલકા માઅસુમાકો ખીંચકર લેજાનાં, ઔર દુસરે બાબકા ઇખ્તેતામ પાનાં.]

બાબ તીસરા—પરદા પહેલા.

તીલસ્માતી કીલ્આ.

[ખન્નાસકે તીલસ્માતકે નજદીક એક દેવકા પાસબાની કરનાં, ગીલમાનરૂકા આનકર તીલસ્મ નાબુદ કરનેકે લીયે આગે કદમ ભરના, દેવકા અટકાંના.]

અબીયાત.

દેવ—ઓ મચ્છર ખબરદાર બડા મત કદમ,
તુઝે વર્ની ખા જાએંગે ફોરન હમ.

ગીલમાનરૂ—હએ વાલી મેરે સરપ ઝુલ જલાલ,
મેરા કૌન કર સકતા હએ બાંકા બાલ.

દેવ—તુ કયું જાંનસે અપની બેઆસ હએ,
અરે રહે તીલસ્માતે ખન્નાસ હએ.

ગીલમાનરૂ—ન ખન્નાસકા ડર, ન શએતાંકા ડર,
મએં હું બંદએ ખાલેકે બહરો બર.

દેવ—તુઝે કચ્ચા ખા જાવું ઓ નાબકાર,

ગીલમાનરૂ—મદદસે ખુદાકી તુઝે ડાલુ માર.

[હમ્લા કરના ગીલમાનરૂ પર દેવ બદઝાતકા, ઔર ગીલમાનરૂકા શમશેરકા વાર કરનેસે જાહાંનમવાસીલ હોના દેવ જીસ્ત સીફાતકા, જીસ્સે કીલ્એકા નાબુદ હો જાનાં ઔર કીલ્એકે અંદર માઅસુમાંકો બાંધ કર સાદીકકા મારને ચહાના, ગીલમાનરૂકા સાદીકકો અટકાંના, પાગલકા ખુશ હો જાના.]

ખબરદાર ઓ મુજી ન કર તુ સીતમ,

[ખન્નાસકા નમુદ હોના ઔર ગીલમાનરૂકો પકડ કર ખાહીમે ફેક દેના.]

ખન્નાસ——રખ્ખા મૌતકી રાહામે ક્યું કદમ?

[ગીલમાનરૂકા ખાહીમેસે પોકારના.]

ગીલમાનરૂ—ખુદાયા રહે કયા હએ અજાબે શદીદ,

ખન્નાસ——તુ અબ બનકે નીકલેગા રાચ અએ પ્રણીસ.

[સાદીકકો] ચલ ઈસ લડકીકો લેકે ચલ અબ શીતાબ.

પાગલખાંન—બહોત ખુબ અએ મેરે ગધ્ધે જનાબ.

[ખન્નાસકા ગાએબ હો જાનાં ઔર સાદીકકે ઈશારેકે બ મુજીબ પાગલકા માઅસુમાકો લેકર રવાનાં હોનાં સાદીકકે હમરાહ, ઔર હુરવશકા મરદાના લીબાસમે ગીલમાનરૂકી તાલાશમે આંના.]

ભઅેરવી—ગજલ.—તેરે માનીન્દ અગર—તર્જ.

હુરવશ—

અદમકો છોડકર હસ્તી તલક કરતે કુગાં આએ,
તલાશે આરમે દેખો કહાંસે હમ કહાં આએ.—અદમકો.

નહીં પાયા પતા તેરા કહાં જા કર છુપા હએ તુ,
મકાંકો છોડ તુઝકો ધુંડતે તા લા મકાં આએ.—અદમકો.

મુઝે મીજગાનો અબરૂસે ઈશારા કરતા હએ કાતીલ,
નીશાંના તુઝકો કરને લેકે હમ તીરો કમાં આએ.—અદમકો.

સબા બહરે ખુદા મેરા સુનાના હાલ જા કર તુ,
પસંદ ઉસ ગઅરતે ગુલકો જો મેરી દાસ્તાં આએ.—અદામકે.

તુમ્હારી હુરવશ મરતી હએ ઓ ગીલમાનરૂ પ્યારે,
નહીં અએ કાશ તુમ લેને ખબર તકભી યહાં આએ.—અદમકો.

[ગીલમાનરૂકા રીચકી શકલમે આંનાં ઔર હુરવશકે નજદીક જાંને ચહાંના, હુરવશકા ઘબરાના.]

બરવા—ઠુંમરી—ડર પવન લાગે મોહે કારી રે.—તર્જ.

હુર ડરન લાગા મોરા જીરારે,
મોરી છતીયાં અબ યહાં ફડકે ધડકે,
નીકસ કાહે મોહે લીપટે, અરે ઓ રીચ, સમઝ સમઝ.—હુર.

કહા કરૂં, કોઇ મોહે બચાવો, કોઇ દીસેતા કહું,
મનવા મોરા લરજે, મએં નારી ડરપોક થર થર ધુજ રહી,
ના ધીર ધરત હએ જીયા, અબ સુન તુ યા રબ અરજ અરજ.—હુર.

[આસમાનપરીકા નમુદ હોના ઔર રીચકા ચલા જાનાં.]

પીલુ—ઠુંમરી.—મોરે બાંકે સાવરીયા—તર્જ.

આસમાનપરી—ચહેતા તેરા સજન હએ, અરી દીવાંની,
કાંપને તેરા કયું લગા મન હએ.—ચહેતા.
બુન્નાસકે જાદુસે રીચ યહે બન કર,
સહેતા રંજો મોહન હએ, અરી દીવાંની.—ચહેતા.
ગીલમાંનરૂ અસ્લી શકલમે આકર,
મીલતા અએ સીમતંન હએ, અરી દીવાંની—ચહેતા.
દેખ કરામતસે મેરી યહે જંગ્ગલ,
અભી હોતા ચમન હએ, અરી દીવાંની—ચહેતા.
[આસમાનપરીકા અફસુંન ફુંકના, જંગ્ગલકા નાબુદ હો કર બાગકા નકશા દીખલાઇ દેના, ગીલમાનરૂકા અસ્લી શકલમે આનકર હુરવશસે મીલનાં.]

બએત.

ગીલમાનરૂ—ઓ પ્યારી હુરવશ, ઓ મેરી દીલબર ગુલરૂજાર!
હુરવશ——ઓ મેરે ગીલમાનરૂ! ઓ મેરે જાની! મેરે યાર.

આસાવરી—મસનવી—રાજા હું મએં કૌમકા—તર્જ.

આસમાંનપરી—

ફજલે ખુદા તુમ દોનો પર રહે અરે હર આંન,
બાકીં ન દુનીયાંમે કોઇ તુમસે રહે અરમાંન—ફજલે.

સુનલે અરે ગીલમાનરૂ કહેતી હું મએં જો બાત,
માઅસુમા પર જુલ્મ એક કરતા હએ બદજાત—ફજલે.
મએંને તુઝકો બક્શી હએ ઉસ દીન જો શમશેર,
આસમાની તેગ હએ વહો બેશક અએ દીલેર.—ફજલે.
ઉસકો લેકર તુ બચા માઅસુમાકી જાન,
કરતી રહુંગી મએં તેરી ખુદભી મદદ હર આન—ફજલે.

[હુરત્રશો ગીલમાનરૂકા દોજાનુ હોકર પરીકા એહેસાન માનનાં.]

બાબ તીસરા—પરદા દુસરા.

જંગલમે ઝોપડી.

[શએ તારીકમે પાગલકા દાખીલ હોનાં.]

લાવની—કાલીંગડા—હું તો ગામરેની ગોરી—તર્જ.

પાગલખાંન—

હું મએંતો પાગલખાં દાનાંરે, હું મએંતો પાગલખાં દાનાં,
આકીલ હું, સબ દીવાંને મુઝે કહેતે હએં દીવાંનાં.—હું.
અએ બહાદુર પાગલ સાદીકને ફરમાયા,
તુને ગીલમાનરૂકા કાટકે સર જો લાયા,
ફેરતો લાખોંકા માંલો જર મેરેસે પાયા.
કાંમ હએ ઇતનાં બજા લાનાંરે, કાંમ હએ ઇતના બજા લાનાં,
આકીલ હું, સબ દીવાને મુઝે કહેતે હએં દીવાનાં.—હું.
[પાગલકો ચોર સમઝ કર ઝોપડીમેસે ગુલરૂકા હાતમે શમશીર
લીયે હુવે બાહેર આનાં ઔર પાગલકો શમશીર દેખાંનાં.]
ગુલરૂ———ખબરદાર ઓ ચોર! [પાગલકા હક્કા બક્કા હો જાનાં.]

બી-બોટી-દાદરા-ઇંગ્રેજી રાહ-દર ચાલે હાલે દીલમાં નોધી લેવ—તર્જ.

પાગલખાંન—કૌન હએ યહે યા રબ મુઝકો બચા,
યહે વહો ઔરત દીયા મએંને જીસકો જલા.
ભુતની હોકે ખડી હએ આંન, લેગી બેશક મેરી જાન,
જીનેકાતો નહીં અરમાંન, મુઝકો અબતો મેરે ખુદા.

[મારે ડરકે કાંપ કર પાગલકા આંખેં બંધ કર જમીનપર લેટ જાના, ઔર ચોરકે બદલ પાગલકો પહેછાંન કર ગુલરૂકા ઘબરાંના.]

મજકુર તર્જ.

ગુલરૂ———હાએ! મુઝસે કયા યહે કામ હુવા,
નોકર સાદીકકા હએ યહે મુવા.
ઇસને જલાયા ઘર મેરા, મૌતકા ફેરભી હુવા ફેરા,
આસરા હએ બસ તેરા, મુઝકો અબતો મેરે ખુદા

[ગુલરૂકા ઝોપડીમે છુપ જાનાં ઔર હુરવશો ગીલમાંનરૂકા સામનેસે દાખેલ હોના.]

મજકુર તર્જ.

ગીલમાંનરૂ---મએંને ચોરોંકા સુના સોરો ગુલ,
હુરવશ———હુવી આવાજ બંદ વહો અબ બીલકુલ.
,, ———હએ કાંહાં સએફે સુલેમાંની,
,, ———થી કમરસે તેરે વહો જાની,
,, ———ભુલા કાહાં હએ હુમેરાંની, મુઝકો અબતો મેરે ખુદા.
ગીલમાનરૂ—જાંહાં હએ વહો વાંહાંસે લે આવું,
હુરવશ———મએં જા વહો ઝાડીમે છુપ જાવું.
ગીલમાંનરૂ—બેહેતર હએ અએ મેરી જાંન,
હુરવશ———જાવો સીધારો મએં કુરબાંન,

[દોનોંકા જાના ઔર પાગલકા ઊઠનાં.]

પાગલખાંન—બચા તુ મુઝ પર કર અહેસાંન, મુઝકો અબતો મેરે ખુદા.

[નમુદ હોના ખન્નાસકા.]

અબોયાત.

ખન્નાસ——અએ પાગલ હો હુશીયાર, સુન મેરી બાત,
છુપી હએ જો ઔરત વહાં બદસીફાત,
લે આ ખીંચતા ઊસકો સાદીકકે પાસ,
તા દીલકી તેરે આવે બર સારી આસ.

પાગલપાંન——બહોત ખુબ જાતા હું આલી વીકાર,
ખુદાકી પડે ભએંસાદર તુઝપ માર.

[ખન્નાસકા હવા હો જાનાં ઔર પાગલકા ઝાડીમે જા કર
હુરવશાકો ખીંચ લાનાં.]

દેસ—ઠુમરી—કાંઇ બોલો માહરાજ—તર્જ.

હુરવશા——છાંડ મોહે બદકાર, કાહે પકડત હએ મોરી બૈયાં,
તોપે ખુદાકી માર—છાંડ.

નારી પરાઇ હું મએં ઓ જાલીમ, હાત તુ નાંહી મોહે લગા.
પાપકો કાજ ન કર ઓ પાપી, દેખત હએ કીરતાર.—છાંડ.

[પાગલકા હુરવશાકો ઘસીટ લે જાનાં.]

બાબ તીસરા—પરદા તીસરા.

—◇—

મેહલ.

—◇—

[દાખેલ હોના સાદીકકા પૈસેકે લીયે જીક્ર કરતે.]

દેસ—ગજલ—મએં હું સાકી—તર્જ.

સાદીક—

ઇધર પૈસા, ઉધર પૈસા, યાંહાં પૈસા, વાંહાં પૈસા,
કહો હમકો કે કામ આતા નહીં સાહેબ કાહાં પૈસા?—ઇધર.
કહીં ટકસાલ ઝડતી હએ, ખજાના હએ કહીં પર દફન,
કીસી જા હએ આયાં પૈસા, કહીં પર હએ નેહાં પૈસા—ઇધર.

યહ મઍને અપને દીલસે પુછા, કયા શઍ સબસે હઍ બેહેતર?
લગા વહો મુઝસે કહેનકો, મીયાં પૈસા, મીયાં પૈસા—ઇધર.
હઍ પૈસેવાલોંકે સબ યાર, મુફલીસ હઍ હમેશાં ખ્વાર,
વાંહાં મરતે હઍ સબ, દીખલાઇ દેતા હઍ જહાં પૈસા—ઇધર.

[દાખેલ હોના પાગલકા હુરવશકો લેકર.]

પીલુ—લાવની—કાંન ઉઠાવો ખોલોજી આંખેં—તર્જ.

પાગલખાંન—

કૈસા પકડ કર, મઍને જકડ કર, લાયા સાહેબ દેખો શીકાર,
પાગલખાંન બહાદુરકો દો ઇનઆમ અબ અઍ આલી વીકાર—કૈસા.

સાદીક.——કર તુ બયાં અઍ નાજની હઍ શૌહર કૌન તેરા જીશાન?
હુરવશ——શૌહર હઍ ગીલસાનરૂ મેરા, ઉસપર હુવી હું મઍ કુરબાંન.
સાદીક——તુઝસી પરીકે તો જોડો લડકા લાયક કબ હઍ અઍ નાંદાંન?
પાગલખાંન-સચ હઍ સાહેબ, ઉસ્સેતો હઍ બહેતર પાગલ ખાંકા જવાન.
સાદીક——ચલ નીકલ જા અંદર બક બક બીચમે મત કર ઍો મુરદાર,
પાગલખાંન—પાગલખાંન બહાદુરકો દો ઇનઆમ અબ અઍ આલીવીકાર.
કૈસા.

[સાદીકકા પાગલકો ધકકા માર કર અંદર ભેજનાં]

બીલાવલ—ગઝલ—અદાએં તેરી યહ જાદુભરી હઍરે—તર્જ.

સાદીક—

હઍં રૂખ અચ્છે, હઍ આંખ અચ્છી, દહન અચ્છા,
સરાપા તેરા હઍ અઍ, ગુલબદન અચ્છા.—હઍ.
દીલો જાંસે ન કયું હું તુઝપે મઍં માઇલ,
હઍ કદ અચ્છા, હઍં લબ અચ્છે, બદન અચ્છા.—હઍ.
તેરી રફતાર અચ્છી, અચ્છી હઍ ગુફતાર,
હઍ નાજ અચ્છા, અદા અચ્છી, ચલન અચ્છા.—હઍ.
મેરે પર મેહેરબાં અબ હોકે કર જાનાં,
તુ બાત અચ્છી, કલાંમ અચ્છા, સુખન અચ્છા.—હઍ.

ભએરવી—ગ઼જ઼લ—બુલબુલે શએદાને પુછા—તર્જ઼.

હુરવશ—

ગો મએં યુસુફ હું મગર મેરા ખ઼રીદાર ઔર હએ,
દેખનેવાલા મેરી ખુબીકા બાજ઼ાર ઔર હએ.—ગો.

હમકો ગુલતો સમઝા હએ અએ જાગ, પર યેહ યાદ રખ,
ગુલશને દીલકા હમારે બુલબુલે જાર ઔર હએ.—ગો.

છોડ કર ગ઼ીલમાનરૂકો તુઝપ માઇલ કેસી હું ?
તુ અએ બદકાર ઔર હએ, ઔર વોહો મેરા યાર ઔર હએ.—ગો.

બુત તો હું મએં, પર પુજારી તુ નહીં મેરા પલીદ,
ચલ નીકલ હો દુર અરે મેરા પરસ્તાર ઔર હએ.—ગો.

ઝીન્જોટી—ઠુંમરી—પરદેસન જુગની—તર્જ઼.

સાદીક઼—

નહીં મુઝસે કરે તુ જો યારી, હોગી તેરી બહોતહી ખ઼્વારી,
મુઝે ઓ બુત જાંન પુજારી—દુર અરે ઓ દુર—નહીં.

તુ હએ શમ્આતો મએં પરવાંનાં, તુહએ પરી તો મએં હું દીવાનાં,
તુઝે કબતક જાં સમઝાનાંરે.—નહીં.

હુરવશ.—

ન મએં શમ્આ ન તુ પરવાનાં, મએં પરી ન હએ તુ દીવાંનાં,
દમ દેકે ન દાંમમે લાનારે, વોહો કરેગા તેરી ખ઼્વારી,
મએં જીસકી હું રે પ્યારી, મેરા ગ઼ીલમાંનરૂ હએ પુજારી.
દુર અરે હો દુર—વોહો.

સાદીક઼—

મેરા દરજા ઊસ્સે હએ બેહેતર, જો કહાતા હએ તેરા દીલબર,
હએં ઉસકેસે મેરે નૌકરરે—નહીં.

હુરવશ—

વોહો હએ હાતી તુ હએ મચ્છર, તુ ગદા હએ વોહો હએ તવંગર,
તુ ગુલાંમ હએ વોહો અફસરરે—વોહો.

સાદીક઼—

દીલસે મુઝકો હએ તેરી ઉલફ઼ત, કરૂ તુઝપે સદકે઼ દૌલત,
તેરી બડ જાએગી હશમતરે—નહીં.

હુરવશ—

સબ જગકી હો દૌલતો હશમત, ઉસપે કરતી હું મએં લઅ્નત,
રબ દાંમન ખુ઼દા જો સલાંમતરે—હો.

બ બી યા ત.

સાદીક઼———માંનતી ગર તુ નહીં તો લુંગા તેરી જાંન મએં,
ઔર જો માને મેરા તો ખ઼ીજ઼મત કરૂં હરઆંન મએં.
હુરવશ———જાંન આસાનીસે દુંગી તુઝકો અપની જાંન મએં,
પર નહીં દાંમન બીગડને દુંગી અએ શએતાંન મએં.
સાદીક઼———હં ? હં ? હએ ઐસી બાત, અએ પાગલ કીધર ગયા?

[દાખ઼ેલ હોના પાગલકા]

પાગલખ઼ાંન—અફ઼્યુંન ખા રહાથા નીશાં સબ ઊતર ગયા.
સાદીક઼———લે જાકે ઇસકો દરીયા કીનારે તુ જ઼ઇસે માર,
પાગલખ઼ાન—સાહેબ યેહ કાંમ મુઝસે નહીં હોગા જીનહાર.
સાદીક઼———ફ઼રમાંન મેરા તોડતા હએ કયું ઓ નાસમ્જા?
પાગલખ઼ાંન—મર કર યેહ હો સુડેલતો લેવેગી જી મેરા.
સાદીક઼———મર કરભી કોઇ દુન્યાંમે આતા હએ બદસીફ઼ાત?
પાગલખ઼ાંન—જો આગમે જલી હો ઔરત હએ કયું હયાત?
સાદીક઼———કયા? હો હયાત તુઝકો કહીં આઇ હએ નજ઼ર?
પાગલખ઼ાંન—આએગી કયા નજ઼ર, મએં તો દેખ આયા ઉસકા ઘર.
સાદીક઼———ઇસકો તો કૈદ કર ઔર મુઝે ઉસકા ઘર બતા,
પાગલખ઼ાંન—ચલીયેગા બેકારાએકે ઘરમે અએ માહલક઼ા.

[સાદીક઼કા જાનાં ઔર હુરવશકો પાગલકા
ખ઼ીચકર લે જાનાં]

બાબ તીસરા—પરદા ચૌથા.

દીવાંનખ઼ાંના

[ગ઼ીલમાંનરૂ વ હુરવશકે ફીરાક઼મે ખ઼ુશસીયરકા બેક઼રારી કરતે હુવે દાખ઼ેલ હોના.]

બેહાગ—ઠુમરી—જીંન્દગી બરબાદ હુએ—તર્જ઼.

ખ઼ુશસીયર—

જબસે જુદા મેરેસે ઓ ન્હો નુરે અએંન હુએ,
તબસે ન એક પલભી મેરે દીલકો ચએંન હુએ.—જબસે.
હુએ મુઝે નીત ઉનકા ધ્યાંન, મુઝસે મીલેંગે ન્હો કબ આંન,
જલ્દ મીલા તુ અએ સુબહ઼ાંન, યેહ અર્જ઼ દીન ઔર રએંન હુએ.—નુરે.
મરતા હું મએં મેરે પીસર, હુરવશ લેતી નહીં ખ઼બર,
તુમ્હારે બીન શાંમો સહ઼ર ગ઼મકાહી શોરો શએંન હુએ.—નુરે.

[ગ઼ીલમાંનરૂકા દાખ઼ેલ હો કર ખ઼ુશસીયરસે બગ઼લગીર હોનાં]

ઝીલા—ઠુમરી.—ક્યા જરીસી બાતમે—તર્જ઼.

ગ઼ીલમાનરૂ—હું ક઼દમ બોસીકો હાજ઼ીર ઇન્તેજ઼ારી મત કરો,
અએ મેરે ક઼ીબલા જ઼ીયાદા બેક઼રારી મત કરો.—હું.
તુમસે મીલ કર ખ઼ુશ હુવા તો હુરવશસે દુર હું,
બસ સુકુનત મેરી વાલીદ તુમ પીયારી મત કરો.—હું.
હુર ઔર માઅસુમાકો લે આવુંગા કરકે તલાશ,
બાઅદ મેરે આપ સાહ઼ેબ આહો ઝ઼ારી મત કરો—હું.

ગ઼ઝ઼લ—**તાહ઼તુલ લફ઼્જ઼.**

ખ઼ુશસીયર—ઉસેહી સોંપા તુઝકો હુએ વોહી તેરા સદા હ઼ાફ઼ીજ઼,
તેરા બાહીરો ભીતર હુએ વોહી સુબ્હ઼ો મસા હ઼ાફ઼ીજ઼.
સવારોંકે મએં હ઼મરાહ ઉસકી જુસ્તજુમે ભેજતા હું અબ,
રવાનાં તુંભી હો જા અએ મેરે પ્યારે ખ઼ુદા હ઼ાફ઼ીજ઼.

[બગ઼લગીર કરકર જાનાં ખ઼ુશસીયરકા.]

ફ઼માંચ—ઠુંમરી—દરસન બીન અંખીયાં—તર્જ.

ગ઼ીલમાનરૂ—

હાએ! મીલતી મોહે તુ ઓ હુર નહીં.—હાએ!
દરસ સરસકો તરસ ગયા હું, બરસ બરસ નએં ન નુંર નહીં.—હાએ!

[ગુલરૂકા હુમ્બાલા કીયે હુવે સાદીક઼કા દૌડ આનાં.]

સીધડા—ઇંગ્રેજી—રંગ ખુશ રંગ—તર્જ.

ગુલરૂ——બચા મુઝે બચા, યહે મર્દ પુર જફ઼ા હએ,
સાદીક઼——યહે છોડ અપના મર્દ આઇ બેવફ઼ા,
ગુલરૂ——નહીં, નહીં, કોઇરે મર્દતો મેરા હએ,
ગ઼ીલમાનરૂ——અએ સાદીક઼ ઇસકો છોડ ગર્ચે ચાહે તુ ભલા.—બચા.
સાદીક઼——યે જાનેદે ઇસે અએ મેરે યાર તુ,
ગ઼ીલમાનરૂ——નહીં, નહીં, નહીં, યહે હોગા જીનહાર,
સાદીક઼——કયું ઇસકે મર્દસે છુડાકે કરતા ખ્વાર તુ,
ગ઼ીલમાનરૂ——લી ખુશસીયરકે ઘરમે પનાંહ હએ ઇસને યાર.—બચા.

[અપને ફ઼ાવીન્દ ખુશસીયરકા નામ સુન કર ગુલરૂકા ચોંકના]

અ બી યા ત.

ગુલરૂ——કીસકા હએ યહે ઘર! લીયા તુને અભી યહે કીસકા નામ!
કૌન હએ વોહો ખુશસીયર કહેદે મુઝે આલી મુક઼ાંમ.
ગ઼ીલમાનરૂ——તારા નગરકે બાદશાહકા ખુશસીયર હએ એક અમીર,
ઉસકાહી ઘર હએ યહે, વોહો હએ સબ અમીરોંમે કબીર.

[તાઅ્જ્જુબ હોનેસે સાંસકા ચડ આનાં.]

ગુલરૂ——ઓ ખુશસીયરા! આહ! ખુશસીયરા! ખાવીંદ મેરે તુ હએ હયાત!
હએ કીધર શૌહર મેરા જલ્દી બતા અએ નેક જાત?
સાદીક઼——કયું? સુનાં ગ઼ીલમાનરૂ તુને યહે દીવાંનીકી બાત,
ખુશસીયરકો કહેતી હએ શૌહર યહે અપના બદ સીફ઼ાત,
ગ઼ીલમાનરૂ——હા, હક઼ીક઼તમે યહે દીવાંની હએ, લેજા ઇસકો જુદ,
વોહી કર તુ ઇસકે હક઼મે, જીસ્સે ઇસકો હોવે સુદ.
સાદીક઼——ચલ ઓ પાગલ જલ્દતર,

[દાખ઼લ હોના પાગલકા.]

પાગલખાંન—હાજીર હું મએં આલી મુકાંમ,
સાદીક———લેજા ઇસકો જલ્દ ઘર,
પાગલખાંન—કરતે રહો એસેહી કાંમ

[પાગલો ગુલરૂકા જાના ઔર ગીલમાનરૂક કુચ્છ ફીક્રમે સર પ ગીરેખાંન હોનાં.]

સાદીક———[ખુદસે] હુકમ મએં પન્નાસકાભી લાતા હું ફોરન બજા,
હએ એકેલા લડકા કર હું તનસે સર ઇસકા જુદા.

[સાદીકકા પંજરસે મારને ચાહના ગીલમાનરૂ કો, ફીલફોર આસમાન પરીકા નમુંદ હોના ઔર સાદીકકો જાદુઈ છડીકે અસરસે જનીનપર પટક દેના, સાદીકકા ભાગ જાનાં.]

આસમાનપરી-અએ ગીલમાંનરૂ તુને યેહે કયા કીયા?
વોહો ઔરત કયું મકકારકો દે દીયા?
હએ માઅસુમાં ઔર હુર ઊસકેહી ઘર,
સીતમ ઊસ પ કરતા હએ વોહો બદ ગોહર.
લે યેહે નામાં, દે ખુશસીયરકો શીતાબ,
તેરી હુર પર હો રહા હએ અઝાબ.

[આસમાનપરીકા નામાં દેકર જાનાં ઔર ખુશસીયરકા આનાં.]

ખુશસીયર—સીપાહી હએં તેયાર ગીલમાંનરૂ,
મેરી હુરવશકી કરો જુસ્તજુ.

[ગીલમાનરૂકા નામાં દેનાં ઔર વોહો પડ કર ખુશસીયરકા તાઅજ્જુબ હોનાં.]

યેહે કયા દેખતા હું! હએ ગુલરૂ કાંહાં?
કોઇ ઔરત આઇથી બેટા યાંહાં?

ગીલમાનરૂ—હાં, એક દુખીયા આઇતી થી અએ પીદર,
તુમે અપનાં કહતીથી શૌહર મગર.

ખુશસીયર—મએં શૌહર હું ઉસકાહી અએ નુરે અએન,
વોહો ગુલરૂથી બેશક મેરે દીલકી ચએન.

ગીલમાનરૂ—મએં લે આતા હું ઉનકો કરકે રેહા,

ન ગ઼મ ખાઇયે આપ બહેરે ખુદા.
ખુશાસીયર—તુ જા તેરે પીછે અએ જાને જહાં,
મએં આતા હું લેકર સીપાહી વહાં.
[દોનોકા જાનાં.]

બાબ તીસરા—પરદા પાંચવાં

નદીકા કીનારા.

[બીચ નદીકે એક જઝીરા, કીનારે પર એક છોટી નાવ, કીનારેકે નજદીક છોટા બંદીખાનાં, હુરવશકા ગીરીયાઓ જારી કરનાં, પાગલકા ગુલરૂકો બાંધા હુવા રસ્સાં પકડ કર બંદીખાનેકી સીડીપર બએઠ કરે હુક્કા પીનાં.

કાલીંગડા—કાહરવા.—છોરી બમ્મનકી—તર્જ.

પાગલખાન-તુમને રોના નહીંરી, તુમને રોનાં નહીં,
શોર કર કર નીન્દ મેરી ખોના નહીં.—તુમને.
હુક્કા કહેતા ગુડ ગુડ ગુડ ગુડ, ચીલમમે નહીં ચતરાઇ,
તંબાકુ તો સડી મીલી ઔર અફયુંનભી નહીં ખાઈ.—તુમને.
દીન નીકલેહી મએં તુમ્હારે દુશમનકી લું જાંન,
સચ્ચા સુઝકો તબહી સમઝના તુમને પાગલખાંન.—તુમને.

[ગુલરૂકો બાંધા હુવા રસ્સા પકડ કર સો જાનાં પાગલખાનકા, ગ઼ીલમાનરૂકા તાલાશકે લીયે જઝીરેકે નજદીક આના, ઔર ગુલરૂકો પુકારના.]

અબીયાત.

ગ઼ીલમાનરૂ—ઓ ગુલરૂ કાંહાં હએ મુઝે દે જવાબ,
મએં આયા તેરા દુર કરને અઝાબ.
ગુલરૂ———યાંહાં મએં ગીરફતાર હું અએ જવાં,
સીતમગરકે હાતોંસે જાવું કાંહાં?
[ગ઼ીલમાનરૂકા દાખ઼લ હોના, ઔર ગુલરૂકો બંદસે રેહા કરના.]
મુઝે તુમને દે મીયાં તેરા હાત,
[જલા હુવા હાત દેખ કર.]
તુ કીસકા પીસર હએ અએ આલી સીફાત!

ગ઼ીલમાંનરૂ—નહીં મુઝકો મઅ્લુમ હું કીસકા પીસર,
ઉઠા લાયા જંગલમેસે ખુશસીયર.
ગુલરૂ———અએ મેરી જાં હએ તુ મેરા નુરે અએન,
મએં હી તેરી માંદર હું અએ દીલકે ચએન.
ગ઼ીલમાંનરૂ—તુ માંદર મેરી? શુક્ર અએ દાદગર,
મેરા બાપહી જબતો હએ ખુશસીયર.
[હાતસે રસ્સા છોડ કર બગ઼લગીર હોના ગુલરૂસે ગ઼ીલમાનરૂકા.]
ગ઼ીલમાંનરૂ—ખડી હો યાંહાં માંદરે દીલ ખ઼રાશ,
કરૂં હુરો માઅ્સુમાંકી મએં તલાશ.
[ગ઼ીલમાંનરૂકા બંદીખ઼ાનેમે હુરવશકી રેહાઇ કે લીયે જાનાં, સાદીકૂકા દાખ઼ેલ હો કર પાગલકો ગોશમાલી દેકર ઉઠાંના.]
સાદીક઼———અરે ઊઠ બહોત સોયા ઓ નાબકાર,
પાગલખ઼ાંન—ફ઼કત સોયા એક માસા ભર નામદાર.
સાદીક઼———અભી ગુલરૂકી લેની જાં હએ શીતાબ,
[સાદીકૂકા બંદીખ઼ાનેકે તરફ઼ જાનાં.]
પાગલખ઼ાન—તેરાહી મએં કરતાં હું ખ઼ાના ખ઼રાબ.
[સાદીકૂકા ગુલરૂકો બંદસે રેહા દેખ કર ઘબરાંના.]
સાદીક઼———અરે ચહેતો ખડી બાહેર કીયા કીસને રેહા ઇસકો?
પાગલખ઼ાંન—નીંદમે અફ઼યુંકે થા પુછતેહો કહીયેતો કીસકો?
સાદીક઼———ભલા ખ઼એર! અબભી મેરે હાતસે કબ બચતી હએ ઇસ આંન,
[સાદીકૂકા ગુલરૂકો જમીનપર પટકનાં.]
ગુલરૂ———અરે ગ઼ીલમાંનરૂ મુઝકો બચા વર્ના ચહે લેગા જાન.
[ગ઼ીલમાંનરૂકા અંદરસે દૌડતે આનાં.]
ગ઼ીલમાંનરૂ—અએ સાદીક઼ છોડ દે ઇસકો વગર ન મારા જાએગા.
[સાદીકૂકા ગુલરૂકો છોડ ગ઼ીલમાનરૂકો મારને ચહાના.]
સાદીક઼———અએ લડકે હાતસે મેરે તુ કયા અબ જી બચાએગા.
[ગ઼ીલમાંનરૂકા સાદીકૂકો શમશેર દીખલાનાં.]

પ્રીફે.

ગીલમાનરૂ—યા સુલેમાં જી શઆર, બહરે સએફે આબદાર,
મી શવદ નાપાક ખ્વાર, અએ નબીએ કીરદીગાર.

[શમશીર દેખ કર સાદીક઼કા પીછે હટ જાના, ખુશસીયરકે હમરાહ સીપાહીયોંકાં આનાં ઔર ગીલમાનરૂકે ઇશારેસ સીપાહીયોંકા સાદીકકો ગીરફતાર કરના, ગુલરૂકા ખુશસીયરસે બગ઼લગીર હોના.]

અબીયાત.

ગુલરૂ———ઓ શોહર ખુશસીયર જીન્દા હુવી હું આજ મર કર મએં,
ન થી ઉમ્મીદકે દેખુંગી તુઝકો બારે દીગર મએં.

ખુશસીયર—ખુદાને ફઝલસે અપને ઘડી દીખલાયા હએ ઐસી,
મગર યહેતો બયાં કર તુ બચી ઉસ આગસે કેસી?

ગુલરૂ———કહું કયા અએ મીયાં જબ હર તરફસે ઘેર લગા જલને,
લગી શેજ઼સને બાહીર આ, કફે અફસોસ મએં મલને.
યહે સમઝી કે મેરા કુન્બા હુવા હએ જલકે સારા ખાક,
કરું દુન્યાંમે રહેના તનહા કયા મએં અબ ગવાર ખાક?
ખુદાકો સોંપ જાને બચ્ચા ગઇથી રાસ્તેમે ડાલ,
ઉસે પાઇ હું જીન્દા આજ, મેરા હએ વોહી યહે લાલ.

[ગુલરૂકા ગ઼ીરમાનરૂસે બગ઼લગીર હોનાં.]

ખુશસીયર--હએ જબતો મેરાહી ફરજ઼ંદ યહે પ્યારા હકીકતમે,
તેરા હએ શુક્ર હક઼ કર દીઇ ખુશી તુને મુસીબતમે.

[ખુશસીયરકા ગ઼ીલમાનરૂસે બગ઼લગીર હોન.]

મુક઼ફ્ફા—પ્રીફ.

ગ઼ીલમાનરૂ——[સાદીક઼કો]

યહે સએફકા અએ પુર ગુરૂર, હએ હુકમ અબ તુઝકો જરૂર
માઅસુમાં પ્યારી ઔર હુર, હએ કાં દીખા અએ બેશઊર.

સાદીક઼———જો હએ પડે જીન્દાનમે,
પાગલખાન—લાતા હું મએં એક આંનમે.
ગ઼ીલમાનરૂ—મત દેર કર ફરમાનમે,
પાગલખાન—યહે બાત પાગલખાંનમે?

[પાગલકા જાકર હુરો માઅસુમાંકો લે આના ઔર અપસમે સબોંકા બગ઼લગીર હોના.]

પાગલખાંન—લો આયા કરકે કાર મએં, લાયા ઊન્હે સરદાર મએં,
ઇનઆમ પર દો ચાર મએં, લું મોતીયોંકે હાર મએં.
હુરવશ——મેરે ચચા ઓ ખુશસીયર! [બગલગીરી.]
ખુશસીયર—બેટી મેરી નુરે બસર! [બગલગીરી.]
માઆસુમા—ઓહો મેરે પ્યારે પીદર! [બગલગીરી.]
ગીલમાનરૂ—ઓ હુરવશ રશકે કમર! [બગલગીરી.]
હુરવશ——યહે કૌન હએ દીજે બતા, [ખુશસીયરકો]
ખુશસીયર—ગુલરૂ હએ મેરી દીલરૂબા,
હુરવશ——મેરી ચચી! શુક્રે ખુદા! [બગલગીરી.]
ગીલમાનરૂ—માં હએ મેરી અએ માહલકા. [બગલગીરી.]
[ગુલરૂકા માઆસુમાંકે લીયે હુરવશકો પુછનાં.]
ગુલરૂ———કરતો બયાં મુઝસે અએ હુર, યહે હએ તેરી આંખોકા નુર?
હુરવશ——નહી બેટી હએ ગો બીરાદર, હએ બેટીસે અફજું જરૂર.
[હુરવશકા માઆસુમાકો છાતીસે લગાના.]
ગુલરૂ———કૌન ઇસકે હએ માદર પીદર,
ખુશસીયર—અબતક નહીં કીસકો ખબર.
ગીલમાનરૂ—એક દીન કીસીને ટાલ કર,
ખુશસીયર—દર પર ગયા અપને મગર.
માઆસુમા—વાલીદ લીફાફા હએ કાંહાં, જો દે ગઇ હએ મેરી માં,
ખુશહાલી આજ હએ બેગુમાં, દીજે મુઝે પડને યહાં.
[ખુશસીયરકા માઆસુમાકો કાગજ દેના પાગલકા
મોકા દેખ કર સાદીકકો બનાના.]

સુદસ.

પાગલખાંન—સાહેબ અબ હુરવશકા ખરીદાર આ ગયા
માઆસુમાકે લીયેભી મદદગાર આ ગયા.
ગુલરૂ ગરીબકાભી તો ગમખ્વાર આ ગયા,
હો કર જહાજ દરીયામે તૈયાર આ ગયા,
અબ ગર્ક કરને કહીયે કીસે લેકે જાએંગે?
ચલીયે એવજમે સબકે તુમ્હેહી ડુબાએંગે.
[લીફાફા ખોલ કર માઆસુમાકા પડના.]

અબીયાત.

માઅસુમા——પીદરકી તરેતો યહે તસવીર હએ,
અએ બેટી યહે માં તેરી દીલગીર હએ.

[માઅસુમાકા કઇ બાર સાદીકકો દેખકર તસવીર દેખના]

પીદર હએ તઆજ્જુબકી યહે ગુફ્તગુ,
યહે તસવીર સાદીકસી હએ હુ બ હુ.

[સબકા સાથ મીલકર દેખનાં તસવીરકો]

સાદીક——અએ ગીલમાંનરૂ મુઝકોભીતો બતા,
ગીલમાંનરૂ——ઇસે કરદો તુમ અએ સીપાહી રેહા.

[દેના ગીલમાનરૂકા સાદીકકો તસવીર ઔર દેખ કર બાલ નોચકર સર પીટનાં સાદીકકા.]

સાદીક——હાએરે! બસ મર ગયા મએં નાબકાર,
વાએરે! યહે કયા કીયા હએ મએંને કાર.
દૌલતે દુનીયાંકે ખાતીર હાએ! કયા!
દારે ફાંનીકે લીયે અએ વાએ! કયા!
અપને લખ્તે દીલપે કરતાથા અઝાબ,
મુઝસા મુઝી કૌન હએ ખાના ખરાબ.

માઅસુમાં——જબતો સચ્ચા હએ યેહી મેરા પીદર,
બસ કરો અફસોસ તુમ અએ નામેવર.

[બગલગીર હોના સાદીકસે માઅસુમાકા.]

જોર કીસમતપર કભી ચલતા નહીં,
બખ્તકા લીખ્ખા કભી ટલતા નહીં.
હોના થા સો હો ગયા, મત રોઇયે,
અબસે તુખ્મે નેકી દીલમે બોઇયે.

સાદીક——ન મુઝસે લીપટ અએ ફરીસ્તા ખીસાલ,
મએં હું એહરેમન દોઝખી પુર મલાલ.
તુ માઅસુમાં હો દુર સુન મેરી બાત,
નજીસકે કરીબ આતે નહીં પાક જાત.

માઅસુમા——ગો આગે જમાંનેકે તુમ પાક હો,
મગર મેરે આગે તો અફલાક હો.
પીદરકા અગર નેક યા બદ હો નામ,
હુએ ઔલાદકો તો ગુલામીસે કાંમ.
સાદીક———ન કહે અબ જીયાદા અએ નુરે બસર,
તેરી બાતોંસે હું મએં ખસ્તા જીગર.

[મું હપર થપડ મારના સાદીકકા.]

ખુદાયા કીયા મએંને કીસ પર સીતમ,
જીગરબંદ પર? તુ હવા હો અએ દમ.

[ઇજહાર હોના ખન્નાસકા]

ખન્નાસ——તેરી મદદકો આએ હુએં, સાદીક તુ ખા ન ગમ,
બરબાદ દેખ કરતે હુએં એક પલમે સબકો હમ.
સાદીક———તેરી મદદ નહીં મુઝે દરકાર હુએ તુ જા,
મેરી મદદકો અબ તો ઓહો ગફફાર હુએ તુ જા.
લઆનત તેરે પ અબ મેરી હરબાર હુએ તુ જા,
મુઝકો બુરાઇસે અરે ઇનકાર હુએ તુ જા.
ખન્નાસ——જીલ્લત બદીકે છોડનેસે હોવેગી હુસુલ.
માંગેગા ભીક બનકે તુ મુફલીસ, કયું હુએ કુબુલ?
સાદીક———બરબાદ હું, ભીકારી હું, મએં ખ્વાર હું, પલીદ,
પર અબ ગુલાંમીસે તેરી બેજાર હું પલીદ.
ખન્નાસ——પછતાએગા બહોત તુ, મેરા વર્ના સુન કલાંમ,
લું ગા દીયા હુવા મેરા મએં માલો જર તમામ?
સાદીક———તુઝકોભી હુએ તલાક, તેરે માલકો તલાક,
દુન્યાંકોભી તલાક, સબ અફઆલકો તલાક.
ખુશાસીયર——તુ કોન હુએ જો કરતા હુએ બદ નેકકો ખબીસ.
અલ્લાહ બચાવે તુઝસે તો હરએકકો ખબીસ.
સાદીક———ઇસે ખન્નાંસ કહતે હુએં પડે ઇસ નામપરલઆનત,
ખુશાસીયર——અરે ઓ લઆનતી મલઉન,તેરે કામ પરલઆનત.
માઅસુમા——નીકલ મરદુદ શએતાં, હુએ યહે મેરા બાપ નેકોમે,
પીદર મીલ જાએગા આજસે બસ આપ નેકોમે.

ગુલરૂ———તેરે અફઆલ પર લઆનત, તેરે અકવાલ પર લઆનત,
અરે ઓ દોજખી હરદમ તેરે હર હાલ પર લઆનત.

મુરવશ———નીકાલો ઇસ સીઆહ સુરતકો કૈસા લઆનતી હુએ રહે,
ન હોગા ઐસા જગમે કોઇ જૈસા લઆનની હુએ રહે.

પાગલખાંન——ચલો અએ ભએં સાહુર કાલા હુવા મુંહ જાઇયે ફીલહાલ,
વગર ન મારે પએજારોંકે ઊડ જાએંગે સરકે બાલ.
[પાગલકા જુતી નીકાલ કર ખન્નાસકો દીખલાના.]

ખન્નાસ——અદબ કર બકતા હુએ કયા તુ હમારી શાંનમે બંદર,
બના દેતા હું મએં સબકો અભી એક આંનમે બંદર.

ગીલમાંનરૂ——રહે માહરીલ નેકોંકી હુએ, તો યહાંસે તુ પરે મરદુદ,
[શમશેર નીકાલકર ગીલમાંનરૂકા ખન્નાસકો દીખાનાં]
નહીં કયા જાનતા સએકુસ સુલેમાંકો અરે મરદુદ?
[ગીલમાનરૂકા શમશેરકા વાર કરનેસે ખન્નાસકા વાસીલુ-
ન્નાર હોનાં ઔર નદીમેસે એક હન્સ પર સવાર હો
કર આસમાનપરીકા આના.]

આસમાંનપરી---બદીકી શબ હુવી નાબુદ અયાં ખુરશીદે નેકી હુએ,
અએ નેકો શાદ હો તુમ આજ બેશક ઇદે નેકી હુએ.
અએ સાદીક આજસે તુ યાદે ખાલીક કરતા રહે હર હાલ,
સબબકે તુને બદકારીસે આલમકો કીયા પામાલ.
તુમ્હારા આજસે ખલ્લાકે આલમ હાફીજ હો મદામ,
વ લેકીન ખુબ રખ્ખો યાદ હુએ નેકીકા નેક અંજામ.

સાદીક———અર્જ મેરાભીતો સુનલે અએ પરીએ નેકનામ,
મેરી બીબી હુએ કાંહાં ઊસકા બતા મુઝકો મુકામ.

આસમાંનપરી—દેખ કયા કયા હોતા હુએ તુઝકો બદીસે ગમ નસીબ,
વોહ તેરેહી હાતસે મારી ગઇ અએ કમનસીબ.
કર રહાથા એક દીન માઅસુમાં પર તુ જબ સીતમ,
આયા થા જો મર્દ વાંહાં ઇસકો બચાને એક દમ,
મારા ખંજર તુને વાંહાં ઊસકો નહીં પહેછાનકે,
રાસ્તેમે મર ગઇ વોહ નેક તો સુબહાનકે,
[ગીરેબાં ચાક કરના સાદીકકા]

સાદીક઼———હએ સાદીક઼ જી઼ન્દગી પર તેરી ફીટકાર,
નહીં હએ દહરમે તુઝસા ગુનાહગાર.
ન કયું તુ પએદા હોતેહી મુવા હએ,
તેરેસે ખ્વાર આલમ સબ હુવા હએ.
જીએગા કૈસા તુ શરમીંન્દગીસે,
બસ અબ તુ હાત ધોલે જીં઼ન્દગીસે.

[સાદીક઼કા અપને હાતસે અપના જી ખ઼ુઝર માર કર ખોના ઔર આહલે માહ઼ફીલકા હ઼એરાંન હોના.]

કહ્યાંન—ઇંગ્રેજી રાહ.

સબ—

કરો કરો સદા નેકહી કાંમ—ચલો ચલો રાહે હ઼ક઼પ તમામ,
રહો રહો દુર બદસે મુદામ—હએ અપનાં યેહી કલાંમ—કરો.
રહા રહા નેકીસે ક઼ાએમ જીસકા નામ-બેશક હએ વહો દુન્યામે જીં઼ન્દા મુદાંમ,
નહીં નહીં મૌત ઊસે તાબ કી઼યાંમ—હએ અપના યેહી કલાંમ.—કરો.
હુવા હુવા સએફે સુલએમાં તમામ-કીજે કીજે તસદી મોઆફ ખ઼ાસો આમ,
રખો રખો મેહેરબાંની હમ પ મુદાંમ—હએ અપના યેહી કલાંમ.—કરો.

તમામ શુદ.

ફરેબે ફીતના

ઊર્ફ

ચાહતે જર.

નાટક દો બાબકા.

વાસ્તે ગીરોહે વીકટોરીયા નાટકકે,

તસ્નીફ કીયા

મુનશી માહમુદમીયાં મુતખલ્લુસ બ રૈનકને

ઔર

છાપકે ઈજહાર કીયા વાસ્તે ખાસો આંમકે,

માલેકાંને

ગીરોહે વીકટોરીયા નાટકકે હુકમસે

જેહાંગીર બેજનજી કરાંની ઔર કાવશજી પેસતનજી શરાફને.

જબાને ઉર્દુ બ હુર્ફે ગુજરાતી.

મુમ્બઈ,

અલાયન્સ પ્રીંટીંગ પ્રેસ, નં૦ ૭ મરીન સ્ટ્રીટ,

કાવશજી પેશતનજીને છાપા હએ.

ઈ૦ સ૦ ૧૮૮૪ ઈંગ્રેજી.

તખ્તએ નાટક.

મુખ્તાર .... મીસ્રકા કમ અકલ અમીર.
ખુદપસન્દ .... મુખ્તારકા બેટા.
જાંઅલી .... ખુદપસન્દકા રફીક-ઇફતેરાપરદાજ.
નુરૂદદીન .... મીસ્રકા કાજી.
નેકબીન .... ખુદપસન્દકા દોસ્ત, પસન્દદીદાકા ભાઈ.
ફજલુ .... યુનાનકા લુહાર.
હાજીક .... યુનાનકા હકીમ.

ખએરખ્વાહ .... મુખ્તારકી મરહુમ જોરૂકી બેટી, ખુદપસન્દકી બહેન, બઆદ નેકબીનકી મઅશુક.
પસન્દદીદા .... નેકબીનકી બહેન, બઆદ ખુદપસન્દકી મઅશુક.
ફીત્ના .... ખુદપસન્દકી જને મનસુબ, બઆદ મુખ્તારકી બાનો.

કાસદ—સહેલી—નોકર—વગએરાં.

મુકાંમ

મીસ્ર—યુનાંન.

મુંબઇ, તા૦ ૧૫ મી સપટેમબર ૧૮૮૩.

એહે નાટક સને ૧૮૪૭ કે બીસવેં કાએદેકે ઔર સને ૧૮૬૭ કે પચ્ચીસવેં કાએદેકે મુતાબીક દાખીલ રજીસ્ટર હુવા હએ ઔર ઇસકે તમામ હુકુક ગીરાહે વીકટોરીયા નાટકકે માલેકોને અપને કબજેમેં રખ્ખે હએં. મુસમ્મા દાદાભાઈ રતનજી ઠુંઠી, ખુરશેદજી મેહેરવાનજી બાલીવાલા, ધનજીભાઈ ખુરશેદજી ઘડયાલી, ડોસાભાઈ ફરીદુનજી મુગલ. બે ઇજાજત માલેકાંને મજકુરકે ઇસ કીસ્સેકા કોઇભી હીસ્સા કીસીનેં કરકે દીખલાના નહીં, ઔર ઇસ કીતાબકો છાપકર મુશતહર કરનેકા તમામ હુકુક જેહાંગીર બેજનજી કરાની ઔર કાવશજી પેશતનજી શરાફને માલેકાંને મૌસુફસે ખરીદ લીયે હએં, ઇસ લીયે ઇન્હોકી ઇજાજતકે સીવા કીસીનેં છાપના નહીં.

ફરેબે ફીત્ના

ઊર્ફે

ચાહતે જ઼ર.

બાબ પહેલા—પરદા પહેલા.

મહ઼ેલ.

[ખ઼ુદપસન્દ ઔર જાઅ઼લીકા ચૌસર ખેલતે હુવે દીખલાઈ દેના.]

જીલા—ઠુમરી—કંગનવા મોરા કરસે સરક ગયોરે.—તર્જ઼.

ખ઼ુદપસન્દ }
જાઅ઼લી } બૈયા ચલો મીલકે કોઈ બાજ઼ી ખેલેંરે.

ખ઼ુદપસન્દ—સો સૌકી હો બાજ઼ી,
જાઅ઼લી—ગમત હોવે તાજ઼ી.—બૈયા.

[પાસા ફેંકના.]

ખ઼ુદપસન્દ—મેરે હુએ પૌબારારે,
જાઅ઼લી—મેરે હુએ અઠારારે,
ખ઼ુદપસન્દ—છક્કેસે લી નર્દકો માર,
જાઅ઼લી—પડા મુઝકો ફુવ્વા,
ખ઼ુદપસન્દ—મુવા રે તુ મુજ઼ા,
જાઅ઼લી—બાજ઼ી જીતી આપને લો રૂપએ ખેલેંરે.—બૈયા.

[જાઅ઼લીકા ખ઼ુદપસન્દકો રૂપએકી થએલી દેનાં.]

જીલા—ઝીન્ઝોટી—ગઝલ.—શાહા સરફરાજ આજ.—તર્જ.

ખુદપસન્દ—આવો ખેલે બાજી દુસરી હજારકી,
જાઅલી—મરજી તોડી કૌનસે દીન હમને યારકી?—આવો.

[પાસા ફેંકના.]

ખુદપસન્દ—સોલા મુઝકો આએ નઈને કરાર કી,
જાઅલી—નઈ મએંને વ્હો આઠારાસે શીકારકી.—આવો.

ખુદપસન્દ—તીન કાને મુઝકો આએ મએંને હારકી,
જાઅલી—છકડી મુઝકો આઈ દેખીયે શુમારકી.—આવો.

ખુદપસન્દ—તુમને બાજી જીતી લો રકમ હજારકી,
જાઅલી—બાજી એક ખેલેં તીસરી બહારકી.—આવો.

[ખુદપસન્દકા જાઅલીકો રૂપએકી થએલી દેના.]

બએત.

ખુદપસન્દ—આમદ અબતો હોગી મેરી ગુલઉઝારકી,
જાઅલી—જબતો હુએ સલાંમ તુમકો જાં નીસારકી.

[જાઅલીકા જાંના, ખુદપસંદકા અપની માહબુબકો સામનેસે આતી હુવી દેખ કર ખુશ હોના.]

કલ્યાંન—ઠુમરી.—ચુન ચુન કલીયાં.—તર્જ.

ખુદપસન્દ—

કેસી ઝમક, જુ બર્ક ચમક, માહબુબા હમારી આએ હુએ.
દીલમે ફડક હુએ, દીલમેં ધડક હુએ, મેરે લાયે બખ્ગાએ હુએ.—કેસી.
ચાટ અદાકા, નાઝ બલાકા, અંગીયાંભી મસકાએ હુએ,
સોલા બરસકી, પુરી હવસકી, જબતો મુઝે પે ભાએ હુએ.—કેસી.

[શીરીનાકા આનાં, ઔર ખુદપસન્દકો છાતીસે લગાનાં.]

કાલીંગડા—કાહરવા.—તેરા યાર સુબેદાર—તર્જ.

ફીત્ના—તોહે રાખું લગાએ મોરી છતીયાં રે, દીનો રતીયાંરે.—તોહે.
કીસ સંગ ભેજુ, કૌન તોહે દે,
લીખ લીખ રાખી જો પતીયાં રે, દીનો રતીયાંરે.—તોહે.

જીલા—ઝીન્ઝોટી.—ય્હે બાહરે આલમમે.—તર્જ.

ખુદપસન્દ—

* સીતમગી કરના, જફાઈ કરના, નીગાહે ઊલફત કભી ન કરના,
તુમ્હે કસમ હય્યે હમારે સરકી, હમારે હકમે કમી ન કરના.
સીતમગી.

નહીં હય્યે કુચ્છ કતલે મેરા આસાં, બુરી બલાકા મય્યેં સખ્ત જાં હું,
કઝાકો પહેલે શરીક કરના, ય્હે કામ અપની ખુશી ન કરના.
સીતમગી.

હીલાક અન્દાજે વસ્લસે કરકે, પરદા રહે જાએ કુચ્છ હમારા,
ગમે જુદાઈમે ખાક કરકે, કહીં અદુકી ખુશી ન કરના.
સીતમગી.

મજકુર તર્જ.

ફીત્ના—

કરૂં નસીહત ક્યા તુમકો સાહેબ, યાં બદ્રસે જીદ હીલાલકી હય્યે.
હો જીશઊર આપ, ખુદ સમઝ લો, ય્હે જાએ કૈસે ખીયાલકી હય્યે?-કરૂં.
બદી પ બાંધે કમર જો ઈનસાં, તો કૈસા હો ઊસપે કજલે રાહમાં?
જુવામેં જર ખોતે હો, ક્યા દાહશત નહીં તુમ્હે જુલજલાલકી હય્યે?-કરૂં.
હવસ જો તુટે તો પસ્ત હોવે, બડે તો ઇન્સાંન મસ્ત હોવે,
જુવેસે બાજ આવો માનો પ્યારે, ઇસીમે જીનત ખીસાલકી હય્યે.-કરૂં.

કલ્યાંન—ગઝલ.—જીધર મય્યેં દેખું ઊધર નજરમે.—તર્જ.

ખુદપસન્દ.—

અય્યે મેરી પ્યારી તેરી નસીહત તો વાકેઈ ય્હે ખીયાલકી હય્યે,
સીવા તેરે આરજુ મુઝે તો ન જરકી હય્યે, ઔર ન માલકી હય્યે.-અય્યે.
શહદ ટપકતા હય્યે ક્યા સુખનસે, મીલાને દે લબ મુઝે દહનસે,
જો ઐસા એકતુ કરે ઇનાયત, તો ગોયા મુઝકો નેહાલ કી હય્યે.-અય્યે.

---

* જનાબ મોઅલ્લા અલકાબ મીરજા નવ્વાબ દાગે રાંમપુરી.

મુખમ્મસ.

ફીતના—આજુર્દા તુમસે હમતો બહોત ગુલઉઝાર હએં,
દુશમન હો જરકે આપતો, કયા હોશીયાર હએં ?
સાહેબ તમામ જરકે લીયે હોતે ખ્વાર હએં,
પૈસોંકી હએં મોહબ્બતેં, પૈસોકે પ્યાર હએં,
પૈસે ન હોં તો આદમી પૈસેકે યાર હએં.

[સાફ દીલીસે ફીતનાકા ખુદપસંદકો નસીહત કરને ચાહના, ઊસકો ઊલટા સમઝ કર ખુદપસન્દકા બુરા માનના, ઔર ફીતનાકો તલાક દેના.]

ખુદપસન્દ—બસ હાલ તેરા સબ મુઝે મોઆલુમ હો ચુકા,
આશક હએ પૈસેકી તુ યેહ મફહુમ હો ચુકા,
દીલ મેરા તેરી બાતોંસે મગમુમ હો ચુકા,
ઔર ઊસસે ઇશ્ક સબ તેરા માઅલુમ હો ચુકા,
તેરા તલાક નામા બી મરકુમ હો ચુકા.

[ફીતનાકા દંગ હો જાના ખુદપસન્દકે ઇન્કારસે.]

કલ્યાન—ગઝલ—ખુબ કર ગૌર કયું.—તર્જ.

ફીતના—દુર કરતા હએ અબસ અપનેંસે નાદાન મુઝે,
યાદ ફીર કરના ન તુ હોકે પરેશાન મુઝે.?—દુર.
મએં બની નાસહે તેરી, તેરી ભલાઇકે લીયે,
ઔર દુશમન તુ સમઝતા હએ મેરી જાન મુઝે.—દુર.

ખુદપસન્દ—

મતલબી હએ તુ તેરી, હો ગઇ પહેચાન મુઝે.
ઇસ નસીહતસે તેરી આ ગયા યેહ ધ્યાન મુઝે.—મતલબી.

ચાહ પૈસેકી તુઝે હએ, નહીં મેરી ઊલફત,
તુઝસે મીલના નહીં મન્જુર હએ નાદાન મુઝે—મતલબી.

ચાહા ગર તેરી કરૂં તો મુઝે યુસુફકી કસમ,
જાનું ગર તુઝકો જુલએખા, મીલે જીન્દાન મુઝે.—મતલબી.

[ખુદપસન્દકે મુંહસે કસમ વ તલાક સુન કર ફીતનાકા માયુસ હોના.]

પાહાડી-ઝીન્ઝોટી—ગ઼જલ—ખુ઼શીસે કાટ લે દીલદાર.—તર્જ.

ફ઼ીત્ના—ખુ઼ંદી કરનીથી તુઝકો બેવફ઼ાઈ,
તો ફ઼ી કીસ વાસ્તે ફ઼ૂર આશનાઇ.—ખુ઼ંદી.
સનમ ક્યા એક હય્યે તુ દય્યેર જહાંમે ?
ખુ઼દાકી કુચ્છ નહીં ખ઼ાલી ખુ઼દાઈ.—ખુ઼ંદી.

[કમ અક઼લ મુખ઼તારકા આંના, ઔર દોનોકો બીગડે હુવે દેખ કર હ઼ાલ દર્યાફ્ત કરના.]

અબીયાત.

મુખ઼તાર——ક્યું પજ઼મુરદા હય્યે મેરે દીલકે ક઼રાર.
તુઝે બેસબબ કૈસા હય્યે ઇન્તેશાર?

ખુ઼દપસન્દ—રખ્ખુંગા અપને દીલમેં જરા પ્યાર મય્યેં નહીં,
અય્યે ફ઼ીબ્લા હું ય્હે ક઼હેનાકા અબ યાર મય્યેં નહીં.

જીલા-બરહન્સ—ગ઼જલ.—બહોત સહી તોરી.—તર્જ.

ફ઼ીત્ના—મુઝે પુછો સાહેબ કે ક્યું ય્હે ખ઼ફ઼ા હય્યે,
જરા ગ઼ૌરસે સુન્યે કે માઅ઼ને ક્યા હય્યે.—મુઝે.
જુવા ખેલનેંસે ઇન્હે મય્યેંને રોકા,
તો મુઝ પર ગ઼જ઼બનાક ય્હે બેવફ઼ા હય્યે.—મુઝે.
કહા મય્યેંને પૈસા ઉડાનો સમઝ કર,
હુવે મુઝસે બેજ઼ાર ય્હે માહલક઼ા હય્યેં.—મુઝે.

કતઆઇયાત.

મુખ઼તાર——સમઝા હય્યે જહેર હાય્યે! તુ આબે હ઼યાતકો,
શાખ઼ે જક઼ુમ જાન ન શાખ઼ે નબાતકો.
દાનાઇ ઇસ્સે સીખ અય્યે પાબન્દે જહેલ તુ,
ક્યું ખો રહા હય્યે હાથસે અપની નજાતકો!

ખુ઼દપસન્દ—કહેતા હું ખાકે મય્યેં તુમ્હે ઇમાનકી ક઼સમ,
ઇસકો અગર દું દીલ તો મુઝે જાનકી ક઼સમ.
વાલીદકી હય્યે ક઼સમ, જો ઇસે દું મય્યેં અપના હાથ,
ઇસ્સે ન બ્યાહું માદરે જ઼ીશાનકી ક઼સમ.

ભએરવી—ગઝલ—નહીં ભાતે આપ મુઝકો.—તર્જ.

મુખ્તાર—તુ ક્યું ઇસ્સે મીલનેકી ખાયા કસમ,
અએ બદકાર હએ તુ બડા પુર સીતમ—તુ.
ન ગર ઇસ્સે બ્યાહેગા નાદાન તુ,
તો તેરે એવજ ઇસ્સે બ્યાહેંગે હમ.—તુ.

ખુદપસન્દ—ન ભુલેસેભી મએં તો લું ઇસકા નામ,
તુમ્હી શાદી કરકે હો બસ શાદ કામ.—ન.
ઇસે તુમ મુબારક હો ઔર રહે તુમ્હે,
મએં જાતા હું બસ આખેરી લો સલામ.—ન.

[ખુદપસન્દકા બાપકી કમઅકલપર ધીટ-
કાર કર કર ચલે જાના, મુખ્તારકા
અપની બહુપર ફરેફતા હોના.]

ભએરવી—ગઝલ—બુલ બુલે શએદાને પુછા.—તર્જ.

મુખ્તાર—

કૈસી આંખે, કૈસે લબ, ક્યા જુલ્ફ તેરી પેચદાર,
કૈસે હએં રૂખસાર, ગુલભી હએં જીન્હોસે શર્મસાર.—કૈસી.
ક્યા સુરાહીદાર ગરદન, ક્યા તેરી પતલી કમર,
હએ બદન વહો સાફ ઠએરે નહીં નજરકા જીસ પ તાર.—કૈસી.
ક્યા હએ તુઝ ગુનચાદહનસે જાગ ગર નફરત કરે,
મએં હું બુલબુલ તેરા, દીલસે ખા ન ગમ અએ ગુલઉઝાર.—કૈસી.

[હાત પકડ કર લે જાને ચાહના મુખ્તાર
બદશઆરકા, ઔર મુખ્તારકો માલો
મીલકતકા સાહેબ સમઝ કર જાંના
ઝીનત નાબકારકા.]

બાબ પહેલા.—પરદા દુસરા.

મહેલ.

[ખએરુન્નીસા આનાં શાદીકી તલબમેં સોંચતે હુવે.]

કલ્યાંન—ગજલ.—રસ્તેમેં ફકકે જો.—તર્જ.

ખએરુન્નીસા—
† બુલબુલ હું સાહને બાગસે દુર ઔર શીકસ્તા પર,
પરવાના હું ચીરાગસે દુર ઔર શીકસ્તા પર.—બુલબુલ.
ક્યા ઢુંડે દસ્તે ગુમ શુદગીમેં મુઝે કે હએ,
અન્કા મેરે સુરાગસે દુર ઔર શીકસ્તા પર.—બુલબુલ.
મુઝ મુર્ગે નાતવાં પ હએ હસરત કે રહે ગયા,
મુર્ગાંને કોહો જાગસે દુર ઔર શીકસ્તા પર.—બુલબુલ.
સાકી બતે શરાબ હએ તુઝ બીન પડી હુવી,
ખુમસે અલગ અયાગસે દુર ઔર શીકસ્તા પર.—બુલબુલ.
અએ "જૌક" મેરે તાએરે દીલકો કહાં ફરાગ?
કોસોં હએ વ્હે ફરાગસે દુર ઔર શીકસ્તા પર.—બુલબુલ.

[દાખેલ હોના ખુદપસન્દકા ઔર ખએરુન્નીસાસે ઘર છોડનેકી ઇજાજત ચહાના.]

ઝીન્ઝોટી—ઠુમરી.—મોરી આંખોંને નીન્દભી ખોઇ—તર્જ.

ખુદપસન્દ—દે રજા મુઝકો હમશીર પ્યારી,
રુખસત અબ હએ યહાંસે હમારી.—દે.
હરગીજ ન શીતાસે શાદી કરું મએં,
ન ખુદકી કરું મએં તો ખ્વારી.—રુખસત.
નસીહત મુઝે કરતી હએ જો વ્હે ફુહેબા,
ક્યા અકલ ગઈ મેરી મારી?—રુખસત.

[આંના શીતાકો ફાજીઓ નેકબીનકો લેકર મુખ્તારકા.]

---

† વ્હે નીશાંનકી ગજલેં હજરત મહમ્મદ ઇબ્રાહીમ સાહેબ "જૌક" ગુજીએ હાંન્દુસ્તાંનકી જાનનાં.

સીંધડા—ઈંગ્રેજી વજહ—કદમ ઊઠાવ કદમ.—તર્જ.

મુખ્તાર—અએ ખુદપસન્દ અબભી ઇસકો તુ કુબુલ કર,
ફીત્ના—[ગુઠ મુઠ] અએ જાનેજાં મુઝે ન કર તુ દીલ મલુલ,
ખુદપસન્દ—હો દુર મેરેસે ન બાતે યું ફજુલ કર,
ખએરખ્વા—અએ બાઈ જાન માન શાદીકે ચમનમેં ફુલ.
ખુદપસન્દ—નહીં બહન નહીં, મનાનેકી તુ ભુલ કર,
મુખ્તાર—તો ખુદ નીકાહકા હજ કરૂંગા મએં હુસુલ,
ખએરખ્વા—ન બાત અએ પીદર તુ એૈસી એ ઊસુલ કર,
ખુદપસન્દ—કસમ હએ તુઝકો બાપ કર યેહે કામમે ન ભુલ.

[કમ અકલ મુખ્તારકા ગુસ્સે હો જાના,
ઔર ખુદપસન્દકો ચીરાનેકો વંહી શાદી
કર દેનેકો કાઝીકો ફરમાંના.]

બએત.

મુખ્તાર—અએ કાઝી નીકાહ તુમ મેરા કીજીયે,
કાઝી——બીસ્મીલ્લા દસ્ત નામે ખુદા લીજીયે.

[કાઝીકા મુખ્તારો ફીત્નાકા હાત મીલા દેના,
આહલે માહફીલકા હએરતસે ઊંગલીયાં
મુહમે લેના.]

મુતહૈયુર.

બાબ પહેલા—પરદા તીસરા

દીવાંનખાંના.

[દાખેલ હોના માહરૂમાકા અપની ખાતુન
પસન્દદીદાકે હમરાહ, ઔર શીકાયત
કરના જાઅલીકી બદ ચાલ કે બાબે.]

ઝીન્ઝોટી—ઠુંમરી—નીરમલ ભરનેકો નીરરે.—તર્જ.

માહરૂમા—દેખો ખુદા જોરા જોરીરે, મોરી બૈયાં મરોરીરે.-દેખો.
જાલી મોસે કરત હએ લગતીયાં,
નારી હું મએં તો ભોરીરે, મોરી બૈયાં મરોરીરે.-દેખો.

મજકુર તર્જ.

પસંદદીદા—કુરછતો તેરાભી સાજ હએ,
જો રહે રાજો નીયાજ હએ.—કુરછતો.
મનમે તો ભાવે, મુંડા હીલાવે,
તુઝમેં અજબ રહે નાજ હએ.—જો રહે.
સમઝી હએ તુને ઊસકો મસીહા,
કુરછતો હુવા એજાજ હએ.—જો રહે.

અબીયાત.

માહકુમા—ન બાતે કરો તુમ બુરા ઈસ તરાહ,
મસીહા હુવા જો મુવા કીસ તરાહ ?
લગે જાઅલીકા કીસ તરાહ મુઝકો હાથ ?
મેરી શાદી ઠેહેરી હએ હાજીકુકે સાથ.

[મખોલ હોના જાઅલીકા દૌર ધુપમે.]

જીલા-બીલાવલ.—ઇંગ્રેજી વજાઉ.—ઓ માઈ માઇ.—તર્જ.

જાઅલી—કહો કહો કાં સાહેબ નેકબીન હએ,
હમને નએ ઘોડે પર કસે જીન હએ.
કરને શીકાર, હુવે હએ તૈયાર,
તુમ મુઝે દેખ કયુ સહમગીન હએ ?—કહો.

અબીયાત.

માહકુમા—મએં સાહેબકો જાકે બુલા લાતી હું,
પસન્દદીદા—ઠએર તુ મએં ખુદહી વહાં જાતી હું.
માહકુમા—નહીં રહેનેકી મએં તો તન્હા યહાં,
પસન્દદીદા—તુઝે ખાનેકો કોઇ આયા કહાં ?

[જાના પસન્દદીદાકા ઔર જાઅલીકા
મહકુમાકો તન્હા દેખકર ફેર દુબાર,
અપના ઈશ્ક જાહેર કરનાં, માહકુમાકા
જાઅલીકો બાતોંમે બનાનાં.]

ભોપાલી—ગજલ.—મેરી દીલરૂબા.—તર્જ.

જાઅલી—અએ દીલદારે મન,
માહકુમા—કહો યારે મન;

જાઅલી—તુ શો યારે મન.
માહકુમા—જરા સચ કહો;
જાઅલી—હું તુઝ પર નીસાર,
માહકુમા—નહીં શક અએ યાર;
જાઅલી—શો ગમખ્વારે મન,
માહકુમા—જરા સચ કહો.—અએ.
જાઅલી—મેરા સુન કહા.
માહકુમા—કહો દીલરૂબા;
જાઅલી—દે એક બોસા આ,
માહકુમા—કહાંકા ભલા?
જાઅલી—દે રૂખસારકા.

[જાઅલીકા બોસા લેને જાનાં, માહકુમાકા જુતી નીકાલ કર મુંહપર લગાંનાં.]

માહકુમા—લો પએજારકા;
જાઅલી—કુન ન ઇન્કારે મન.
માહકુમા—જરા સચ કહો.—અએ.

[માહકુમાપર જાઅલીકા જબ્ર કરના, ઊસકા ચીખના, ઔર પસન્દદીદાકા આન કર જાઅલીપર લઆનત કરના.]

બેહાગ—ગઝલ.—મુઝે હએ! તકદીર લાઇ કાંહાં—તર્જ.

પસન્દદીદા—રહે કયા મસ્તી તુઝકો અએ મસ્તાન હએ,
અએ બેઆબરૂ કુચ્છ તુઝે ધ્યાન હએ?—રહે.
કયું અસમત બીગાડે હએ ઇસ નેકકી,
તુ મરદુદ યા કોઇ શએતાન હએ.—રહે.

[જાઅલીકા શરમાના, માહકુમાંકા જાંના, ખુદપસન્દકો લે કર નેકબાનકા આંના.]

જીલા-ઝીન્ઝોટી—ઠુમરી.—લાદે લાદે સાવરયા યાર હો.—તર્જ.

નેકબીન—તોડ હમસે ન તુ આશનાઇ રે,
છોડ મત મુલક જા મેરે ભાઇ.—તોડ.
ઘર તુ પીતાકે રહેતા નહીં હએ,
કયા બાત દીલમે સમાંઇરે.—છોડ.

રીત્નાસેભી ખુબ મરતી હએ તુઝપર,
ફીસ્સેભી કર લે સગાઇરે.

જીલા-ઝીન્ઝોટી.—લબ ઊસ ગુલે રાઅનાકા.—તર્જ.

ખુદપસન્દ—મુઝકો હએ અબતો યાર ન અગીયારકી તલબ,
ગુલસે નહીં હએ કામતો કયા ખારકી તલબ?—મુઝકો.
જો દુશમને પીસર હો પીદરકા વહો દોસ્ત હો,
કયા રખીયે યહે જમાનએ ગદ્દારકી તલબ.—મુઝકો.
સરકી કસમ તેરે ન રહું મએં યહે મુલ્કમે,
ભાઈ મનાનેકી તુને એકારકી તલબ.—મુઝકો.

[આંના માહકુમાકા.]

અબીયાત.

માહકુમા—[નેકબીનકો] તુમકો દરપે સાહેબ કોઇ પુછતા હએ,
નેકબીન—તુ બગએઠ અએ બીરાદર મએં દેખ આઊં કયા હએ.
જાઅલી—[ખુદસે] કહાં જાતી દેખું મેરી દીલરૂબા હએ,

[જાઅલીકા આહેસ્તગીસે માહકુમાક પીછે જાના.]

પસન્દદીદા—[ખુદપસન્દકો] યહે કુરસી પ બએઠો મેરી ઇલતેજા હએ,
કયા રીત્નાને તુમ પર બુરા નાઝ રખ્ખા?
જુદા મીલનેસે તુમકો બાજ રખ્ખા?

ભએરવી—ગઝલ.—તેરે માનીન્દ અગર માહે મુનવ્વર.—તર્જ.

ખુદપસન્દ—‡ ન ઊસકા ભેદ યારીસે ન અએયારીસે હાથ આયા,
ખુદા આગાહ હએ દીલકી ખબરદારીસે હાથ આયા.—ન.
ન હો જીનકે ઠીકાને હોશ. વહો મન્ઝીલકો કયા પહોચે?
કે રસ્તા હાથ આયા જીસકે, હુશીયારીસે હાથ આયા.—ન.
ન કરતી વહો દીલ આઝારી, જો દીલ મન્ઝુર થા લેના,
કીસીકા દીલ જો હાથ આયા,તો દીલદારીસે હાથ આયા.—ન.
અગર્ચે માલે દુન્યા હાથભી આયા હરીસોકે,
તો દેખા હમને કીસ કીસ જીલ્લતો ખ્વારીસે હાથ આયા.—ન.

[પસન્દદીદાકા દીલાસેકી તોર પર અપના ઇશ્ક જીતાંના.]

---

‡ યહે ગઝલેં હજરત બહાદુરશાહ સાહેબ વાલીએ હીન્દુસ્તાન બાદશાહે દેહલી મરહુમકી જાનનાં.

કલ્યાન—ગઝલ.—મુર્ગે દીલ મત રો યહાં—તર્જ.

પસન્દદીદા—

ઉસકો વોહી જાનતા હએ જીસકી જીસકો ચાહા હો,
તીસરા કયા પાવે રાહ જબ દો દીલોમેં રાહા હો.—ઉસકો.
દેખ કર જાહીર કીસીકો નેકો બદ કયું હમ કહેં,
યેહ કરે વોહ ફએસલા બાતીનસે જો આગાહ હો.—ઉસકો.
હોગી શીરના બેવફા, પર બેવફા આલમ નહીં,
કૌન તેરા ચાહનેવાલા ન રહકે માહા હો.—ઉસકો.
જીસકો ચાહો, ઉસસે બ્યાહો, કહે દો ભાઈસે મેરે,
આદમી કયા હુરભી તુમ પર શીદા વલ્લાહા! હો.—ઉસકો.

[પસન્દદીદાકો અપને પર માઈલ દેખ કર ખુદપસન્દકાભી રમજો ઈશારેમે અપની મોહબ્બત જીતાનાં.]

માંડ—ગઝલ.—આંખોને તેરે મોહેની કી.—તર્જ.

ખુદપસન્દ—

‡ જું બુએ ગુલ ચમનમે, નસીમે ચમન હએં હમ,
એ હમદમો વતનમેં ગરીબુલ વતન હએં હમ.—જું.
દીવાનેં ફેર હુવે કીસી ગુલ પએરહનકે હએં,
સદ ચાક રખતે ગુલકી રવીશ પએરહન હએં હમ.—જું.
હએં ગર્ચે મીસ્લે શમ્આ સરાપા જબાંતો કયા?
કહે સકતે પર જબાંસે નહીં એક સુખન હએં હમ.—જું.
દીવાનગીકા શોર હએ, મજનુકી એ "જફર,"
દીખલાતે જબ તલક નહીં દીવાનાપન હએં હમ.—જું.

[દાખેલ હોના ગુફતારકે ખીદમતગારકા ઔર આદાબ બજા લાના.]

અબીયાત.

ખીજમતગાર—સાહેબજાદે જલ્દ તુમ અપને પીદરકી લો ખબર,
હએજેકી બીમારીસે વોહ હો ગએ ખસ્તા જીગર.
આપકી માદર કમર બસતા હએ ખીજમતમે મુદામ,
મોકા યેહ જીદકા નહીં, ચલીએ શીતાબ એ નેકનામ.

જીલા—આરા—ગ઼ઝલ.—એજી બીરીયાં લે ગઇ.—તર્જ.

ખુદપસન્દ—

કીસકી માદર હુએ ઔહો ફ઼ેહુઆ, તુ ઝબાંકો થામ લે,
ફ઼ૂરસે આગે મેરે ઉસકા તુ કભી ન નામ લે.—કીસકી.
બાપ મરતા હુએ અગર તો હમ બચાએં કીસ તરહ?
કોઇ બુલવાએ હ઼કીમ ઉસ્સે દવાકા કામ લે.—કીસકી.

કલ્યાન—ગ઼ઝલ.—દુલહન માંગે સંવારન સારી.—તર્જ.

પસન્દદીદા—તુમ્હે ઐસે મૌક઼ે પ હર્ગે જાના લાઝ઼મ,
નહીં ઝ઼િદ અ઼બસ ઐસી દીખલાના લાઝ઼મ.—તુમ્હે.
ઝ઼રર ઝ઼ીકા ઉનકે હો શાઇદ તો ઝ઼મ્મે,
તુમ્હારે હો બદનામીકા આના લાઝ઼મ.—તુમ્હે.

મઝકુર તર્જ.

ખ઼ુદપસન્દ—નહીં જાય્ર ફ઼ગતા દીલે મુબ્તેલા પર,
મગર જાતા હું મએં તુમ્હારી રજ઼ા પર.—નહીં.
રખો મેરે પર મેહેરબાની હમેશા,
હું રૂખ઼સત, તુમ્હે સોંપતા હું ખુદા પર.—નહીં.

[ખ઼ીદમતગારકે હમરાહ ખુદપસન્દકા જાંના,
ઊસકે પીછે પસન્દદીદાકા હોંના રવાંના.]

બાબ પહેલા—પરદા ચૌથા.

ખ઼્વાબગાહ.

[મુખ઼્તારકા પલંગ પર લેટે હુવે ક઼ાઝ઼ીસે
માહ઼ઝર લીખવાનાં, ખ઼ૈરખ઼્વાહો
ફીત્નાંકા ખીઝમત બજા લાના, મુખ઼્તાર
કા મર્ઝ઼ નૌકરકે દાખ઼ેલ હોના, નજદીક
મેજપર કંઇ દવાકે શીશે નજર આંના.]

પરજ—ગ઼ઝલ.—રહેતો મજનુંહી હોગા દીવાના.—તર્જ.

મુખ઼્તાર—ક઼ાઝ઼ી સાહેબ લાઓ એસા માહ઼ઝર,
ફીત્નાકે ક઼બ્ઝ઼ે સારા રહે ઝર.
ખુદપસન્દ અશરફી સૌકી તનખ઼્વા,
હર મહીનેકો પાવે બરાબર.

ખએરખ્વાભી હએ જો મેરી દુખ્તર,
તનખ્વા પેહી લે જ્હો નેક અખ્તર.
શાદીકે વકુત પર ખર્ચ હોવે,
દો હજાર અશરફી દોનુંકે સર.
ફીતના શાદી કોસીસે કર ગર,
ખએરખ્વાકા હો સબ માલ ઔર જર;
ન રહે ઉસકા ફેર કુચ્છભી દાઅવા,
પેહી કુલમેં લીખો તુમ બરાબર.

કુતાઇયાત.

ખુદપસન્દ—નહીં હમકો માહજર રહે હરગીજ કુબુલ,
હો દૌલત રહે સબ ફીતનાકોહી હુસુલ.
ખુદા હમકો દેગા તો ખાએંગે હમ,
કયું દૌલત રહે કરતે હો જાએ ફુજુલ ?
કાજી———તેરા ખુદપસન્દ નહીં હએ બેકાર હક,
રહે માહજર હુવા સબ હએ તૈયાર હક,
તુમ્હારે અગર હકમેં હોતા ખલલ,
હમેં કયા હએ હમ કરતે ગુફતાર હક.

બરહન્સ—ગજલ.—ન કર લાલ દેવ ઇસ તરહકે.—તર્જ.

ખુદપસન્દ—ખુશામદસે નાહકકો ગર હક કરો,
તો કાજી તુમ ઉસકોભી બરહક કરો.
ખુદાકો અગર મુંહ દીખાના નહીં,
તો એક હકકો સાહેબ દીગર હક કરો.

કાફી—હોરી—હોરીકી ભીનક મોરે.—તર્જ.

ફીતના———કયા મતલબ ઉસે માલો જરસે હએ સાહેબ,
ગરજ જીસકો સરકે છતરસે હએ સાહેબ.-કયા.
પડી હએ મુઝે આપકે જીકી, ઇનકો,
ગરજ બસ હવસકી નજરસે હએ સાહેબ.-કયા.
સલામત રહો આપ અએ મેરે જાની,
દોઆ પેહી મેરે જીગરસે હએ સાહેબ.-કયા.

અ બી યા ત.

ખુદપસન્દ—ક્યા કહેના નેક ઐસાંહી જીશાન આપ હો,
મેરે પીદર પ દીલસેહી કુરબાન આપ હો.

[ખુદપસન્દકા ગુસ્સે હો જાના.]

અએ જુઠી દુન્યા અબ તુઝે સૌબાર હએ તલાક,
ઇસ મુલકમેં હએ બન્દેકા બસ અબતો રહેના શાક.

[ખુદપસન્દકા ગજબનાક હો કર જાના,
ખએરફવાકા ઘબરાના.]

ઝીન્ઝોટી—ઠુંમરી.—રાજાજી મોહે કાહે સતાવો ભલા.—તર્જ.

ખએરફવા--અરે ઉસકો છેડે હો કયું જાનકે,
વ્હો આયા થા માનકે — ઉસકો.
અબ કૌન ઉસકો મનાએગા બોલો,
ક્યા કાઇલ નહીં ઉસકી તુમ આનકે,
વ્હો આયા થા માનકે?— ઉસકો.

પીલુ—ઠુંમરી.—કયું રે ખડા હીન્દુસ્તાની.—તર્જ.

મુખ્તાર——જા બેટી ઉસકો બુલા લા, પાસ મેરે મનાલા.—જા.
મુઝે મેરે જીનેંકા નહીં હએ ભરોસા,
મુઝે ઉસકી સુરત દીખાલા, પાસ મેરે મનાલા.—જા.

[ખએરફવાકા મુંહપર નકાબ ડાલ કર
ખુદપસન્દકે દુમ્બાલે જાના, સબકા
હએરાન હોના.]

બાબ પહેલા—પરદા પાંચવાં.

દી વાં ન ખાં ના.

[પસન્દદીદાકા ખુદપસન્દકે ફીરાકમેં બેકરાર હો કર આના.]

જીલા—બરહુન્સ.—સરસમે સરસ ચીજ.—તર્જ.

ખુદપસન્દ—¶ દહન પર થે ઉન્કે ગુમાં કૈસે કૈસે!
કલામ આતે થે દરમાયાં કૈસે કૈસે!—દહન.

¶ યહે ગજલ જનાબ મોઅલ્લા અલકાબ હજરત આતીશ સાહેબકી હએ.

ન મુકદ્દરભી બેદર્દ કાતીલને દેખા,
તડપતે રહે નીમજાં કૈસે કૈસે!—દહન.
હવસ દીલને એક ઉનકે બોસેકી કી તો,
જો હમસે હુવે બદગુમાં કૈસે કૈસે!—દહન.
તેરે હીજ્રમેં અએ વફાદાર દીલબર,
મએં સહેતી હું ગમ નાતવાં કૈસે કૈસે!—દહન.
[આના ખએરખ્વાકા ખુદપસન્દકી તાલાશમે.]

મજકુર તર્જ.

ખએરખ્વા—દીખાદો બહેન હએ કહાં મેરા ભાઇ!
ગયા છોડ કર ફૂર મકાં મેરા ભાઇ.—દીખાદો.
બીદરકા મેરે દમ લબોંપર હએ આયા,
નહીં છોડતા હએ ગુમાં મેરા ભાઇ.—દીખાદો.
મએં લે જાઉં સમઝા મનાકે ઉસે ઘર,
અગર આયા હોવે યહાં મેરા ભાઇ.—દીખાદો.

જીલા—ઝીંઝોટી.—મારીરે મોહે બાન.—તર્જ.

પસન્દદીદા—કાહે યાંહાં બહેના જાન, આવન હારે જો—કાહે.
નાહીં ખબર હએ જબસે તોરે ઘર,
ન્હાંસે સીધારે જો, આવન હારે જો.—કાહે.
[દાખેલ હોના નેકબીનકા ઘબરાતે હુવે.]

તાહતુલ લફ્જી—ગઝલ.

નેકબીન—ખુદપસન્દકો દેખા મએંને રેલ પર જાતા હુવા,
ઇસ લીયે આયા મએં કહેને તુમકો ઘબરાતા હુવા.
ખએરખ્વા—જલ્દ સાથી આપ મેરે હોં તો રોકે હમ ઉસે,
દીલ મેરા રૂકતા નહીં હએ હાએ! થરરાતા હુવા.
પસન્દદીદા—હાં બીરાદર ચલીયે તો ઉનકો મનાકર લાએં હમ,
વકત ફૂર હાથ આએગા કબ અપને રહે જાતા હુવા!

નેકબીન—

[ઘડી દેખ કર] છુટ ગઇ હએ ગાડી મન્જીલસેકે વકત અબ હો ચુકા,
રાહામેં દેખેંગે ઉસકો રેલ પર આતા હુવા
[ઝડપમે જાંના સબકા.]

બાબ પહેલા—પરદા છઠ્ઠા.

રેલકા રાસ્તા.

[જાઅલીકા બરાએ સએરકો આના, ઔર દુરસે રેલકો તકતે રહેના.]

જીલા—ઝીન્ઝોટી—ઇંગ્રેજી વજહ.—જૈસા કરના.—તર્જ.

જાઅલી—આઓ આતશ, દોનું સરકશકે યેહે જંગમેં નીકલા ખેલ,
ભપ ભપ કરતે જાએ ગાડી, કહેતે હએં સબ જીસકો રેલ.
પલમેં મશરીકવાલા મગરીબવાલેસે લે ખત કામેલ,
ઉમરાઓંકે હકમેં જન્નત, મીસકીનોંકે હકમેં જેલ.
તક તક તક તક તક તક, લો રેલ છુટી લો,
ભક ભક ભક ભક ભક ભક, વહો ભાપ ફુટી લો.
છક છક છક છક છક છક, વહો આકે ટુટી લો,
[દુરસે ઘંટકી આવાજકા આના.]
વો ઘનટી કુટી લો, ટનનં ટનનં, ટનટેલ.—આઓ.

[આના નેકબીનકે હમરાહ ખએરફવાહો પસન્દદીદાકા, ઔર જાઅલીકો દેખ કર હાલ દરીયાફત કરના.]

કલ્યાંન—ઈંગ્રેજી વજહ.—હરદમ તેરા ધ્યાન.—તર્જ.

નેકબીન——ભેદ અએ જાઅલી મુઝસે બોલ ?
ખએરફવા—રેલ ગઈ હએ યહાંસે બોલ ?
જાઅલી——ખુદપસન્દભી કરકે નોલ,
,, ——બેઠા ગાડીમેં ! લાહોલ.
નેકબીન——જલ્દી નેક કાર,
ખએરફવા—કર દે યેહે ઇજહાર.
પસન્દદીદા—ગાડી પાર,
નેકબીન——હો ગય યાર.
જાઅલી——નહીંજી હએ તૈયાર.—ભેદ.

[રેલકા આના, ખુદપસન્દકો ગાડીમે બએઠા હુવા દેખ કર સબકા પુકારના, ગાડીકા હવા હો જાના, મુફતારકે ખીજમતગારકા રોતે હુવે આના.]

બએત.

ખીજમતગાર—રોતે હએ લાશ પર સગીરો કબીર.
હાએ શાહી હુવે જહાંસે અમીર.

[ખએરખ્વાહકા બેખુદ હો જાના, નેકનીના
પસન્દીદાકા ઊસકો સહેલાના.]

તાહેયુર.

તમામ હુવા બાબ પહેલા.

બાબ દુસરા—પરદા પહેલા.

દીવાંનખાંના.

[માહરૂમાંકા અપની શાદીકી તશવીશ કરતે
હુવે દાખેલ હોના.]

ઝીન્ઝોટી—ગઝલ.—કયા કયા મજેસે આતા હએ.—તર્જ.

માહરૂમા—

રોશન હએ શમ્એ હુસ્ન પર પરવાનેંકા નશાં નહીં,
ગુલ હાએ રૂખ શગુફતા હો બુલબુલ કરે ફુગાં નહીં.—રોશન.
બેપરવા હો ગયા વોહો અબ જીસકો હુવી મેરી તલબ,
મુઝ પર હુવા યેહ કયા ગઝબ, કયુ હું મએં નીમજાં નહીં?—રોશન.
નીસબત હકીમસે હુવી, ઉસને દવા મેરી ન કી,
કોઇ મગાજે વસ્લ યું, મુઝસા હો નાતવાં નહીં.—રોશન.
ભેજા ન ઉસને કોઇ ખત, ઉલ્ફત હએ વાહ કીસ નમત,
ઊસકી મીલે ખબર ફકત, તો મએં કરૂં ફુગાં નહીં.—રોશન.

[આંના જાઅલીકા કાસીદકે પાસસે માહરૂમાકા
ખત લે કર.]

ઝીન્ઝોટી—ઠુંમરી.—નકો જાઊરે મગારી.—તર્જ.

જાઅલી—

હમને લાએ હએં કયા જાની કરો ધ્યાન ધ્યાન ધ્યાન.—હમને.
તુમતો હસે લેંગે, હમતો નહીં દેંગે,
વર્ના બાંધો હમસે દીન અએ બીબીજાન જાન જાન.—હમને.

તાહતુલ લફ્જી ગઝલ.

માહકુમા—નામાબર દે તુ યારકા કાગજ,
સર્વ કદ ગુલએઝારકા કાગજ.
ટુકટુકી બંધ ગઈ હએ આંખોંકી,
આયા હએ ઇન્તેઝારકા કાગજ.
દાગે ઊલફતસે જીસકી બાગ હએ દીલ,
હએ રહે ઊસ નૌબહારકા કાગજ.
ગર્દે રાહ તેરી મેરી આંખોં પર,
દે તુ ઇસ ખાકસારકા કાગજ.

[જાઅલીકા દીલ કરકે માહકુમાકો ખત દેના. માહકુમાકા ખાવીન્દે મનસુબકા ખત બાખુશી જલ્દ ખોલ કર પડનાં, જાઅલીકા પસે પુસ્ત આન કર સબ સુનનાં.]

અ બા યા ત.

માહકુમા—હએ નામા બનામે ખુદાએ અલીમ,
હકીકત યું લીખતા હએ હાઝીક હકીમ.
કે હું મુન્તઝીર તેરા દીલદારે મન,
શીતાબ આ વતનમેં તુ અએ યારે મન.
પીદર તેરા શાદીકો તૈયાર હએ,
તુ આ જાએ તો બેડાભી પાર હએ.
તુ સાહેબસે અબ તેરે લે કર રજા,
શીતાબી કર આનેકી અએ દીલરૂબા.
જીયાદા લીખું કયા બસ હએ શૌકે વસ્લ,
મયસ્સર હો બસ જલ્દ અબ ઝૌકે વસ્લ.

[જાઅલીકા ખત સુન કર માહકુમાસે મીન્નતો આજજી કરના.]

જીલા-બરહન્સ—ગઝલ.—ખબર લેરે મસીહા.—તર્જ.

જાઅલી—તેરે પર હમ હુવે કુરબાન જાનાં,
તુઝે ઔરોંકા કયું હએ ધ્યાન જાનાં?—તેરે પર.
રહું માહરૂમ મએં ઔર ગએર વાસીલ,
મુઝી પર કયા નહીં એહસાન જાનાં?—તેરે પર.

તેરા દામન ન મએં છોડુંગા જીનહાર,
તુ પુરા કર મેરા અરમાન જાંનાં.—તેરે પર.

[જાઅલીકા માહકુમાંકે પએરપર અપને સરકો ધરના, નેકબીનકા આના, ઔર જાઅલીકો દમ દેના.]

કદ્આ.

નેકબીન—અહે કયા કામ તેરે હએં અએ બદ નજર,
તુઝે કયા નહીં મેરા પૈકો ખતર!
લે હએ ખાદેમાકી તુ ઇજ્જત મેરે!
ન આંના અભી તુ કભી મેરે ઘર.

[જાઅલીકા દએ પાંઉ શર્મસાર હો કર જાનાં માહકુમાંકા નેકબીનકો ખત દીખલાનાં]

અબીયાત.

માહકુમા—અહે નામા મુઝે નામાબર દે ગયા,
મેરા સબ્ર મુતલકુલી હએ લે ગયા.
વતનમે મેરી હએરા શાદી જનાબ,
મુઝે દીજે રૂખસત અએ સાહેબ શીતાબ.
મએં કરકે નીકાહ ફેર ચલી આઉંગી,
યહાં મેરે શોહરકોભી લાઉંગી.

નેકબીન—અએ માહકુમા બેશક હએ અહે કારે ખએર,
નહીં હમકો જીન્હાર ઇન્કારે ખએર.
રવાના હએ એક આગબોટ અબ યહાં,
તુઝે છોડ આતા હું ચલ મએં વહાં.

[જાંના માહકુમાકા મઅ નેકબીનકે.]

બાબ દુસરા—પરદા દુસરા.

મહલ.

[આના ફીત્નાકા નએ.યારકી તલબમે ફીક્ર કરતે.]

કાફી—ગઝલ.—બેલા ફરેબ હમને.—તર્જ.

ફીત્ના—સદ શુક્રકે ગએ હએ ખીજાં સાહને બાગસે.
અબ મસ્ત ઇન્દલીબ હો ગુલકે અયાગસે.—સદ.

મુખ્તારકે તો જરપે મુએ કુબ્જા હો ગયા,
રૈશન મએં દીલ કરૂં કોઈ ઔર અબ ચીરાગસે.—સદ.
જી ચાહાતા હએ બ્યાહું મએં હાજીક હકીમસે,
માહીર અબ હોના ચાહીયે ઉસકે સુરાગસે.—સદ.

[દાખેલ હોના જાઅલીકા]

પીલુ—ગઝલ.—હમેં દેખ લે તુ અએ.—તર્જ.

જાઅલી—અએ ફીતના હુવી મેરી દીલદાર રૂખસત.
દીલદાર રૂખસત વ્હો ગમખ્વાર રૂખસત.—અએ.
જહાજ ઉસકા જાતા હએ જાતા હું મએંભી,
ન દું મુઝસે હોને મએં જીનહાર રૂખસત.—અએ.
મએં માહરૂમ હું ઔર વ્હો હાજીકસે બ્યાહે,
ન ક્યું તનસે હો જાને બીમાર રૂખસત?—અએ.

અ બી યા ત.

ફીતના—તુઝે દીખલાતી હું મએં એક તદબીર.
સુન જરા દીલસે ઈસકો અએ દીલગીર.
દે એક હાજીકકો તુ મેરા પએગામ,
કે અએ દીલદારે બેવફા ખુદ કામ,
તેરી ફીતના જો પહેલે થી દીલખ્વાહા,
છોડ દી ઉસકો હાએ! તુને ચાહા?
ઉસને લાચાર હોકે શાદી કી,
ઉસકે શૌહરને રાહ અદમકી લી.
અબભી દમ તેરાહી વ્હો ભરતી હએ,
જાનો જર તુઝપે સદકે કરતી હએ.
તુઝે મગલુબ હો જો ઉસકા વીસાલ,
માલો જરસેંભી હોવેગા તુ નેહાલ.
એક જો પએગામ ઉસકો દે તુ યાર,
બેશક હો જાએગા વ્હો તુઝપે નીસાર.
ફેર તુ માહરૂમાંસે હો હમ આગોશ,
બાદએ વસલકો કીયા કર નોશ.

[એહે તદબીર સુન કર જાઅલીકા ખુશ હો જાના.]

બરાહુન્સ—ઠુમરી.—અએ દાદગર હએ.—તર્જ.

જાઅલી—
અજબ ફીતના ગર હએ તુ અએ ફીતના પ્યારી,
વાહ ફીતના પ્યારી, તેરી હોશીયારી.—અજબ.
જાતા હું હાજીકકો પએગામ દેને,
બર આવે ઉમીદ સારી હો, તુ અએ ફીતના પ્યારી.—અજબ.

[જાના દોનુકા.]

બાબ દુસરા—પરદા તીસરા.

દરીયા કીનારા.

[ખુદપસન્દકા બબ્બેરફબાપર આખેરી ખત
લીખ કર ડાકમે ડાલના, ઔર ખન્જર
માર કર મરને ચહાના.]

બરહુન્સ—ગઝલ.—ચમને કુચએ જાનાંસે.—તર્જ.

ખુદપસન્દ—

રહમ દીલ મુઝકો મીલા કોઇ ન દીલબર અફસોસ !
જો મીલાતો વોહ મીલા મુઝકો સીતમગર અફસોસ !—રહમ દીલ
મરકેભી નીકલી ન દામનસે લીપટનેકી હવસ,
ખાકભી મેરી ઉડાતી નહીં સરસર અફસોસ !—રહમ દીલ.
નામાબર તુ મેરા ખત કયા વહાં પહોંચાએગા ?
જા સકે ઝીન્દા જહાં પર ન કબુતર અફસોસ !—રહમ દીલ.

[ફજલુ લુહારકા માહફુગાકે લીયે અરમનસે
આતા હુવી આગબોટકી રાહ દેખનેકે
લીયે આના, ઔર ખુદપસન્દકો રોતા હુવા
દેખ કર પસે પુસ્ત ખડે રહેના.]

વોહ જબાંસે કરે કયા યાદ મુઝે દીલસેભી,
નામ બયેઠા હુવા હએ મેરા મીટા કર અફસોસ !—રહમ દીલ.
મુઝસે કાતીલ તો મેરા હોતા બગલગીર નહીં,
લગતા હએ તુભી ગલેસે નહીં ખન્જર અફસોસ !—રહમ દીલ.

[ખુદપસંદકા ખંન્જર મારને ચાહાના,
ફજલુ લુહારકા અટકાંના.]

આશાવરી—હોરી.—તુઝે લાઝીમ થા પેહી.—તર્જ.

ફજલુ——રાહમ અપની જવાની પ ખા તુ,
જી દે અપના ન બાહરે ખુદા તુ.—રાહમ.
હએ શગુફતા અભી અએ ગુલે નૌ,
દેખ ગુલશનમેં તુ બુલબુલ નૌ,
દુસ્તકી દેખ અપને ફીઝા તુ.—જી દે.

ખુદપસન્દ—મએં મ્હે નાપાક દુન્યાંસે હારા,
નહીં જીનેકા મુઝકો સહારા,
રોકતા હએ કયું મુઝકો ભલા તુ?—જી દે.

ફૂજલુ———કીસ લીયે દહરસે તંગ આયા,
કૌનસે ગમને તુઝકો સતાયા,
કર બયાંભી તો ઉસકા જરા તુ?—જી દે.

ખુદપસન્દ—બએઠા હું ફ્તેંશા અગીયાર છોડે,
તીસ પ મએં અપના ઘરબાર છોડે.
હો ગુજર મેરા કૈસા બતા તુ?—જી દે.

અ બી યા ત .

ફૂજલુ———મુજતર હએ કીસ લીયે તુ હએ રોજી રસાં કરીમ.
મેહેનત તુ કર, દે રીજકુ તુઝે બેગુમાં કરીમ.

ખુદપસન્દ—આદી નહીં હુવા હું મએં મેહેનતકા આજ તક,
સામાં હુસુલ થા મુઝે અશરતકા આજ તક.

ફૂજલુ———અફસોસ! ગુજરે વકતકા કરના નહીં રવા.
જો વકત ફેરભી આએના બા ગમ ન બેનવા.
પર અબતો મેરે ચલકે તુ રહેના કુબુલ કર.
કોઈ અચ્છી નૌકરી યહાં ફેર દીલ-મલુલ કર.
હએ આનેવાલા માસસે લડકી હમારી આજ,
આએગી આગબોટમે મેરી પીયારી આજ.

[દુરસે આગબોટકી આવાજકા આના.]

ખુદપસન્દ—લો આગબોટ માસનાકી આ રહી હએ જહોં,
બગ્ગર યહીં કરેગી કે ચીલ્લા રહી હએ જહાં.

[આગબોટકા આના, માહ્કુમાકા આગબોટ
પરસે નીચુ ઉતરના, જાઅલીકા માહ્કુમાંકો
પકડના.]

માહ્કુમા——જાલીમ ન છેડ મુઝકો મએં બેજાર હો ગઇ,

જાઅલી——નફરત મેરેસે એસી કયા દીલદાર હો ગઇ?

[જાઅલીકા માહ્કુમાકી દામનકો પકર કર
અટકાના, માહ્કુમાકા છોડાને ચહાના,
ફૂજલુકા આના, ઔર જાઅલીકો
જમીનપર પટક કર દામન છુડાના.]

ફૂજલુ——મજાલ હએ તુઝે કયા અરે બેહ્યા?
જો એક નાજનીં પર કરે તુ જફા!

જાઅલી—માઆફ હો ખુદેઆવા મેરા કુસુર,
ખુદપસન્દ—હુએ કમ અકલ બખ્શી ઇસી અએ હુજુર

[ખુદપસન્દકા જાઅલીકો છોડાના, સબકા જાંના, જાઅલીકા સર પટકના, ઔર સાંમનેસે હાજીક હકીમકા માહકુમાકો ઇસ્તેકબાલ આંનાં.]

સારંગ-ગઝલ—તુમ અપની ચશ્મ મસ્તકા—તર્જ.

હાજીક—કહે દે મુસાફીર આયા હુએ ઇસ જા કહાંસે તુ ?
આગાહા કર મુઝે જરા અપને બયાંસે તુ?—કહે દે.
આઈ જો આમબોટ યાંહાં આજ મીસ્રકી,
આગાહા કુચ્છ હુએ ઊસકેભી રાજે નેહાંસે તુ?—કહે દે.
માહકુમા નામી નાજની એક ઊસમે આઈ હુએ,
માહીર અગર હુએ ઊસ્સે તો કહે દે જબાંસે તુ?—કહે દે.

[જાઅલીકા હાજીક હકીમકો પહેછાંન કર તફસીલ કરના.]

જીલા-બરહુન્સ-લાવની—ગુલ ચમનમે બીચ્છુ છુપા.—તર્જ.

જાઅલી—કયા હાલ સુનાવે જાઅલી તુમ્હે બેબસકા,
કીયા હાજીક હાલ ત્હે દુશમનને બેકસકા.—કયા.
સાથ માહકુમાકે મીસ્રસે હું મએં આયા,
ઊસે અમનો અમાંસે મએંને યહાં પર લાયા.
ખુદપસન્દને દીલકો ઊસકે આકે લુભાયા,
તેરી માઅશુકાકો અબતો ઊસને ઊડાયા.
રંડીબાજીકા બડા ઊસકો લગા હુએ ચસકા.—કીયા.

મજકુર તર્જ.

હાજીક—ઊસે માહકુમાંને યાર બનાઇ અફસોસ !
મેરી ઇજજત ધુલમે હાએ ! મીલાઈ અફસોસ !—ઊસે.
ખુદપસન્દકી માદર પહેલેસે આશક હુએ મુઝ પર,
દામન ઊસકા અબતો બીગાડુંગા મએં બીગડ કર.
કીયા ઊસને નીકાહ મુખ્તારસે બાહરે જર ગર,
બાઊ ઊસકો ભગાકર મએંતો કહાઊં બેહેતર.
કરે હાજીબે ઊસકે સારી ખુદાઇ અફસોસ !—મેરી.

અબીયાત.

અચ્છાજી—તેરે પર રહે હીનાકા પએગામ હએ,
અએ હાજીક તુ બેશુબ્હા ખુદ કામ હએ.
નહીં મએં તલબગારે મુખ્તાર થી,
ફકત ઊસકે જરકી ખરીદાર થી.
જો જર આ ચુકા દસ્તે ગમનાકમેં,
મીલા હએ જો મુખ્તારભી ખાકમે.
જ્યાદા તુઝે જાનસે ચાહુંગી,
તુ આ જાએ તો તુઝસે મએં બ્યાહુંગી.
હએ વાલીભી અબ મેરી દોલતકા તુ,
ભરે દમ જો મેરી મોહબ્બતકા તુ.

જીલા—કલ્યાંન—મસનવી.—બીબરે ચહેરે ૫.—તર્જ.

હાજીક——આજકા દીન જો રહે તુ તો તેરે સાથ ચલું,
કરને અબ ઉસ મેરી દીલદારકો મએં હાથ ચલું.
પહેલે માહરુખકો લીખ ભેજતા હું યાર તલાક,
કે તુઝે દી હએ લે અબ મએંને અએ મુરદાર તલાક.
ખુદપસન્દ આયા પસન્દ, મેરેસે ઇન્કાર કીયા,
હો મુબારક તુઝે જો તુને નયા યાર કીયા.

[રવાંના હોના દોનોકા.]

બાબ દુસરા—પરદા ચોથા.

દીવાંનખાંના.

[દાખેલ હોનાં ખુદપસન્દકે હમરાહ માહરુખાંકા.]

બીલાવલ—ગઝલ.—અદાએં તેરી રહે જાદુ ભરી.—તર્જ.

માહરુખા——મએં લોંડી તુમ મેરે સરકાર હએ સાહેબ,
મેરે માલીકકે જાની યાર હએ સાહેબ.—મએં.
અએ સાહેબ નેકબીંકી ખાદેમા મએં હું,
જો આકા હએ મેરે સરદાર હએ સાહેબ.—મએં.
કીયા હએ હાલ કયા રહે ખુદપસન્દ તુમનેં,
જરે મુખ્તારકે મુખ્તાર હએ સાહેબ.—મએં.

* જીલા—ઠુમરી.—કયા જરીસી બાતમેં.—તર્જ.

ખુદપસન્દ—
મર ગએ પર ગોશએ અમનો અમાં મીલતા નહીં,
ચએન જેરે ખાકભી અએ આસમાં મીલતા નહીં.—મર ગએ.
હાએ! કયા કાંજે ઊડે જાતે હએ એયામે બહાર,
તાએરે રન્ગે ચમનકો આશીયાં મીલતા નહીં.—મર ગએ.
ફસ્લે ગુલ આઈ હએ જોબન પર હએ ગુલ હાએ ચમન,
બુન્દલીબોંસે દીમાગે બાગબાં મીલતા નહીં.—મર ગએ.
સચ હએ યેહ દુન્યા હએ જીન્દાં આદમીકે વાસ્તે,
ચએન અએ "રંગી" કીસી સુરત યહાં મીલતા નહીં—મર ગએ.
[દાખેલ હોના ફજલુ લુહારકા.]

પીલુ—ઠુમરી.—આજ અએ મેરે પ્યારે.—તર્જ.

ફજલુ—આએ વાલી હમારે, બેઠો યહાં, સાફ કર દુ મકાં.-આએ.
આએ કીસી કામકો નેકબી હએ,
મેહમાની ઊનકી કરો મેરી જાં.-- આએ.
[આનાં નેકબીનકા, ઔર ખુદપસન્દસે બગલગીર હોના.]

કલ્યાંન—ગઝલ.—તુમ સલામત રહો.—તર્જ.

નેકબીન—હાલ કયા તુને બીરાદર યેહ બનાયા અપના,
છોડકે બએઠા હએ કયું અપના પરાયા અપના?—હાલ.
મીસ્રકે મુલ્કમેં કયા તુઝકો કમી થી ભાઈ?
જો વતન છોડકે ઇસ મુલ્કમેં આયા અપના.—હાલ.
છોડા હમશીરને હએ જબસે તેરી ખ્વાબો ખુરીશ.
તુને જીસ રોજસે મુંહ હાએ! છુપાયા અપના.—હાલ.
ઘરમે ફીતનાકે ન જા, ઘર મેરા તેરા ઘર હએ,
મએંને હમદમ અએ બીરાદર તુઝે પાયા અપના.--હાલ.

મજકુર તર્જ.

ખુદપસન્દ—વાસ્તે મેરે યહાં તક તુ અએ હમદમ પહોંચા,
દરજએ દોસ્તીમે તુઝસા કોઈ કમ પહોંચા.—વાસ્તે.
મેરી ઊલફતને બુલાયા હએ બીરાદર દીલસે,
ફાહેશા ફીતનાસે જીતનાકે મુઝે ગમ પહોંચા.—વાસ્તે.
ચલાતા હું માસ્રકો પર ઘરમે રહુંગા મએં તેરે,
હીજ્રે હમશીરમે લબ પર હએ મેરે દમ પહોંચા.—વાસ્તે.

* યેહ ગઝલ શાએરે ખુશ તકરીર રંગીને બખશીકી હએ.

અ બી યા ત.

ફ્રસીદ—[બાહીરસે] ખત આયા ડાકસે હજુએ મ્હે ફજલુ લોહારકા,
ફજલુ—શાયદ કે નામા આયા કોઇ મેરે યારકા.

[જા કર લાના ફજલુ લુહારકા નાંમા, ઔર
લીફાફા ખોલ કર પડનાં.]

ફજલુ—અએ માહકુમા બદકાર ઓ ફાહેશા.
કીયા દુસરા યાર ઓ ફાહેશાં?
દી મએંને તુઝે આજસે બસ તલાક,
તલાક એક કયા તુઝકો હએ દસ તલાક.
પસન્દ આ ગયા હએ તુઝે ખુદપસન્દ,
મરા હમ દીગર દીલરૂબા શુદ પસન્દ.
ગયા મએં તો પુનાનકો છોડ કરે,
રહું મીસ્રમે જાકે અએ બદગોહર.

[સબકો] મ્હે હાજીકુકો કયા આ ગયા ધ્યાન હાએ!
ગઇ મેરી ઇજ્જત ગઇ શાન હાએ!

[માહકુમાકા હાજીકુકી ખબર સુન કર પરેશાંન હોના.]

ઝીન્ઝોટી—ગઝલ.—હાતમ તેરે ભાઇકે સજાવાર.—તર્જ.

માહકુમા—હમને સહી જહાંમે બલા કૌનસી નહીં?
આઇ મુસીબત હમપે બલા કૌનસી નહીં?—હમને.
અએ ચર્ખ તુઝસે આફતેં લાખોં ગીરી મગર;
લી હમનેં અપને સરપે ઉઠા કૌનસી નહીં?—હમને.
કાં સબ્ર એસે ગમમે તો ઉસકે એવજ મુઝે,
રાહત અતા કરેગા ખુદા કૌનસી નહીં?—હમને.

કાફી—ગઝલ.—પ્યારે હસરત કાબતક.—તર્જ.

નેકબીન—

પહેલે હરએક બાતકે અન્દેશા કરના ચાહીયે,
બાંધના ઘર પીછે, પહેલે પાયા ભરના ચાહીયે.—પહેલે.
નંગગા અપને કપડોંમેં તુ હોકે અએ ઇનસાન ફેર,
મએં હું બેઅએબ, ઇસ તરાહ કયું દાઅવા કરના ચાહીયે?—પહેલે.
બીસ્રમે તુમ સાથ મેરે આવો તા હો ફએસલા,
અબ ગુજર ઇસ મુલકમેં હરગીજ ન કરના ચાહીયે.—પહેલે.

[સબકા રવાંના હોના.]

બાબ દુસરા—પરદા પાંચવા.

મહેલ.

[દાખેલ હોના શીરીનાકા હાજીફુકે લીયે શીકાયત કરતે.]

જીલા—ગઝલ.—કીસી મસ્તકે આંખેકી આરજુ.—તર્જ.

શીરીના—† હરએકસે હુએ કૌલ આશનાઈકા જુઠા,
વ્હો કાફીર હુએ સારી ખુદાઈકા જુઠા.—હરએકસે.
મુંઝે ન્યામતે ખુલ્દસેભી હુએ બેહેતર,
તેરે દરપે ટુકડા ગદાઈકા જુઠા.—હરએકસે.
રસાઈ હુવી જબકે દામન તક ઉસકે,
હુવા હાથ અપની રસાઈકા જુઠા.—હરએકસે.
ખુદા જાને હુએ "જૌફ" જુઠા કે સચ્ચા,
મગર વ્હો નહીં આશનાઈકા જુઠા.—હરએકસે.

[દાખેલ હોના હાજીફુકા મએ જાઅલીકે.]

ઝીન્ઝોટી—ગઝલ.—દારે ફનાસે દીલકો ઊઠાએગા.—તર્જ.

હાજીફુ—
હાજીર હુવા હું અએ પરી દીવાનેંવાર મએં,
આસેબે હીજ્રસે થા બહોત બેકરાર મએં.—હાજીર.
સદ શુક્ર તેરે દીલમેં મેરા હો ગયા ગુજર,
વર્ના બસાતા જાકે અએ દીલબર મજાર મએં.—હાજીર.
ક્યું ખારે ગમ કરે મેરે દીલમે ભલા ખલીશ,
અએ ગુલ તેરે ગલેકા હુવા અબતો હાર મએં.—હાજીર.

કાલીંગડા—કાહુરવા.—બએઠરે જાની બએઠરે.—તર્જ.

જાઅલી—[હાજીફુકો]
તુમ હાર બનો યા ખાર રે, હુવે સબબ મેરે જરદાર રે.—તુમ.
શીરીનાકી દોલત, હુએ તેરી મીલકત,
બેડા હુવા તેરા પારરે.—હુવે.
યાદ હમેં રખ, શાદ હમેં રખ,
હમને કીયા વ્હે કારરે.—હુવે.

સારંગ—ગઝલ.—હમે પાસ અબ જહોતકી.—તર્જ.

ફીત્ના—દોલત તેરી હએ, માલ તેરા ઔર હમ તેરે,
અશરફાક હમપે ચાહીયે બસ અએ સનમ તેરે.--દોલત.
તૈયારી શાદીકી કરો જલ્દી અએ દીલરૂબા,
ફરમા તુ તેરે વસ્લકે મુઝ પર કરમ તેરે.—દોલત.
મુખ્તારકે નવીસ્તેમેં લીખ્ખા હએ જીતના જર,
વીર્સેમેં આ ચુકા હએ જો સબ એકદમ તેરે.—દોલત.

અ બી યા ત.

હાજીક—નીકાહનામા કાજીસે કર લાતા હું,
તેરે હીજ્રમે મએંભી ઘબરાતા હું.

[જાંના ફીત્નાસે બગલગીર હો કર હાજીક ઔર જાઅલીકા.]

ફીત્ના—[ખુદસે] લીખા ઐસા માહજરમે મુખતારને,
કે જર લેના સબ ફીત્ના જરદારને.
વલે બાઅદ મેરે જો શાહર કરે,
તો ફીર ખએરફત્રા કુબ્જા જર પર કરે.
નીકાહ હોગા હાજીકસે મેરા અગર,
તો લે લેગી સબ ખએરફત્રા માલો જર!
બસ અબ જાકે મારું ઉસે જહેરસે,
તો બચ જાઉં ઇફલાસકે કહેરસે.

[જાંના ફીત્ના બદશઆરકા.]

બાબ દુસરા—પરદા છઠ્ઠા.

મ હ લ.

[આંના ખએરફત્રાકા ફીરાકે બીરાદરમે બેકરારી કરતે હુવે.]

જીલા—ગઝલ—દીલરૂબા મેરાભી દીલ—તર્જ.

ખએરફત્રા—નીત નએ રન્જો અલમ હમપે હએ આતે જાતે,
હમી હએ જો કે સીતમ સરપે ઉઠાતે જાતે.—નીત.
મુર્ફીર હશ્રમેંતો પેશ ખુદા હોવેંગે,
ચશ્મસે દુન્યામે ગર ખું હએ બહાતે જાતે.-નીત.

અપની મરજીસે ન અએ ભાઇ જુદા હમ હોતે,
બાઓં શમશીરકે ગર વારભી ખાતે જાતે.—નીત.
અબ ખુદા જાને મુલાક઼ાત હો કબ દોનુંકી,
આખ઼ેરાં મીલના, માલા તુને ન જાતે જાતે.—નીત.

[આંના પસન્દદીદાકા ખુદપસન્દકા ધુનાનસે આયા હુવા ખ઼ત લે કર ઔર ખ઼એરફ઼વાકો દેનાં.]

ભએરવી—ઠુંમરી—અબ ન બજાઓ શામ.—તર્જ઼.

પસન્દદીદા—આઇ તેહારી જાન—હો મએં વારી આઇ તેહારી જાન,
પરખીયાંરે આઇ તેહારી જાન.— આઇ.
સાહેબકો નામા, દીનો મોહે ક઼ાસીદ,
લે રાખ તોરો પરાન—પરખીયાંરે.— આઇ.

[ખ઼એરફ઼વાકા ખ઼ત ખોલ કર પડ઼ના.]

અબીયાત.

ખ઼એરફ઼વા—અએ બહેન ઓ હમારી માજાઇ,
હુવા તુઝસે જુદા તેરા ભાઇ.
યાદ તેરી મુદામ આતી હએ,
ચશ્મ મેરી લહુ બહાતી હએ.
પર નહીં તુઝસે અબ મએ મીલ સકતા,
નહીં ગુલે મુદદઆ હએ ખીલ સકતા.
હએ મુલાક઼ાત અબ ક઼યામતમેં,
[ઘબરાકર] હાએ! કયા લીખા હએ કીતાબતમેં!

[પસન્દદીદાકા ખ઼એરફ઼વાકે પાસસે ખ઼તલે કર આગે પડ઼નાં.]

પસન્દદીદા—આખ઼ેરી નામા યેહે હમારા સમઝ,
એક હએ મેરી ઔર દીલઆરા સમઝ.
ઊસકોભી મેરી આખ઼ેરી હએ સલામ,
રહે ગઇ દીલકી ચાહા દીલમેં તમામ.

ખ઼એરફ઼વા—[રો કર] હાએ! બસ મર ગયા મેરા ભાઇ!

[પસન્દદીદાકા મારે ગ઼મકે નીચે ફ઼ીસલ પડના]

પસન્દદીદા—કેસી પ્યારે અજલ તુઝે આઇ!

ઝીન્ઝોટી—લાવની—ચલ સાથ મેરે મેરી જાન.—તર્જ઼.

દેખા તુઝે કીસ બદબીંને તુ કૈસા નજરાયા,
કૈસા નજ઼રાયા ઓ ગુલ તુ કૈસા મુરઝાયા.-દેખા.
ગુલશને રૂખ઼ પર સબજાભી તેરે ઉગા ન થા અએ યાર,
નખ઼્લે જવાની પર તેરે અબતક આયા કહાં થા બાર?

ક્યા છુટકે મજા પાયા, મજા તુને છુટકે ક્યા પાયા.-દેખા.
ક્યું ખાજાને મૌતને છેડા તુઝકો ગુલે ગુલજાર,
બાગે જહાં હુવા નજરમે તેરી બુલબુલોંકે ખાર,
કૈસા મરના તુઝે ભાયારે, ક્યું પ્યારે મરના તુઝે ભાયા.-દેખા.

[આંના ફીતનાકા ઔર ખએરફવાકો
ગમગીન દેખ કર ઘબરાંનાં.]

અબીયાત.

ફીતના———અએ બેટી કીસ લીયે હએ તુ યું મુજતર,
ખએરફવા—[હીચકીયાં લે કર] જરા પાની પીલા મુઝકો અએ માદર.

[ફીતનાકા પાની લેને જાના, પસન્દદીદાકા
ખએરફવાકો સહેલાના, ફીતનાકા આના.]

ફીતના—[ખુદસે] મીલા ઇસ પાનીમે હએ જહેરે કાતીલ,
ખએરફવા———ઓ ભાઇ મુઝસે આકે ટુક જરા મીલ.

[ખએરફવાકો ફીતનાંકા પાની પીલાંના,
ઔર નેકખાનકો લેકર ખુદપસન્દકા
મઅ માહરુખાં ઔર ફજલુ લુહારકે
આંના. ખએરફવાકા ખુદપસન્દકો દેખ
કર ખુશ હોના.]

ખએરફવા—હા! આયા આયા મેરા ભાઇ આયા.

[દોડકે બગલગીરી કરનાં.]

ખુદપસન્દ—બહેન સદ શુક્ર મએંને તુઝકો પાયાં.
ફીતના———જરા મુઝ પર નજર મગરૂર કર તુ,
ખુદપસન્દ——યેહ કાલી શકલ તેરી દુર કર તુ.

[ફીતનાકા ખુદપસન્દકો ગલે લગાને જાંના,
ખુદપસન્દકા ઉસકો ધકકા માર કર નીચે
ગીરા દેના, ઉસકા ઉઠ કર ચુપ ચુપ ચલા
જાના, ખએરફવાકે પેટમે જહેરકે
સબબસે દર્દકા જારી હોના.]

ખએરફવા—મુઝે દર્દે શીકમ હએ હાએ! કૈસા,
કાલેજા કાટતા હએ કોઇ જૈસા.
ખુદપસન્દ—કોઇ શએ ફીતનાંને લા કર ખીલાઇ.
પસન્દદીદા—નહીં સાહેબ, ફકત પાની પીલાઇ.
ખુદપસન્દ—[નેકખાનકો] કોઇ જાકર હકીમ અએ ભાઇ લા અબ.
સમઝતા હું મએં જો ફીતનાકા મતલબ.

[દોડતે જાંના નેકખાનકા હકીમકો બોલાને.]

બાબ દુસરા—પરદા સાતવાં.

મહલ.

[ફીત્નાંકા ખ્અેરખ્વાકો દીયા હુવા જહેરકા શીશા હાતમે લે ખુશીકે સાત દાખ઼ેલ હોના.]

કાફી—હોરી.—મોરી છતયન ધડક રહી.—તર્જ.

ફીત્ના—

ખ઼અેરખ઼્વા જાનસે મર ગઇ—મર ગઇ, કુચ અબ કર ગઇ.—ખ઼અેર.
જ઼હેર પીલાઇ ર્‌હે શીશીકા મઅેંને, ઉમેદ મેરી બર ગઇ.—મર ગઇ.

[ખુદપસન્દકા આંના ઔર ફીત્નાકે હાતમે જ઼હેરકા શીશા દેખ કર ગુસ્સે હો જાંના, ફીત્નાકા મારે શર્મકે મુંહ છુપાનાં.]

મજકુર તર્જ.

ખુદપસન્દ—

બહેનકા મેરી જી લે લીયા,—બેહયા, તુને ર્‌હે કયા કીયા.—બહેનકા.
ગુનાહ ખ઼અેરખ઼્વાકા થા કયા મુઝ઼ી ફીત્ના?
ઉસે જહેર કયું દીયા? બેહયા, તુને ર્‌હે કયા કીયા.—બહેનકા.

[આંના નેકબીનકા ખુદપસન્દકો ખુશ ખબરી સુનાનેકે લીયે.]

અબીયાત.

નેકબીન—બીરાદર હઅે તેરી હમશીર અચ્છી,
હકીમ હાજીકને કી તદબીર અચ્છી.

[ખુસ ખ઼બરી સુન કર ખુદપસંન્દકે ગુસ્સેકા સમાં જાના.]

ખુદપસન્દ—લે અઅે નાપાક તુઝસે કયા મુઝે કામ,
ખુદા દેગા સજા તુઝકો અઅે બદનામ.

[જાના નેકબીનકે હમરાહ ખુદપસન્દ જીશઆરકા, ઔર અપને કીયે હુવે કાંમસે પંચતાના ફીત્ના નાબકારકા.]

ફીત્ના—મજા કયા અબ રહા જીનેકા મુઝકો,
અેવજ સબ મીલ ગયા કીનેકા મુઝકો.
બચી હઅે ખ઼અેરખ઼્વા કયા કીજે જીકે,
મજે સબ ઉઠ ગઅે હઅે દીલ લગીકે.
તુઝે અબ કામમેં અઅે જહેર લાઉં,
અઅે જાલીમ જાન તુઝ પર કુહેર લાઉં.
દું અપની ખુદપસન્દકો સારી દોલત.
કરૂં કદમોં પે જાકે ઉસકે રહેલત.

[જાના ફીત્નાકા પરેશાન હો કર.]

બાબ દુસરા—પરદા આઠવાં.

આરાસ્તા બાગ.

[દાખેલ હોના નેકબીનો પસન્દદીદાકા.]

કલ્યાંન—ગઝલ.—બએ અજમે ચમન.—તર્જ.

નેકબીન—બહેન તુમસે હએ મેરી યેહ ઇલ્તેજા,
બડા ખુદપસન્દ અપના હએ બાવફા.—બહેન.
જો મરજી તુમ્હારી અએ હમશીર હો,
તો શોહર તુમ્હારા વ્હો દીલગીર હો.—બહેન.

મજકુર તર્જ.

પસન્દદીદા—તેરી બાઇ મએં ફરમાંબરદાર હું,
રજા પર તેરી રાજી હરબાર હું—તેરી.
વ્હો યુસુફ હએ ઔર મએં જુલૈખા સીફત,
ન કયું ખુદપસન્દકી ખરીદાર હું?—તેરી.

[દાખેલ હોના ખએરખ્વાકો લે કર ખુદપસન્દકા.]

બરહુન્સ—ગઝલ—મસનવી—પીલા સાકીયા.—તર્જ.

ખુદપસન્દ—બહેનકો મેરી હએ તુ ભાઈ કુબુલ?
ખએરખ્વા—[નેકકો] ફીદા તુઝપે પહેલેસે થા દીલ મલુલ.
નેકબીન—તો દો હાથ અપના મેરે હાથમે,
ખએરખ્વા—હુવા શુક્ર હક મેરા મતલબ હુસુલ.

[ખએરખ્વાહકા અપને દસ્તકો નેકબીનકે દસ્તસે મીલાના.]

નેકબીન—બીરાદર બહેનકા પકડ મેરી હાથ,
ખુદપસન્દ—ચહાતા થા બસ યેહી તો દીલ મલુલ.

[ખુદપસન્દકા પસન્દદીદાસે હાત મીલાંના, ફજલુકા હાજીકે હમરાહ જાઅસી ઔર માહરુમાકો લે કર આંના.]

બરહુન્સ-ગઝલ.—આજકા યેહ દીન હએ મુબારક—તર્જ.

ફજલુ—સાહેબ યેહ અર્જ સુનીયે જરા મુઝ ગરીબકી,
દીજેગા દાદ બાહરે ખુદા મુઝ ગરીબકી.—સાહેબ.
હાજીકે યેહ મેરી લડકીસે મનસુબ હો ચુકા,
અબ કહેતા હએ ન બ્યાહું ખતા મુઝ ગરીબકી?—સાહેબ.
અસમત પ મેરી બેટીકે યેહ ધુલ ડાલે હએ,
ઇજ્જત રહેગી કૈસી ભલા મુઝ ગરીબકી?—સાહેબ.

અબીયાત.

નેકબીન—હાજીક ક્યું માઅકુમાસે નહીં બ્યાહતા હએ તુ!
હાજીક—સાહેબ સી ખુદપસન્દને હએ હસકી આબરૂ.
ખુદપસંદ—દેતા હું માઅકુમાંકો મએં હમશીરકા ખીતાબ.
[હમશીરકા નાંમ ખુદપસન્દકે મુહસે સુનકર
હાજીકકા તઅજ્જુબ હોના.]
હાજીક—ક્યું બોલતા નહીં હએ તુ અએ જાઅલી નાસવાબ?
[જાઅલીકા શરમાંના, નેકબીનકા ઉસકે મુંહપર થુકના.]
નેકબીન—અએ બેઈમાન હએ તેરે મુંહ પર થુડમથુડા,
ફજલુ—અલ્લાહાસે તુ કુછતો જરા ડર થુડમથુડા.
બઅરફવા—લાજીમ હએ તુઝસે બદ પ હો અકસર થુડમથુડા,
ખુદપસન્દ—બસ બેહયાઈસે અરે તુ મર થુડમથુડા.
પસન્દદીદા—માઅકુમાસે હકીમ મીલા લે તુ અપના હાથ.
હાજીક—અએ જાની બખશકે ગુનાહ મેરા હો મેરે સાથ.
[આના ફીતનાકા માહજર લે કર, ઔર
દોજાનું હો કર ખુદપસંન્દકે આગે સર ઝુકાના.]
પીલુ—ગઝલ—તેરેસા જહાંમે વફાદાર દીલબર—તર્જ.
ફીતના—ખતાવાર તેરી અએ સરદાર હું મએ,
બદ અતવાર બદ ખુ ગુનાહગાર હું મએં—ખતાવાર.
લે માહજર તેરા, ઘર તેરા, તેરી દેલત,
નહીં જીનેકે અબ સજાવાર હું મએં.—ખતાવાર.
[જહેરકી અસરસે ફીતનાંકા નજઅકા દમ ચલના.]
પીયા જહેર મએંને નહીં જીનેકી આશ,
દોઆ કર, ન માહશરમે ફીન્નાર હું મએં.—ખતાવાર.
[ફીતનાંકા એકાએક મર જાના, સબકા ગમ ખાંના.]
ભઅરવી—તીલાંના—અએ ગમ હો તુ કમ.—તર્જ.
સબ—અએ ખુદા. રહે દોઆ, હએ સદા, બરમલા,
હૈસેલા, નેકોંકા હમે કર તુ અતા.—અએ.
નાસજા, બેહયા, પુર જફા, બેવફા,
હમેં કર ન જરા, હએ પેહલી નસીહતેજા.—અએ.
અએ કરીમ, ઓ રહીમ, ઓ અલીમો
અઝીમ, હમે હોવે હીદાયત નેકહી સદા.—અએ.
આસરા, હએ તેરા, ખાલીકે દોસરા,
દીલ નેકી ભરા, હો હમેશા ખરા.—અએ.

તમામ શુદ.